

Sermones notabiles sancti Iohannis
chrysostomi. archiepiscopi Constantino
politani

De patientia in Job
De penitētia in David
et de virginitate

Simon's notable tract of
the monarchie of
France

the monarchie of
France
et de la France

Tabula sequētis libri

Ex sermone primo ob gesta officij ple

na oēm humanā sapiētiā superexce
dunt folio. ij. colūna. prima. a.

De^o Job flagellari pmissit/ volēs dia
bolo oīdē scōs habē sup trā n̄ veluti
adam seducēdos/ sed per flagella cor
ronandos folio. ij. co. i. c.

Adā pūsq; a muliere suaderet/ irrep
hensibilis fuit folio. ij. co. ij. a.

Homīnum deo deditōrū/ propositūz
stabile oportet esse folio. ij. co. ij. c.

Arabie pūcia ipuroz hoīm habita
culū ē ab esau descēdētū. ibidē

Job p elcōsynā dītescebat folio. ij. c. ij. b.

Qui inutilibus laborat. in multis in
nullo proficiens. magis vulneratur
q; vulnerat. folio. ij. co. iij. c.

Qui nunciabat Job iumentōrū amī
sionem et filiorū mortem/ diabolus
non homo erat folio. ij. co. i. c.

Per honorē abel inuidens cayn in
terfecit fratrem folio. ij. c. ij. b.

Diabolus meridiano tempore Job
domum subuertit. folio. iij. co. ij. c.

Ex secundo

Algnum rerum pondus ma
gnarū narrationū dignitatē
postulat folio. iij. c. iij. b.

Ab esau/ hū terra noīat. folio. iij. co. i. b.

Job p nepos esau ibidē

Job maxia pudicia clariuit folio. ij. c. i. c.

Esau pūcia fuisse phibet folio. iij. c. ij. b.

De se cōicariōe Job filios pūciabat
mutuo. folio. iij. c. ij. a.

Nō mō ebrietate cōiuiū deformari
pstat/ s; z risu nīmū effuso. ibidē.

Nō fm scripturā diffinit/ q; irrephe
sibilis iustus verax/ et recedēs ab oī
opere malo. folio. iij. c. ij. c.

Crimen grauissimū peccatorū ap
pellatur ibidē

Quō sine crimie esse intelligitur/ z q
mō sine rephēione folio. iij. c. iij. a.

Oportet omni castitate sacerdotē or
natū esse folio. iij. c. iij. c.

Nō ē iustū fieri/ prius irrephe
sibile nō fātū folio. v. co. i. a.

Quū affuerit irrephe
sibile/ quū iustū
quū verax/ tūc vera religio. verusq;
dei cult^{us} perficitur folio. v. c. i. b.

Nō ē possibile quem diligere deū et
malum operari. ibidē.

Job ex terrenis diuitijs eternas sibi
thesaurisabat folio. v. co. i. c.

Passiones sanctorū sicut fulgura ful
serunt folio. v. c. ij. c.

Ex tertio

Ob corpore a vermibus consumpro
pietati inuulneratam animam custo
diuit folio. v. c. ij. b.

Homīnem format. quod irrephe
sibile quod iustū/ quod verax quod
dei cultus est ibidē.

Quāuis omnes appellemur hoīes:
solus ille verus homo qui imaginez
seruauerit folio. v. c. iij. c.

Job omnibus erutus ē/ atq; in deuiz
pietate vestitus ibidē.

Pauper erat Job bone non suffici
ens volūtati. folio. v. c. iij. b.

Magna erant Job opera super ter
ram delicias sibi celestib^{us} diuitijs par
turiētibus folio. v. co. iij. c.

Demonēs nulla contra chustianum
virtute inniti possūt nisi q̄ten^{us} pūci
tatur a deo folio. vi. co. i. a.

De^{us} corripit aut peccata pūciēs: aut
virtutē hoīs exercens. ibidē

Dis āgeloz mīstratio in scriptura deo
assistētia dicitur folio. vi. c. i. b.

Ad mīstria bona sātī angelī: ad ma
lor hoīm penas exigēdas demones
trāsmittūtur. folio. vi. co. i. c.

Demonēs tā et si pposito defecerūt:
iugo tamen scrutitū subiacent: atq;
ij.

vti carnifices quidam iubetur mada
ta pficere. fo. vi. c. ij. a

Deus sanctis ad salutē angelos mit
tit. quū vero punire vult aliq̄s / demo
nijs permittit f. vi. co. ij. c

Admittuntur quidē demōes ad iustos
vt tentēt nō iubēte sed permittente
deo. sādī vero āgeli tētatiōi mīstrare
non iubētur f. vij. c. iij. a

Peccatricis natura demonū non
habetur digna vt dei vox ad eā pro
cedat f. vi. co. iij. b.

Diabolus appellatur quia detrahīt
deo apud homines / ⁊ hominib⁹ apd
deuz f. vi. co. iij. a

Diabolus exclusus ē de terra. vt nō
iā pambulet eā: exulareq; eū facit oīz
dominus f. vi. c. iij. c

Quum idolatria vndiq; diffusa: quū
luxuria in dominio erat: pambulauit
diabol⁹ fo. vi. co. iij. c

Diabol⁹ ad auariciā insatiabile pro
positū hz fo. vij. co. i. b

Ubi honoratur coma signū tondere
fieri fo. vij. co. iij. b

Ex quarto

mmis q̄ seipz accusat iudiciis irā
mitigat fo. ix. co. i. a

Alii mali turpia quū narrāt / ⁊ boz
hōestate velari debēt f. ix. c. ij. b

De⁹ p⁹ vniuersa pgnouit f. ix. c. ij. c

Trahunt amicos ad solamen ad
uersa ibidē

Delifar baldach ⁊ sophar tres reges
Job regē solari querētes ibidē

Mediocres calamitates solam rēcipt
ūt. magnitudo calamitatis silētio ho
noratur f. ix. c. iij. c

Sicut morbi i sūma potētia diffugi
ūt. medelā: sic supme calamitatis pas
siones oē solatiū ⁊ oē fomētū repel
lunt f. ix. co. iij. a

His qui mesticie malo laborāt cōsue
nit probus quisq; pudore teneri vō

cē pus frāgere: ne importun⁹ exēpli
magister videat: si viderit incipiētem
sine pudore sequitur ibidē

Moyles eoz q̄ cōducunt in vita: pri
or magister fuit f. x. c. i. a

Passi sūt pphete passi et apostoli sed
illi qdē patiētes dolebāt. hī vero pa
tiētes gloriabātur f. x. c. ij. a

Diabol⁹ si sciuissz sibi cū Job succū
bēdū fore nequaq; tētassz f. x. c. ij. b

Multa ē materia sermōis iusticie fo
lio. x. columna. iij. c

Ei qui ē sine malicia nemo ⁊ buz ad
maliciā reputabit ibidē

Moies nō reb⁹ sed ipō opantiuz pro
posito iudicamus ibidē.

Superbus accusans neq; iustum rei
sermonez accipit neq; silentij venera
tiōe mouetur f. xi. c. i. a

Si qs corrept⁹ generose tulit corre
ptiōēz audit a deo exurge f. xi. c. i. c

Nō Job aduersitas iustū effecit. sz
iustū esse oñdit f. xi. c. ij. a

Si qs puritate peccauit. de⁹ ad re
ctū r̄ digit ex puritate factū. f. xi. c. ij. b

Iustus prima ex rephensione lapsuz
corrigit f. xi. c. iij. a

Deus qui nō recipit dicētē p se fm
iusticiā: eos qui iniuste cōtra pximū
dicūt recipiet? f. xi. co. iij. a

Corripit deus iustū integritatē eius
in melius reformās ibidē

Bestie quidē et iumenta Job: quoni
am amissa hūdītus perierant dupli
cia restitūtur: liberi in simplo: q̄ aliq̄
liberi quīs hic extincti alia i vita re
seruabātur f. xi. c. iij. b

Er v.

q Eli parentib' egēis: taliq' in do-
mo nutrit'. facile paupertatis
onus tulerit. qui vero laut' in afflu-
ētia diuitiarū/atq' ab his cadēs n̄ faci-
le sustinet talē mutatiōez f. xij. c. i. b.
Quemadmodū i agone luctatē sudo-
rez puluere z laborib' pugnare decz.
sic iusto mltā hic tolerare expedit: q̄
clarā hinc coronā referat f. xij. c. ij. b.
Sicut igitur ea que ocio et licētia vi-
ditur anima facile passionibus vincit
sic que continuo in agone pro pietate
versatur/robusta atq' iuncta perseue-
rare consuevit fo. xij. co. ij. c.
Nō mō facere qd boni/ s; et qd mali
pati mercede multa repēdit ibidez
Quāuis ē direptionē bonoz tolerare
cū grātū additōe/ q̄ i delicijs viuētē
elemosynā facere f. xij. co. ij. c.
Secundis in rebus grās referre deo
nō valde mirabile/quum multus fue-
rit fluctus/cymba q' circumacta peri-
clitat' tūc magna atq' excellēs ē pacie
boneq' voluntatis offēsiō ibid.
Mulieres potentes sunt ad suadēdū
viris f. xij. co. iij. a.
Job mior aplis n̄ fuit f. xij. co. iij. b.
Quando iustū magnoz operū fulger-
re videris. multis q' subesse malis. ne
mireris p̄pt̄a in tētatiōem cecidit/ q̄
diabolo plagā infligeret f. xij. c. i. b.
Magnū/ secundis se reb' h̄ntib' florere
virtute. maius mala patientē vinditū
se p' virtute prestare f. xij. co. ij. a.
Peciores q' nihil h̄ patiūt' mali mato-
rē illic s̄bent penā/ iusti q' mltā h̄ tole-
rāt aduersa mltō illic donāt h̄ore ib
Qui dei disciplinā cum grārum actio-
ne nō sufferūt dedignātes/ nullū ex
hac cōsequunt' fructū/ z calamitatib'
vltis se implicat f. xij. c. ij. b.
Non parū ad solatium ingruentis
calamitatis est se sibi cōscium esse iur-

steq' punitū f. xij. c. iij. a.
Qui malos amittit liberos passione
quidē mordetur/ s; acerbitate m̄ior.
quum virtute presterint permanēs
vulnus fit f. xij. c. i. a.
Cogitatum tpe malum nō iaz valde
fuerit intolerabile/ expectatiōe id le-
ue fortasse faciēte fo. xij. co. i. b.
Cōtra spē qd tīgē ac repēte: fit iro-
lerabile oēz q' s̄mōez superās ibid
Nō est talis calamitatum natura: vt
sint etiā qui nobis ipoperēt/ nostraz
q' p̄suecat mordē aīaz f. xij. c. ij. b.
Si pecuniā amiseris/ ne ita p̄citeris.
sed virilē tolerās dic cū Job/ dñs de-
dit dñs abstulit f. xij. c. ij. c.
Vates et magos p̄sulere phibemur
si ei illorū ē videre f. xij. c. ij. c.
Dolēs i his q' ab ceteris male es pas-
sus ipse pluribus tēmetipsuz implica-
bis malis ibidem
Demon sciens te vñq' non ferre/ ali-
am adijciēt tētatiōez Si despiciētē
vidit suos conat'. cedit f. xij. c. iij. c.
Amisam pecuniā patienter tolerans:
par cuz eo h̄z meritū. qui eā i paup̄-
res erogauit f. xij. co. iij. a.
Qui paratus ad ingētia mala fuerit:
illata facilius tulerit f. xij. c. iij. b.
Omniū est intolerabilius/ si quis se
malis exutū putans atq' ipm puenisse
ad finem iterū pncipiū aliud malorū
inuenit f. xij. c. iij. c.
Quemadmodū studiosi etiā ab iniuriā
tib' lucrari p̄suevunt/ sic z pigritates
neq' ab his qui prosunt meliores effi-
cuntur f. xv. co. iij. a.
Qm̄ diabolus cōtra omne iob poten-
tiam suā exercuit et nullā intulit inui-
riam: quādo quis se dicet ab alio z nō
a semet ipō iniuriā passū? ibidez
Nulla in humanis ē passio/ q' solamē
ex iob accipere neqat f. xv. c. iij. c.
Si i paup̄tate degis lazari recordare
pauperis/ aplōz pphetarū f. xvi. c. i. a.
iij

Si homines qui i eoz causa laborant
sine mercede nō sinunt abire/ quanto
magis deus q̄ sua causa insudauerunt
irremuneratos nō pmitter! f. xvi. c. i. c.
Ne operum perfectione iusti eleuen-
tur permittit hos deus affligi/ vt pa-
tientia sua. afflictis ceteris exemplo
sint ibidez

Sicut ignē calcans semet ipse exco-
quit. sic qui offendere cogitat semet
ipse effendit fo. xvi. co. ij. c.

Generoso aīo ferre maledicta oca-
sio maioris fit mēti. fo. xvi. co. ij. b

Si prouidentes quo nihil patiamur
mali/ sic ad spiritualia cōcedamus ni-
hil magnū facere videbimur ibidē

Quā q̄ dei sūt attingere voles mltā
punde pericula/ multa detrimēta. nec
turberis his p̄gētib? f. vi. c. iij. c.

Apostoli cū predicabant verberati:
non solum post periculorū euasioēz.
sed ipsis in periculis maiori cū po-
sito veritatis annunciauerunt predi-
cationē fo. xvi. c. iij. a

Multa multis i locis pauli mirabili-
um signa sūt sed nulla stigmatib? desi-
derabiliora f. xvij. co. i. b

Magna dignitas et multa regno 7 p̄
solatu vniuersisq; maior pro christo
ligari f. xvij. c. iij. a

Nihil melius q̄ male pro christo pa-
ti f. xvij. c. iij. b

Eligibilis nihil ē mala pari p̄ chris-
to/ q̄ hōrari a chō f. xvij. c. iij. a

Gloria christi dicitur p̄spici/ cedi ala-
pis/ crucifigi ibidem

Maior pauli q̄ Job patientia folio
xvij. co. iij. c.

Ex. vi.

c Rapula vitiōz tyrannidi nos
mancipat. Ieiunium mancipatos
inueniēs liberat/ et i pristina reducit
libertatez f. xvij. c. i. c.
Ieiunium angelos ex hominib? scit

et ad ipsum philosophie culmen eue-
hit f. xvij. c. ij. b

Deus hoiez creās ieiunij man? impo-
sunt/ q̄ pie et amabili matri m̄gro q̄
optimo cōmittens ibidē

Si ieiunij vocē audisset adaz. nequa
q̄ aliā audisset. terra es et i terraz re-
uerteris f. xvij. c. iij. a

Deus gehennam minatur. ne gehē-
nā inducat. terreant inquit/ vos xba
ne facta cōturbēt f. xvij. co. iij. b

Sicut piger. q̄uis multuz temporis
accipiat ad p̄nam nihil operatur ma-
gnū. sic solers breui momento longio-
ris t̄pis peccata delet f. xvij. c. iij. a

Petr? eadē nocte lapsus et erect? ē:
vuln? 7 mediciam accepit f. xvij. co.
iij. b

Nihil negatiōi par malū ibidē
Petro deus ecclē p̄matum guber-
nationē q̄ per vniuersū tradidit mū-
dum f. xvij. c. iij. c

Petr? maiorē q̄ apli cetē i dñm ha-
buit charitatē ibidem

Quod in peccato magis impiū est/ in
peccato ē stare/ et q̄ peius in casu/ ia-
cere in eo ē f. xix. c. i. a

Peccatū tale ē/ q̄s ad ignorantiā mul-
tā nostrā redigit aīaz f. xix. c. i. b

Nihil tā onerosum et graue atq; ine-
ptū/ q̄ peccatū et inobediētia folio
xix. col. ij. a

Peccatū scāsa iōne grauabat/ et pel-
lundari cogebat f. xix. c. ij. b

Mos quū p̄mū nati sum? parturiēti
dolores solum? peccatū hō iā e ditū
distrahit doloribus parturiētes ipsi
cogitationes ibidem

Ebetas 7 crapula niniuē stātē quatī
7 casū nutare p̄pulit Ieiunium hō na-
tātē ipsā casurā q̄ saluauit f. xx. c. i. a

Si diligēt? volueris itueri ieiunium:
sanitatis bone q̄ habitudinis patrez
inuemes f. xx. c. ij. a

Ex vii.

i Bi vere ē festū. qua aīaruz sal?
qua pax et pcor dia/ qua vite ro
tius speculū z moderatio inuenitur.
foli. xxi. col. i. a.
Ecclesia spiritualis medicādi loc? ē.
huc studio cōuenientes medicīas ca
pere: et ppijs in vulnerib? appone
re. sic qz redire decet f. xxi. col. i. b.
Quid ē his miseri? qui breuē nociā
qz ob voluptatem regni lumibus ex
cludit? f. xxi. c. iij. a.
Sic crapula malis īficiis ē cā. z q/
daz hūano generi corruptela. sic iei
nium vctris qz despect? sp ī effabilib?
bonis causa fuit fo. xxi. c. iij. b.
Dicēte deo comederet ne comedas:
imago ieiunij ē ibidē
Adam per spem maiorū promissorū
paradiso excidit: tāti ē suis terminis nō
contineri/ sed maioribus desiderijs
trahi f. xxi. c. iij. c.
Ecluti fons et malorū oīm radix est
crapula fo. xxi. c. iij. b.
Quadraginta dierū ieiunijz faciens
magn? moyses legis tabulas accipere
potuit ibidē
Dñs quadragita diez ieiunijz agens
sic cū diabolo pfixit: nobis pign? reli
quēs per id muniri oportere atz hīc
ad vtutes excitatos contra hūc ppa
rari in plium f. xxi. c. i. a.
Quare eodē cū seruis dies dñs iei
nare neqz numez supare voluēt ibidē
Quēadmodū ipso corpali cibo corp?
piguescit/ sic z ieiunijz aīaz robustiorē
reddit. pēnasqz sibi pparās sblimē fa
cit/ altaqz speculari pcedit f. xxi. c. i. c.
Eiusmodi vniuersa hūana z carnalia
nōdū ei venerūt z elabūt Tal' ciboz
oblectatio: talisqz hūana glā/ potētie
et diuitie f. xxi. c. iij. a.
Spiritualia firma immobilia sūt: nō

inscipientia mutationē oēz ad seculuz
extēduntur f. xxi. c. iij. b.
Elite cognoscētes plurimā mutatio
nē p singulos dies studio bonoz ope
rum insudemus. f. xxi. c. iij. c.

Ex viij.

On iaz peccauerit q̄arca maio
rē eccīaz dixerit fo. xxi. c. iij. c.
Acerba z horrida peccatori delicto
rū medicīa: iūqtatū p̄sūptio: lachryma
rū impēsa fidētia ad deū: aduersus di
aboluz arma f. xxi. c. i. a.
Penitētia gladius precidēs diaboli
caput. salutis spes despiciōis occas?
ea celum apit. ea paradisu iducit: ea di
abolū supat ibidē
Peccata si habueris ne desperes. q̄
uis q̄tidie peccaueris: quotidie peni
tentiam age fo. xxi. c. i. b.
Sicuti fragilia tigna z peruetusta in
domibus renouamus: sic tu pctō si se
nueris: p̄nā te instaure ibidē
Nisi domini clementia intercedat ne
quaqz tua pēitētia poterit tot sordes
diluere fo. xxi. c. i. c.
Dei clemētia pietasqz mēsurā nō sus
cipit. neqz ipsi? bonitas verbo inter
pretari potest fo. xxi. c. iij. a.
Tua malicia qualiscunqz fuerit: hūa
na malicia est/ dei clementia et pietas
incurcumscrip̄ta ibidē
Quantū scintilla ad mare se habet/ tā
tum humana malicia ad dei mīam et
pietatem ibidē
Ellel semis obseruasse ē. nō obseruani
dixisse fo. xxi. c. iij. c.
Qui semet ipse accusat q̄i nō obseruasse
ad obseruādū festinat ibidem
Māna comedebāt Iudei z cepas de
egypto: q̄rebāt/ tā adeo turpis res ē
cōsuetudo pessima fo. xxi. c. i. b.
iij

Pudeat te peccāte/ non pudeat pe
 nitentem ibide
 Peccatū vuln' ē penitētia. medicina
 Sicut ei in corpe vulnera ⁊ medicie
 sic i aīa pccm ⁊ pnia ibidez
 In peccato sanies/ in peccato impro
 perū/ in peccato derisio/ In peniten
 tia fiducia/ i pnia libertas/ i pnia pur
 gatio peccator fo. xxv. co. i. c.
 Quum peccatū pudorē habeat/ fidu
 tiam penitētia. ordinem sathanas p
 uertit/ cōfidentia peccato cōfusione
 penitētie prebens ibidem
 Inustus priore in sermone accusator
 sui/ dic tuas prius iniquitates vt in/
 stificeris f. xxv. c. ij. b.
 Inuerecundum hoīez difficile ē peni
 tere ibidez
 Duo facit diabolus/ ⁊ i pccm trahit/
 et a penitētia arceat. ibidez
 Glade ē clemens et pius deus/ filio
 n̄ peccit vt seruus parēt f. xxv. c. i. b.
 Sic delet peccata deus: vt neq; eoz
 vestigium maneat ibide
 Descēdēte iudeis māna/ natura com
 pressa ē grā q; opata ē f. xxvi. c. ij. a.
 Si mūdus omnis fleuerit mortuum
 corpus n̄ excitabit/ in aīa nō sic: sed si
 mortuā fleueris sepe numero excitabis
 fol. xxvij. col. i. b.
 Mortēs corpus hūana n̄ excitat/ tu
 te aīa nō correctā i surgit f. xxvij. c. i. c.
 De' vere clemēs vq; pī/ sol' bon'
 ⁊ micors sup patrē f. xxvij. c. iij. b.
 De' iturbabilis ē f. xxvij. c. iij. c.
 Deo oīa possibilīa. q; pōt facere mun
 dū de immūdo f. xxvij. c. iij. b.

Ex nono.

I scripturarum lectio afflictas an/
 gore aīas erumnisq; implicitas
 solatur: explicat simul ⁊ recreat fo
 ho. xxvij. c. iij. c.

Iustoz lapsus cōscripti nobis sūt. q;
 et recte et puerse viuētes ab his ma/
 xime lucrificiāt f. xxvij. c. i. b.
 Qui cūctis q; nob molesta ēē vident
 magnifice repugnemus: scripturarū
 historijs diligētius intēdamus fo.
 xxvij. c. ij. c.
 Maud enī mirabile ē malis afflictos
 p̄hi et hūiliari. maioraq; prauitatis i
 dicia pre se ferre f. xxvij. c. iij. a.
 Glenerabilis aīe ē deūq; cōtinuo pre
 se ferentis ipam post rēctationū libera
 tionē/ i obliuionē min' cadere ibide
 Sancti miratōe digni sunt/ q; ingra
 uescente tribulatione hūiles erāt/ p
 cella illa trāsacta eodē i studiū culmie
 perseuerabant f. xxvij. c. iij. b.
 Quū quis cōtinuo peccās dei cōsequē
 indulgentia: postea nihil ab hac equa
 nimitate lucrificat ad malicie fugam:
 preparat hunc deinceps deus vt vel
 inuitus ad ipsuz malozū deducat cul
 men funditusq; conterat neq; iā det
 p̄ne vlti' locū f. xxvij. c. iij. b.
 Nra oīa reliquētes: aīas nrās ad sa
 lutē pputem' fo. xxix. c. i. b.
 Aīa sese bene habente qd cūq; mali
 ingruerit tolerabile erit et leue domi
 nico ex precepto atq; ipa quā i illam
 habemus spe ibidem
 Mostrā q; q; curem' et ornem' aīam
 eā q; accōmodemus et ad p̄ntis vite
 dispēlationē: et ad ipaz quā hic factu
 ri sumus p̄fectionez f. xxix. co. i. c.
 Quēadmodū sub adulteris corp' cor
 rūpitur/ sic aīa sathane sub cogitatio
 nibus inquinat fo. xxix. c. ij. c.
 Qui dicit virgo sum corpore/ aīa nō
 inuidit fratri. hic nequaquā virgo. h
 gnitatem enim viciat suā ibidez
 Qui odit fratrem suū hic potius ho
 micida censeatur q; virgo ibide
 Oratiōē semper corde h̄semus: atq;
 huius fructus māsuēdinez dico et
 humilitatem fo. xxix. c. iij. a.

Nihil deo tam gratuz/ tā amabile ē.
q̄ mitis aīa/ māsueta/ grās q̄ habens
fo. xxix. c. iij. b

Deo exhortante et consolāte nos. q̄
uis mille hoīm molestauerit/ haud in
re sane vltīmā offēdere poterit f.
xxix. c. iij. c

Quā deus in solido cor posuerit/ ne
mo id vel moueri coegerit ibidē

Deus sine mediatore exorabilis ē s̄
pecunia sine ip̄sa p̄cib⁹ aīuit ibidē

Satis ē ad deū solo corde clamare la
chrymas fundere: atq; ilico eū ad mi
sericordiā traxeris ibidem

Haud ad ostentū oremus: neq; con
tra inimicos sed deum nostris pro te

dijs dītaxat oremus f. xxix. c. iij. a

Deum orantes nequa q̄ eū nostri au
xilij no duz doceamus Si et aduoca

tis ⁊ oratoribus homibus/ forensib⁹

et iudicijs solum res ipas nostras in

dicamus suffragioꝝ vero locos illis

relinquimus qui p libito nostras ipsi

p̄tes disponāt. multo magis id in deo

faciemus fo. xxix. c. iij. b

Si iudicem voles ad tue aīe partes

trahē tuicq; auxiliij efficere p̄tes nūq̄

eum contra offendentem te compella
ueris f. xxix. c. iij. c

Iudex maxie aīuit atq; his postula

ta cōcedit: qui p̄ inimicos inuēti neq̄

q̄ perdurāt super illos elati ibidez

Iniuria laceſſiti ne p̄tin⁹ turbemur

atq; offēdamus: sed grās agam⁹ phi

losophātes: atq; a deo prestolātes au

xilium fo. xxx. c. i. a

Permittit nos de⁹ tribulari: atq; ili

co liberator accedit q̄ sibi assistamus

sēper/ ad eūz refugiam⁹: eū ad nostrū

cōtinuo patrociniū iplorem⁹ ibidē

Deus nulli improperat. sed ipa p̄ be

neſicia iūriat⁹/ neglectus etiā atq; etiā

respondet: equiq; causis cum iniuriā

tibus contendit dicens popule meus

quid feci tibi? f. xxx. c. i. c

Oī i mesticia: Si q̄so q̄ram⁹ solatiū: ei⁹
solutionē oī i aduersitate: ei⁹ oī i tēta
tione auxiliū f. xxx. c. ij. b

Unum malū esse putemus. in deum
seꝝ peccare ibidem

Ex decimo.

r Emissio: peccatoꝝ fōs salutis:

ꝑp̄ie ē munus fo. xxx. c. iij. c

Penitentia medicamentū ē peccatū

extinguēs: donū celitus datuz: virt⁹

admirabil⁹/ grāvi legū superās ibidē

Elituti. digestio p̄nia ē f. xxx. c. iij. a

Dei intentio longanimē sese peccāti

bus exhibet ibidē

De⁹ patienter expectat vti peccatoꝝ

p̄teat. et nascēdis ab eo neq̄q; salu

tis occludat viā ibidem

Licet quis actus ad vltimū maloz

cadat: differt tamen de⁹ vtiliter expe

ctas penitētis salutē f. xxx. c. iij. b

Si suis demeritis excu⁹ fuisset inu

stus esau. mundus Job non habuissz

maximū iusticie fr̄cūz f. xxx. c. iij. c

Si p̄niaz iusticia p̄uēssz/ perissz mū

d⁹ vtiq; atq; defluxissz fo. xxxi. c. i. b

Si velox ad penā fuisset deus. paulū

eccia nō possedissz ibidē

Bonus ad oēs deus/ in peccātes su

az p̄cipue bōitatē oīnt f. xxxi. c. i. c

Gravis iustis vbiq; videt deus: pec

catoꝝibus cominus atq; ad clemētiā

velox f. xxxi. c. ij. a

Deus cadēti/ clementie manum por

rigit/ stantez timore iusticie: iustiq; iu

dicij concutit fo. xxxi. c. ij. b

Deo nihil iusto accepti⁹ f. xxxi. co

ij. a.

De⁹ peccatoꝝ solatur: quo subleuet

Iustu quo roboret/ terret ibidē

Peccator apud deū pauperis voca

bulum sortitur ibidez

Nihil peccāte pauperius. nihil diti⁹

iusto ibidez

Deus per hieremias paupes vocat
 qui malicie impietatisq; viculis pre-
 muntur f. xxxi. c. iij. b
 Deus pater inuenitur orphanorum
 et viduarum index regum rex et dñor
 dominus fo. xxxij. c. i. a
 Suscipia penitentia in salutē medelā
 sordes purgatē fo. xxxij. c. i. c
 Aliter dei: aliter hoīs: oculus videt:
 hō i facie/ de? i cor f. xxxij. c. ij. a
 Quāvis de? multa de clemētia igno-
 scat peccatū: tū pro tue aie stabilitate
 habe an oculos peccatū ibidem
 Precedētū memoria futuroz cōti-
 nentia est: qui et i pōib? morsus ē: in
 secundis firmiorē oñt sentētia ibidē
 Non expectat de? tps a pñia: dixisti
 peccatū tuū: iustificat? es: penituitis
 miam cōsecutus es f. xxxij. c. ij. c
 Non tempus existimatur: sed peni-
 tētis mod? peccatū extinguit ibidez
 In peccati vigore occēcata ē peccan-
 tis aia q; eius obturate sūt aures in
 peccati pñdo demersi f. xxxij. c. iij. b
 De? ad demolitionē tardus: ad repa-
 tioēz. velox potētiēz excellētia velox.
 multa de bonitate tardus ibidez
 Deus quē perdidit israel in deserto.
 pñcauit raab i fornice f. xxxij. c. i. b
 Raab etēte figura fornicatione olim
 demonū inuolute: hūc vero christi ex-
 plōratores suscipiētis f. xxxij. c. ij. b
 Nequaq; mendacium ex se creditur:
 nisi proueniēs veritatē ostendat fo.
 xxxij. c. iij. a
 Bonum mendacium raab: bonus do-
 lus dicitur diuina nō tradēs sed pie-
 tatez custodiens ibidez
 Penitētie tēpus nūc: multus ē: tior
 imminētū peccatoz f. xxxij. c. iij. b
 Rogum peccatoz extingui nō iaz
 aquis cum multis. sed paruis cum la-
 chrymis ibidez
 Lauacrum? purgatorium peccati la-
 chryme sunt: malorum oīm causa pec-

catum est fol. xxxij. col. iij. c
 Quemadmodum vermis natus in li-
 gno/ idipm comminuit: sic tristitia de
 peccato nata peccatū cōminuit p pēi-
 tentiā inducta f. xxxij. c. iij. b
 Conuenit peccatibus pro peccato lu-
 ctus: bñ inq; qui lugēt ibidez
 Luge pccm ne penā desleas ibidez
 Ante iudiciū tempus mitigabilis est
 index propterea dauid inq;: pōcūpe-
 mus faciem eius in cōfessione fo.
 xxxij. col. iij. c.
 Illic magnū iudicē ars rhetoris nul-
 la decipiet: potentia non mitigatur. di-
 gnitati nō cōdescēdit. nō veneratur
 personā: n̄ pecunia corrūpit ibidez
 Penitentia sine elcōsyna mortua est
 et sine plumis neq; volare pñia pen-
 nas elcōsyne n̄ hñs f. xxxij. c. i. a
 Modinari? z negociatōis h locus ē:
 modico iusticias eme: q; multo vēdas
 in seculo futuro ibidē
 Vili vili pro pñis fragmēto: p calice
 aq; frigide iusticia emē f. xxxij. c. i. b
 Qui miseretur pauperis: feneratur
 deo ibidem
 Christū vestis. qui pauperem vestis
 folio. xxxij. c. i. a
 Castitate? z gītate? seruare a clemen-
 tia seuum ē fo. xxxij. c. iij. c
 Fornicari/ furtū/ falsū q; testionū fa-
 cere peierare a duritate negātis elcō-
 syna sūt secūda f. xxxv. c. i. a
 Dinatur gehēna deus nō quo gehē-
 naz inducat. sed quo gehēna liberet.
 alioqui si torquere voluisset non iaz
 minatus fuisset fo. xxxv. c. i. b
 Poterat deus et tibi diuiti. z paupe-
 ri illi pariter dare/ sed noluit/ quo ne
 tuas diuitias infructuosas faceret/ neq;
 illi? sñ mēto paupratē f. xxxv. c. ij. a
 Tibi diuiti dñs ditescere dedit p elcō-
 synā z iusticiā distribuē. paup hz pau-
 tatē d q; paciāz lucrat etnā. nā pacia
 paupm nō pibit in finē ibidē

Ambo est dicitur gely vnde in Syria gely dicitur

Ex xi

Julius christi rhetor. et mundi
piscator f. xxxv. c. iij. c.

Magna dauid cithara hoim orbis to-
tus aias/ veluti nervos qdā vnā in
cōsonatiā vnū i glē fmonē pcrepās
et pgregās fo. xxxvi. c. i. b.
Dauid i adultēiū z hōicidū tū caus
rūē pmitit. q iusti ixture roborēt: q
peccōres min⁹ desperēt/ q pegrat⁹ in
carne sol⁹ sū pccō iuciret Quare. vt
iustificeris i fmoib⁹ tuis z vicas oim
iudicaris ibidē.
Si peccauerit qd q̄tidie/ cōfiteat q̄ti
die peccatū. tā cū milies peccaueris
p̄tat milies p̄terit fo. xxxvi. c. iij. b
Nihil desperatōe detēus ibidē
Si quis desperando peccatis cesserit
quasi nō supersit penitenti salus sese
ma⁹ i pccōz stimulat f. xxxvi. c. iij. c
Christ⁹ i terris pegrinatus/ propter
rea maxia peccatoz dimisit. latronez
in paradisu ducēs: publicanū faciens
euāgelistā/ blasphemū paulū/ aposto-
lū/ vt tu peccās min⁹ despēs f. xxxvi.
co. iij. a

Ex xij.

p Ortus ē a fluctibus liber/ mur⁹
firmissim⁹/ turris mīme nutās:
gloria nō diripiēda/ nō vitiāda arma:
felicitas mīme lāguēs/ continua vo-
luptas/ z q̄t̄t dixerit qd bona sacra
inueniet i scriptura fo. xxxvij. c. i. b
Nemo luore stimulet dūitē vidēs:
neq; depūmet inopia: s; rerū p̄discēs
naturā trāseat qdē ymbrias ipas: vci-
tatē autē p̄lectat fo. xxxvij. c. iij. a
Quoadusq; se qd lōge axtute p̄stitu-
rit magne vidēt vite hui⁹ negotia i
tūdes/ quū hō i luce diuīnāz sese sc̄ptu-
rarū cōstituerit. tūc leuitatē mortalitū
harū rerū māifeste discit ibidē.

Gloria hois ē fides recta/ zelus i de-
um/ charitas/ hūilitas/ mālietudo/ af-
sidua orō: elcōsyne p̄hie ornatus: et
cetēa vniuerse virtutis membra fo-
lio. xxxvij. columna. iij. c

Opes/ luxurie occasio/ malicie schola
folio xxxvij. colū. iij. a

Opes domestice transfuge distribute
manent custodite fugiūt ibidem

Opes stātes quidē in area atz sub se-
ra et vete defosse cito trāsfugiūt Si
vero i ventres despereris pauperū.
nō modo non fugiūt s; maiores inde
resurgunt. seminū imitātes morē ter-
re p̄missorū f. xxxvij. c. iij. b

Qui supra qd ē satis habēt/ nō mō i
ipa sufficiētia/ sed et i ncarijs qbusq;
impediūt f. xxxvij. co. iij. a

Elemosyna regia virtutūz/ que illic
cum fiducia assistet. tormentis q; eri-
piet fo. xxxvij. c. i. a

Quo z ipi ad illā altitudinē tollamur
ab importūa auaricia libēati. atz inuri-
libus delicijs z honoz cupiditate/ su-
p̄flua q; vtilia faciam⁹ f. xxxvij. c. i. b

Magnū bonū et dei donū elemosyna
ipi deo pōn sua pūgens ibidē

Quidē natura sum⁹ incolez i hōiati
z abiecti. h fortasse si ciues esse volue-
rimus neq; h erim⁹. neq; illic ciuiūz
fiduciā accipiemus f. xxxvij. c. iij. a

Iustus i presentibus nihil habēs bo-
nis: hic in oim quasi in suis versabit⁹
bonis/ et in celū abiēs videbit eterna
tabernacula fo. xxxvij. c. iij. b

Quo vtrāq; cōsequamur. et presētia
z que illic sūt bona/ presētib⁹ p suffici-
entia vtamur ibidem

Nemo in casura vrbe edificat Id ita
q; nūc dico neq; i h edificemus mū-
do/ cadet enim paulo post: et cuncta
peribunt f. xxxvij. c. iij. c

Quo ei voluptas/ eo morbi et calū-
nie et inuidie z isidie f. xxxvij. c. iij. a
Eterna sunt illa tabernacula finē nō

habentia/nō eadē tēpore cōcidunt.
non possesores mutāt h̄ pmanēt con-
tinuo in vigore f. xxxviii. c. iij. b.
Pauperum manus eternas domus
constituunt. claudi cecutientes illas
edificāt f. xxxviii. c. iij. c.
Elemosyna deo amica ē et comin⁹ si
h̄ sp̄ existit f. xxxix. c. i. a.
Elemosyna quū sit ex rapina patit̄
iniuriam ibidem.
Elemosyna regina omnino ē deo si-
milis faciens/estote inquit misericor-
des sicut pater vester misericors ē.
fo. xxxix. co. i. b.
Elemosyna hominū genus saluauit
nisi enī miseratus fuisset vniuersa for-
tasse perisset f. xxxix. c. i. c.
Elemosyna nos erūtes hostes recō-
ciliat dō/īpā infinita opata ē bona.
īpā dei filiū p̄pule seruū fieri ibidē.
Habit ebullianū tā p̄ se fert characte-
rem q̄ elemosyna ibidē.
Non dantis mensura elemosyne ma-
gnitudo metitur sed dātis proposi-
to f. xxxix. c. iij. a.
Layn accusatur non q̄ villa tulerit
sed q̄ eorum que habuit viliora obui-
lit f. xxxix. c. iij. c.
Eo qd̄ q̄is habuit acceptū ē/haud ī
eo qd̄ n̄ habuerit/et qd̄ tua habuerit
man⁹ eo bene facit f. xxxix. c. iij. a.

Ex. xiiij

I Bez laborē ieiunij sufferre et ie-
iunij fructū n̄ p̄seq̄t fo. xxxix.
co. iij. b.
Cathedrā pestilētie/luxurie officinā
atq; oīa deiceps ipudica orchestrā. h̄
q̄s dixit haud peccauit f. xxxix. c. 8. c.
Pessimū id malum ē/cū infirmans
neq; idipsū quo infirmatur nouit/et
misere ardēs et erumiose non sentit
incendiū f. xl. c. i. b.
Adulteriū nō īpā modo p̄glutinatio
aut copula corporis/ sed et impudici-

cus visus facit f. xl. c. iij. a.
Radix adulteriij p̄cupiscētia est. fol.
xl. co. iij. a.
Laboriosa quidē lex et multum oner-
ris habz. sic et magnā h̄z coronā Eius
modi ei laboriosa magnas habēt tri-
bulationes Tu vero nequaq; laborē
attrēde h̄ retributionem p̄sidera f. xl.
co. iij. b.
Que natura grauiā sic leuiā fuit/quū
nō iā labores cogitam⁹ h̄ ipos laborū
fructus p̄sideramus f. xl. co. iij. c.
Hic igne examinem⁹/ h̄bo scilicet do-
ctrine/quominus cogamur id ipsum
examinare gehēne igne. Mā purgataz
aiāz atq; h̄c abeuntē ille nō suscipiet
ignis f. xl. c. iij. c.
Probem⁹ nosmet ipsi h̄ sine dolore: q̄
ne cū dolore tūc p̄bemur f. xli. c. i. a.
Mandans ī necessitatē cogit/monēs
auditorē relinquit dominū p̄prie vo-
luntatis f. xli. c. i. c.
Que ex mādato q̄ ve ex debito fuit:
p̄mū nō iā tale p̄sequit̄ Que de indu-
stria sp̄ote q̄ fuit splēdidas coronas
suscipiunt f. xli. co. iij. b.
P̄udētionibus quibusq; per verba
suasit deus/rudiores per rerū visionē
cohortatus ē f. xli. co. iij. b.
Dulta q̄ natura facilia sūt/difficilia pi-
gritando fuit/veluti difficilia que sūt
leuiā et facilia fiunt nob̄ accurate p̄-
spicientib⁹ f. xliij. c. iij. a.
Quū ponitur cōpatio tūc manifest⁹
fit iudiciū f. xliij. c. iij. b.
Apud ātīquos imp̄fectior nostra ad-
huc ēat natura: ea x̄o cū altius pullu-
lauit. p̄fectior f̄ca ē/atq; disciplis p̄fet-
tiorib⁹ d̄ cetero t̄ps ēat f. xliij. c. iij. a.
Gratie t̄pis sicuti p̄ mercede x̄tutis
plura recipimus/sic ī ipsa peccatorū
trāsgressionē supplicium maius trahi-
mus/quemadmodū qui legē p̄cessē-
runt minore his penā dederūt q̄ pec-
cauerūt in lege f. xliij. c. iij. b.

Tabula sequētis libri

Intra in conscia astate nemine/pre-
eum qui cuncta videt deū qui et scri-
tatur et de peccatis iudicat: et omnium
vitam quasi lance quadā librat/ iudi-
cium peccatorū statue f.xliij.c.iiij.b

Ex.xliij

Eatus paulus terrenus angelus
et celestis homo f.xliij.c.i.a
Vigilare orare oī tpe deū qz pe-
tere nō auz neqz argētū n̄ terrenas
oīno dinitias: sed solū celeste regnū
et letari in domino f.xliij.c.i.c
Nihil turpius et visu intolerabilius
aīa passionibus victa ibidē
Peccatorum consuetudo cadentē in
penis trahit amāt/āgeli corū amātes
dominum f.xliij.co.ij.c
Tribus constamus aīa corpe spū vr
sit quoddā pfectū f.xliij.co.iiij.a
Solū qd potes offēas ne qī arbor in-
fructuosa mittaris ī ignē f.xliij.c.iiij.b
Non oculum modo sed et auditū z
os claude in tēpore he nāqz fenestre
p quas ex sctētia introeunt siue ma-
la siue bona f.xliij.c.iiij.a
Quēadmodū e potō vino tristitia
cedit corqz in leticiam migrat sic e po-
tus spiritualis sermo in gaudiū tuū
migrare facit animam f.xliij.c.iiij.c
Si deū honoras fiet tibi a dextris: si
inhonoras diabolus tibi a dextris fia-
et Sic ihōrāte iuda dicit scriptura Et
diabolus stet a dextris eius ibidē
Qui non peccat per singulos dies
exultat deū/ n̄ verbo solū/ sed et ope-
re rem pre se ferens f.xliij.c.i.a
Cogita hinc nobis prorsus abēndū
fore ad iudicem infallibilez. vbi non

modo res sed z verba et cogitationes
iudicabuntur f.xliij.c.i.c
Oīa duplicia nob̄ natura dedit: duos
oculos/duas aures:duas man⁹/duos
pedes/q ex his alter si ledat ex altē⁹
vsi cōsolemur/vnā dedit aīaz/quā si
amittim⁹ q cūviuem⁹ f.xliij.c.ij.b
Non ciborū priuatio sed peccatorū
ieiuniū fac f.xliij.c.iiij.a
Virge n̄ patiētē ignis suscipit ibidē.
Moyses colūnā ignis oīnt clamās p
res ipas obediētē legi lumē videre.
iobediētē ignē iuenire ibidē.
Paruis hic laborib⁹. magnis libēa
murtomētis f.xliij.co.iiij.b
Eluti sōnū sūt oīa sēlibilia genera-
tiōi corruptiōiqz subdita ibidem
Prēsentia aranee telis infirmiora sūt.
et somnijs fallaciora ibidez
Fugiamus sēp laqos vite huius z cu-
ras.ac veluti mundo exclusi nihil car-
nale circūferamus f.xlv.c.i.a
Qui in celū respiciunt nullas tribu-
lationes existimāt. spe bonorum nera-
uati f.xlv.co.i.b
Magno prelio dimicamus in vita.in
circuitu impij ambulant: peccatores
intendunt arcuz f.xlv.c.i.c
Aduēas z icolas vocauit nos scriptu-
ra.vt q h sē spernem⁹ f.xlv.c.ij.c
Catulo siliū ē voluptas. si psequē-
ris fugit: si foues pmanz ibidē
Hic bona z mala finē hnt: illic imor-
talia sūt tormēta f.xlv.c.iiij.b
Illic corpore icorruptibili r̄surgēte.
aīa sēpitno pburitur. ibidē
Peccatores icorruptibiles resurgūt
n̄ q dignēt hōre. s̄ imortalib⁹ affici-
antur supplicijs ibidem
Quō hic corpe debilitato exit aīa. sic
illis ī tormētis nō debilitato necesse
ē aīaz cōburi f.xlv.c.iiij.c
Qui corpis voluptatibus adulatur ī-
fficit aīaz q aīam excolit corp⁹ et sa-
nū reddit f.xlv.c.iiij.a

Quancūq; pñtia dulcia probetur/som-
nijs tñ fallacioza sūt f.xlv.co.iiij.b
Non ē priuiz cadere/sed cadentem
minus resurgere fo.xlv.co.iiij.b
Nullus furibund⁹ proci⁹ sic amat:
ceñ penitētē aīaz deus.fo.xlvi.co.i.a
Ignis n̄ nob sed diabolo pat⁹ ē:mō
ne nob ipi accēdam⁹ pirā f.xlvi.c.i.b
Meli⁹ vel paruas habere/q; nullas
habere virtutes. fo.xlvi.co.i.c
Si verborū et cogitationū dabimus
penas multo magis iustificationū nō
amitemus mercedē. f.xlvi.c.i.c
Dauid quandoq; cecidit/sed ita sur-
rexit vt primus fieret succedentiū si-
bi regum f.xlvi.c.ij.a
Salomon vbi regnauit/vbi diuitijs
affluxit vbi omnia fecit/dixit vanitas
vanitatu⁹ et oīa vanitas f.xlvi.c.ij.a
Adiūmētoz varietatem deus osten-
dit vulnerū dām f.xlvi.c.ij.c
Si p ieiuniū cib dūtaxat abstinuisti:
et qd ex alijs opat⁹ es malis.nihil oī-
no tibi abstinentia p̄fecisti.f.xlvi.c.3.c
Nullum deteri⁹ malū/q; in recorda-
tione maloz p̄sistere f.xlvi.c.iiij.a
Deus tibi penā predicit quo pericu-
lum fugias fo.xlvij.c.i.b
Quia diuino tribunali astaturi sum⁹
vbi nō vis sermonū p̄t: nō caudici
sunt auxilio/quasi per ignem tua trā-
situra sit aīa/pmitte rorem/moue la-
chrymarū fōtes. fo.xlvij.co.i.c
Vñ peccatū pūcit/et pñia seq̄t.vbi
p̄cēz ē ibi p̄cēi solo fiat f.xlvij.c.ij.a
Confer cupiditates mundi ad celoz
regnū f.xlvij.c.ij.a
Tūc docebimur q; amara voluptas
sit/quū didicerim⁹ experiētia q̄lis no-
bis amaritudis cā fuit f.xlvij.c.ij.b
Timeam⁹ diē illā i q cogitationes n̄re
nōs fiet amari iudices f.xlvij.c.3.c
Mōies amare cōsueuimus triū horū
causa aut decoris aut officiū aut si
nos amarint f.xlvij.c.3.c

Reminiscere semper eterne vite rei-
gni immortalis angelicorū choro rñ
insenscentis glorie/vite euz chusto
trahēde oī dolore libē f.xlvij.c.iiij.a
Si iacob de irrōnali oīe tāta erat cu-
ra/quales esse decet q de rationali aīa
curam habent? f.xlvij.c.i.a
Jacob lapidē ad caput posuit q intel-
ligibilē lapidē intrueretur ibid.
Sicut catarrū habētēs manus suas
et indumēta effluentī implent tabo:
sic aīe labe per corporis odoriferos
cognoscit eulē? f.xlvij.c.i.b
Antē iudiciū tps deponam⁹ accusatio-
nē illic ei dñs n̄ eris p̄itē f.eod.c.i.c
Paratos vult esse nos de? p̄pterea
et incertuz statuit exitū vt sp in ludu
versetur fo.xlvi.co.i.c
Sp stimulat p̄scia. fo.xlvij.co.ij.a
Sp si lex tuo i ore x̄set/qz x̄ba m̄e
dei legē egrediāt fo.xlvij.co.ij.b
Johānes cast⁹ erat p̄ptea sup pectus
iesu recubuit.ch̄io volēs nubē.ch̄io
castitate seruet fo.xlvij.co.ij.c
Vigilia multa ē op⁹/qm et ipe aduer-
sari⁹ n̄r vigilat fo.xlvij.co.ij.a
Christo similis vis fieri? vestigia ei⁹
imitare fo.xlvij.co.ij.c
Johannes heremum habitauit/vine-
am non habuit ne se terrenis impli-
caret fo.xlvij.co.ij.a
Regnum celorum habet quod solli-
tudine caret/que res omnium rerū
ē ditissima fo.xlvij.co.i.c
Saluare volenti non est necessariuz
tempus/haud enī per tempus latro
saluatus ē fo.xlix.co.i.b
Sepe p̄ncipes alta de sede corru-
unt vt alienis ipsi malis compungar-
mur fo.xlix.co.i.c
Quis vigilās iacturam quandoq; ac-
cepit?pastores etiā lupis nō apparen-
tibus/oues custodiūt:canes astant et
si fere nō adsint fo.xlix.co.i.c
Sicut scintilla quēq; cōprehendere

omnem de cetero populat / sic et pec
 cati natura vbi cogitationes depren
 derit nullo extingueret peior de cetero
 ro fit / 7 superatu difficilior. secundoq;
 additamēto maiorem ad neglectum
 trahitur fo. xlix. c. ij. a
 Non habens qui peccatū impediāt
 equo similis sit frenū abijciēt / humo
 q; lessorē precipitanti f. xlix. c. ij. b
 Peccati impetum quasi equū effrēa
 tum renocare opus ibidē
 Post vite finē neq; officiū datur oc
 casio neq; virtutis. ibidem
 Si vmbra deprēdi nequit / ita huma
 ne res depheādi nequnt f. xlix. c. ij. c
 Futura mutationē nesciūt: nō vidēt
 senium: translationem non habēt. sed
 adolefcunt cōtinuo / atq; vna in decē
 tia permanent fo. xlix. co. iij. a
 Pupillā natura oculū noiauit / q; ve
 lut iugo duab; palpebris / q; in offir
 mato cubiculo claudīt f. xlix. c. iij. b
 Sic āgeli conuersationez desideras
 Ita diaboli conuersationem time. fo.
 xlix. columna. iij. a
 In his que dei sunt nō miseriam sed
 fiduciā reputes. non vulnera / sed tro
 pheā / nō plagas sed honores Ste
 phanus martyr nō lapides infra re
 spicit / sed que supra sūt brauia ibidē
 Ad breue tempus est labor 7 in eter
 num quies fo. xlix. co. iij. b
 Popul; qui ieiunio mare trāsierat:
 ebrietate percussus in arida naufragi
 um pertulit f. xlix. c. iij. c.

Ero. xv.

Deirco mutis aīalib; plati sum;
 q; fmoēz hēm; fmoē mutuo col
 loquimur fmoēz ama; fo. l. co. i. b.
 Exteris i reb; restitutioni inopia suc
 cedit / ipaz ho sermonis dissolutioēz
 diuitie sequūtur f. l. c. i. c.
 Olte rvarie sē pñie vie / q; ipa mltitu
 die tibi ad celū facit ascē; fiat f. l. c. ij. a

Peccator es: ecclesiaz ingredere. dic
 peccaui et soluiſti peccatū ibidē
 Phariscus orās verba dedit res ac
 cepit fo. l. co. ij. b
 Ignis & gītas ē / oleū elemosyna Si
 cuti lychnus nisi instillans oleū habu
 erit extinguetur / sic 7 virginitas nisi
 elemosynā extinguit f. l. c. iij. c
 Ne obijcias iopiā. qnti potes tāti e /
 me hēs denariū eme celū f. l. co. iij. a
 Mercatura negotiatio q; ē celum / da
 panē accipe paradysum ibidem
 Preciū redēptionis aīe elemosyna
 est f. l. co. iij. b.
 Magna res elemosyna / qua nihil eq;
 bilius est. potens alia peccata delere
 iudiciūq; propulsare f. li. co. i. a
 Talis ē & gītas vt eā potuerit ne
 mo veterū cōseruare f. li. c. ij. a
 Grauis erat virginitatis p̄dicatio q;
 hos de & gīe germiaret f. li. c. ij. b
 Propterea qnq; virgīes ille n̄ introie
 rūt ad nuptias / q; cū & gīnitate elemo
 synā non habuerūt f. li. c. iij. a
 Orās si exaudīt; fueris pmane grās
 agēs i orōe. nō exauditus mane orās
 vti exaudiaris f. li. c. iij. c
 Quotiens in foro cecideris totiens
 exurgis. sic q̄tiēs peccaueris totiens
 penitētiā age f. li. co. iij. c
 Medicie loc; ē hic. n̄ iudiciū. n̄ penas
 s; pccōz remissionē tribuēs ibidē.
 Petrus apostolus magnus / et p̄m;
 discipulorū fo. liij. c. i. a.
 In petro dicēte. si oportuerit me mo
 ri tecū nō te negabo: et postea negan
 te. Intētio quod suū erat oñt: nature
 ho iſtimitas redarguit fo. liij. co. i. b
 Chriſt; r̄spiciēs i petrū p; negatioēz
 vocē p; ipz dimisit ituitū ibidem
 Petr; non fletit modo sed amare / se
 cūdū baptisma per lachrymas ex ocn
 lis ostēdens f. liij. c. i. c

Ex. xvi.

Consuevit aia que interdum cogi-
tat eadez in somnis per phanta-
siam cernere. fo. liij. co. iij. a.
Desperatio nō sinit exurgere / et stā-
tem cadere facit f. liij. co. i. c
Fidentia in abyssō deuolutuz veloci-
ter retrahit. ibidē
Diabolus cū bonus esset pigritās et
desperans cecidit. ibidē
Paulus persecutor erat et prumelio-
sus vbiq; laborauit et spe nō decidit:
resurrexit parq; angelis effectus ē Iu-
das apostolus erat. sed pigritās factus
est proditor. fo. liij. c. ij. a
In nīcūitis maxie ē vidē dei clemē-
tia q; cōditionē min⁹ apponēs / tamē
penitētib⁹ recōciliat fo. liij. c. ij. b
Diabolū nō tā letū peccātes facim⁹.
q; reddim⁹ desperātes fo. liij. c. ij. b
Graue quidē peccatū ē. sed grauius
altū sapere i peccato f. liij. c. ij. b
Corporis et mēbroz exēplo fideles
mutuo compaeti sumus ibidem
Sanies quedam peccatum ē reliquū
corpis depopulās. veluti domo vna
ardēte prime simili incēdio depopu-
lari p̄sueuerunt f. liij. c. iij. a
Que salutaris i peccatis mesticia est
exitialis imoderata fit fo. liij. c. i. a.
Iudas si vitisset et tpe salu⁹ fuisset. ar-
guitū i crucifixionib⁹ sūit f. liij. c. i. c
Solum a nobis deus orationez vel
quam exigit atq; vniuersa nobis di-
mittit peccata f. liij. c. ij. a
Filius pdig⁹ in euāgelio. eū q; cadit
p⁹ baptisimū designat fo. liij. c. ij. b
Sepe deus quem dicens minus sua
det rerum experimentis. doctrinam
permittit. f. liij. c. ij. c
Mal' obruti: ne cōsternemur: neq; bo-
nis abūdātes p̄fidam⁹ f. liij. c. iij. a
Cōstat duo hec / statē cōfidere / et de-
sperare iacentez proditionez esse ani-
maruz nostrarum ibidē

Finis.

Prologus Iobis chrysostomi in Job

Beatissimo patri

et clementissimo dño: dño Nicolao diuina puidētia pape Quinto Scē Ro mane ac vniuersalis eccie summo pōtifici. Lili Tyfēnatis vltimi suor seruoꝝ Prologus in sermōes sancti Iohannis Chrysostomi.

Insueuerunt

p̄r beatissime q̄ sub ceteris predeceſſorib⁹ tuis fideles imitauerūt diuersis stus

dñs: diuersas illoꝝ nās imitari atq; se probus quisq; in eccie corpe: q̄i membrū capiti cōforme illoꝝ morib⁹ exhibere. Fuerūt nāz in illoꝝ nūero qui decretis cōdendis. litib⁹q; sapiēdis admodū insudarūt. Quidā paci s̄bdi toꝝ t̄mō consulerūt. Alij dogmatib⁹ dñis ecciam munire aplicam. alij sedem hanc illustrare cerimonijs indulgisq; honorare: scissuras cuitare. alij atq; i vñi resarcire studuerūt Ita p̄fissim dñi se q̄sq; reivm⁹ p̄fectiōi adhibz eius vtilitatis princeps. et q̄i m̄gr q̄i dā ē habitus Te vero tenentē librū euāgelisteq; simillimū ituenimur ipseq; tue actiōes eo cōueniūt. Quid sibi fidelis quisq; p̄ accepta gr̄az diuisiōe ad imitamentū statuere debeat. iaz satis nouimus. Librū ipse lēōnis euāgelice nisi offerre studerē ad imitamentū meas nō ammō p̄tes implerē. Iohānis igitur Chrysostomi greci s̄mo nes q̄z aliquot q̄dē in Job de pacia aliquot vero de p̄nia conscripti sunt quum i meas nuper venissent man⁹z debito meo p̄uēire visi s̄t atq; ipsi etiam t̄pi cōgruere. q̄ iubileo appropin⁹ quāte et pati primūz velle. et ipsas p̄passiōes p̄niaz agere: sicq; remissiōis indulgētieq; tēpus subire monemur. Vos q̄ latios facē. B̄titudinēq; tue

offerre curauī. euitās simul et vnicūz acceptū talētū fodiens i terra abscondere. et cū vidua p̄perās duo saltem era in dñicum gazophylatū mittere. Quo quidē in ope ille inquit et vbiq; de verbo et sensum q̄z de sensu. aut ex vtraq; cōmixtū et medie tempatū genus translationis expressi. Quedāq; de sacris mutuata scripturis iux̄ grecāz editionem traduxi. Que tam et si a nouissima nostra quandoq; discrepent. consiliū tamē non fuit eadem a greca dimouere s̄niam quo a Chrysostomo que disputatur clari⁹ cōuenientiusq; consentiāt.

Sancti iohannis

Chrysostomi i iustū et b̄m Job de patientia. Sermo primus

Renuus ad

nos hodierna die certator orbis aduenit veit ad nos peregrinus atq; angelis par in honore dimicator. Qui permultum a diabolo pulsatus: et a deo permultū testimonijs p̄probat⁹. Qui pmultū a diabolo territus: et multa brauia ab angelis spectatorib⁹ consecutus. Qui ab inimico mirū in modū celsus: et magnus vir magnus dignus coronis i orbe a deo ostēsus. Sic enī ipse secum disputās inquit. Nunquid vanū putasti iudiciū meū sed vt videaris iustus? Quis igitur bellatorē talē extollere p̄conijs p̄ dignitate poterit? Quis brauia fortib⁹ eius cōdigna gestis audebit interere. Quis tētabit immēsum laudūz pelagus ascēdere? Quēadmodū enī sane mētis nemo audebit vnq; maris pelagus humanis p̄trāsire pedibus. sic nec ex sapiētibus quisq; summeq; peritis tētabit q̄nq; pares nobilis illi⁹ terq; b̄tē aīe laudes audiētibus enar

Sermo primus Iobis chrysostomi

rare. Deum enim humanam sapientiam officiosa
eius sancta supercedunt. eiusque luctatio
humanam omnem diadematis auctoritatem
superat. Igitur angelica lingua nobis in re
necessario accesserit quod sumis ut ita di-
ca digitis vnguenti alabastrum tagetes
ecciam si repleamus. Soli enim vas
Iob. si tagere ceperim? idque paulisper
dimouerim? alico vnguenti fragran-
tia ecciam replet. Audiamus historiam
de ipso dicere. In omnibus his que euene-
runt ei nihil peccauit Iob labijs in-
cōspicui domini. Elidisti testimonium angelo-
rum commendationem excitans? Elidisti tes-
timonium diabolum suis cum conatibus
lacerans? In omnibus his que euenerunt et
nihil peccauit. Hoc dei testimonium non
secus quam vnguētum amodum preciosius
per omnem ecciam audientes letificat. Vas
summi precij vno in arabie loco re-
conditum per totum orbem suauem vnguēti
odorem transmittens. Vas decem milibus
lapidibus et plagis et telis a diabolo
ictum vnguētumque non effundens. Plu-
rimum itaque laboris diabolo contigit quod
vas coteretur vnguētumque boni odo-
ris perderet. Et studuit per vlcera fetore
vnguēti odorem denigrare. Māz
et huius corporis sanie vulnerum eferuescere
fecit. sed et promisit vas vulneratum. et
non amissum vnguētum ut et nos fidei
ter ipsi dicamus: vnguētum effusum
nomen tuum. Opportunum est quod nudum ip-
sum quemadmodum dimicauerit bellato-
re considerare: ut in admirabile illarum
imaginem perspicientes: per rerum sane fidem
intelligamus. quoniam de diabolo ostendere
volens super terram homines iustos habere
non iam per adulationem veluti adam sedu-
ctos. sed mille per cruciatum milleque flagel-
la: coronatos: eam facti operationem per-
misit. Alpostata inquit magna sapientia quod
adam decipiens et mulieri per blandicias
preualens paradiso eieceris. Ecce homo
sine mandatorum scriptura vincens le-

gemque nature non scriptam recte ge-
rens mente. adhibe mille blandimen-
ta. adulationes mille: totidem cruciatum
si poteris optimam hanc beatamque animam:
vel dimouere vel quaterere? Ecce primum
eiecisti hominem paradiso: vide nunc ten-
ta si vel a sterquilino pugile supplā-
rare poteris. Sed si videtur paulo al-
tius in ipsam recurramus historiam.
Vir erat in terra hus nomine Iob. Et
erat vir ille irreprehensibilis ac timens
deum et recedens a malo. Talis erat et
adā pusque a muliere suaderet. propterea
hic non suadet a muliere. ne iuxta illud
lum fiat. Ille indutus fuit incorrup-
tione: ut vidit quod finxit eum atque ut mu-
lieri crederet nudus effectus et condē-
natus est. Idcirco vero nudus erat et mu-
lieri non credidit. et quod mulieri non cre-
didit corona. corona per angelos alla-
ta indutus est. Ille ut mulieri crederet
et paradisi delitijs excidit: terram spiarum
mentem effecit: mortemque insuper
hereditate consecutus est. Idcirco ut non cre-
deret mulieri et a sterquilino plagisque
liberatus est: et celorum hereditauit regnum.
Ille respondens deo inquit. mulier
quam dedisti mihi illa mihi dedit et
comedi. Quod responsum indulgentiam
non habens. Illa inquit comede: ego
dixi ne comedas. Quare ergo mulieri
obsecundare. deum vero spernis? Sed
non eiusmodi fuit sanctus Iob. Qual-
iter ergo? Cum terrore inquit. Quod mulier
quare quasi vna de stultis mulieribus
locuta es? Vir erat in terra hus nomine
Iob. Cuius rei gratia et prouintiam
nominauit: cui ut disceres. scilicet non per
uersorum comertia agere id posse ut
iustus vir peccet: sed piorum deoque
deditorum propositum. firmam stabilemque
oportuit mentem habere. Nam ea ara-
bie prouincia impiorum corruptorum
que hominum habitaculum est. omnes
iniqui erant omnes deo odibiles. Quos

iniqui et facinorosi. omnes superbi ex
 elau descēdetes peccatis. sicut secus q̄
 cōmunijs gaudētes. Sicut tātū impieta
 tis pelag⁹ pietatis luculētā facē neq̄
 uit extinguere. Tāt⁹ maloz locus p̄
 tinētie decorem denigrare nō valuit
 Ex q̄ huic prim⁹ accedere diabolus
 cepit Quidē elemosinis ipm magis
 q̄ pecunia ditescere vidit. Audi enī
 enī sine mēdatio dicētē. ocul⁹ sui ceco
 et pes claudō. Et itē. Ego sū impo
 tētē fleui. angemui autē virū in nēta
 te videns. Et nō mō verbis sup̄ mo
 dū ditescēbat s̄ etiā operibus thesau
 rus beneficij totus egētib⁹ inuē⁹.
 Quid enim alibi dicit? Nō exiit de
 domo mea indigens sinu vacuo. Os
 vidue bñdixit mhi: de vellerib⁹ ouīū
 meaz calefacti sūt humeri pauperū.
 Manifestū itaq̄ q̄ ex vniuersis ditescē
 bat. thesaur⁹ totus et opib⁹ et fīdē
 et elemosina et assistētia paupm et s̄
 uctiōe indigentū. S̄ vide qd̄ diabo
 lus facit. Qm̄ primo ab eo s̄stātiaz
 vniuersa diripit. postremo et liberos
 aufert. Cameloz p̄mo armenta sustu
 lit et ouīū gregez. asinorū magnū illū
 numez. maximū bonū armētū. arripu
 it hec vniuersa et vltimo loco liberos
 Quare? Obsecro omni cū diligentia
 attēde. p̄mū diripuit ei⁹ vniuersaz s̄
 stātiaz postmodū liberos. diripuit he
 reditaria bona postmodū heredes ip
 sos perdidit. quo enī per liberos totaz
 liter p̄steret. Primū cepit s̄stātiaz
 perdere. Primum cepit hereditaria
 bona vni⁹ heredibus arripere. quo
 filijs filiabusq̄ existētib⁹ p̄ iumēto
 rum amissionē letale accipiat iustus
 mestitiae vulnus. Considerabat enī
 peritus demon: liberis fortasse prius
 extinctis: nullo mouendū sensu amī
 soz iumētoz. s̄ qui prorsus adamas
 nobilisq̄ dimicator. qui multis cesus
 flagris atq̄ in omnib⁹ coronatus: qui

multa accipiēs in se tela. et ipis cū te
 lis diabolum confodiēs q̄ per arma
 iusticie a dextris et a sinistris nō do
 luit. nō lachrymas fudit. n̄ motus est
 Sed neq̄ ad iumentoz perditionē
 curuatus neq̄ in liberoz morte pieta
 ti fraudem fecit. Mansit vero qua
 si turris minime nutans sub terram
 inferius detenta radicibus ac sūdata
 atq̄ ad ipsos vsq̄ celestes axes. muni
 ta. venit prior nuncius et dedit iob.
 Boues arabāt et veniētes p̄dōes
 captiuos duxerūt puerosq̄ interfece
 runt gladio. Adhuc eo loquente ve
 nit alius nuncius et dicit iob. Ignis
 cecidit de celo et tactas oues pueros
 q̄ cōsumpsit. Respice quid facit dia
 bolus. Ut enim vidit eum ad primā
 secundaq̄ plagā generose stātē neq̄
 suis omnino cruciatibus dimotum.
 vulneratū neq̄ debellatū: tale quid
 machinatur. Ignem ex aere iacit. vt
 opinetur is de celo demissū ignē Et
 quo putauerit deū sese de celo expu
 gnare: blasphemet deū quez putane
 rit se sic sine peccati vlli⁹ nota iniuste
 debellantē Et inquit Ignis de celo
 cecidit et tactas oues puerosq̄ cōsu
 psit Etia hoc loquēte. venit ali⁹ nū
 tius et dixit iob. Equites fecerūt no
 bis turmas tres et circūierunt came
 los et tulerūt eos et pueros percusse
 runt gladio. S̄ persistit in omnib⁹
 his beatus iob: veluti colūna quedā
 immobilis quasi turris que n̄ quatit
 velut luctator inuict⁹. vulneras ma
 gis q̄ vulneratus. Nam quum quis
 inutilibus laborat. in multis quidez
 dimicans. in nullo vero p̄ficiens. se
 pe pugnans neq̄ omnino superans
 ipse est qui magis flagella contra va
 nos suos conatus suscipit. Etia hoc
 loquente venit alius nuntius. Cōti
 num bellum: sed vanum insudanti:
 densiora tela sed leuiora brania Nō

Sermo primus Johis chrysostomi

finis eū neq; ad horam respirare: quo
ne quid p innata luctatoris pietate sa
piens excogitetur. Immisit omnia te
la neq; repugnantem vicit: suam eua
cuavit pharetrā neq; dolore euacuat⁹
est. Confundantur omnes iniqua agen
tes superuacue. Igitur vbi ille auer
sus est humiliatus: confusus. qui mul
ta quidez conatus per cuncta ho vi
ctus. Immisit enī aduersus pastores
aduersus oues aduersus camelos ad
uersus natus: aduers⁹ natos et dōesti
cos. per vulnera et sanie. omnia vana
existimant pietatemq; nō soluit. Du
rum perfo dit thesaur⁹ q; non minuit.
Quorū habuit mūdi tyrannus rom
pheas mouit. p ignē. p enses. p ruinā
p captiuitatē. per sanguinē. Nec oīa
tetendit et virilem magis bellatores
effecit Quare et ppha exclamat dicēs
Inimici defecerunt framee in finem.
Fortassis et ad ipsū dicit Durū tibi
contra stimulum calcitrare. Diripui
it vniuersa pecuniam iumenta substā
tiā Et vltimus nunciū Filijs tuis
et filiabus vescētib⁹ et bibētib⁹
vinū in domo fratris sui primogeni
ti repente ventus vehemens irruit a
regione deserti et cōcussit quatuor an
gulos domus q; corruens oppressit li
beros tuos. et mortui sunt. Etq; di
scas dilecte qm̄ homo n̄ erat: qui hec
iob narrabat sed ipse diabolus homis
in speciem transformatus cū omni di
ligentia aduerte. Filijs tuis inquit et
filiabus tuis vescētib⁹ et bibētib⁹
vinum i domo fratris sui primogeni
ti repente ventus vehemens irruit e re
gione deserti et concussit quatuor an
gulos domus que corruens oppressit
liberos tuos et mortui sūt Unde no
uisti dic mihi qm̄ venit spiritus e des
erto et concussit quatuor āgulos dom⁹?
Si homo es et intra domū fueras oī
no te in circuitu domus cōplectebat

Si autē extra fueras. quōd que intra
facta erant videras? Si autē spirit⁹
eras ostende qui nā eras neq; i hoīs
effigiem trāsformare. Filijs tuis inq; et
filiabus tuis vescētib⁹ apud fra
trem suum seniore. Vide quōd omni
intelligentia sapientiāq; replet⁹ erat
sanctus iob. Putabat enim quoniam
Cayn et abel duo fuerūt fratres soli p
orbem existētes nullas habētes belli
causas. Omnis enim terra cōmuniter
ambob⁹ subiecta erat. Sicq; p hono
rem Abel inuidens Cayn: surgēs in
terfecit fratrem. Muius rei grā beat⁹
Iob pro occultis quidem deo sacrifi
cijs faciebat quotidie. surgens hec q;
atq; his similia dicēs Nequā mala co
gitauerint filiī mei ad deū i cordibus
suis Pro his vero que vel abo ipsis
alterutro vel contentione contigis
sent: cōtinuo vesi adinuicē faciebat.
existimans quoniam tam et si quicq;
liuoris vicissim contraxissent mensa
panis q; appositio eos pciliar⁹ vnani
mes. incidentemq; faceret exulare ma
liciam Optime sciens quoniam conti
nua ex mensa maligna queq; interce
dentia soluentur. Sed boni totius ad
uersarius inuidusq; diabol⁹ obserua
uit tali eos tempore necare qui nullas
tenus peccauerunt pueros. Tēpore
meridiano quum oēs leti simul erāt
cōstrepantes. quum ad pacem illi con
iungebantur. tūc perfidum cōtra eos
bellum relaxat Et illi quidez amicici
am Idic vero gladium acuebat. Illi
charitatē edificabant Idic domum sū
uertit. Factaq; eadem est hora dom⁹
sepulcrum et mensa calamitatis cyme
ba. et naufragium pastoralis statio. cū
atq; dissipata. Quid ergo generosus
ille? non cōfusus est. nō decidit Quid
eius maius laudauero. qualis sermo
sufficiet? Qualis sufficiet ad eā narra
tionem desudatio? Q nobilē beatāq;

animam. o patientiam magnam nihil
sublimi⁹ habentem. Profecto dilectis
simi confundor spiritu. cōscientia tur
bor: et id quidem coronatum videns
iob. Sed magis anima nunc confun
dor diademate insignitum videns. Et
iam tunc ille sufferre potuerit filiorum
crudelem casum coram intuens. Con
fundo anima. puro autem et vos itidē
sapere. Quomodo ergo talē tantāq;
tragediaz explicauero? Non satis no
ui. Et hoc quidem quorūcūq; preco
niorum laudūq; magnitudinem i lin
gua ferens. Qui sū carnem parētes
sunt. quum natum vltimo spū labo
rantes habuerint: circūsedent vltima
q; eius audiunt verba: manus circū
palpant. adhortatiōes fomētaq; alia
de industria adhibent. os deosculant.
vltima parentū oscula. Exinde quū
reddiderit puer aīam quemadmodū
qui dederat iusserit: parentum officia
adhibent. manum extendunt. oculos
claudunt caput directo statuunt. pe
des reducunt: lauant: sepulcroq; con
digno dignis funeralibus condunt:
atq; ppria calamitate solantur. Sed
quid generoso huic pugili? Abiit ad
domum funestam que ipsis et vna et
eadem hora domus et sepulcrum cō
muniū et tumultus: festum et fletus fa
ciat. Circūfodit et quesuit liberorum
membra. Inuenitq; vinū et sanguinē
panem et manum oculum et puluerē
Et excepit quandoq; quidem manū:
quandoq; pedem quandoq; caput cū
puluerulenta macerie abstrahēbat cū
lapidibus cum lignis. Et quandoq;
quidem ventris quādoq; intestinoz
partem viscera cum macerie confusa
Sedit autem celo celsior ille ludator
disperfa liberorum membra legens:
Sedit componēs membra ad membra
manū ad brachium aptans. caput ad
humeros: genu ad femur. Neq; enī

vna erat casus illius calamitas: sed
diabolica operatione ac tyrānide oēs
sermonem excedens subuersio. Sedit
itaq; verus fortisq; adamas beatus
Job. discernens liberorum suozū mē
bra. Lauensq; ne forte in masculinis
membris feminina conueniāt. O bea
tam profectoq; generosam: terq; feli
cem animam: celebrem angelorum fa
mam superantem. Quare? quia in om
nibus que euenerunt ei. non peccauit
Job in conspectu dñi: sed pro his om
nibus perfectaz gratiarum actionem
sacrificij loco deo obtulit dicens Sit
nomen domini benedictum nūc et sp
et in secula seculorum. Amen

Eiusdē in Job de
patientia.

Sermo secundus.

Agnū rerum

pondus magnarum narra
tionum dignitatem postu
lat: splendidisq; iustozū historijs: splē
dida lingua. splendidaq; mens cōue
nit. et mens quidem diuinas litteras
sincere iugiterq; contēplans. lingua
vero diuina interpretans. Idq; po
tissimum in subiecto nobis sumptoq;
sancti iob laborum opere. qui omnes
peragrans sub celo regionem pati
entie fmonē coruscātū more vibrat.
Sed optie noui gratiam dei prebitu
ram fore verbum. non p dicentis au
toritate sed patruz interueniente le
gatione sanctorū. Ceterum in eaz ipsi
veniamus historiā. Vir erat in terra
hus. Necessariū ē omniū primo qua
lem vim pphēum ipsum habeat in
quirere. Cuius rei gratia ab hac
historicus facit dictione principi
um. Vir erat. quandoquidem vitam
narraturus erat virtuosam. nostrāq;
vum supra modum vincentem ne q;
ad agonis sublimitatem respiciēs su

Sermo scōs Johis chryfostomi

taret non humanam sed peregrinam esse naturam. preueniens naturā ostēdit. vt propositionē admireris q̄ hō existens supra hominem viuendo cōuersatus sit. Et cōmuni quidem omibus natura cōmunicans animā vero in sublime mundo superiorem adducēs Elir erat in terra hus. Predicat eum ⁊ ab natura. predicat ⁊ a puincia vt quemadmodum miraris hominē audiens. supra q̄ hominem viuentem. puinciam sic diceris ex qua tā⁹ fructus effloruit. vere mireris. Quasiq; rosa i spinarum medio germina uerit diligēter attēde. Pronuncia nā q̄ hus. Esau puincia erat. Etenim ab esau hus. Nominat autē ppham pnamq; esau sedem. sic inquit apostolus. Ne quis fornicator aut pphanus vt esau. Quo discas quibus ex malicie scholis quant⁹ veritatis fruct⁹ eruperit Sed nunc non modo esau puincia tulit. sed et radix ipsa. Proncepos enī abiecti repudiati q̄ erat. Nam dicit scriptura quātum ab abraā dicit. esse Job. quō autē quint⁹ sit audi. Abraā genuit isaac. isaac esau. Esau raguelē. raguel zaram. zaram Job. Successionem ergo ab abraā habuit per esau i eum descendentem. Ostendit igitur radicē quo fructū ammireris. Quis enim esau erat? Fornicator ⁊ pphan⁹ Quis erat et Job. qui a fornicatore? Hic idem mirandus. vir nunc nobis in narratione subiectus. qui dicit. Si deceptum est cor meuz super mulierē et si ad hostium amici mei insidiatus sum scortū sit alteri⁹ vxor mea. Esau ad multas mixtiōēz mulieres habuit. insatiabilis ad luxuriam existēs. Job vero modum vite tātūmodo habuit Tantūq; abstinuit vt alienis formis nō circūlaboraret. atq; ab fornicatiōe adulterioq; tantum abfuit. vt ne quidem mulierib⁹ quibus adheferat neq;

mo moueretur hoc est innuptis vir ⁊ ginibus Dportet enim mansueta magis oratione vti Tantum abfuit alieni thori ab insidijs. vt neq; ad inuptā virginem/et in qua nihil periculi fuerat impudentem oculum flexerit. Et quisnam ad hec testimonio accesserit? hic ipse Job. pepigi sedus inquit cū oculis meis vt ne cogitarem quidem de virgine Elide ad quam hunc discipline summaz ipse pietatis partes vester Instruit oculū ad pietatē. Instruit ad iusticiam et membra atq; a fornicatione successionem ducēs maxima pudicia clariuit. Esau q̄ ad ppositū paricida fuit Etenim tam et si actus nō pcesserit propositum tamē accusatur Dixit inquit esau in corde suo Euenient dies luctus patris mei. et occidaz Jacob fratrem meū. Radix itaq; paricida. qui vero de radice floruit iusticie triumphator. Ille cum natura pugnauit fratremq; alienum esse dixit. H et alienos fratres esse putauit. qui dicebat. Factus sum fratribus tanquaz pater ⁊ p viro matri eoz causaz quā nesciebā inuestigabā ⁊ iniquos ptere bam. Atq; oīa aliena suorum loco hz qui ab esau successionē habuit. eo. s. q̄ aliena sua faciebat. Esau mēte sua Jacob interficē cogitabat. Job nō sacrificiū offēbat p filijs cogitās ne qd forte mēte peccasset qnqdē illi mēte paricidiū patrasz. Timēs magn⁹ h ge nēos q̄ miles. neq; ⁊ hi mēte suscipiāt pcti vir⁹. offēbat sacrificiū ⁊ vitulū vni p pātis. Dicebat. n. Job neq; filij mei ad deū mala cogitauerūt. Cogita ad quale quantumq; studiū eū puenire faciebat moris disciplina Et qd scit? Qm qdē pgenitores esau et iacob viciissim expugnauerūt sese nō iacob i maliciā cōfētiēte. sz esau p^m ad maliciā i uecto pgeitorz discordiā mēte cōsilio soluit. libēosq; scit mutuo p dies sign

los conuiuari/ quo assueta mensa re-
soluat malicie virus. Ad alterutrum
q̄ accedebant mutuo filij Job consē-
su instructi a priori etate/pace exerciti.
concordia educati inuicem p̄medebāt
et bibebant. Suscipiebant aut̄ et tres
eorum sorores: vt comederent cum
eis et biberent. Et quid ad utilitatem
hec auditori? Quare autem et sororū
addidit esus? Ut ostēdatur. s. quantā
ad pudicitia cōuiuium agebat. Qd̄q̄
non ibi risus intercedebat dissolutus/
immodestia effusus mensam iniuriāte
Inducit autem et comedentes viri
gines quo speciem figuramq̄ cōuiuij
ostendat non ebrietate deformatā/ s.
concordia ornatam. Vir erat in terra
hūs nomine Job. Columba i medio
accipitrū/ ouis i medio luporū/ stella
i medio nubium/ lilium i medio spi-
narum/ germen iusticie in opido iniqui-
tatis? Et erat vir ille irrephensibilis
Attende diligenter. Qui ab extra sūt
homines diffinire cōsueuerūt Quid ē
homo? Homo est inquit animal rati-
onale mortale. De his philosophorū
termini consultant Scriptura autem
non eosdē dat terminos s. quid? ho-
mo irrephensibilis iustus verax. Si
quis ergo te interrogauerit. Quid est
homo? Dic ad eum: irrephensibilis
iustus verax. et recedēs ab omni ope
malo Ideo vt qui talium perfectorū
officiorū testimonijs non fuerit cōpro-
batus: homo non sit Etenim quāuis
nature characterē pre se ferat/ hūc ta-
mē malicia propositi deformat. Audi
a p̄pheta. homo cum in honore esset
non intellexit comparatus est iumen-
tis insipientibus et similis factus est
illis. Et erat vir ille irrephensibilis.
non parua hec laus Examina verbū
quo p̄positionem amireris. Aliud est
crimen aliud est reprehensio Nam cri-
men quidem grauissimis quib̄q̄ pec-

catorum vincitur/ reprehensio vero le-
uiorib̄ culpis. Ostēdere igitur volu-
it scriptor non modo a crimine longe
fuisse iustum/ s. etiam reprehensione:
Neq̄ enim quis sibi magna obiecit
vbi ne locum quidem in minorib̄ vi-
debat. hoc autem magnū est argumē-
tum eius/ cuius sine crimine mediavi-
ta. Quē enī de adulterio homicidio
ve accusare non habes/ talis sine cri-
mine. Cum autem iniurie reprehensio-
nes irrogaueris/ detractionis. maledi-
cti. ebrietatis. talis crimine quidez va-
cuis sub reprehensione vero cucurrit.
Voluit ergo scriptor ostendere et a
paruis et a minimis quibusq̄ culpis
procul fuisse et inquit Et erat vir ille
irrephensibilis iustus verax timens
deum recedens ab omni opere malo
Ex quo et de abraham volens osten-
dere/ quoniam virtutis primū ē irre-
phensibile se habere. dicit ei Tu pla-
cisti in conspectu meo et factus es ir-
rephensibilis Hoc autem irrephensibi-
le p̄ modi excellētia suscipitur Pau-
lus autem apostolus vbi ad gentes p̄-
ficiscitur/ extorris a deorū multitudi-
ne/ a malicia collectis/ a fornicatione
et adulterio congregatis summū vir-
tutis pondus non imposuit. S. vbi
veit in orbe adulterijs fornicatiōib̄
q̄ repleto/ voluit orbis pastores con-
stituere. Et quoniam virtutis bona
raro inueniebāt episcopos ordinās/
tito dixit Constitue episcopos sicut
ego tibi disposui si quis est sine crimi-
ne Porro irrephensibile tunc locū
non habuit/ quando quidem pietatis
vigor deficiebat. Magnū irrephensi-
bile. mediū at sine crimine esse Magnū
malū in hoībus vel exiguum bonū
Propterea dixit et vnius vxoris viz
nō ea ratione q̄ id nūc i eccia obfue-
tur Qz ei oī prius castitate sacerdo-
tē ornatū esse. s. q̄ id q̄q̄ ad eos q̄

Sermo scđs Johis chrysostomi

in fornicatione erat magnus fuit. Di-
cit cōstitue episcopos sicut ego dispo-
siui tibi. Si qđ ē sine crimine vñ? vx-
oris vir. Nō qđ id legis loco posuit/
sed qđ errori ignoscebat. Sciebat enī
qm̄ florēte pietatis xpo/sua industria
bonū sibi naturā vindicabit electioq;
meliorū fiet. Irrephensibilis iustus.
Prīmū igitur non est iustū fieri irre-
phensibilem nō sc̄m. Elerax? Elerax
qđ sibi vult? Nō qđ facie figuram quā
dā p se fert/aliumq; habēs mētis ha-
bitum. Nō is qui pudicitia adumbra-
tus/incontinentia vero indutus.nō
iusticiā quidez extrinsecus ferēs/ma-
licia vero intrinsecus fouens/hic ve-
rat atq; illico deum colens. Quū enī
affuerit irrephensibile/quū iustum/
quū verax/ tunc vera religio verusq;
dei cultus perficietur. Recedens ab
omni opere malo/Quoniam qđē multū
recedit a multis malis/ ab omnibus
at n̄ recedit. Itēz cūlme iusticie osidē
volēs dicit Recedens ab omni ope-
malo. Unde et dāuid dicit. Qui diligi-
tis dñm odite malum. Non enī possi-
bile est deū diligere et malū operari.
Exponit autē et ei? subām Quoniam ohi-
um habuit septēz milia/ cameloz tria
milia. quīgēta qz iuga boū. et quīgētas
asinas. Quare hec exponit? Nō Job
diuitias ammirat? sz tibi auditori reli-
quens in obiectum substantie multitu-
dinē/quo si eundem videris post hec
hisce vniuersis nudatus bonis/mini-
me ingemiscētem mireris quantis pa-
uatis bonis donatore nō repulerit
neq; conditorē maledictis inceserit.
Hec itaq; scripta sunt/ non quo diui-
tias in admiratione habeas/ sz qđ in
sti cōstātiā patiētiā qz laudes/ atq; p
oculis p timorē dñi habeas. Sequēs
vero orōis ordo in aliud cōtemplan-
dus seruat. Et enīz diabolus fratres
qm̄quidem dicescēre enī eisdē tpalib?

diuitijs vidit/atq; ex eisdē eternas si-
bi thesaurizare diuitias/ putauit qm̄
quemadmodum dicescēti sibi dicesce-
bat iusticia/sic ad paupratez ducto ea-
dē quoq; virtus paupercula appare-
ret. Tentat enī igitur pecunijs nuda-
re quo clavis eundem facinoribus nu-
det. Hic aduertant diligenter qui dis-
cunt. Nonne Job diues fuit? quare
igitur nobis ipsa rerū proponitur re-
nūciatio? Dicam ego ad te. Fias in-
xta Job diues/atq; ego qz tibi ma-
iores diuitias exoptabo. Fias illi
xta abraaz/atq; omnis terra tibi diui-
tias coaptabit. Dic et tu sicut ille dice-
bat. Janua mea aperiebatur omni tri-
bulati. Dic humeros pauperū cale-
feci. Dic ex velleribus ouū mearum
calefacti sunt humeri pauperum. Dic
os vidue benedixit mihi atq; diuitijs
quibusuis dicesce. Nam tibi ipsi non
beneficere inuenieris sed pauperib?
dispēsare. Janua enim mea aperieba-
tur omni tribulanti. Imitare hunc sū-
mum paupertatis amorem. Zelū pa-
tientie viriliter p̄ra aduersarios age-
eque sapias. Sed de his hacten? Fi-
at autē in nobis zelū patiētiā qz habē-
tibus cohabitatricem eoz qđ relinqui-
mus esse sequētiā. vosq; relicta ip̄a a
nobis repetere. et nos vob extendere
atq; explicare sequētes cōtemplatio-
nes. Fiat. et nos sincere festum diē ce-
lebrare passionibusq; scōrum cōican-
tes et passioni ch̄i cōicare. Elere enī
fratres ad ch̄i passionē fulserūt et
scōz passiōes. Fulserūt sicut fulgura
passiones iustozū/ quo post hec appa-
reat christus. Sicut inquit apostolus
Qui oībus compatitur/et omnibus
cōglorificatur. Orationibus igitur le-
gationibusq; sanctorū patrum et p̄di-
ctis intendentes/quodq; reliquū ē
expectātes gloriā referamus patri et
filio et spiritui sancto in secula. Amē.

Eiusdez in beatuz

Job de patientia Sermo tertius.

Am et nos promissionem.
vosq; auditum attingam?
atq; oēs in hesterni Job
rerum serie conueniamus.
nosq; metipsi verbo paciētie fideliter
adhortemur. Etenim indignuz est in
sterquilinio quidem sedentē Job ad
pietatem abundantius excitari/nos
uero quasi choreis/in ecclesia persistē
tes ad veritatem pigritare. Et hunc
quidem in circuitu mille sue calamita
tis fletibus innotatum aio non frangi
nos vero hymnis/divinisq; scriptu
ris/7 canticis spiritualib/sonoritate
applausisq; excitatos/p desideriam po
sitū pdere. Job corpore a vermibus
consumpt/ pietati in vulneratam ani
mā custodiunt. Illum vermes nō vice
rant/ et nos sudores deicient? Sim?
7 ipi hoies: hoies iuxta datay paulo
an diffinitioez Hoiez eniz format qd
irrephēibile qd iustuz/qd verax/qd
dei cultus est/ Et quēadmodū in cōi
psuetudie qd si qn vel filiū vel dome
sticum ad destinātū opus transmissit
mandat dicens Sicut hominē decet
hāc 7 illā actioez aggredere/cōeq; no
mē apriū amiratio facit/sic tā 7 si oēs
appellētur hoies/sol? ille ver? homo
qui imaginē seruauerit Euz dixit ho
minem vt a comuni natura propositi
onē laudes. De terra huc dixit q de
infidelitate fornicātis puincie fructū
superextollas. Dixit. Iumēta q for
tia eius gesta in amiratione habeas.
Dixit diuitias n q substantiā laudes.
sed q hac nudatū maiori habeas i ce
lebritate Omnib? eni exutus ē atq; i
deū pietate vestitus Sed erat quēad
modū oblecta ciuitas/ s. his at muris
custodita. Nudatus liberis nec pieta

tis fruct? amisit. Nudatus n. filios mor
dos et filias virtutes. Tres ei filie
iuxta carnē/ tresq; ei virtutes iuxta
spīm quemadmodū inquit apostolus
paulus Manēt tria hec. Fides. spes.
Charitas. maiorq; horū charitas. Au
datus ē omnibus 7 nature conditorē
non negauit Sciebat eniz liberos to
latum esse successionis. Cultorē ve
ro radices non auersū/ qui fructus re
pudiaret. Sciebat ipsū radices cultorē
rez in seculū seculi pmanere. Nudat?
ē omib? 7 ipē omis erat a deo custodi
ta Nudatus ē bob? 7 iuga qdē bouz
sublata sūt/aie aut corp? q iugū haud
erat cōcisū. s. simul cōcoris euz aia ca
ro ad pietatē ēhebat aratz Pro pa
cie vero mō. pacie fruct? accepit/quo
pacie fruct? multiplicaret. Erāt ei igif
camelorū tria milia quinginteq; asine
At ego existimo parua amodū que
dā posseuisse. Si eni cuiq; paup? ipē
debatur quēadmodū ipē dicit Scul?
sui ceco/pes claud/pua pfecto sōna
ad pōitū suēat. Pluris ēat hospitali
tat. mla qz puēruū abūdātia. Idau
ēat Job n sufficiens volūtati 7 possessi
one qdē diues. paup? nō p vi pōiti
ēat Erāt at ei inquit opa magna sup
trā. Quenā? paup? tatis hospitalitatis
q amo 2. sūma hūilitas/ incōpabilis
elemosyna/ 7 quotq; ad vitā pficiunt
Sed hic quidē sic in delicijs nō tā di
uiciay q pietatis delicijs s. labat Ali
us at ex sapiētibus aliquis verbū cōi
loquēdi mō suscipiēs magna esse opa
ducat vineta/olinet/sata/ingerat q
sūt his similia. Vere magna erant ei
opa super trā. Delicias sibi celestib? di
uitijs parietibus Diabol? autem ve
luti hesterni dixim? suspicās oiz scelē
tissim?/qm quēadmodū dicescētē sibi
et virtus dicescebat/sic et ad pauper
tatē declinātī sil? qz virtus declaret.
Nudat eni iubētis quo 7 virtutis mor

Sermo tertius Iohis chrysostomi

numētis nudet. Postulat at̄ a deo
aduersus insū tentationē/ vti fiducia
sumas demones cōtra christianū nul
la virtute inuiti posse/ nō aduers⁹ viz
timentem deum nisi assēs⁹ vel pro di
sciplina desuper vel ex permissione fi
at Deus enī dat: quū discipline corre
ctiones addiderit aut peccatorū penā
postulabit aut certe virtutez diuinis
profectibus exercebit. Igitur diabol⁹
Iob debellare non potuit quoad
permisū a deo nō fuit. Neq; mireris
dilecte si aduers⁹ Iob non habuit po
testatem permisū nō permittēte. Ne
q; enim aduersus porcos potestatem
habet. Audi qūo legio deprecabatur
dicens Si eijcis nos: pmitte nos abi
re in porcos. Si ergo in porcos non
habuit nō permisus potestātē. i his
que contra deū sūt qūo nisi pmissus
prātē hz? Fcū ē aut̄ vt eadē diez an
geli dei veniret assistē dño et diabol⁹
steterit in medio eoz Ergo cū angelico
misterio assistit et diabolus: atq; i me
dio scōrum spūum immūdus spūs as
sistet? Neq; ei deo scī angeli corpora
liter astiterūt: neq; sathan corporalit̄
sed oīs summi ministratō assistētia di
cit. Quēadmodūz helyas sup̄ terram
versans deo assistē dicebat sicut inq̄t
Vniū dñs cui assisto in conspē ei⁹
hodie. non q̄ in celum ascendēs assiste
rit: sed q̄ diuino p̄cepto ministrabat. sic
et diabolus assistit nō i celesti choro
neq; in supernis mūdi potētīs: s; vt
dei creatura congruētia sibi facere iu
bet. et quō audi. Neq; enī meum arri
pueris verbū et dixeris. Igitur mis
stro deus diabolo vtitur? Sicut enīz
in hoīm prātibus manifesti quidā sūt
milites qui honoribus ministratō insi
stunt. atq; certissimi sunt milites q̄ ad
exigēdas p̄as segregant. Sic et h̄ in
loco ad ministeria quidem bona atq;
ad hominū dispēsatiōes sacti angeli.

ad maloz. hō hoīm p̄as postulādas
demones transmittuntur. Et quomo
do audi quum sanctorum angelorum
meminit paulus. Nonne oēs admini
stratoz sūt spūs ppter eos qui here
ditatem accipient salutis. Ex quo ma
nifestum sanctos quidem angelos ho
minum saluti summe ministrare. ma
los vero spūs his que aduersum ma
los inferuntur penis. Nulit enim in
quit dauid in egyptū irā indignatōis
immissiones per angelos malos. Pra
ui itaq; et immundi demones taz essi
pposito defecerūt: iugo tamē seruitu
tis subiacent atq; vti carnifices qui
dam iubentur mandata perficere z mi
raris deum p̄cipere demonijs. aposto
li veluti carnifice vtūtur deōnio. Di
cit ergo paulus. Qm̄ aliqui circa fidē
nafragauerūt hos tradidi sathāe. vt
discant non blasphemare. Et iterum
de quodā q̄ fuerat fornicatus penāq;
debentē ipse idē Paulus dicit. Con
gregatis aut̄ vobis et spū meo cū vir
tute dñi iesu iudicauī tradi huiusmōdi
sathane in interitū carnis: vt spiritus
saluus sit in die dñi nostri iesu ch̄risti
Nam ne putent demones aduersus
diuinam potentiam tyrannico se proz
sus more habere posse: iubentur man
data facere. non quidem seriosas res
atq; ad vbertatem leticiamq; tenden
tes: sed ad penas trahentes. Nonne z
eos qui apud nos sunt principes vidi
sti. quando cum honore quidem quos
dam ad se vocari iubent cursores ro
mana lingua vocatos mittunt: quan
do vero cum dedecore aliquod trahi
alios emittunt crudeles ac duos mi
lites? Sic et deus scīs quidez ad salu
tem angelos mittit. quūz vero p̄ire
vult id deōnijs p̄mittit. Propt̄ea dō
aduers⁹ achaz sniam laturo z dicens.
Quis ibit z cader? r̄ndit sps neq;. Ec
ce me. Sciebat ei ad id sese deputatū

esse diabolus. Ignoscite queso mihi de inuisibilibus et non sensibilibus disputanti. Sed neque ab initio quid tale aggressi esse? nisi occasio nobis ex secula scriptura processisset. Neque enim humane est mentis inuisibilia a sensibilibus separare. Sed quoniam his que deus dixit refragari non est usque locus cum scriptis incedimus vel esse inuiti. Itaque pessimi demones mittuntur quidem precipue ad exigendas malorum penas. Mittuntur autem et ad iustos non ut puniant sed ut tentent quando quidem sanctus angelus tentationi ministrare non iubetur. Neque enim deus angelo mandare quid indignum. Idcirco demonibus impotentia permittitur. Nec mirum si demones ad iustos mittuntur. Nam et omnes deus quicquid ab iordane in desertum ductus est ut recedat a diabolo. Si omnium itaque dominum et saluatorem diabolus tentauit. quid mirum si contra iustum patientie exercitatio de demonibus transmittitur? Transmittitur non iubente sed permittente deo. Figuratur autem scriptura sermonem veluti in imitatione personarum. Non enim vox a deo ad primum demonum procedit. Neque vero hac habet digna puaricatrix illa prescriptio. Natura enim bona: prescriptio vero mala. Si autem inquis dixit dominus diabolo. dicam tibi ex dauid. peccatori dixit deus. quare tu enarras iusticias meas? Vocem ergo ad peccatorem fregit? Non. Sed pro eo quod loquitur per ipsas res ad indignos loquitur. Et dixit dominus ceco. Ergo voces emittens aut mandato roboras? Nam dauid deus vermi diluculo. Sic si sermo figurauerit. deus diabolo fuisse locutum. non ex honoris equalitate produces inhonoratam hanc puaricatricemque substantiam ad domini conspectum. Sed steterunt angeli iuxta deum statum ordinem. Voluit autem et dia-

bolus adesse in medio angelorum: ut discas angeli quidem naturam suscepisse. proditoris vero mentem ostendisse. Nam diabolus frater non nature nomen: sed prescriptionis. Non enim diabolus factus a principio: sed angelus creatus est. Diabolus vero quod detrahatur. et deo apud homines et apud deum hominibus appellatus et quasi deum contra homines: hominesque per deum dominum aduersus seruum irritans et seruum aduersus dominum. Quum enim suggerit diabolus nobis et dicit. Quot mala in mundo: ubi deus? quatenus non dominatur detrahatur conditori apud nos. Id ei negotii diabolo a principio fuit. Detrahit deo apud adam dicens. Scit enim deus quod in quocunque die cederitis ex eo. aperientur oculi vestri. et eritis sicut dii: videlicet detrahendo dixit. prohibuit ne comederitis. Ibi deo apud adam detrahit. Ibi iob apud deum. Nam gratis colit iob deum: videlicet sed mercede id facit. Non fructu mercedis tibi beneficium repetit. Abstulit pecuniam atque ei propositum nudatum est. Quum ergo vidit deus iustum iniuratum. illius versutia et inuenta tollit: quod suspicionem auferat omnem nudaque pietatem ostendit. Alce vide prauum de omni propositum. Dixit igitur dominus diabolo. Elatus es? Hic superbus ac tumens neque sui locum et statum sciens neque interrogatus dignitatem dicit. Circum terram et quod sub celo sunt pambulas adsum. Quasi diceret ostendens volens his que sub celo sunt dominari. et ab eo quod terrestria quicquid calcant: atque sed pedibus huius universos homines: circum terram et pambulas quod sub celo sunt adsum. Sed iam rescindit diaboli superbiam. Nam quum putauit sese dei imagini dominari exclusus est de terra ut non iam eadem pambulet: exulareque ipsum facit omnes dominus. Ipse enim qui predicit. Quum habitabo in eis et ambulabo: ero eorum deus. Priora quod de illa pambulauit diabolus. Tunc scilicet quum idolatra vndique diffusa: quum

Sermo tertius Iobis chrysostomi

Sermo

luxuria in domino erat. quuz vniuer-
sa malicie genimina pullulabāt perā-
bulant diabolus. Quum autē sanctitu-
do et veritas ab his qui veritatez cus-
todiant: deus inhabitat atq; perābu-
lat. Nunquid considerasti seruū meū
Job: q; nō est ei similis i terra homo
irreprehensibilis iust? verax recedēs
ab omni malo? Postq; dixit 7 que sū
celo sunt omnia perambulauit atq; sic
elatus est superbia: tanq; ipe vniuersū
dominaretur. Hanc solus veritatis
sermo dicit ad eum. vidisti hominem
abs te minime supeditatum? Quidē
te dicis omnibus dominari. vidisti enī
qui vniuersā tui maliciam vicerit? vi-
disti conculcantem te. qui omēs con-
culcas? vidisti eum qui tuam soluit ty-
rannidē atq; iniquitatez iusticia resol-
uentes. impietatez pietate? Idic at
contra stat deo dicens: non gratis co-
lit te. Addit et iumenta quo eius vi-
tuperet modum quo versutia imbecil-
lē ostendat. ostendat veritatez. Tu ei
inquit dixisti abundantia. et nudatur
hypocrisis. Dicit ei de? tange vniuer-
sa que habet. Sciebat enim deus qm
ad auariciam insatiabile ppositum hz
et dicit Ecce omniū do tibi potestātē
tantum in eum manum nō extendas
tuam Terminis circumscribit diabo-
li maliciam. Ceterum vide qualem tē
dat arcum aduersus iustū. qualia mit-
tat tela. Exiit ac primū ipe mali ope-
rator figuram. ipse 7 semet malorum
nuncium prebet Ipse iumenta percu-
tit. atq; idem percussionez annunciat
Dixit enim inquit diabol? Job. Bo-
nes arabant et asine pascebantur in
xta eos. 7 irruerūt pones. tulerūtq;
omnia necnon et pueros percusserūt
gladio. et euasi ego sol? vt annūciarez
tibi Prima diaboli tentatio. primum
telum aduersus iustum generosumq;
vindicatorem. Sed opposuit Job ex

aduerso fidei vmbonem qui possit oīa
tela inimici ignita extingū. Iuga boū
perdidit et anima nō est diuisa. Asine
perierunt. nobilis q; pullus pietatis
frenum non negavit. Vidit amarā
nunciatiōez perditionis iumentoz.
et permansit veluti firma turris insu-
perabilis. Diabolum prauitate crude-
lem existētē crudelemq; pposito facti
penituit. penituit sic nunciasse. Atq;
diligenter attēde ne te prauitatis sue
intentio fugiat. Quam et apostolus
prospiciens. Non enī inquit ignora-
mus versutiam eius. Et ergo sibi nū-
ciauit q; et iuga bouum arabāt et asine
pascebantur et venerunt predones.
Vidit autem Job auditam rem tole-
rare generoso animo pēituit. q; male
nunciauerat. et ad semetipsum ferme
cōuers? dixit diabolus. Male nūciāni
dicens homines secum pugnare. Po-
test is cogitare qm si me homines ex-
pugnarunt affeceruntq; iniuria quid
apud deum? Male inquit arcu sū vs?
non p intētiōe teci. sagitte immissio-
ne fefelli. errauerunt tela dicēs homi-
nes abegisse predaz. potest hic dicere
Quid ergo hominum iniuriam deo
ascribam? Alij sunt iniuriantes et ali-
us blasphemaret. Et ergo ab homi-
nibus eius mentem ad deū traducat.
atq; ostendat non homines nocuisse.
sed deum bellum suscipere dicit ei.
Ignis de celo descendit. Nō potes di-
cere hostes de sursum iecisse. iniuriare
iniurianti. Blasphema debellantem
Ignis de celo cecidit. Quare seruus
iniurianti? Quare tua consumentem
iumenta veneraris? Ignis de celo ce-
cidit. Audiuit Job et iterū fortiter
tulit. Nam patientia illa vere patiens
tia erat vsq; in finem preparata. De
qua inquit saluator. Qui autem susti-
nuerit vsq; in finem hic saluus erit.
Ignis de celo cecidit. Quotidie la

bozauerat ferens pro liberis sacrifici
uz. Quia ergo quotidie laboras ferebat
repente atq; simul deus in sacrifici
um suscepit. Ignis de celo cecidit Si
ego solus indutus essem iuste dolo
rem. Si autem pauperes induebant
nunquid poterit deus pauperes de
spicere? Mouit quoniam in sacrificium
suscepit reddet centuplum. Non eni ex
iniquitate parata sunt iumenta neq; ei
per auariciaz oues adquisiuit. Ex vel
leribus ouium mearum calefacti sunt
humeri pauperum. Os vidue benedi
xit mihi. Mouit quid facit deus: nunc
veluti sacrificium mea accepit substā
tiam. eandem mihi augebit cum addita
mento virtutis. Non me mouent ex
teriores sagitte interioribus vallatus.
Confirmat me magis intro dei sagitte.
Nam sagitte potētis acute de quib?
dicebat dauid. Quoniam sagitte tue infi
xe sunt mihi. Quales sagitte? Sagitte
pietatis. sagitte iusticie. sagitte deside
rii ad deum. sagitte zeli virtutis. His
diuinis sagittis anima vulneratur.
Ubi autem omnem industriam adhi
bens diabolus. iumentisq; illi nudas
virtute minime nudauit. refugit de ce
tero ad aliam naturam. agriculturam
q; nature violat. ramos ab radice de
uellit. boniq; luctatoris pueros cōte
rit. Tollitq; circulatum fructus quo
gēitorē tristitia afficiat. Et quid facit
Respice prauam nunciationem quod est
ironia plena. atq; ad seductionem re
pens: potensq; illius generosi animū
frangere. Dicit ergo ei. Filij tui et
filiabus vescentibus et bibentibus vi
num in domo fratris sui primogeni
ti repente venit vctus vehemens ir
ruit e deserto et concussit quatuor an
gulos domus que corruens oppressit
pueros tuos et mortui sunt. Et xpi
fictum potens excitare fletus. non di
xit sup filios tuos. sed super pueros:

simul audiens misericordia moueret
vulneraret atq; miserabundus cōpas
sione flectatur. Venit spiritus magnus e
deserto iterum iudici detrahit. Spiritus
enim non hominibus sed deo est sub
ditus. Corruens oppressit pueros
tuos et mortui sunt. Tunc iob surre
xit sic enim scriptum est. Bonus surre
xit. Non enim decidit plaga sed surre
xit pietatis virtute. Surrexit et ado
rauit. Merces calamitatum adoratio:
pullatus benedixit: erumnis oppressus
gratias agit. Et circuitotondit comā.
Nunc in nobis flentibus multi mueri
unt comam. Ille autē circumabstulit.
Quare id quod queritur flēti cōtra
riam in formā constituit habitū? Ubi
enim honoratur coma. signū tondere
fletu. atq; ubiq; a flētibus contraria
figura sumitur. Et scidit tunicam su
am. figura quidem ipsa ad dolores tra
ctus. re vero ad virtutes exiuit. Ex
iuit tunica quo veluti nudus luctator
astantem aduersariam circumplectet
atq; et inuitabili lucta pro bratio iu
sticiam reporter. Exiit tunicam iusti
cia vestitus et inquit. magnus ipse re
ligionis splendor. Dominus dedit do
minus abstulit sicut domino placuit
ita factum est sit nomen domini bene
dictum in secula. Nobilis anime eadē
ipavox sagitta diabolo fuit. Fregit ho
stum aciem. nudus exiit de vtero ma
tris mee et nudus reuertar illuc. Apo
stolica vox pre temporib; apostolicis
virtutis ad profectus veniens. Aud
exiit de vtero matris mee et nudus re
uertar quemadmodum apostolus. Ni
hil intulim; i hūc mūdū manifestū qm
nihil auferre possum. Dñs dedit dñs
abstulit. Dia vt breuib; vtar auferūt so
laq; mulier reliquit. Antiquū diaboli or
ganū s; sibi ipi arma seruatis. Quāq; de
sciebat qm p mulierē pmi hōiem lbe
gerat. mulierē sibi reternat q ad xpi

Sermo tertius Iobis chrysostomi

tiaz ipsi de armis utatur. Sed ibi quod
ada inuenit. Hic autem adaz non inue
nit. Ibi ada inuenit et euam. Hic euam
quidem inuenit. ada vero non inuenit.
Dicit ei mulier Quousque tu sustines?
Ubi diaboli uerba Quousque torquētis
erat vox. Ego torquēor: et tu dicis
quousque? Ego flagellor tuque ad pla
gas addis flagellato? Quousque sedes
expectans de die in diem ad salutem tu
am Inuite diaboli Job virtutem
laudat. predicat eius potentiam. quo
modo spe certant. Et inde uide scri
bentis sapientiam Et respiciens in eam:
Iob dixit. Non dixit respiciens eam sed
respiciens Quare? Ignorabat namque
suam uxorem? Num secum conuenie
bat? Num ex eadem genuerat liberos?
Quare ergo prospexit? prospicere ostē
dit quod non eam uidet sed eum qui in
ea. prospexit diabolus Iob. Cognosce
bat enim qui in serpente fuerat loquitur
et nunc in muliere loquentem. et dicit:
ut quid quasi una de stultis mulieribus
locuta es? Quare non dixit quasi
una de impijs? quasi una de infidelibus?
Sciebat eam non infidelem sed
ad insipientiam simul arreptam. Secus
autem atque aliter deus neganti insipientis
vox datur. Dixit. namque insipiens
in corde suo non est deus quasi una de
stultis. ueluti si quis diceret quasi euam
locuta es. Deinde si bona suscepimus
de manu domini mala quare non suscepimus?
O nobile animam Hic mihi ei? ani
ma proba. Non nouit Iob se per virtute
certare. non nouit se per pacem coronari
domini: sed existimauit esse timore calamita
tem a deo latam. Mala esse putauit atque ma
la putans sic certauit. Si nouisset co
ronam multo magis certasset. Quare er
go pueniens deus sibi non dixit. Ulde
quare agis. Futurum est ut tibi in preli
um diabolus pareat. Decertare pote
ter agere. quo ne tuam mentem in fugam ver

tar. Ne sacrilegi more tuos diripiat
cogitatus: ne tuam animam prece habeat lo
co. Sed neque alienum deo esse duas de
ceptiones errorumque dimicatorum nūcia
re Nam petro dicit dominus Petre ecce
experunt vos sathanas ut cribraret
sicut triticum. Aplos predicat tentatio
nes. Iob autem dimicationem non predicat.
Nūquid iniquitas apud deum? Absit
Sciebat enim deus diaboli malitiam:
sciebat inuidiam: sciebat versutiam qua
inficere virtutem poterat. Si dixisset
ei deus Laue tibi ipsi et certa: si susti
nueris in fine. Nam tibi duplo magis
restituam: regnum celorum hereditabis. im
mortalitatis suscipies coronam uniuersus
orbis tuis laudibus resonabit. Si
hec dixisset certasset utique iustus. ite
rum diabolus occasionem cepisset. Et
si quidem certans ille vicisset. deo di
xisset. Nūquid gratis certauit? Pro
misisti ei immortalitatem: promisisti re
gnum: promisisti coronam. Si enim qui
temporalia ex eiusmodi consequuntur
non uti iusti sed quasi mercenarii ha
bentur. si celestium promissionem recepis
set. Num diabolo multo maior acces
sisset occasio? Sed occultat coronam
quo dimicantem ostendat Quare ergo
inquit et aplos non occultauit? Si ei
non dixit Iob: quare ratione pari aplos
dimicationem non tacuit? Solus Iob cer
tauit per semetipsum desudauit Aplos autem
erant pcones terre: orbisque doctores.
Ipsis quidem occultari poterat: sed res
mundo detrimentum finis. potuerat pau
lus sine corone promissione certare: sed
non ubique paulus non ubique petrus
multorum anime infirme sunt multorum anime va
cillat Si ei hodie regno predicato frui
tione futurorum bonorum: angelica conuer
satione: paradisi delicijs multi promissa
despiciunt ad presentia anhelantes quum
de re prolixius tacitum fuisset quis ad pie
tatem euolasset? Merito ergo dilecti Iob

quidem ventura non ostendit. quo audi-
tor alias exciter: quo mundi roboret
mentem. Multi nunc regnū et audiūt et
despiciūt. Multi xpm suscipiūt pūta-
tēq; induunt. Multi a malitia nō rece-
dūt. honorāt hodie ieiunia multi et di-
cūt. hodie aduersario meo nihil dico
Transibit passionis xpi dies cāmque
pagam vlciscar iniurias. multa faciam.
Nōne igitur frater es esau hec cogi-
tans? Eadē ipsa que et esau dicis. Ete-
nī tunc et esau fr̄z interficere voluit
sed venerabat p̄rem. Et quid dixit?
Veniēt dies luctus p̄ris mei. et occidā
Jacob fratrem meū. Trāseat patris
mei mors et tunc interficiā. Et tu qd
dicis. Trāseat xpi passio et tūc cōtra
aduersariū meū litigabo. vide ne fra-
ter esau sis. Audi quid paulus dicit. Ne
quis fornicator et p̄phanus vt esau.
Nec a nobis non irritationis fratru
sed susceptionis auxiliūq; loco: atq; ad
eorum salutē dēa sunt. Cōtingat autē
nos et xpo instructos. et historijs edo-
ctos. scōrque p̄r et p̄phetarū certamē
b̄ ad perfectionē dirigētibz. et ope
perficientibus cōtinuo glām deo red-
dere. nūc et sp̄ et in sc̄la sc̄lorū. Amē
Eiusdē sc̄i Johan-
nis Chrysostomi in Job et de pacia
Sermo quartus.

v **Biq; quidez**
ac oī: vt ita dicā in diuino
sermōe rebus inferiora sūt
verba. materia inferiores dictiones.
Precipue vero in his que summe p̄-
fecteque a b̄o Job acta sunt. nōo vñq;
potēit s̄moni subiecti sue paruitatis
adequare sermonem. Etenī tam et si
mille de eo. decēq; milia dicant. Ser-
mo tamen a condigna virtute relinq;
tur. quum vero que p̄cesserunt: a no-
bis p̄ virtute. quis mediocriter dēa

sint. nihil hodie impediet quo minus
easdem ipsas narrationes attingam?
Nec quisq; existimet materie iniuriā
fieri si narrationē cōsiderem? Nam
neq; Job iclus dolet. Si enim inci-
so corpore nō doluit: quō narratione
concisus? Cognouim? ex p̄missis quē
admodū vniuersa amisit. magis autē
vniuersa inueit. Lūctā enim leta amic-
tens. leticie radicē nō amisit. Amisit
lyrā: s̄ artifex remāsit. Amisit abūdā-
tie fr̄cis. sed b̄nificētie fr̄cis superfu-
it. Audatus ē omnibus iumentis. atq;
haud est virtute nudat? Abiecit dia-
bolo iumenta vite cōmoditates abij-
ciens: quēadmodum Joseph palliū
impudice mulieri. In passiōe non pa-
tiebat. Oportet enim nature passiōē
fateri. atq; anīe virilitatem laudibus
celebrare. Ostēsa sunt nature inditia
et x̄ntis fortia gesta oīsa sunt. Audi-
uit liberorum exitum et scidit vestimē-
ta quo nature compassiōē oīderet.
Nisi ei passus fuisset fortasse veluti x̄-
ntis amator n̄ laudaret: sed veluti i-
sensibilis dānaretur. Sz pass? qdē fu-
it vt h̄o. sustinuit at veluti dei ātor
et nature ifirmitatē rep̄hēdēdā p̄di-
dit. sz n̄ pietatis modū. Scidit vestimē-
ta sz adorauit. Igitur diabolus nō taz
itultit q̄ accepit plagas. Nō tān vul-
nerauit q̄tū vulnerat? ē Sed primū
ad agonē b̄n certātū adducit deus: q̄
clariori enī pacie diadēate corōet. Ite-
rū ex secūdario āgeli astitit: et diabolus
i medio. Interrogat ab eo q̄ oīa nouit
vñ tu venis? Vide sapiām dei. De?
qdē nouit vñ venerat. q̄ vidē a iusto
venerat. Vult q̄ dicē: si optie scienti
suā fateatur fugā. pudore nāq; confū-
debat: eadē ipsa prima voce vtitur.
Circūui terram et que sub celo sunt
perābulans ad sū. In hoc ei exiisti?
h̄ postulasti? Nōne tu dixisti da mihi
iob vniuersa q̄ possidēz? Quā certat

Sermo quartus

men abscondis quo iusti coronaz oc-
cultes? Dic certamen maledicte: dic
luctam: quo victoria indices Sz qd
occultabat inuidens diabolus: id exi-
mia philosophia extollit oim dñs.
Nunquid considerasti seruū meū iob
Quod occultas: ego palā facio. inter-
rogat deus sepe nūero nō vt discat.
sed quo interrogatorz mentē experiē-
tia intueatur: si vere sciēterqz fatean-
tur Sic interrogauit cayn Vbi ē abel
frater tuus? Voluit nāqz eum q mā-
lū fecerat vel suis ipsius accusatorē sta-
re. quo sui accusatione facinoris ma-
gnitudo inficētur. Dis enī qui semet
ipsū accusat: iudicis irā mitigat Quē
admodū igit tunc interrogabat cayn
Vbi ē abel frater tuus? Ille aut pu-
tans interrogationē ab inficicia pce-
dere. dicit: nescio. Nunqd custos fra-
tris mei sum? Atqz vbi mentes pba-
uit tunc increpauit facinus dicens.
Glor sanguinis fratris tui clamat ad
me de terra. Sic et nūc vbi diabolus
interrogans fugā quā ptulerat: ab eo
non didicit. ipse tandem eā edicit su-
gam. victoriaqz iusti laudibz celebrat.
Nunquid considerasti seruū meū
iob q non ē ei similis sup terrāz adhuc
retinens innocentiam. Dic mihi dili-
genter attende: neqz trāseas diuinaz
scripturaz verba In pmo testimoio
mīme dñm est: et adhuc retinēs inno-
centiam: sed in scdo. In primo dixit
deus Nunqd considerasti seruū meū
iob qm non ē ei similis in terra hō ir-
reprehēibilis et timēs iustus verax
et recedēs ab oī ope malo? Et adhuc
retinens innocentiam non apposuit.
Post certamen vero postqz victoriā
quali coronā adijcit fame celebratē
suis certamibus concinnētē Quum
enī mille decēqz milibz mōis patēs
absqz malitia tulisset calamitatem. cō-
tra dñm non blasphemans cuncta in

dicās bonitate et dicens. Si bona su-
scepimus de manu dñi. mala qre non
suscipiamus Quū sine malitia fuisset
Abū coronā sibi plectit malitia vacu-
am et dicit Qm nō ē hō ei similis re-
tinens innocentia. Tu aut quare in
cassū dixisti pde vniuersa q possidet
id ē inuanū sue inuidisti sube. Dixisti
ei hoīez pecūiaz occasiōe deū colere
nudat? ē pecunia: atqz haud veritate
nudatus. Tu vero diabole inuacūū
dixisti pde vniuersa que possidet Nō
stupet malitia in sui puitate Itē mali-
tiam aliā comperit. q iuste vtutez su-
perare ac psternere possit Dicit ergo
deo. pelle p pelle: et cuncta que habz
homo dabit p anima sua Nihil inqt
magis si pecunia excidit. libent oīa
spreuerit quo seruet se se Sed si vis
hunc ipsum pbare carnes eius tāge
si i faciē bñdicat tibi. i. maledicet Ete-
nim scriptura bñdictis maledicta ve-
lauit Et quare hec scripta sunt? Ut
tu fidelis discas quū alieni mali tur-
pia narraueris eadē verborz honesta-
te velare Neqz honestis turpibus
opam pbens. sed turpiū locutionē
fugiens. Propterea inquit apostolus
De verbū turpe nō exeat de ore vō
Hinc deus iustū scde dimicatiōi tra-
dit et dicit. Nō ipse ea ex tētatiōe di-
scēs qlis sit dimicator: sed ex tētatio-
ne diabolū vituperans Deus enī
prius vniuersa cognouit. Egressus
aut diabolus a facie dñi pcussit Job
vlcere pessimo a plāta pedis vsqz ad
verticē eius Totū eius corpus vnū
vulnus effecit. vnā cicatricem Pot-
tuerat enim totū ac per totū corona-
ri luctatorē a pedibz vsqz ad caput.
salutare vulnus victoriosum vlcus.
Illius quidem apparenter scatēs sa-
nie: quātum vero quis intellcū conse-
qui pōt fame celebritate plenum Sa-
nies vlcis affuit paruo pro tempe

tadē vero fame celebritas quā lucta
peperit nullis seculis deficiet. Per
cussit ei vlcere pessimo a pedib⁹ vsq;
ad caput: quo tot⁹ p totū mēbra coro
nat⁹ appareat. Hinc vbi eū corpe taz
inualide se habētē: null⁹ ptingit q cape
ret loc⁹: s; ois dom⁹ veluti corrupte
lā qndā eiecit. Neq; enī sec⁹ erat vul
n⁹ Job. quā feda corpis quedā corru
ptio. Exiuit ciuitatē a mūdo alien⁹:
exiuit ciuitatē ⁊ sedit in sterquilino:
exiuit ciuitatē nō hūanū habens cer
tamē: s; vim nram valde supans. Nā
⁊ extra ciuitatē eē xpi imago erat.
Propterea paul⁹ dicit. Quorū cī aīa
lū infertis sanguinem in scā horū cor
pora cremāt extra castra. p̄tēa iēsus
vt scīficaret populū extra portā pas
sus ē. Hūit extra portā. Job extra
ciuitatē sedit in stercore expectās sus
citātē de tra inopē: ⁊ de stercore eri
gentē pauperē. Videbat p̄rū corp⁹
labens/aīam vero stabilitā. videbat
corp⁹ vermib⁹ ebullīe s; aīaz vero piē
tatē parturire. videbat corruptū ter
reū vas. atq; añ paul⁹ recordat⁹ est
verborū pauli. Licebat ei sibi dicere.
S; licz is q foris est nī hō corruptū.
tū q int⁹ est renouat de die i die. Tes
tā accepit q sanies ferueret. Testā q
dē sanies ebulliebat. hostis vero pati
entia frāgebat. Decuit ⁊ ipm dicere
habētē testā. habem⁹ thesaurū hūc i
vasis fictilib⁹. Sedit in stercore: qui
multos de stercore erexit. Testā sus
cepit q sanie ebullire faceret In mor
tuo luto vinētē lūtū ebullire faciebat
Elenit tres amici. trahūt amicos
ad solamen aduersa Elenit helifar
baldach/ ⁊ sophar/ tres reges ad re
gē. Rex enī erat añ hec qui dicebat.
Quūq; sederē qī rex circūstare exer
citu. Et sederūt inqt septē dieb⁹ ⁊ sei
prē noctib⁹/ ⁊ nemo loq̄bat. Medio/
creb. enī calamitates solamē recipiūt.

magnitudo vero calamitatis silētio
honorat. Id ei vētū est solamē quū
passio vincit. Et quēadmodū morbi
ipsa in summa potētia diffugiunt me
delā/ sic supme calamitatis passionēs
oē solatiū fomentūq; repellūt. Silu
erūt taciturnitate passioni cōicantes
Et qd facit? Quū ei illos calamitas
supas/ nemoq; aus⁹ fuisse solaciū vo
cem frangere. Prim⁹ ipse verba inci
pit. Iamā aperit patiens/ nō patiētib⁹
Scim⁹ oēs qm is q passionib⁹/ q tri
bulatōibus/ aut alio mesticie malo la
borat p̄us voces r̄ipere qsq; pudore
tenet/ ne importunus aliq; virtutis
aut exēpli magī videat. Si aut vide
rit incipiētē sine piculo seque. Hoc
fratres ⁊ p̄suetudo docet/ ⁊ re ipa ex
ercitatio suggerit. vt vidit passionē
amicorū solatiū excludē. portā aperit
patiens. ⁊ q̄primū icipit veluti trage
dijs qdā de calamitate dicere p̄sus
vbiq; blasphemie sensus fugiēs. Pri
ma vox Job. Pereat dies in q nat⁹
sum ⁊ nox in q dictū est nat⁹ est hō.
nō impie agens hec dicit/ s; patiens.
Et vide qd facit. Quēadmodū si q̄s
apostematis morbo circūuent⁹ ferro
recidatur a medico/ nō hñs quō reci
denti aduerset/ circūstātia tāgit atq;
astātes mordet/ illis qdē inferre ni
hil habēs/ ad medicū aut manū extē
dere nō valens. Sic ⁊ Job blasphe
mie magnitudinē timēs facit iactis
iniuriā/ atq; fiduciā passiōe adauget:
nō p̄tra deū audēs/ s; se diemq; accu
sans: Maledicit aut nō creaturā/ sed
sui ipsi⁹ diē. Potestatem inqt habeo
diei mee/ nō maledico pditionē/ mei
ipsi⁹ diē maledico. Pereat dies in q
nat⁹ sum/ ⁊ nox in q dictū est nat⁹ est
hō. Hec dicit ⁊ hieremias. Deu mihi
mater vt quid me talē peperisti virū
iudicatū ⁊ dānatū? Maledicta dies i
qua nat⁹ sum. Hec oīa q̄si mēsta qdā
b i

Sermo quartus Jo. chrysostomi

tragedijs qz simillima sancti exprimit
vt tu postea discas nō in delicijs egis-
se vitā: s; mala innumera tolerantes
in agone certasse. Fleuit ergo hieremias
dicēs. heu mihi mī vt qd me ta-
le peperisti virū / z patiebat qdē velu-
ti hō / sustinebat at qd dei amic⁹. Moy-
ses pari mō magn⁹ dei legislator / qui
tabulas sacras suscepit / q eoz q pdu-
cūt in vita por magr fuit / z ipe p̄sus
multitudine calamitatū deo dicebat.
Dñe tu dixisti. qm̄ inuenisti gratiam
apud me / z noui te sup omnes. Si er-
go inueni grām in p̄spectu tuo: tolle
aiām meā a me. non possum ferre on⁹
populi hui⁹ / pene me lapidāt. Nunqd
ego eos genui: nūquid ego eos pepe-
ri: qm̄ dicis / porta eos quēadmodum
nutrix portat puerū. Nō possum ferre
populi defect⁹. Tñ z ingemiscens et
flens vt hō / non vt infidelis blasphe-
mauit. sed ostendebat nature passio-
nes qsi p ipsas argueret. Sic ex p̄fer-
tis qsqz similiter igemiscit. Abacuc
dicit. vt qd mihi labores ostendisti z
dolores inspicere miseras hominū?
Slidebat enī iniusticiā p̄phetie⁹ cho-
rus: z nō ferebat / s; clamabat abacuc
dicens. Ut qd mihi ostēdisti labores
et dolores: inspicere miseras hominū?
In p̄spectu meo factū est iudiciū: z
p̄tradictio potētiōz. Iudex accipit:
et p̄terea egredit iudicium prauum:
Princeps postulat z index accipit:
et lacerat lex. Sic omnes passi sunt in-
sti / summaqz laborāt molestia aduer-
sus multas difficultates. S; hec lo-
quens haud ad tue intentionis pueni-
entiā trahas neqz dixeris: Nūquid
sum ego melior hieremia p̄tra mūdū
clamitāte? Neqz sanitatis verba tibi
vulnera fiant. Hec aut scripta sunt vt
discas qlem agonez p̄trāsinerūt / vitā
qz qbusqz plenā periculis duxerunt.
His discere qlis esse debes: discere q

post gratiā fuere: passi sunt p̄pheti
passi sunt z apostoli. S; illi qdē pati-
entes dolebāt. hi vero patientes glo-
riabant. Venit paul⁹ in medium pati-
ens quidē / nō aut ingemiscēs / verbe-
rat⁹: s; nō plorās / tormētis afflictus
s; gaudens. Et qd dicit? Nō solū aut
s; gloriamur in tribulationib⁹ / sciētes
qm̄ tribulatio patiētiā opat. patiētiā
aut p̄bationē / p̄batio spēs / spēs at nō
p̄fundit. Et iterū verberati ibāt gau-
dentes apostoli / qm̄ digni sunt habiti
p̄ christi noiē p̄tumeliā pati. Ne ergo
susceperis q ante gratiā fuere ad gra-
tie p̄sequentiā. Dicta vero sunt nobis
vt discam⁹ ex laborib⁹ spem: Sic et
Job maledixit diei z aīa patitur / ne
qz aīa torquet impietate. Sed suf-
fert vulnera / neqz aīa blasphemia
vulnerat. Nunc qm̄ expedit cit⁹ reci-
dere Job vobis seriē breuib⁹ p̄strin-
gā. Deo excepto vnuerſi q id certa-
men tenderet ignorabāt. Job cuius
rei grā dimicaret / nesciebat. Nescie-
bat qm̄ ei i gymnasiū palestra fuerat
proposita. Amici ignorabāt dei inten-
tionē / diabol⁹ ignorabat futuruz. Si
enī sciūssz sibi succūbendū fore / neqz
q tentassz. Job nesciebat quonā ago-
nis hui⁹ finis tēderet. Quoniāquidē
de⁹ p̄missiōe id qdem cōcedebat / sciebat
Job: non p̄sciens / s; a deo edo-
ctus. Diabolus aut nesciebat quēnā
finē certamen respiceret. Nō enī tent-
assz ne maiore secū p̄fusione trahēt.
S; et q i sanctis passus est martyri-
bus / eadē z in Job. Trucidauit mar-
tyres q deleteret ecciam / nesciēs q p⁹
martyres floretet eccia. Omnes igno-
rabāt deo excepto. Amici dei p̄siliūz
ignorātes. Job qz p̄batiōe trahēbāt
tur veluti in p̄parationem ignorātie
magis dānare Job qsi digna patiētē
q dicere p̄tra deū qsi iudicātem indig-
ne. Attende diligēt. Trahebātur

in p̄demnationem hoīs veluti digna
p̄tō suo patiētis/ q̄ aduersus deū di-
cere qd̄ iuste iudicauit. Et parte q̄
de vna p̄ intentione ducebant deū. s.
ab iniusticia vendicātes. Parte autē
vna peccabāt in nocētē dānātes. Iste
āt ignoītia p̄ ignoītib⁹ responder.
Et fatentes se in ignoītia p̄hari sen-
tentia nō ferūt/ videntes dei iusticiā
Iusticiā quidē Job p̄scribit. dei at
iusticiā laudāt. Hinc Job ab amicis
reprehendit et dicūt ei. Qñ radicati ī
veritate perierūt? qñ vidisti iustos fū-
ditus deletos? Nisi peccasses inquit
atq̄ p̄tō digna fecisses/ non te iniuste
iudicassz iust⁹. Multa tua sunt pecca-
ta: Si vero nō peccasti vnde tibi h⁹?
nisi filij tui peccauerunt. Sepe nūero
viduis iniusta: orphanis tristia feci-
sti. Si autē hec ita sunt iuste te hac de
us plectit snia. Job siq̄dem sciebat ni-
hil egisse tale. Ubi ergo vidit iob q̄/
niā apud hoīes q̄dem damnaē. ppria
vero p̄scia ipm nō dānat/ neq̄ eū de⁹
negligit. quū hoīb⁹ suadere nō pos-
set/ sermonē ad iudicēz vertit/ anime
q̄ oculum ad alta dirigit: nō blasphe-
mās: sed rogās cū lachrymis dicit ad
eū: Qui nouisti mentē hominū: vt qd̄
me posuisti p̄trarium tibi? Tu fecisti
me cōpotē iusticie tue nouisti cor me-
um. hinc magnū quoddā Job nō ma-
licia: sed puritate loq̄tur. atq̄ vt plura
in vnū p̄plectar. (multa enī est mate-
ria sermōis iusticie) dicit. Quis mihi
dabit iudicē mediū inter te et me/ vt
cognoscas q̄t sunt p̄tā mea/ qñ sic
me iudicasti? Horridū verbū: sed ab-
q̄ malicia. Preueniens enī de⁹ inq̄t.
Quoniā nō est ei similis sine malicia
Et autē qui est sine malicia nemo ver-
bū ad maliciā reputabit. Sp̄ enī oēs
nos nō de⁹ hoīes nō rebus/ sed ipso
opantiū p̄posito iudicam⁹. Iniuriat
filij p̄r/ factū intolerabile: et patiēti:

et audienti: Qui erit eiusmodi: parrī-
rida vocabit. scelestusq̄ et impi⁹/ q̄
patri p̄trariā vocē fregerit/ q̄ ausus
fuerit suā vitupare radicē. Nec pati-
tur et dānatur q̄ p̄fecto fuerit sensu.
Porro infans vel sine malicia puer
tā et si patrē/ matre⁹ ve offenderit oī
leticia desiderabilis. Sepe matres ir-
ritāt filios ad iniuriā trahentes: non
iniuria: sed absq̄ malicia/ integritate
simul et obseruātia moris admonite.
Sic et de⁹ sciens qm̄ nō malicia: s; pu-
ritate loq̄tur. Testimoniū ei reddit
dicens: et adhuc pseuerās in innocē-
tia. Suscipit verba Job in iudicium
ab eo vocat⁹. Tremendū verbū dñm
seru⁹ in iudiciū trahit/ hō deū/ factur⁹
ta factorē. S; quēadmodū paulo an-
dixim⁹: puritatis: nō malicie verbum
fuit. Verū fr̄es eadē nō sunt sine ī-
tellectu puritas: sed omni sapia refer-
ta. Elis autē diligenti⁹ intueri? Nichil
petiit Job qd̄ nō fecerit. Sciebat se
se dei domesticū sciebat deūz sui ipsi⁹
dñm. s; qm̄ iob ipse se penūmero inter
seruos suos iudicādus disputās ī in-
dicio p̄misit ei paris sermōis p̄tātē.
atq̄ si qñ seculi seru⁹ experiret: nō ve-
luti seruo obstruebat os/ s; iusto ser-
mone vtebat. Qd̄ ipse fecit: ab alio si
bi fieri petiit verbo illo suāsus. Qm̄
eadē mensura q̄ mensi fueritis reme-
tiet vobis. Et dixit: Quis dabit ius-
dicē? Et qñ seruo paris sermōis feci-
sti p̄tātē? Audi eum quū virtutes di-
numerat et eas nō honoris cupidita-
te/ sed puritate dicentem. Nō cōtem-
psi iudiciū sbire cū seruo meo et ancil-
la mea. quū disputaret aduersum me
dabo responsum deo. Nūquid et non
in vtero fecit me qui formauit eum.
Hoc cogitās nature p̄mune/ p̄munē
tribuit dicendi potestātē: Nos autēz
fratres non tales. Admiraris iustū?
temet ipsum dāna. Quoniā sepe quū

Bermo quartus Jo. chryfostomi

quis accusat nō dico serunz. s; se paulo inferiorē / si responderit iusta / veluti audacia inhonesta p paritate honoris loqui decz. Postulat qđ iustū est? Et tu iustā accipe dicendi paritatem. Accusat supb⁹ / et neq; iustum accipit sermonē: neq; silētiū veneratōe mouetur. Si tacuerit qđ accusat dānat⁹ ē in qđ / labia nesciuit apire. Si loq̃tur ausus est inq̃t aduersus dñm verbū frāgere. Ali⁹ arrogātia tumens si ab iusto: si a nobili viro rogabit⁹ alteri sermonē reddere / egrediq; ad pacem / et charitate pculcare maliciā / ilico supbia arrept⁹ dicit. Ego ab hoc pdescēdā. O supbiā vbi stetit⁹ vt dscēdas? Ego ad hoc pdescendā: veluti celuz pambulās et nubes sic loq̃tur. Eandem pambulas terrā / ex eadem nutris / in eadem reuenteris / i eadē tumulaberis. Et quo descendis? Nō pundo re pfinderis ad pseruū dicere. Ego i hoc descendaz? Nō erubescis eadem dicens sciens qm̃ iesus ppter te descendit? Ad tales ergo sñas similes q; supbiā cū Isaia clamare licz. Quid supbit terra et cinis? Tū ad nobis s; iectū op⁹ reuertamur. Quis dabit indicē mediū int̃ te et me? Apparet ei tādem iust⁹ iudex / et de turbine ei nubibus q; apparet futur⁹ imbrem benedictōis effundere. Apparet ei ex nubib⁹ stercorātū semen irrigatur⁹. atq; excitat Job nutuq; solo passionēs dissipat / nutuq; euz erigit qđ ceciderat. Et dicit ei. Exurge et pcinge sicut vir lumbos tuos. Interrogabo et respōdebis mihi. qm̃quidē in iudiciū vocasti me et dixisti. Quis dabit indicem mediū inter te et me. Surge o generose miles qđ aduersitatis ictu nō cadis. Si enī qđ correct⁹ generose tulerit correctionē audit a deo exurge: veluti cū hierlm̃ dicit. Exurge hierū sulē qđ bibisti de calice ire. Accinge si

cut vir lūbos tuos: interrogabo te et respondebis mihi. Nō enim vocasti me inquit in iudiciū. sed vocasti me vt tecū iudicarer. Inter me et te iudiciū postulasti. Tu sis iudex. Nūq̃d vānū putasti iudiciū meū: s; vt videaris iust⁹? Putas a me inq̃t hanc aduersū te pmissam esse calamitatē: qđ vt iustū te esse ostendā? Et vide eisdē diligenter attendens verbis. Nō dixit sec⁹ te visitasse qđ vti fias iust⁹. Nō enī aduersitas iustū eū effecit: s; iustū eū ostendit. Existimas me sec⁹ visitasse te qđ vt appareas iust⁹? Mihi qđem iquit et ante ipm̃ agonem notus eras: mūdo aut̃ p aduersitatē innotesceris: mūdo p certamen predicaberis. Propterea visitam te: nō vt noceā: s; vt coronem / vt illustrarem nō deturpare. Clerū qm̃ ex puritate ipsa nature ei⁹ mēsurā egress⁹: tunc parco integritati. Nā etsi qsp̃ā puritate peccauerit de⁹ ad rectū redigit ex puritate factū. Quū vero prius deū in iudiciū vocaueris / dic mihi qlem habēs apud me honoris paritatem vocasti me? Vbi eras quū ponebā fundamētā terre? Coetane⁹ factori fuisti qđ euz in iudiciū vocares? Nō qđ ante secula / tu aut̃ post multa secula. Quū formare terrā nō aderas. Omnis creatura facta erat: et tu nusquā eras: an tūq; ergo seculis creatorē conditōnis in iudiciū vocasti. Quū extendere funiculū sup̃ terrā / quū fundare colūnas ei⁹ / quū eduxi de ventre matris ei⁹ / quū pariebat manebis vbi eras? Quū eadē nubes operuerit caligine aut̃ ipsam circūdedi vbi eras? Admonet enī tanq̃ indigne fuerit locut⁹ puritatē quidē / verū et ignorātia. Et qđ facit? Nō p oībus eisdē increpat: s; quasi amicū inter se et illum corripit. Vbi ergo hec his qđ filia dixit. Non enī nobis est tēp⁹ omnē dictionē in-

de patientia in iob

interpretari/et Job in sui notitia veniens. Nam iustus primus ex reprehensione lapsum corrigit/et dicit. Domine auditu auris audiui te. nunc autem oculi mei viderunt te/et examinaui me ipsum puto me terram et cinerem. Unum locutus sum et secundo non addam. Elide quomodo renocat peccatum vir bonus correctionem suscipiens. Semel locutus sum: et id non malicia: sed puritate/secundo non addam. Qui enim sum ego iudicatus in conspectu domini: que non preuenierat Job per puritatem: per correctionem discit. Hinc quid dicit? Non concedit ei excusare iudicium. sed dicit. Non accinge ut vir lumbos tuos. Sta inquit sicut vir. ne putaveris quod te propterea deterruerim potentia iudicii fugiens: sed quia tuam puritatem in melius reformare. Iudicium quidem non effugio. iuste me iudicatus: nonne quod gestorum expostula. Iudicatus es ut coroneris. iudicatus es ut sanctificeris in omni regione sub celo. Ante passionem vultu te terre angulus nouerat. post passionem omnis te sub celo regio cognoscit. Sterquilini tui omni regali diademate fit illustri. Qui diademata ferunt videri cupient et agonem tuum et laborem certaminis. paradysum feci sterquilini tui. colui ad pietatem. plantam celestem ostendi. Suscepisti celestia: accipe et eternam. suscipe omnia duplicia. Hic tuam christiane spem discas. excellentiamque promissionis tue. Duplum quidem Job promissit et duplicia dat. Saluator autem suis discipulis dicit. Qui reliquit patrem vel matrem: fratres vel sorores propter me centuplum accipiet: et vitam eternam possedit. Sed illud diligenter attende: quomodo seorsum quidem accipiam corrigit amicum Job vero amicos publice redarguit. Dicit enim eisdem deus. Et quid non estis recti locuti aduersus seruum meum iob? Sed o iuste iudex pro te sermonem fecimus: tuam predicauimus iusticiam. condemnauimus homines

sed tuam iusticiam innocuam ostendimus. Hic ergo iustum dei iudicium attende. Si enim pro se fin iusticiam dicentes non recipit eos qui iniuste contra proximum dicunt recipiet? Eius ergo amicos corripit et dicit. Et nunc nisi propter seruum meum Job morti vos fortasse tradiderim. Simul ergo et corripit et saluat. Saluat quidem eo quod nihil mali contra deum dicatur. Corripit autem iustum integritatem in melius reformans. Et honorat quidem amicos per illum/ honorat autem iustum per certamen/ datque ei duplum: atque de tenebris ei lumen/ et tunc illuxit et nunc. Unum etiam addentes rei excellentiam ostendemus. Suscepit oues in duplum. Decem autem amittens liberos viginti non recepit. Hic exquirendum est quomodo iumenta quidem in duplum. in simplicibus vero restituntur liberi. Bestie quidem et iumenta quandoquidem amissa funditus perierant/ homo autem viuens in vita reseruatur/ non ei liberos in duplum dat/ ne per eos qui abeunt spem tollat/ sed ut ostendat/ qui amilli tam etsi precepti sint/ viuunt tamen/ ac illi quidem omnes sibi Job letitia choreis quod applaudunt. Quam obrem ei non dat preter decem/ quomodo Job inueniatur non a vita in mortem/ sed a domo in domum transiens. Cum enim decem filii vite terminus finientem ad tumultum usque duxerunt. Decem eundem iterum in resurrectionis die a tumultu in regnum suscipient/ atque ineffabilibus illis sempiternis quod bonis simul pariisque letitia perfruentur. Quibus omnes nos dignos fieri contingat gratia et pietate domini nostri iesu christi/ cui gloria et imperium cum patre et sancto spiritu nunc et semper et in secula seculorum

Amen

Bermo quintus de patiētia in Job

Eiusdem de patiē

tia in Job cum pauli apostoli compa
ratione Sermo quintus.

Proponam igitur nobis
dilecti si placet pro patien
tie solatio iusti Job fortia
gesta. Hic est enī q̄ ampli
tudine glorie tāta dignatus armis q̄
multoz vallatus atq̄ vbiq̄ plurima
in nobilitate plurima q̄ celebritate
predicatus in neglecte repente ad
paupertate et morbo et liberoz intern
tionem hostiūq̄ elationē amicoz im
pari fide pesteq̄ et carnis doloribus
calūnijs q̄ laborauit. Et id intolerabi
li q̄ inexcogitato eadem omnia si
bi inexto q̄ ingruerūt. Nam q̄ pa
rentib⁹ q̄dem egenis tali q̄ in domo
nutritus q̄ et exercitio eadē et cogita
tione pensauerit facile on⁹ paupertatis
tulerit. Qui vero laur⁹ affluentia tor
q̄ pecuniarū delicijs gaudens si re
pente patiat⁹ ab his casib⁹ nō facile su
stinuerit talē mutationē. Iterū et qui
liberos amittit tam et si omnes amise
rit nō tñ vno atq̄ eodē tpe reliquos
solatio abestit⁹ tenet. atq̄ poris amif
sionis deficiente dolore si scda p⁹ tē
pus acciderit id sibi tolerabilius fiet
malū. Non enī vlceri obuiat recenti
sed dormienti iā dudū et extincto q̄
nō parū doloris amputat. Hic autē
vniuersum sibi totaliter filioz choz
vno in momēto atq̄ mō mortis ama
rissimo surreptuz vidit puiū hora
atq̄ ea dom⁹ que aduenis hospitatrix
erat aperta: tumul⁹ facta ē illis. Quis
autē dixerit famē illā nouā et interpre
tari difficile? volūtariā an inuitam?
Nescio quō eam appellem. Volūtari
am? sed nolebat apposita degustare.
Inuitaz? sed aderant cibi nemoq̄ im
pediens erat et apposite cedebat mē
se visos q̄ non tangebāt cibos. Nā

is qui circa corp⁹ ab vulnerib⁹ erat fe
tor/ deceptioni accedens/ desiderium
resoluebat/ ipsamq̄ mensam erumna
q̄dam replebat. Putores inquit me/
os cibos esse video. Et famis quidez
necessitas apposita tangere cogebat.
Fetoris vero magnitudo e carne pro
uenientis vīm famis superabat. Quō
enarrauerim dolores? quō enarraue
rim fontes? scaturientes sanie: ami
coz impropria: domesticoz negle
ctū? Non ei pepercerūt inquit dome
stici mei a sputis faciei. Et nunc deri
dent me iuniores tpe quoq̄ non dedi
gnabantur patres ponere cum gregi
bus patris mei. Num igitur amara
hec esse videntur? Nā et amara et in
tolerabilia. Tamen quū dignatus est
amator hominū deus dicere ei certā
minis huius causas q̄ vti iust⁹ appa
reas permissa sunt: sic respirant quā
si ex illis malis nihil triste sensisset.
Quāmodum enim in desudatione
luctatorē sudoreq̄ et puluere et calca
re multo et laboribus et miserijs pu
gnare decet/ sic iusto multa hic tolera
re expedit genēose q̄ ferre vniuersa.
si clarā hinc coronam sit accepturus.
Nā et si corp⁹ illud iure laudam⁹ q̄
et frigora illesē. et calōēs ferre possit.
egestatem q̄ et famē itineraq̄ et mise
rias alias: multo magis animā dicere
beatā decet que fortiter genēose q̄
qualq̄ dolorum inuasionē sufferre:
mentem q̄ suā in cunctis seruare li
beram. Sicut igitur ea que otio et li
centia victitat anima facile a passioni
bus conuincit. sicq̄ continuo in ago
ne pro pietate versatur. robusta atq̄
inuita perseverare consuevit. Neq̄
otium agit eadem ipsa cogitans cura
ab illis eam ad certamen traducente.
Non modo enī facere quid bonū/ sed
et quid malum pati mercede multa re
penditur. Atq̄ Job ipse passionib⁹

videtur magis q̄ virtutis actiōibus
profecisse. Nam neq; ita illustris est
habitu? quā pecuniā possidebat/ quā
domum pauperib? reserabat/ substan-
tiamq; erogabat/ q̄ q̄ audiens dom?
ruinā non se acerbe egerit. Nō adeo
tam clar? erat/ quā de vellerib? ouiu?
nudos vestiebat/ q̄ illustris proba-
bilis q; quā de celo ignē cecidisse cō-
sumpsisse q; omnia cum gratiarū acti-
one audiebat. Tunc amator hominū
nunc sapientie amator fuit. tunc pau-
perum miserabatur/ nūc domino gra-
tias soluebat. Neq; ipsi dixit: Quid
nam hoc est? Greges consumpti sunt
quorum ope decez mille enutriebant
pauperes. Et si indign? ipse eram in
rerum affluentia assistens/ propt̄ eos
certe qui lōge ab ea distabāt parcere
oportuerat. Nil dixit tale neq; cogi-
tauit. sed deū nouit cuncta ad vtilio-
ra dispensantem. Atq; vt discas qm̄
maiorē postmodum diabolo plagam
intulit/ quā sublati sibi bonis gr̄as
egit/ q̄ quā possidens miserebatur
pauperū. Audi. Quā possidebat vel
suspicionem diabol? habuit qm̄ non
gratis te colit Job. Elbi vero vni-
uersa surripuit omnibus q; nudauit
eū. Nūc vero eandē deo seruauit mē-
tem. tunc obstructum est turpe illius
os/ nec iam quid habuit dicere/ clari-
or nāq; q̄ in poribus iustus erat. Igi-
tur q̄ in delicijs viuētem elemosynā
facere/ surrepta bona genere ac cu?
actione gr̄arum tolerare multo mai?
est. Nam secundis q̄dem sese reb? ha-
bentib? gratias referre deo non ad-
modum mirabile. Porro cu? multus
fuerit fluctus cymba q; circumdata pe-
riclitatur/ tūc magna atq; excellens ē
patientie boneq; voluntatis ostensio.
Si enī qui infinita mala sibi ipsis co-
gnoscentes/ quā parum qd̄ auri amī-
serint/ et id plerūq; ex preda haben-

tes acerbam sibi atq; intolerabilē vitā
esse ducūt: quātis quibus q; coronis
dign? fuerit Job: cui iustissime par-
ta simpliciter ab se diripi videre p̄tigit?
subireq; mille alias procellas post il-
la omnia/ atq; in cunctis sese imobiles
reddere/ debitasq; propensi? domo
gratias agere. Nam et si quis cetera
amiserit: sola mulieris verba vel saxū
monere poterant. Si enī his qui to-
ciūde viuūt/ m̄bit q; crummosum pati-
untur/ mulieres sepe numero suadere
potuerūt: puta q̄ valida erat anima:
que illam post tot arma repulerit.
Quā enī mulier sit/ verba q; miserā/
da dicat/ tempus accōmodatum atq;
cooperās simul nacta/ vulnera q; et
cicatrices: mille q; calamitatu? fluā?
quomodo quis omni adamāte durior
rem/ eam animam negauerit. que tan-
ta in hyeme nō succubuerit. Date mi-
hi pace omniū dicere/ quoniam et si
non maior apostolis/ minor beat? ille
non fuit. Nos enī eadē pro christo pa-
ti solabatur. Ille autē hoc solatio de-
stituit? qd̄q; maius multis in delicijs
educatus/ nequaq; de piscatoribus et
Telonis atq; ex his qui tenuiter vi-
uūt/ sed tot honoribus dignus effect?
passus est omnia. Et qd̄ grauissimū
in apostolis videbatur ab amicis do-
mesticis q; atq; ab his qui sua benefi-
cia susceperāt non ab inimicis odio et
iniuria affectus. Qd̄ vero sic sese hec
habeant iam ergo et gestorū cum di-
guitate fortitudineq; et passionum si-
mul comparationem ducam? quo et
manifeste pateat non benefactorū mō-
sed et passionū manere meritū/ et me-
ritum q̄dem admodum magnum ne-
q; benefactorū inferius. Introdu-
camus q; si placet ipm̄ hunc magnū
patientie luctatorem Job/ hinc atq;
inde illustrem/ simul q; videam? com-
parantes quādo fuit illustrior quū
b iij

Sermo quintus de patiētia in Job

domū chātis aperuit aut eadē cadēte
quā benedixit deū nullo qz amaroz
sermone locutus est? Qñ alacrior fuit
it/dic mihi quā pro natis agebat sac
crificium/atqz ad p̄cordiam adducebat
aut quādo ip̄is contumelatis fūctis
qz vita amarissimo mortis genē mul
ta cum p̄bia casum sustulit? Quando
magis claruit/quā de vellerib⁹ agno
rū suorum calefacti sunt nudorū hu
meri: aut quā audiens de celo ignem
descendisse: gregem qz p̄sumpsisse cū
pastorib⁹ non est turbatus nō tumultu
tui/quid par egit: sed mansuete tulit
calamitatem? Quādo maior fuit cum
ad oppressorū defensionē corporis sa
nitate utebatur conterens molas ini
quorū/7 e medio dentium eoz predā
eripiens: aut quā hoc ip̄m corpus op
pressor: scutum/p̄sumi vermibus vi
debat: sedens qz in sterquilinio/idem
ipse saniem radebat: testaz accipiens?
Et illa quidem omnia preclara gesta
Hec aut patibula tormenta qz erant.
Sed tñ hec qz illa Job clarioz estē
derunt. Si qdem quā illa fiebant/qz
uis turpiter valdeqz atrociter cōtra/
dixit tñ diabol⁹ dices. Nūqd frustra
cōlit deū Job? Idis v̄ro contingēti
bus occultas se terga dedit/ neqz tur
pis alicui⁹ sermonis causas vmbra
ve inferre habuit. Igitur si qñdo vi
rum iustum magnorum operū profe
ctu fulgere videris/multisqz subesse
malis ne miraberis. Nam e diuerso
mirari oportuerat si multas accipies
diabolus plagas taciturus: mansuete
qz vulnera platurus. Neqz enī si ser
peno assidue stimulatus indignē atqz
resiliat contra stimulantem mirandū
fuerit. Et a prelio victoria qz 7 cede
redeuntē pugnare necesse est/ sepe
numero aut 7 vulnera habere. Cū er
go videris quēpiā elemosynas faciē
tem alia qz mille operantē bona preci

dentem diaboli vires/postmodū ten
tationibus piculis qz circūagi idcir/
co ne turberis. Nā propterea in ten
tationem cecidit: quo diabolo plagas
vehemēter infligeret. Et qñ id de⁹
inquit p̄misit? quo magis scz coronet
quo plures ille recipiat plagas. Ma
gnūz qdē secūdis se rebus habentib⁹
et miseri vel florere virtute. Lōge
aut maius mala patientem inuidū
sele maioriqz cū proposito prestare p
virtutis laborib⁹. Quēadmodū enī
in peccatoribus contingit/qz nihil hic
patiuntur mali maiorem illic subeunt
vltionis penam/sic 7 in his q se offi
ciose gerunt/qui multa hic tolerāt ad
uersa multo illic honore dignantur.
Et quēadmodum peccatorib⁹ duob⁹
existentib⁹: alter qdem hic tormentis
affligatur: alter nō/afflict⁹ ille nō affli
cto erit in hominū sensu multo miseri
or. sic et duobus iustis hic existētib⁹:
si qdē alter plures/pauciores alt erū
nas sufferat/qz plures sustinuerit bea
tior erit. Qui enī dei disciplinam cum
grarum actione non sufferit dedignā
tes/et ex hac nullū eos sequi fructū
contingit/7 calamitatibus vltimis se
implicare. Sed in paup̄tate degis et
fame innumerisqz periculis? Disce vl
ab egenis domino gratias reddē. Si
namqz vitā eoz omnem mendicando
terentes/nō blasphemāt/nō turbant:
nō indignantur: sed cū gratiaz actio
ne tolerant. Quid enī tale es passus
quale ille? Oculo priuatus es? sed ille
ambob⁹. Morbo diuturno laborasti?
sed hic insanabili. Amisisti liberos?
sed ille 7 propriū corporis sanitatem.
Dāno magno plecteris: at necdūz ad
id puenisti vt alijs indigeas. Sed ne
qz satis tibi hec sunt? Cōsiderabo iob
patientie currum minime nutantem.
Quis ei hoc pauperior q publica ad
balnea abiectis paup̄ior fuit. Idis qz

cū Pauli apli comparatione rūj

qui sup fornaceo sedent cinere atqz oī
bus proisus hoib' miserior? Nāqz
vel vestimentū lacerū habēt: ille vō
nudus sedebat: / qd habuit indumē
tū a natura: carnis scz velamen / sane
acerba. diabol' corrupit. Et paupes q
dem vel sub tecto sunt / stipula qz vel
salem operiuntur. Ille vero sub diuo
nocturn' semp agebat: neqz tegurij te
nuis solamen habēs: atqz qd maius
extat: qm ei multo p maloz p exacta
iā vita sibi conscij sunt: neqz paruum
qd solatiū ignētis calamitatis se sibi
conscios esse iuste qz punitos. Hic ac
z eo pnatius solatio erat: vtpote qui
conuersationē virtute plenā ostende
rat: eoz q vltima audent mala penas
pendebat. Et hi qdem olim z a pnci
pio de erumna calamitateqz cogitane
runt. Ille vero calamitatē inopinatā
subijt repentina accipiēs ex diuinijs
mutationē. Elidisti enim in vltimā ve
nientē paupertatē: et eā post quā non ē
aliā inuenire. Quid enī vel nudo vel
tecto nō habente paup' ius: neqz pau
mento ipso gaudente? Non enī i ter
ra sed in sterquilinio sedebat. Itaqz quū
temet ipm videris paupertate vgeri:
cogita iusti hui' tormenta: atqz illico
exurges: omneqz repelles mēsticie co
gitationē. Si aut vis belluz ab natu
ra vehementia multa / multaqz violē
tia generoso hui' illatū audire: ad ea
q dico aduerte. Decē amisit liberos:
decē repente: decē ipso in etatis flo
re: decem multa fultos virtute: neqz
cōi lege nature: sed nece violenta ac
miseranda. Quisqz poterit talē cala
mitatē explicare? Quis vl' ferre' hō:
qo adamas tot mala ptulerit? Nemo
est nemo ē. Nā si horū qd qz p se in
tolerabile ē: cogita cū simul vniuersa
coiuerint qle excitauerint tumultum
Quū filiū amiseris filiā ve: refuge ad
iustū illū: solatiūqz tibi p'isus summū

inuenies. Memeto ei' i miserāda illa
liberoz calamitate / h'boz: q qz mille
ampli' coronis scm illd caput orname
rūt. Cogita calamitatis magnitudiez:
nouiqz illud naufragiū: cū neāqz illā
inopinatā tragediā. Tu qdē fortasse
vni amittēs: vel scōm vel tūū. Ille
vero tot natos natosqz. Et q multis
abūdabat libēis repēte libēis orbat'
ē. Neqz sibi sensim viscera carpsērūt
sz oīs repente fruct' arrept' ē. Neqz
assistētī assidētīve: q vel vltima audi
ens verba vllū habēt funeris tā acer
bi solatiū: sed repente pter spem oēm
hoz alterz lugubre / lugubre alterz su
pauit. Nō ei mors iportuna solū: sz
in etatis vigore oēs p'sistere: oēs vir
tute p'stare: amabiles oēs / simul oēs:
sex' vtriusqz eē nō cōi lege nature: p'
talē tātāqz iacturā: qd nulli' mali nec
sibi nec illis erat p'sci' q ei' iust. odi pa
teret. Porum qd qz potuerat: z ab se
met ipso turbare: quū vero vna pcur
rere apparuerit: cogita fluctuū altitu
do qnta fuerit. qnta hyemis p'celleqz
illi' exuberās fluctuatō. Mirāda qdē
hec vel auditu solū accepta. Si autē
solerti eadē diligētīqz idagine p'seru
tat' fueris tūc mal' admodū mīx eē
p'spicias. Cogita ei' q nō dimidiā q/
dem surripuit diabol' / dimidiā qz re
liqz: sz p'isus atz oīo fructū oēs legit:
arborē qz nō deiecit. Omne supindu
xit mare cū fluctib' cymbā qz nō de
mersit: oēm euacuauit virtutē / turrim
qz vel qtere nequit. Sed stabat assi
due iā' minime qz nutans. Multitu
doqz teloz ferebat: neqz territ' erat.
Magis aut mittebant qdem non aut
vulnerabāt. Excogita qntū est tot li
beris orbari. Quid ei' / satis ne fuerat
lachrymis vti? Nōne in ipso etatis
floze? Nōne multa vtute p'states: at
qz mō vltionis tā acerbo finiūere vi
tam? Nōne tot p' plagas nouissima

Ger. quintus De patiētia in Job

hec illata est? Nunz pietatis amore feruebat qui genuerat? nū abeuntes ipsi optabiles? Quū enī malos quis amittit liberos passione qđem mordeat. s; acerbitate vehementiaq; minori. Nam decedentū malicia acerbiorē nō sinit eē dolorē. Quū autē virtute p̄stiterint p̄manens vuln? fit non mō ab natura: sed ab virtutis etiā honesto desiderio faciente. Ceterū quū partim surripūtur eadem passio aliqđ solatiū habet. Nam ⁊ reliq; qui sunt abeuntiu tristitiam adumbrant. Quū vero funditus vniuersus abierit chor?: ad quē nam respicere poterit/ qui in multis filijs repente filijs orbat? Si enī tribus aut qnq; dieb? qbusdam decedētibus mulieres ⁊ p̄ximi quiq; id maxime plorāt qđ cito repenteq; ab illorum moriens raptus est oculis/ multo magis hic doluerit cui nō dieb? tribus/ duobus ve/ aut vno/ s; hora vna sic omnes surripūtur. Cogitatū non qđ tempore malū non iaz valde fuerit intolerabile/ expectatione id leue forrasse de facili faciente. Contra vero spem qđ contingere ac repente fit intolerabile/ omnem qđ sermonem superans. Non ipsos enī lectulo expirantes/ animā qđ reddentes vidit/ sed domino contumultatos oēs. Cogita igit qđ erat ille macerī effodiens/ ⁊ nūc qđez lapidē/ nūc filij mēbz retrahēs et manū vidēs ⁊ phialā adhuc tenentem/ dexteram qđ alterā recūbentem cyatho/ ⁊ ipsam corporis corruptā sūgurā/ capite dissipato/ naso contrito: oculis extinctis/ cerebro disperso/ vultuq; varietate nō p̄mittente faciei desiderate formā nosse. Confusi estis hec audientes/ ⁊ lachrymas funditis: cogitate igit quis ille erat hec vidēs. Si enī nos post tantū temporis sine lachrymis nequiuim? tragedie hmoi sufferre auditū/ ⁊ hec alienaz audien-

tes calamitatē qualis ille adamas fuit
 it coraz. hec accipiens/non in alienis
 sed proprijs phitosophans in malis?
 Neq; tamen iracūdia auersus est. ne/
 q; dixit quidam hoc est/ ea est pietat
 tis continentie merces? Alduenis id/
 circo domū aperui eā vt viderē liber
 roz sepulcrū? Omnem in eos idcirco
 virtutis modū exercui quo tales sub
 irent exitum? Nihil horū dixit neq;
 cogitauit: sed tale tācū qz post studiū
 ozbarus/ cūcta generose pertulit. Igi
 tur sibi sola hec contigerūt mala? Ea
 amicorū desertio/ proditioq; increpa
 tōes et iniurie/ sblammatio ⁊ derisus:
 et distrabi a cūctis/ tolerabilia ne hec
 et solatio digna? Nec non mō rebus
 ipsis: sed ne qdem auditu ferenda? Ne
 q; enī talis calamitatū natura vt sint
 q etiā nobis impropere nramq; cō
 suescunt mordere aīam? Respice mi
 hi psequēter vel hoc in loco māsuetu
 dinē/ ad deū qz religionem generose
 illi? adamatineq; anime. Ubi enī se
 met ipm implicatū malis vidit/ qui to
 tius virtutis summā impleuerat: mat
 los aut homines ⁊ veneficos vitam
 secūdis agētes reb? nō dixit qd tale
 quale qdam ex infirmioribus consue
 uerūt. Ad hec filios educaui: cūqz so
 lertia instruxi omni? Ad hec meā pau
 peribus domum aperui quo illos p
 cursus pro egenis susceptos/ pro mi
 dis; pro orphanis id me sequatur mē
 ritum? Sz horum loco omnis sacrifici
 ej meliora verba protulit illa dicens
 Dñs dedit dñs abstulit. Si autē sci
 dit vestimēta: comā qz totō dit: ne mi
 reris. Pater enī erat: ⁊ amator pat
 riusq;. Et oportuit quidē nature cō
 passionē ostendi: mētis qz pbiām. Si
 xō neq; id fecissz fortasse qd ⁊ insensi
 bilē hanc putasset esse pbiām. Atqui
 tu pecuniā si amiseris ne ira aut alio
 turbatōis/ malo pcteris/ hvirilis tot

lerans gr̃as agens deo ⁊ Job verba loq̃ris. Dñs dedit dñs abstulit/lucy p̃ hec dānū feceris. Quid dicis dñs abstulit? Fur abstulit: ⁊ tu dicis dñs abstulit. Ne mireris. Nā ⁊ iob q̃ diabolus surripuit eadē ⁊ dñm abstulisse dixit/et q̃no que fur eripuerit tu non dices qm̃ dñs abstulit? Nā neq; illud dices/gratiā minime habeo/ nō mea sñia factū/neq; scienti:neq; volēti fur eripuit/que mea erit merces? Nā neq; Job sciente neq; volente hec facta sunt. Qūo enī? Sz tñ nihil min⁹ habz ab eis q̃ dant clemosynas ille q̃ tunc nō dat. Si autem ⁊ ad vates te hortabant qdam.tu vero dei timore: qñquidē phibet eliges malle nō accipere pecuniā q̃ deo aduersari:eorum merito q̃ in paupes ptulerunt mercedez habes. Qm̃ amittens gratias egisti/potēs q̃ ad vates abire ptineris nō accipe/magis q̃ sic accipe. Quem admodū ei ille dei timore atq; pauperibus impendit: sic ⁊ tu dei timore ereptos nummos nō recepisti. puauit te ille pecunia/tu te ipm̃ salute minime puaueris. Dolens enī in his q̃ ab ceteris male es passus/ ipse pluribus temet ipm̃ implicabis malis. Ille te fortasse paup̃tate circūdedit/tu te fuñestis offendis. Ille auctor mali tuis te exteriorib⁹ puauit bonis:tu etnis temet ipm̃ diuitijs puas. Tristitia te diabol⁹ pfecit pecuniā surripies. Lōfice ⁊ hūc ipm̃ gr̃as agens/neq; gaudio eūdē accumulauēis. Si ad vates abieris letū effeceris/si deo gr̃as egeris:mortalē illi plagā intuleris. Et respice qd̃ fit. Neq; eā inuenies ad vates abiens.non enī illoz est vidē. Si autē qd̃ dixerint rei qñolibz ppotes: ⁊ aiam ipam pdes/ ⁊ fratrib⁹ tuis derisui eris.atq; iterū eadē male amittes. Nā demon sciens vnā te nō ferre/atq; p̃ hac tuū negare deū/iterum pbe

bit pecuniā/q̃ sibi occasio accedat ite rñ seducere te atq; abducere. Et quē admodū nos aduersus hostes illa opponim⁹ arma q̃bus eosdem dolore afficiamus:si vero minus eos dolere viderimus.recedemus ergo q̃li non habentes quo ipos mordere possum⁹? Sic diabol⁹ si viderit deridentes ac despicientē suos conat⁹/cedet ⁊ via hac/non iā vltius appropinquans. Licet ergo tibi sufferenti mercedē accipere tantā q̃ntam si pecuniā volēs proieceris. Atqui nō immerito amirabimur magis cum q̃ cum gratiarū actione tentationes tulerit q̃ qui vltro dederit. Quid enī? Qm̃ hic q̃dem laudibus enutritur ⁊ conscientia: bonas q̃ habz spes. Et primo viriliter ferens pecuniarū penuriam tunc abiecit eas. Illi autem etiam annexo volenter eripiuntur. Neq; vero eque est/euz qui prius paratus atq; suauis erat ab pecunia recedere. Nancq; sic ab se emittere/atq; euz qui amore huius etiam tenetur eadem ilico esse puatum. Neq; iterum multo tempore pecuniam despiciere cogitasse/ ⁊ repēte contingens damñū tolerare posse. Qui enim paratus ad ingruentia mala fuerit/ illata facilius tulerit. Qui autem cadens curarum sese cogitanti/ omnibus inuoluerit/si quid tale contigerit/duplici turbabit malo / ex inspirato scz/qd̃q; suū omne studium perreat/omnis q̃ ad id preparatio /non parum ad dolorem interest. Sed oim̃ est intolerabilius si quis se malis exitum putans atq; ipsum peruenisse ad finem/et curam omnem cogitationē q̃ deposuerit/ iterum principium aliud malorum inueniet. Quare enim vxorem Job cum liberis non exstinxit dixit diabolus? Quoniam viderat scilicet magna secum cooperaturam ad illius insidias. Si enim

Ber. quintus De patiētia in Job

inquit paradiso eieci adā: multo magis
a sterquilino Job supplantare potero.
Et respice maliciā. Neq; enī bobus
peuntib; hac machinatōe est vsus/ ne
q; asinis: neq; camelis: neq; domo di-
rupta: neq; libēis macerie tumulatis
h; tacz tādē atq; silere pmitit dūmca-
torē vidēs. Quis autē vermiū fōs eru-
pit/ pellēq; corūpi atq; dilabi vidit:
exelas carnes sanieq; multis putori-
bus plenā/ quib; torqret eū/ et sartagi-
nis et fornacis oī flāma acerbior/ cōsu-
mens diaboli man; oīq; fera truculē-
tior: p̄tinuo comedens atq; exedens
corp; et pleraq; tpa tali in calamitate
trāsirent: p̄p̄tēq; sitiens liberationē:
moriq; cupiens: vtpote q̄ respirare n̄
poterat. Si possem dicens memet
ipm vendicare vel alter q̄ id mihi cō-
ferat dep̄cari. Tūc ipam introducit et
inquit. Elsq; expectas dicēs: Ecce su-
stineo tēp; adhuc paululū expectans
spem salutis mee. Etenī molestātē sp̄
ille solans ac repellens talia dicebat.
Paululū adhuc expecta/ et celeriter
horū erit finis. Improperās igit sibi
inquit. Nunquid et nunc id ipm dices?
Multū enī iā t̄pis preterijt/ horū q;
non videt finis. Perijt enī memoria
tua de frā: filij tuīq; et filie tue/ v̄tris
mei dolōres et labores q̄b; iuanū euz
gemitu laboravi. Atz errabunda ego
ut cerua qdā locū ex loco: domum ex
domo perens. Neq; ei mendico solū
sed errās vado seruitioq; nouo et in-
fureto seruiō/ vbiq; circūiens/ pign; q;
calamitatis mee mecū ferens/ cūctos
edocens mala mea. et qd̄ dñm est mise-
ri/ solisq; p̄teritūq; occasum p̄stolor/ q̄
vel ab erūnis meis atz ab his q̄ me
circūdederūt laborib; quiescam. Sed
dic qd̄ verbū ad dñm et morere. Quid
antez beatus hic adamāte q; durior?
Respiciēs in eā amare. Q̄ mentē ca-
stam. et morigeratā/ atz ante vocē ab

ipso prospectu machinamēta repulit
Illa quidem visa est lachrymarū mor-
uere fontē. Hic autē leone truculēti-
or fact; furore plen; et iracūdia. et inquit:
Et quid quasi vna de insipientibus
mulieribus locuta es? Si bona rece-
pim; de manu dñi: mala q̄re non susti-
neam;. Quibus ex causis illa nobis
dedit deus: qualem rependis merce-
dem? nullam. Neq; enī meritis peun-
tibus nos in terra beatos hacten; ef-
fecerat dñs. sed vltro atz sua de boni-
tate solū humanitate q;. Aud; exiui
de ventre matris mee: nudus reuer-
tat illuc. Fingite igit vobismet ipsi
dimicatorē ipm/ atz existimate finē
vos illū videre/ finiq; medio sedētē.
Statuā auream preciosā/ q̄uo eū no-
minem nescio. Nequeo tam preciosā
inuenire materiam vt p̄paratē queaz
p̄cussūz illud vulneratūq; corp; adeo
preciosa omī materia valde supra q;
modū carnis illius natura clarior ap-
paruit/ vulneraq; solarib; radijs leti-
ora. Hic enī corporis illustrat visum.
Illa hō mētis n̄re illuminat oculos
Quis vidit: q̄s audiuit tales tā q; mi-
randas dimicationes? Nā exteriorū
agōnū pugiles quū aduersariōrū ca-
pita ceciderint: tunc demum vincunt
et coronantur. Hic autē euz iusti corp;
excidit: tunc et vindictus fuit et abijt.
Quid factū est o diabole/ cui rei ce-
dis gratia/ nō cūcta p̄ nutu sequunt;
Num eius perdidisti greges? num
bōum: equorum: mulorum q; armen-
ta/ num chorū illum liberorū per-
dens: et vniuersam insuper carnem
icidisti? Cui rei gratia secessisti? Quo-
nam factum est inquit omne quod
volui/ quod autem fieri maxime vo-
luerā atz ob id cūcta fueram cona-
tus id minus factum. Neq; enī blas-
phemauit. Nam ipse omnia illa idcir-
co exiueram inquit: quo finis hoc exi-

tu clauderet. Id dū min⁹ sit: nihil mi
hi magis ab illa pecuniāz laetura ac
cedit liberoz q̄ internitōez corporis
plaga. Quinimo p̄tra qd̄ minime voi
lebā/ p̄tingit: hostē letiorē/ aduersari/
um clariozē effeci. Posti q̄le tribula/
tionis sit lucrū. Bonū qdē erat cor/
pus sanitate vigere: multo tñ precio/
sius vel vulnerib⁹ cōcūsum. Qm̄ vero
et vellera pulcra quidē etiā dū illota
p̄durāt: quū vero lauatozīs demersa
atq̄ extersa fuerint incōparabilē pul/
critudinē decorē q̄ suspiciūt. Nisi ei
eūdē spoliāz nūq̄ optimā coronā
di hui⁹ nouissz habitudinē. Nisi enīz
vulnerum stimulis ei⁹ fodissz corp⁹:
nūq̄ interiores radij reluxissent. Ni
si i stercore sedere coegissz virū: neq̄/
q̄ ei⁹ diuitias nouissem⁹. Neq̄ ei rex
tā illustris in throno sedēs: q̄ ille tñc
in sterquilinio erat insignis et celsus. Nā
post regalez thronū mors. post vero
sterquiliniū illud celoz regnū. Propte
rea enī ei⁹ ille sacrileg⁹ bona surripue
rat/ nō quo pauperē. s; quo blasphe/
mū faceret/ atq̄ ei⁹ p̄cisit corp⁹/ nō q̄
afficeret morbo: sed q̄ virtutē in eius
aia sup̄lātaret. Sed tñ vniuersa mo
uens ei⁹ machinamēta et pauperē p̄
diuite faciens/ hoc q̄ qd̄ magis horri
dū cūctis videt⁹/ et cū q̄ multoz fuerat
liberoz pater/ orb⁹ oīo/ vlcerēq̄ feri/
ens ei⁹ totū corp⁹ crudeli⁹ his carni/
ficib⁹ q̄ publicis versant in iudicijs.
Neq̄ enī illoz vngues sic effodiunt
coz latera/ q̄s pena in suas dederit
man⁹/ sicut ei⁹ laniabāt corp⁹ vermiū
ora. Et pellēs ei⁹ nō vbe solū et do/
mo atq̄ in aliā trāfferens vbe/ s; ster
cora sibi/ pro domo/ p̄ vbe statuens:
ac nō eū mō nūq̄ exterminauit. sed et
p̄ eas q̄s tetendit insidias splēdidiorē
reddidit/ totq̄ et tāta deripiēs ma
iores sibi virtutis diuitias cumulauit
Tu igit si q̄s tibi tuā surripuerit pe/

cuniā/ ac generose tuleris/ ipam eozū
q̄ paupib⁹ erogāt vniuersa/ mercedē
accipies. Quēadmodū studiosi eē ab
iuriatib⁹ lucrari p̄sueuim⁹/ sic et pigri
tantes neq̄ ab his q̄ p̄sunt meliores
efficimur. Si ei⁹ Job tot tātaq̄ pass⁹
est nō ab hoīe: s; ab demone oib⁹ hoī
bus peiore. q̄s ergo ex eoz est nota q̄
dicūt/ hic mihi ē iniuriat⁹/ ille me spre
uit q̄le rñsum habebit⁹. Si ei⁹ diabol⁹
tāta redūdās malicia/ vniuersa ei⁹ mo
uens organa/ vniuersa mittēs tela/ at
q̄ q̄tq̄ in hoīb⁹ erāt mala/ atrocitate
multa/ multaq̄ cū vehemētia/ et i do
mū iusti et in corp⁹ euacuās/ nullā in
tulit viro iniuriā/ s; magis p̄sunt/ quā
poterūt alij illū et illū accusare/ q̄si ab
his nō vero a semet ipsis iniuria affe
cti. Viraris tres pueros: et ego/ qm̄
p̄tra caminū ignis sunt ausi/ qm̄ p̄tra
tyrānū insurrexerūt. Deos tuos dicē
tes nō colim⁹ et statuā aureā quā ere
xisti nō adoram⁹. S; grāde illis erat
solamen manifeste scire/ qm̄ p̄t deū
hec eadē patiebant⁹. Beat⁹ vero ille
nesciebat certamina et palestrā esse q̄
patiebat⁹. Si enī sciuisz nequaq̄ oīo
q̄ fuerunt facta sensisset. Quū igitur
audiuit/ nūquid vana putasti iudiciū
mecum/ sed vt appareas iustus/ cogita
quō nudo ex verbo respirauit/ quō ex
inanuit sese/ quomodo se nihil passū
fuisse putauit ex his que pertulerat
sic dicens. Quid etiam iudicor corre/
ptus a domino/ et reprehensus audi/
ens hec⁹. Imitemur igitur huius san
cti modestiā et dignitatem discētes
quotq̄ a patientia germinant bona.
Sicut enī in cōi orbis theatro/ stās
beatus ille generosus q̄ vir/ oēs sibi
p̄tingētes passiones/ monet oēs con
tingentes tolerare casus/ neq̄ vsquā
ingruentibus malis cedere. Naud
enī in humanis est passio que solatiū
inde accipe nō possit. Que ei in omni

Ber. quintus De patiētia in Job

orbe sparſe paſſiōes ſunt ſi i vnum
coeāt facile in illi corpore apparuerit
Que igit erit illa excuſatio nequiti:
vel partē hūc illatoꝝ maloz cū grā
rū actōe ferre. Qui nō mō ptē: ſz vni
uerſa pꝛiſus hoīm oīm videt ferre ma
la. Sz z qdā inqt tot faciens elynas
oīb' nudat' ē. Alit qdā incēdio facto
vniuerſa amiſit. Alij naufragijs inci
dentes ad paupꝛatē redacti ſunt. Ite
rū alij in infirmitatē z morbo a nullo
neqꝝ vllū auxiliū ſuſcepe. Et qd hoc
recordare eoz q Job euenerūt. Gra
tias age dño pꝛhibere potenti z non
pꝛhibenti. Sz in paupꝛate degis/ z fa
me/ milleqꝝ periculis lazari recordari
paupꝛatē/ ſolitudine/ milleqꝝ alijs hu
iulmodi diuicijs/ et hec plurima p
virtutē. Memēto aploꝝ q in fame et
ſiti/ nuditateqꝝ vivebant/ pꝛphetarum
iuſtoꝝ/ atz omnes ipſos inuenies nō
diuicijs/ nō in diuitijs poſitoꝝ/ ſz pau
perū/ ſz tribulatioib' ſuſpirijsqꝝ afflicto
rū partes ſuſtulſſe. Nec atqꝝ hūmōi
apud te colligens redde dño grās/ q
te ad hanc ſortē vocauerit. nō iā odi
ens/ ſed z vehemēt amans/ qñquidē
illos nō odiens tot pꝛmittebat aduer
ſis laborare/ ſed qñ vehemēt dilige
bat eos p ipſa mala ſplēdidiores red
didit. Si enī hoīes q in eoz cā inſu
dant/ ſine mercede/ ſine retributione
abire nō ſinūt/ multo magis de' eos
q tot inſudauerit laborib' nō pꝛmit
tet qñqꝝ ſuoz laboz repenſatōe frau
dari. Sz neceſſe qdā alterū eē tēp
poſt mortē quo laboz mercedez acci
piāt. Nam et multos audim dicētes.
Ille z ille manſuet' qdez mitisqꝝ exi
ſtens hō/ ab altero iniquo quodā ma
loqꝝ qtidie in iudiciū trahit/ alter in
que calūniatus perijt/ alē demerſus
eſt inqt/ alter precipitat' z de' hec fi
eri pꝛmiſit. Quare? Ne cito in inſaniā
eleuētur mirabiliūz magnitudine/ ac

operū pꝛfectiōe pꝛmiſit eos de' affligit
atqꝝ ne maiorē humana natura d his
ceteri habeāt ſuſpitiōē/ deos nō ho
mines eoſdē eſſe ducētes. Et vti dei
virt' appareat p infirmos/ p vinctos
vincens z ſuperās/ pꝛdicationē ſuā
adaugēs/ atqꝝ vti illoꝝ ipſoꝝ patien
tia manifeſtiꝛ fiat/ non p mercede
ſeruientiū: ſz z bonā tā abūde volun
tatē oſtendentiū/ z vti poſt tot mala
tēpeſtine atz oportune ſcā eoz mēs
appareat: omēs qꝝ ſtimulati aduerſis
abūdāt' z ſolatiū habeāt z fomentū
ad illos reſpicientes/ atz memoriā ha
bentes eoz maloz que ſibi ipſis cōti
gerunt/ atqꝝ vti qñ exhortamur vos
ad illoꝝ virtutem z ad veſtrā. dicim'
vñū quēqꝝ imitare paulū/ zelo petrū
ſeqꝛe/ nequaqꝝ exiſtimetis p geſtoꝝ
excellētia pꝛfectiōe qꝝ altera eos par
ticipaſſe natura/ pꝛpterea ad imitatio
nē pigri' excitemini/ atqꝝ cūz oportet
aliqt nos vel beatos dicere vel miſe
ros diſcam' qꝝ quidē z beatos exiſti
mari decet/ quos ve in erūna miſeria
qꝝ pſtitutos. Si aut diſcere volueris
qñ nō male facere hoc fortiores/ facit
ſed inferētes mala tolerare. reſpice
Jacob quō qñtūqꝝ a laban iniuriat'.
Quis ergo fortior erat q enī i man' ac
ceperat: nō audēs tāgē: ſz timēs z tre
mens. Aut q ſic abſqꝝ armis z exer
citib' mille regib' ſibi tribiliꝛ fact'.
Mōne hic? Quēadmodū enī ignē cal
cans ſemet ipm excoqt/ z adamiātē p
cutiēs ſe ipm ledit/ z q ꝑtra ſtimulū
calcitrat ſemet ipm vulnerat/ ſic q of
fendē cogitat/ ſemet ipm offendit oīqꝝ
luto fit iſfirmior. Excidit qñqꝝ ꝑria et
ſcīs dauid: atqꝝ de libertatē: deqꝝ aīa
ipſa piclitabat. Et exercitiū aduerſus
ipudentē adoleſcētē tyrānum illū/ z
parricidāz parans/ errabat per deſer
tum/ neqꝝ exaſperabatur/ neqꝝ zelo
ira ve ab deo auerſus eſt: neqꝝ dixit

quidnā hoc est? Permisit puero aduersus genitorē insurgere/ tā etsi pro iustis habuit iculare nō sic fieri oportuisse/nō in paruo a nobis iniuria la cessit? circuit. dexterā patrio sanguine inquare/ et hec de? vidēs sustinet? Sed nihil horū dixit neq; cogitauit. Quodq; magis amirabile qm̄ errāti sibi et vniuersis nudato/ semel hō qdā mal? et peraminat? sese opposuit viruz sanguini enī appellās et impiū milleq; malis neq; sic exasperat? est. Quinimo imperatore exercit? rogāte vt descendē pmitteret et illi? trācare caput/nō mō nō pmisit: s; et insup ira concit? dixit. Quid mihi et tibi fili saruie? Dimitte enī vt maledicat/ si forte aspiciat dñs afflictionē meā/ et reddat mihi bonuz p maledictione hac hodierna: vides quō nouit iust?: qm̄ generoso aīo perferre maledcā occasio maioris sit meriti? Etenī res sic sese habz. Nā maledicti et mille pferētes aduersa/ eos q nobis ipsoerāt: si fortit? toleram? maiorē in nobis dei grām cumulam? Voluit et moyses iuriato cuidā opē ferre/ atq; vltimis fere implicat? ē periculis: patriaq; excidit deo pmittēte vt et tu scōz patiētiā discas. Si enī prouidentes q nihil patiamur mali/ sic ad spūalia pcedam? nihil magni facē videbimur. Hoc et tres pueri dicebāt. Est de? in celo potens eripe nos de manib? tuis/ tā etsi incognitū tibi sit: qm̄ dñs tuis nō sacrificam? et statuā quā erexisti nō adoram?. Et tu igit? si qn ea q fm̄ deū sunt attingē nolueris multa pvide pericula: multa detrimēta multas mortes nec qd arbitreris extraneū: neq; turberis his ptingentib?. Fili inq̄t si accesseris seruire domino ppara aīam tuā ad tentationez. Nemo certari volens sine vulnerib? coronari expectat. Tu igit? ipse qd bonū egeris/ atq; p̄traria receperis: vel

alterū idipsum videris patientē letare et gaude. In re enī maior exigit retributio: neq; pposito pcedas: neq; si as desidiōz/ s; magis maiori cū pposito supincūbe. Tā etsi milies videris diaboli recidentē tuos gressus: nunq; aut dñs: aut recedas. Quidē et apostoli cū predicabant. verberati p̄tinuo/ mācipati vinculis nō post periculoz euasione: s; ipis in periculis maiori cum proposito veritatis annūciauerūt p̄dicationē. Atq; videre paulū licz in vinculis ipis in catena habitātē/ docentē/ atq; in iudicio id ipsum facientē. Intuereq; beatā ipsaz aīam in quib? gloriat? in vinculis: in tribulationib?: in catena: in stigmatib?. Glorido inq̄t in hierusalē alligat? spū/ q in ea ventura sunt mihi ignorās: nisi q spūsanctus p omnes ciuitates protestat? ē mihi/ qm̄ vīcula et tribulatōes me manent. Quid igit? abis in vincula: si te vīcula: si tribulatōes manēt? Ob id ipsuz vt pro xpō vinciar: vt p ipso moriar. Nō enī solū alligari: sed etiā mori parat? sum p noīe dñi nri iesu xpi. Quid igit? pudore nō superis? Nō times orbē circūiens vinct? nō times ne quis dei damnet infirmitatē. propterea q null? accedat? Nō eius/ modi inq̄t mea vīcula. Est mea inquit vīcula nota fieret in oī p̄torio: et plerōq; ex fratrib? in dño pfidentibus/ meis vinculis abūdanti? auderē sine timore loq; verbum. vides vinculoz fortitudinē magis q; resurrectionis mortuoz? vinct? est rome et plerōq; attraxit. vinct? est hierosolymis atq; ligat? p̄cionās regē exterruit: pressiq; timorē icussit. Timēs inquit soluit enī vinct? nauigauit: naufragiū q; soluit: hyemē superās. Eo i vinculis existente bestia illā tetigit: q nihil nocens cecidit. Atq; aspice id vbiq; quū fieret cedebat et fortiter cedebat

Ber. v. de patiētia in iob

Multas ei inquit plagas infligentes
Et ligat^r est et id ipm fortit. In iteri
ore inqt carcerē miserūt cū plurimas
qz cū firmitudine/ atqz in his tot tan
tis qz existēs circa mediā noctē tūc
cū qerissimū qz dormiūt cantabat et
psallebat dño. Quid hac fūcit aīa ad/
amātin^r? Sciebat enī qm et pueri in
igne cātābāt et in camino. fortasse co/
gitabat qm ipse nihil tale suz passus.
S; bene faciens sermo iterū in alia
vicula traducit carcerē qz aliū. Quid
nā est qd patior? Uolo tacere: s; ne/
queo. Aliū inueniūt carcerē illo val/
de mirabiliorē magisqz tremendum.
Uolo sermonē precipere: neqz pmit
tit. Quiescere neqz/ tacere neqz/ ve/
hement me circūtrahit. Quid prius
dicā nescio/ qd scō. Quāobz ne qd
a me ordinē exigat oro. Multa nāqz
reb^r nobilitas inest. lōga fuit pauli ca
tena/ pptercaqz nos tenuit. S; non
ideo tacebo. Nam si in vinctulis ipse
nō tacuit/ neqz in flagellis ego sedēs
tacebo/ iā die existente multaqz cū qe
te loqns? Atqz quō hec sermonē ha
buerint? Multa enī multis in locis
pauli mirabiliū signa sūt/ s; nulla sū
gmatib^r desiderabiliora. Nec in scri/
pturis tā me reficit gaudio/ qm mira
bilis opans/ qz q male patiens flagel
lat^r/ tract^r/ lapidat^r. Lapidātes autē
eū inqt trahebāt extra ciuitatem. Et
itez verberātes et plagas inferentes
eiecerūt in carcerē. Quāta gloriatio/
quāta voluptas/ q honor/ q splendor
videt/ qm p xpo vinct^r est/ s; admira
bile intelligi. Et mor^r est inqt carcer/
ris loc^r vincti pauli. et vniuersa vinctu
cula soluta sunt. Vidisti vinculoz
naturā vincula soluētē? Expgefact^r
aūt custos carceris et videns iannas
carceris aptas/ euaginato gladio vo
lebat se iterficere. Quid ergo paul^r?
Clamauit voce magna dicens. Nihil

tibi feceris mali/ vniuersi ei hic sum^r?
Vidisti euz oī inani gloria vacuū. oī
supbia? Vidisti pietatē? Nō inqt qm
ppt nos hec facta sunt/ s; tanqz vn^r
ex vinctis inqt. Si enī siluissz atz ma
gna voce nō prinuisset illi^r man^r per
guttur fortasse gladiū trāsegissz. La
mauit aūt qnquidē in interiorē carce
rē fuerat missus. Cōtra temetipm in
quit id egisti interi^r eos mittens/ qui
te a periculo liberaturi erāt. Vidisti
pauli humanitatē et ad primū curā?
Elegit vinciri et ipse periclitari qz il
lū despiciere perēntē. Quēnā non ex
terrui^r ea q circa se vinculoz erat
potentia? Et tū eos qui vincerāt ad
vincti pedēs adegit: eosdēqz illos qm
seruos huic effecit. Cecidit inqt car
ceris custos ad pedes pauli/ et q ligat
uerat ad ligati pedes erat. Idēqz ro
gabatur ligatū a timore solui. Nōne tu
ligasti dic mihi? Nōne in interiorē
missi carcerē? Nōne in ligno firma
sti pedes? Quid tremis? quid paues?
quid illachrymas? quid gladiū eduxi
sti? Nesciebat inqt tāta esse vincto
z xpi potentia. Quid dicis? celos aperi
endi potestātē accepit et carcerē ape
rire non debuit? Vincitōs a demone
soluebat/ et ferreūz sibi qd preualere
debuerat? Alias igitur alligatas sol
uens pūū nō poterat corp^r soluere?
Qui p sua vestimēta ceteros illis ab
vinctulis soluit/ a dēonijsqz liberauit
ipse per semetipsum sese nō soluerit?
Idcirco pūū vinctus est et tunc vin
ctos soluit/ quo discas seruos xpi li
gatos vim supra ligātes habere mul
to maiorē. Sic ei sancti fortitudo cla
rior ostendit/ quā nō semet ipsuz mō
s; et ipsos ligantes soluit. Quēnam
muroz utilitas? Quid magis euz
in interiorē carcerē mittere/ qnqui
dem et exteriorē aperuit? S; audia
mus ipsum in hoc ipso gloriantez et

dicentē. Obsecro igit̃ vos ego vin-
ctus in dñō. Nam magna dignitas et
multa regno et cōsolatu vniuersis q̃
maior p̃ xp̃o ligari. Nihil ei tā clarū
est q̃ p̃ xp̃o vincit̃. Ita vt catene
circūdate sc̃is illis manib⁹ apostolatu
et doctoratu multo sint illustriores
maiori q̃ veneratōe digne. Si quis
amat xp̃m nouit qd̃ dicit̃. Si q̃s infa-
nit atq̃ adurit̃ dñi amore. vidit potēti-
am vinculoꝝ. Elegerit fortasse vin-
ctus esse p̃ xp̃o q̃ celos inhabitare.
Nā forte in dexteris eius sedere hoc
clarū. hoc q̃ clarū q̃ sup̃ xij. sedes se-
dere. Si q̃s me celo p̃doner̃ os vel ea
q̃ pauli man⁹ vinciebant̃ catenā illā
ego honore preponerē. Si q̃s me cū
angelis statuat aut cū paulo vinc̃to
vincula elegerit. Si q̃s me cū illis fa-
ciat potestatib⁹ q̃ circa thronū sunt:
aut vinc̃tū talē/talē elegēim poti⁹ eē
vinc̃tū. Etenī nihil meli⁹ q̃ male pro
xp̃o pati. Si q̃s mihi mortuos susci-
tare dederit nūc/nō iā id/ s; catenam
elegerim. Etenī nihil catena illa be-
atius vellē nūc locis in illis versari
q̃b⁹ vincula illa manent/ et catenas vt
dere q̃s tenuerunt q̃dem demones et
horrent et angeli venerant. Si ecclesi-
asticis curis essem vacu⁹. corpus q̃
robustū haberem/nequaq̃ peregrina-
tionē tantaz facere recularē/ q̃ cate-
nas solū viderē/carcerēq̃ q̃ paulus
vinc̃t⁹ erat: O beata vincula o beatas
man⁹ quas ornauit catena illa paulo
circūdata. Nō tā preciose erant man⁹
q̃ claudū in listris erexerūt/ q̃ vincu-
lis circūdate. Si p̃ illa tpa ipse fuisset
tūc potissimū fouisset eas/ et añ meas
oculoꝝ pupillas ponens nūq̃ desijt
sem deosculari man⁹ dignas effectas
p̃ dñō meo vinciri. Nō enī sic dico be-
atū q̃ ad tertiū vsq̃ celū et in paradī-
sum rap̃t⁹ est/quēadmodū q̃ in vin-
cula sit piet̃. Non enī sic beatū dico

q̃ audiuerit arcana verba quēadmo-
dū q̃ vincula sustinuerit. Etenī hec
illis longe maiora. Eligibilis mihi
nanq̃ est male pati p̃ xp̃o q̃ honorari
a xp̃o. Hoc paul⁹ cogitabat et meri-
to. Si ipse p̃pter me fact⁹ seru⁹ gloriā
q̃ euacuans/ nō sic in gloria esse pu-
tabat q̃ cum pro me affigebat cruci.
Quid me nō pati oportet? Audi enim
ipm̃ dicentē glorifica me pater. Quid
dicis? Ad crucē ducis cū latronib⁹
tumuloꝝq̃ fossorib⁹ maledictā suffer-
re mortē/ conspuēdus: cedend⁹ colā-
phis/ et hec gloriā appellas? Ita inq̃
p̃ dilectis ipse hec patior/ merito q̃
eadē hec gloriā existimo. Si enī dñs
me⁹ miseros et erūnosos amās gloriā
rem vocat/ et id patrio in throno ma-
gis adiicit glorie/ multo ipse magis
hec gloriā existimare debeo. Terrēt
que in Job dicunt̃ cunctos homines
p̃ eius patientia/ p̃ vite puritate/ ex
dei testimōio et forti illa pugna/ ex mi-
rabili post pugnā victoria. Sed pauli
patientia q̃nā adamantina aīa ostē-
dere poterit? Nō enī menses multos
sic decertās deguit/ sed ānos multos
nō terre glebas liq̃scēs/ ab sanie ma-
cerās: sed in os ipsi⁹ intelligibilis leo-
nis p̃tinuo incidens/ milleq̃ dimicās
tentationibus/ neq̃ ab amicis tribus
q̃tuor ve: sed cūctis ab infidelib⁹ im-
properatus: p̃spur⁹: iniuriat⁹: maledi-
ctus/ milleq̃ tentationū globos susti-
nens. Et nūc q̃dem flagellis corpus
distendens/ nūc lapidib⁹ obrut⁹/ fame
q̃ assidua et asperitate liq̃scens. Sed
Job hospitalitas magna. neq̃ id nos
infirm⁹: sed paulo tanto inueniemus
egeniorē q̃nto corp⁹ aīe cedit. Qd̃ ei
ille ad eos q̃ fm carnē infirmabatur
fecit. hic ad eos qui in anima iacturaz
acceperāt ostendit. Et ille q̃dem ouib⁹
bus bobus q̃ numero imenso sibi ex-
istentib⁹ eadem egit. hic autē nihil sup̃

Sermo sextus Johānis chrysostomi

suū possidens corp⁹ ex hoc ipso indi-
gentib⁹ satisfaciebat ⁊ clamabat dicēs
Necessitatibus meis ⁊ eorū qui erant
mecum sumministrauerūt he manus.
Nos āplectamur zelo/hos imitemur
omnes/quo pares ipsis laudes asseq-
mur in xpo iesu dño nro Cui gloria ī
secula seculorum Amen

Eiusdez sancti Jo.

hānis Chrysostomi de penitentia hic
in ordine sextus

I Era nobis hodie festinaq⁹
celebritas solitoq⁹ illustri-
or cetus. Quenaz ergo cā?
Ipse ieiunij claruz temp⁹

hoc eē noui/ieiunij nō presentis: sed
expectati. Illud nanq⁹ vos: illud ad
patriā pgregauit domū. illud etiā eos
qui ante hac pigritauerant ad mater-
nas reduxerat man⁹. Si enī solū qd
expectat tātū studiū nob ingessit: quū
apparuerit adueneritq⁹ qle qntaq⁹ p se
venerationē ferret? Sic ⁊ citas pnci-
pis tremendi subitura dominatū/ om-
nē omittit desidia/ maioriq⁹ excitatur
studio. Sed haud timete tremenduz
pncipē/ieiunij audientes. Nō ei no-
bis sed demonioꝝ nature tremenduz
est. Etenī si lunaticus fuerit qd ieiun-
ij faciē ei ostende/atq⁹ lapidib⁹ ipso
imobilior manet timore suffocat⁹ ⁊ ve-
luti vinculo quodā detent⁹. Idq⁹ po-
tissimū cum viderit ieiunio adiūctaz
sorore ptribernalē qd oronem. Pro-
pterea ⁊ xps dicit. Hoc genus demo-
nij non eicit nisi in ieiunio ⁊ orone.
Quū itaq⁹ nre salutis hostes sic pseq-
tur atq⁹ inimicis vite nre tam sic tre-
mendū. num ⁊ amare id/ ⁊ diligere de-
cuit? Si enī crapulā ebrietatēq⁹ time-
ri oportuit. nō ieiunij timeri debz. Il-
la siquidē nostras post terga ligans
manus. vicioꝝ tyrānidi/ veluti prauē
cuidā dñe seruos nos captiuosq⁹ red-

dit. Ieiunium vero seruos existētes
nos atq⁹ ligatos inueniens vincula re-
mittit ac tyrānide liberat. pstinam qd
in libertatē reducit. Igit qn ⁊ inuit
eos nros expugnat seruitute qd nos
liberat. atq⁹ ad porē reducit libertatē:
q⁹ aliam maiore eius qd ad nostrū ha-
bet genus amicitie rōnem exquiris?
Etenī maximū amicitie indicū id eē
videt. Elis discere quantus hominī
bus ornat⁹ sit ieiunij qd ve stabilitas
ac custodia? Considera beatū atq⁹ am-
mirabile monachoz gen⁹. Hi nanq⁹
qui in medio sunt/ tumult⁹ fugiētes:
atq⁹ ad ipsa montiū cacumina curren-
tes/tegoria in heremi silentio veluti
in tranquillo quodā portu. fugiētes id
qsi cōnegotias atq⁹ totius vite parti-
ceps susceperūt. Ea ppter āgelos ex
hominib⁹ illos effecit. Non illos mo-
do: sed ⁊ in viribus quotquot se tole-
rantes inuenit/ ad ipsuz phie culmen
euehit. Nā ⁊ moyses ⁊ helias veteri
in testamento ppharū turres/ taz etā
ex alijs illustres magni qd haberent
ac multa fiducia gauderent. tamen si
quando ad deum volebant accedere
atq⁹ colloqui quantum hominī possibi-
le erat ad hoc confugiebant/ atq⁹ per
huius ad eum ducebantur man⁹. Pro-
pterea et deus hominem a principio
faciens ilico ferens eum ieiunij mani-
bus iposuit/ veluti pie amabiliq⁹ ma-
tri et magistro optimo pmittens. Nā
ab omni ligno qd est in paradiso. com-
edatis. de ligno vero scientie boni et
mali non comedatis. species ieiunij ē
Si in paradiso necessarium ieiunium
extra paradisum multo magis. Si aut
plagam vtilis medicina fuerat multo
magis post plagam. Si nec dū bello
voluptatum insurgente nobis arma
fuerant oportuna/ multo magis tātū
post voluptatū vicioꝝ qd preliū a de-
monij nobis illatum. Igitur nēcaria

Laus Je-
iunij

Exempla
ieiunanti-
um.

De Ieiunio
dia

Pana n
nanti

Ieiun
Ninu
libera
subue
ne

J

Cur de
iraty, ta
per tri
Ninu
spatiu
nifer
dedit

*Pena h' ieiun-
nantium.*

*Ieiunio st
Niniuita
liberati a
subuersio-
ne.*

factu

*Cur deus tan-
iratus, tantum
per triduum
Niniuitis
spatium pe-
nitentiae
dedit?*

nobis ab ieiunio sunt auxilia. Si hanc
audisset vocem adam/nequaquam scdaz
audisset. Terra es et in terram reuerte-
ris. Sed quoniam hanc transgressus
est/propterea mors et erumina et cure
et vita morte omni acerbior. propterea
spine et tribuli/propterea labores et do-
lores vitae angustiae plena. Vidisti
quoniam transcurrit deus ieiunio spreto/di-
sce et quoniam letatur ieiunio honorato.
Quoniam enim ieiunio spreto mor-
tem spernenti addidit honorabile sper-
nenti/sic iterum eodem honorato de
morte reuocauit. Nam et volens tibi
ostendere rei virtutem/potestatem ipsi
dedit/post sententiam: post abductionem/
abductos media de via rapere
atque reducere ad vitam: Id quod non in
duobus tribusve aut viginti hominibus
sed vniuerso in niniuitarum populo.
Et urbem itaque magnam/admirabilem
quod iacebat in genu/ad ipsum barathrum
tam inclinantem caput: venientes dei
super plagam accepturam veluti quidam
deluper stans potentia/ipsis ex carni-
ficis manibus eripuit atque ad vitam re-
duxit. Sed si videtur et ipsam audia-
mus historiam. Factum est inquit ver-
bum domini ad Jonam prophetam vi-
dens. Surge et vade in niniven ciuita-
tem grandem. Subito ad verbum ipsum
propter magnitudinem, dubitare timere
quod vult/futuram prouidens prophete
fugam. Sed predicationem audiamus.
Adhuc tres dies et ninive subuer-
tur. Et cuius rei gratia que factur-
us mala predicas? Ut non faciam que
predico: propterea itaque et gehennam mi-
natus est: quo gehennam non inducat.
Terreat inquit vos verba: ne facta
perturbent. Cuius autem rei gratia pactum
tam ingens tam quod strictum tenue ad tam re-
pus populi? Quo et barbarorum discas
virtutem: dico autem niniuitarum tribus
in diebus tantam peccatorum iram sol-

uere valentium. atque dei clementiam
amireris trium dierum penitentia prece-
ti tot pro peccatis. tuque desperatione non
corruas: tam etsi modis peccaueris inu-
meris. Quoniam admodum ei anima pigri-
tans atque negligens quantum multum ad
penitentiam temporis accipiat nihil
operatur magni/neque sibi ipsi deum
pro desidia periclitat: sic quod proposito exci-
tato seruet/atque multa cum solertia pe-
nitentiam ostendit: breui temporis momen-
to longevi temporis peccata delere poterit.
Adne tertio petrus negauit? nonne
tertio cum iuramento nonne vilis cu-
iusdam ancille verba timens? Quid er-
go? Oportuit ne illum ad penitentiam
multos annos terere? Nequaquam sed
eadem nocte lapsus est et erectus. vul-
nus quod et medicina accepit. Egrotauit.
atque ad priorem rediit sanitatem.
Qualiter et quoniam? Flens et lugens/ma-
gis autem non modo flens sed multa cum
solertia multoque cum proposito: propte-
rea euangelista non dixit/quoniam solum fle-
uit. sed fleuit amare. Et qualis inquit
quantaque fuerit lachrymarum vis ser-
mo non poterit explicare. Ipse autem
rerum exitus manifeste ostendat. Erei
crudellem post illum casum. Nam nul-
lum negationi par malum sed tamen tantum
post malum iterum enim porum ad honorem
reuehit/et ecclesie premissi gubernatio-
nem quod sibi pro vniuersum mundum tradi-
dit quod quod omnium est sublimi ostendit enim
nobis ad dominum maiorem apostolorum om-
nium charitatem habuisse. Petre inquit
diligis me plus his? huic autem ad vir-
tutis rationem nihil sane par fuerit. Quo
vero minime dicas merito deus nini-
uitis ignouisse. Seru inquit nesciens
voluntatem domini sui et non faciens vapu-
lapit paucis. Ut ergo hoc non dicas
petrum tibi in medium propterea duxisse/
vultu voluntate domini maxime scientem. Sed
tamen hic idem peccator maximo peccato: rei

Sermo sextus Iohannis chrysostomi

spice quātu ad fidei constātie qz culmē redijt. Igit̃ 7 ipse peccatis p̃cidēs ne quāqz obrut̃ p̃stiteris. Qd̃ ei i peccato magis impiū est in peccato ē stare. Et qd̃ per̃ in casu iacere in eo est. Hoc 7 paul̃ deslet 7 ingemiscit hoc fletu dignuz esse ducit. Ne forte inqt̃ cū venero humiliet me de⁹ apud vos et lugeā multos ex his q̃ non solum peccauerunt sed ex his q̃ p̃niam non egerūt super fornicatione 7 inuidia quā fecerūt. Ad p̃niam vero q̃le congruētius tēp̃ posset accedere ieiunij tēp̃. Sed ad historiā reuertamur. Audiens aut̃ p̃p̃ha verba hec descendit i Joppen vt fugeret i Tarsis a facie domini. Quo fugis homo? Nunquid 7 aliū nō audisti p̃p̃ham dicēte Quo vadā a spiritu tuo 7 quo a facie tua fugiā? In terram? S3 dñi est terra 7 plenitudo eius. S3 in infernū iades. Sed in celū tu illic es. Sed i mare? Et illic inquit tenebit me dextera tua. Qd̃ et sup̃ hūc euenit. S3 tale ē peccatū qd̃ ad ignorātiā multā n̄rāz redigit aīam. Et quēadmoduz q̃ gravitate capitis ebrietate qz tenet̃ stulte simpliciter qz ferūtur q̃muis precipi cū q̃muis barathz et aliud qd̃ simile subit̃ infra cōcidunt incaute. sic qui corruūt in p̃c̃m̃ veluti praua ebrieta te actionis desiderio decenti nesciūt qd̃ faciunt non presentia non futura p̃vidētes; dñm dic mihi fugis? Pa r̃uper igitur mane atqz ipm p̃ rerum discēs euentum: qm̃ neqz serui maris poteris man⁹ effugere. Neqz enīz nauim iam p̃scenderat atqz illud fluct⁹ excitauerat in altitudinemqz eleuauerat magnā: et veluti fidelis seruus et prudens p̃seruū inueniens fugientes q̃si quid ex dñi bonis surripuerit nūl q̃ ab eo recedit milleqz impedimēta ingerit recipientib⁹ illum quo ad ipm vendicans reducit. Sic 7 mare

cōseruū inueniens suū 7 cognoscens mille impedimenta excitat turbās clamans nō in iudiciū trahens sed p̃mi nans nauē ipsis dimergere cū nautis nisi p̃seruū sibi p̃diderit. Quid ergo nante? His p̃tingentib⁹ iactū inquit vasorum fecerūt nauis vero nequāqz alleuiabatur. Nihil tam onerosum 7 graue atqz ineptuz q̃ peccatū 7 inobedientia. Propterea 7 zacharias id plūbi figurauit similitudine. David vero eius naturam describens dicit: Iniquitates mee sup̃gressę sūt caput meū 7 sicut onus graue grauante sūt super me. Christus autem ad eos qui in peccato vixerant iterū dicit: Clemen te ad me omnes qui laboratis 7 onerati estis 7 ego reficiā vos. Ip̃m autē peccatū 7 scāsam tūc grauabat et p̃fundari cogebat. Jonas vero dormiebat 7 stertebat. Sed nō voluptatis est somn⁹: magis aut̃ tristitie 7 afflictionis. Nam qui ex seruis aut domesticis prudentes sunt cito peccata sentiunt. Qd̃ et ille patiebat̃ post enī commissum p̃c̃m̃ p̃c̃i nouit prauitatem: Nā eiusmodi est. Cum enī factū fuerit atqz ad ip̃m actum culmen tūc dolores parturienti aīę excitat aduersus legem n̄re generatiōis. Nos enī cum p̃mū nati sum⁹ parturiēti dolores solūm⁹. Illud aut̃ simul editū distrahie doloribus parturientibus ip̃m cogitationes. Quid ergo? gubernator accessit 7 inquit. Surge inuoca deū tuū. Mouerat ergo ipsa experientia insuetaz illā esse hyemē atqz a deo illa tam plagā maiores humana industria fluctus vbi gubernatoris man⁹ nūl q̃ profuerāt. Alteri⁹ enī maioris gubernatoris rei illi⁹ casus hūc vniuersum scz gubernantis mūdū ope atqz sup̃no idigebat auxilio. Propterea 7 illi remos 7 vela 7 funes atqz vniuersa dimittentes oīoni instātes manus

Nihil onerosius peccato.

Adhuc

rendebant/ deſiq; orabant. Ubi vero neq; ſic pſecerunt miſerit inquit ſor-
tes ⁊ prōdidit decetero ſors noxium
Ibi vero neq; ſic arripientes euz deſ-
merſerūt: ſed tāto tumultu: tanta tem-
peſtate incumbente/ veluti multa in-
quiete/ multo in ſilentio ſic iudiciunt
in navi ſtatuentes/ ⁊ interrogari eum
et reſpondere dignū fecerūt/ atq; cun-
cta ſubtili cum indagine exquirebant
veluti cūdam penas iudicialiter in-
ſiduri. Audi eos igitur quēadmodū
in iudicio examine cūcta exactiſſimo
inquirunt. Quid opus eſt tuū? unde ve-
niſ? quo vadis? Qua de regione/ quo
de populo eſ tu? Et quidem accuſa-
bat mare exclamās ptra. Increpabat
aut ſors ⁊ pdemnabat. Sed tñ neq;
mari ptra exclamāte neq; ſorte ex ad-
uerſo teſtimoniū reddente ſententiā
uſq; dabant. Sed veluti in iudicio ⁊
accuſatoribus aſtantiſ/ ⁊ teſtibus
preſentiſ. iudiciſ atq; argumentis
veridiciſ/ non priuſ dānantes ipſi
ſententiā ferunt/ quoad dānandus
ipſe pprie accuſator fiat culpe. Sed ⁊
hic naute homineſ barbari ⁊ inſenſa-
ti/ eum qui in iudiciſ optimū eſt or-
dinem imitantur: Et idē qdem tanto
timore tot fluctibus/ tanta ipſiſ circū-
ſtāte pcella/ mariq; neq; vel respirare
pmittēte/ tant⁹ ei⁹ tumultuſ furēſ
q; turbatio/ inſaniente atq; exclamā-
te priuſq; vndas implicāte. Unde
igitur tanta fuit prouidentia? a dei diſ-
penſatione. Etenim hec de? fieri per-
mittebat pphetam vel ex hiſ admo-
nitiſ manluetum ſorē ⁊ mitem qñ ad
eum clamans ⁊ dicens Imitare nau-
tas homineſ inſenſatoſ. Siquidē hi
neq; vnā ſpernūt animam/ neq; vni
tuo non parcunt corpori/ tu vero vni-
uerſam vibem tot milia habētem: qñ-
tum in te fuerit: expoſuiſti. Et hi qdē
ei⁹ qui ſuorum cauſa malorū effectus

eſt/ neq; impetu ad damnatiōem irru-
unt: tu vero nihil habens niniuitas
accuſare/ demerſiſti eoſ ac perdidiſti.
Et tu qdem me precipiente eoſ ad ſa-
lutem tua predicatiōe renocari: min⁹
paruiſti. Ibi autem vnum audientes
vniuerſa faciunt ⁊ molūntur quo no-
xium effectū a multa renocent. Eteī
ipſam poſt maris accuſationem poſt
oſtenſionem ſortis quū iſ incuſaret
ſeſe/ fugaz q; ſatereſ: neq; ſic irruerūt
ad prophete necem. ſed nitebant de i-
uſtria: vim q; atq; omnia faciebant/ q
eum neq; poſt ei⁹ maniſeſtiſſimam
culpam: violentie maris exponerent.
Sed non pmittebat mare: magis aut
deuſ ſicut per nautas eum ⁊ per cetū
corripere: ad ſapientiam q; reducere
volens. Nam poſtq; auditū eſt. Tol-
lite me ⁊ mittite i mare ⁊ ceſſabit ma-
re a vobis: viribus conabant in ari-
dam enadere. Sed nequaquā per-
mitte-
bāt fluctuſ. Tu autē quēadmodū ſu-
gientem vidisti prophetam audi eum
⁊ conſitentem ex inferioribus de be-
ſtie ventre. Illud quidem veluti hō
paſſuſ eſt: hoc vero quaſi propheta
oſtendit. Accipiens igitur eū mare ve-
luti in quodam iudicio ceti vētre dei
poſuit ſaluū domino fugitiuū ſeruūſ.
Neq; acres vnde ſuſcipientes ſuffo-
cauerunt/ neq; cet⁹ vndis ipſiſ acri-
or oppreſſit. Saluauit autē ad vibē q;
reduxit. Atq; et mare ⁊ cetuſ contra
naturam obtemperauit: quo p omnia
propheta inſtrueretur. Clemens igitur
in ciuitatem: inſiam legit veluti re-
galē epiſtolam penas tormentaq; ha-
bēte: ⁊ clamabat dicēs. Adhuc tres
dieſ ⁊ niniue ſubuerſet. Audierūt il-
li hec: neq; non crediderunt: neq; neſ-
glexerunt. Sed ilico curſuſ omniū
vnuſ ad ieiuniū viroz: mulierū: iuue-
nū: ſenū: ſeruoz: pncipū: ſubdi-
torū: pueroz: atiquoz. Neq; irro-

Ieiunium
mirabile.

Bermo sextus Johānis chrysostomi

nabilius natura expers ab eo erat ob-
sego. ubiqz saccus: ubiqz cinis: ubiqz
fletus et eulatio: Nam ipse diademate ca-
put ornatus ab regali descendens thro-
no saccus sibi substravit. atqz sic urbem
periculis eripuit. Et erat rem quidez
nouā videre purpurā sacco cedentē
prestantiori effectu. Quod enī purpura
nequiuit id saccus potuit. Quod consū-
mare diadema nō valuit id cinis pfe-
cit. Vides quō haud in vacuū dixi
non ieiunium: sed ebrietatē crapulamqz
timeri oportuisse? Nam ebrietas et cra-
pula urbem stantem quati/ ab casum
qz nutari compulit. Ieiunium vero nu-
tantē ipam casurā qz saluauit. Post
hec et daniel leonū ingrediens lacum
qsi cū oibz mitis: cū imitibz pueniēs
sic exiuit. Nam exstnantes ira crude-
le mortiferūqz respicientes appositam
nō tangebant mensam. Et hec ipsa ex-
citāte atqz impellente natura. Nihil ei
agressi? bestiis illis et fame. Nam et se-
ptem diebus nō acceperāt cibū: et ve-
luti carnifice quodā intrinsecus vige-
te/ atqz ipsa pphete femora discerpere
clamāte/ cibū venerati sunt. Tres pu-
eri dūde apud babiloniā caminū in-
gressi atqz in igne multo colloqntes
tpe igne ipso fulgidiora corpora habē-
tes egressi sūt. Profecto si ignis erat
ignis ille. quō q ignis sunt partes nō
iplebat? Si corpa erant illa/ qsi his
q corporibz contingē psuenerūt non
stingebāt? Quid? Ieiunium interroga-
et respondebit/ tibi qz enigma soluet.
Eteī corporū natura cū natura ignis
certabat corporaqz ipa victoria secu-
ta est. Vidisti pugnā admiratione di-
gnā? Vidisti nouā inauditā qz victo-
riā? Igit ieiunium mirare/ pnis qz ma-
nibus suscipe/ qnquidez et in camino
fert opem/ atqz in leonū custodit lacu:
demonēs qz fugat: et dei reuocat sen-
tentiā: vitiōz qz furore supprimit et ad

ipsam reducit libertatē/ plurimā qz i
nostris cogitatōibz qetē insinuat. quō
nō supreme fuerit iniquitatis tot tan-
taqz in manibz habentē bona et fugē
et timere? Conterit inde/ nostri qz in
sup corporis auget infirmitatem. Sz
qntū exterior hō corrūpit tāto interi-
or hō renouat de die in diem. Magis
qnt si rē diligēt? volueris intueri/ et
sanitatis boneqz habitudinis patres
inuenies. Atqz si meis ipse sermoni-
bus fidē derogas de his pueros me-
dicor pfectare/ ipsiqz eadē tibi mani-
festi? explicabūt/ q abstinentiam sanita-
tis matrē appellāt. Pedū vero dolo-
res et grauedinē capitis/ vomitā pos-
stemā et hydropisum et phlegmatā: mil-
leqz morboz alioz torrentes ab deli-
catis cibis/ crapulaqz puenire dicūt
qsi a pessimo quodā fonte prauos ri-
uitulos bonam corporis habitudinē et
aie sanū intellectū/ nō tam ledētes qz
depopulātes. Ne igit ieiunium tēam?
tot a nobis excludēs mala? Neqz ego
vos sine rōne potissima ptime ad id
moneo. Sed qmquidē plurimos vi-
deo hoīes pigritates et imorantes nō
secus si aggressi horridoz cuidā dādi
in man? forent ebrietateqz hodie sele
crapulaqz corrūpentes. Propterea
moneo ne qz futurā ab ieiunio vtili-
tatē perimat gula ingluuieqz pueni-
ens. Nam q male se cibis insuit cū aspe-
ras sunt medicinas accepturi si nimia
sele esca sepeliūt atqz sic medicinā ac-
cipiūt: asperitatē qdē illā ptulerunt:
utilitate vero exciderūt/ egrā medici-
ne facientes dimicationē ad corrupti
humoris maliciā. Quāobrem medici
eos incenatos dormire mādāt/ q viri-
tus totius medicine qpmū atqz ilico
morbois occurrat humoibz. Sic et
ieiunio ptingit. Si temet ipm hodie
multa obtrueris ebrietate. crastina ve-
ro cā acceperis q ab illo est medicinā

Ieiunium
salubre
Daniel

Ieiunium
salubre tri-
bu pueris
in fornace
Babilonica

Ieiunium vti-
litas corpo-
ralis.

Crapula
detrimentu-

Medicinam
cras sumptu-
rg hodie
vesperi in-
cornatqz
miat.

Hanc tibi profecto vanā inutilēq; ef-
feceris. Et laborē q̄dez ptuleris. Qd
vero ab illo fuerat lucrū nequaquā asse-
q̄ris/re ipsa in recentē ebrietatis ma-
licia ei? omnē p̄sumente virtutē. Si
v̄eo leue sibi p̄parabis corp⁹ / sobrio
q̄z et vigilantī cogitatu suscepis: ex
delictis veterib⁹ medicina multa po-
teris expurgare. Igit̄ p̄ ebrietatē neq;
q̄ ad ieiuniū penetrem⁹ / neq; iterum
ab ieiunio ad ebrietatem descendam⁹.
ne forte tale fiat ī nobis q̄le si q̄s infir-
mantī corpori et pualituro lasciuē / mi-
nus q̄ temperate imittens / iterū ver-
loci? atq; maiori cū ruina cadat. Qd et
in nostra sit aīa quū vtrāq; ieiunij ex
parte principio videlz a fine ebrietate
nube obsuscām⁹ mūdationē in nobis
ab abstinentia factam. Eluti enī qui
cū feris dimicaturi armis multis mu-
nimentis q̄ mortalia q̄q; mēbrozū lo-
ca circūdant / atq; ita bellū suscipiunt
sic et nūc hominū multi q̄si cū fera q̄-
dā pugnaturi ventris se muniant cra-
pula / dirūpentes q̄ sese et obrenebā-
tes multa cū imprudentia suscipiunt
mitē ac quietum ieiunij oculū. Atq; si
quēpiam interrogauero cui⁹ rei grā
ad thermas hodie p̄peras? q̄ corp⁹ in
quiet abluā / ieiuniū q̄ suscipiam. Si
vero interrogauero q̄re inebriaris?
Iterū dices / q̄hquidē ad ieiuniū suz
ingressur⁹. Quō igit̄ nō erroneū cor-
pore q̄dem puro: impura vero ebria
q̄z aīa optimū hoc rerū ieiuniū susci-
pere? Superant q̄dem plura sed hec
sobrijs ad correctionem sufficiūt / q̄re
necesse oīonē suppressit. Nā cupio pa-
tris audire vocē: Qm̄ ipsi q̄dez quasi
pastorales pueri subtili calamo sibila-
m⁹: veluti sub arcu aut fago quodaz
ad umbrā sacroz hoz sedētes. Hic at
veluti music⁹ optim⁹ aureā citharam
modulat⁹ / sonoz p̄sonātia vniuersuz
excitat theatrū. Et hui⁹ nō iduū lo-

nis sed p̄sonātia verbor⁹: p̄sonātia ope-
rū plurimam nobis affert vtilitatem.
Eiusmodi et x̄ps doctores q̄rit. Qui
enī fecerit et docuerit hic magn⁹ voca-
bit̄ in regno celoz. Cōtingat autē et
nos eius / omnīq; p̄fusu oīonibus
regno celoz dignos fieri gratia et ama-
bili pietate dñi n̄ri iesu x̄pi / cum quo
patri gloria honor et fortitudo cū bo-
no et sancto spū nunc et semper et in
secula seculorum Amen.

Eiusdez sancti Jo.

hānis chrysosto. de p̄nia Ser. vii:

Etor et exulto dei ecciam
hodie suoz multitudīne si
liorū ornatā videns. vosq;
vniuersos multa circū ala-
eritate p̄currere. Quū p̄mum enī ala-
eres facies v̄ras inspexi: argumentū
maximū eius que in aīa vestra verlat̄
tur voluptatis accepti: quēadmodum
sapiens q̄dam dixit. Corde letante ex-
hilaratur facies p̄pterea et ipse maiori
cū p̄posito surrexi. Hodierne die si
mul et vobiscū sp̄iali hac letitia cōica-
tur⁹ fieri q̄z vobis imitator volens
hac sancte quadragesime medicine. s.
vīarū aīarū p̄ntia. Quasi enī p̄? ama-
bilis q̄z pater omnīū nostrū domin⁹
volēs nos abluere atq; ext̄gere por-
bus t̄pib⁹ in nobis admīssa peccata:
eā que p̄ sanctū ieiuniū est curationez
excogitauit. Nemo igit̄ tristis vultu
q̄z in terrā demisso fiat. magis aut̄ ex-
ulter et gaudeat / gloriā q̄z nostraz cu-
ratori et ep̄o aīarū dicat / optimā hāc
nobis ostendenti viā atq; hui⁹ p̄ntiaz
multo cūz gaudio suscipiat. Pudore
gentiles operiant̄ p̄fusione indei no-
strā hilarem cernentes charitatem ac
q̄z illius gaudentes aduentu. Discat
q̄z vel ipsis ex rebus experimentum
quale quantūq; sit ab eis ad nos me-
diū. Et ille quidem eoz festiuitates

Sermo septim^{us} Iohannis chrysostomi

celebritates q^{ue} ebrietatis atq^{ue} ali^{is} ois
lasciue nomen accipiant et turpitudi
nis in quas eos dilabi aut magis tra
hi necesse est. Contra vero dei ecclia
ieiuniū ventris q^{ue} neglectū atq^{ue} futu
ram hāc omnē virtutem festiuitatēq^{ue}
appellet. Ibi enī vere est festum q^{ui} aia
rum sal^{us}/qua pax et concordia/q^{ui} vite
toti^{us} speculū et moderatio inuenitur.
Ubi clamor et tumult^{us}: rixar^{um}q^{ue} incur
siones/animaliū cedes longe absunt.
Ubi q^{ui}es omnis et trāquillitas et cha
ritas: et gaudium: et pax: et mansuetu
do/milleq^{ue} hmōi bona pro illis ver/
santur. Ea igitur de re vestra cū cha
ritate paucis disseramus. Illud in pri
mis avobis multa cum taciturnitate
nostros sermones recipi/quo fructū
p^{ro}pensius assequentes domum receda
tis. Nā neq^{ue} simpliciter huc incassum
q^{ue} incessistis/quo alter quidem doce/
at: alter que dicuntur solum audiat/at
q^{ue} sic egrediamur. Sed quo et ipsi eo
rum que vestrā continent salutē q^{ui}d
frugiferū dicam^{us}: vos q^{ue} ex dictis lu
crificantes vtilitatē plurimam cōse
cuti recedatis. Nā ecclesia ad medicā
dum sp^{irit}ualis quidā est locus/huc q^{ue}
studio conuenientes medicinas cape
et proprias in vulneribus apponere:
sicq^{ue} redire decet. Neq^{ue} enī audit^{us} so
lum absq^{ue} ea que p^{ro} opa est ostensione
quid prodest. Apostolum eq^{ui}dē pau
lū audi dicentē: Non enī auditores
legis iusti apud deū/ s^{ed} legis factores
iustificabuntur. Et christus dicit pre
dicans Non omnis qui dicit mihi do
mine dñe intrabit in regnum celoz^{um}:
sed qui facit volūtatē patris mei q^{ui}
in celis est. Igitur scientes q^{ui}m ex au
ditu nihil amplius est nobis q^{ue} operi
bus adimplere/non modo auditores
sim^{us}: sed etiam factores /quo ipa opa
sermōes sequētia maioris patrocini
nobis materia fiant. Explicantes igitur

tur vestre mentis sinus sic ieiuniū sus
cipite verbum. Et quēadmodum pi
dicam quandam ornatam q^{ue} liberam
ducturi: maritalem vndiq^{ue} thoz^{um} ex/
ornantes domū q^{ue} purgantes omnē
a quacūq^{ue} sese pellice abstinēt/ hanc
q^{ue} sic in cubiculum introducunt: pari
vos volo modo purgantes vestram
cogitationē delicatis q^{ue} cibis atq^{ue} om
ni ingluuiē vale facientes sic matres
bonoz^{um} omnīū/pudicie atq^{ue} toti^{us} vir
tutis magistrum ieiuniū dico apertis
sinibus suscipere: quo et vos maiori
reficiamini voluptate/et id propriam
atq^{ue} preciprocā vobis conferat medi
cinam. Si enī medici quibusdam me
dicinas daturi sanie conglobatos/et
corruptos humores expurgari man
dant/his q^{ue} corporalib^{us} cibis abstine
ri/quominus impedimento sint vir
tuti medicine/sed operari: propriū q^{ue}
possit opus ostendere: longe magis
nobis cōuenit hanc bibituris spūalē
medicinam/eam suscipere que ex mei
dicina est vtilitatem/nostroz^{um} q^{ue} dicte
facilitate cogitationem purgare: atq^{ue}
mentem exoneratā reddere leuiorem
quo ne concidens ebrietate/ inertem:
atq^{ue} inutilē ex illa proueniētē nobis
vtilitatem constituat. Proinde que
dicimus hodie a multis scim^{us} eē alie
na. Sed oro non p^{ro}suetudini mō dei
seruiam^{us}: sed et cogitatione que apud
nos sunt disponam^{us}. Nū q^{ue}cū nobis
est lucri ab illa q^{ui}tidiana crapula mul
taq^{ue} ebrietate? Et q^{ui}d lucri? magis ac
detrimentum/multūq^{ue} nocuentūq^{ue}
intolerabile. Nā cū obrutus multa vi
nolentia fuerit cogitatus/tum p^{ri}mu
atq^{ue} ipsis et precibus ieiuniū lucrū rei
cit. Que enī maior illecebra dic mihi:
que turpitudine insignior/ q^{ue} si multaz^{um}
in noctē libantes merū/sub auroza so
larib^{us} radijs exorientibus q^{ui}si recē
potassent/sic vino spirent? Et tunc

Crapula
turpitudō
damnum.

pes qdem occurrentibus videntur do/
mesticis spernendi: irridentur vero a
cunctis qui sane intelligunt. Atz ante
hec vniuersa q̄ intemperantia cuiusmo-
di mensuraqz transgressio importuna
atz inutilis/dei ad se indignationem
trahit. Nam ebrii dicunt regnū dei non
possidebunt. Quid enī his miseri? qui
breuem nocuam qz voluptatē regni
luminibus excludunt? Atz vtiā
ex his qui hoc loco puerunt eo ma-
lo neminem capi contingat: sed omni-
cum pbia z pudicitia presenti die de/
pastos z hyeme liberatos ac procella
quā ebrietas consuevit excitare/ por-
tum nostrarum animarū ieiunium di-
co/ingredi vt multa cum vbertate q̄
et ea sunt bona consequamur. Sicut
enī crapula malis infinitis est cā/que-
dam qz hominum generi corruptela:
sic ieiunium ventris qz despect⁹ sem-
per ineffabilibus nobis bonis causa
fuit. Nam fingens a pncipio hominē
deus z ad anime salutem: videns hāc
medicinā maximā necessariā fore/ il-
lico atqz ipsis ex prohemis ex proto/
plasto posuit in mandatis dicens. Ex
omni ligno qd est ī paradiso comeder-
tis/de ligno vero boni z mali nō cō-
ederis. Dicere enī comedere et ne com-
edas imago ieiunij. Sed oportuerat
mandatū custodire: Id vero min⁹ fe-
cit ventris incontinentia plect⁹/ ad
qz in transgressione morte damnat⁹
est. Nā cū vidisset malus ille demon
nostreque salutis inimicus possessionē
paradii protoplasto datam/vitamqz
illam sine erumna/qd qz veluti ange-
lus sic corpori annexus versabatur
in terra. Volens ipsum supplantare
deicere qz spe maiorū promissorū ab
his que intra suas habebat man⁹ pe-
pulis. Tati nempe est suis terminis
nō cōtineri: sed maioribus desideriis
trahi. Atz id ipm sapiens quidā ma-

nifestans increpuit dicens. Inuidia di/
aboli mors introiit in orbē terrarū.
Cernis dilecte qno ipso ab exordio p
crapulam mors ingressum habuit. El
terius sacrā pscrutare scripturam de/
licias ciborū accusantem z dicentem.
Quisqz quidem sedit populus cōedēz
bibere z surrexerunt ludere. Impin-
guatus incrassatus z recalcitrauit di-
lectus. Et qui sodomā habitabāt ali-
is cū malis inenitabile hinc illā traxe-
runt irā. Audi pphā dicentēz. Nec
iniquitas sodomorū qm in affluentia
panis indissoluite vivebant. Ueluti
enim fons z radix malorū omnū est
crapula. Vidisti hui⁹ nocumenta: ite-
rum ieiunij bona virtutes qz vide.
Quadraginta dierū ieiunij faciēs ma-
gn⁹ moyses legis tabulas accipe po-
tuit. Atz vbi descendēs populi vidit
iniquitatē q̄s tāta cū assistētia accipere
conat⁹ est/has p̄ficiēs pfregit/ nefas
esse ducens ebriū iniquū qz populum
legē dñicā cape: ppter qd z alijs itez
quadraginta diebus ad ieiunij indi-
guit mirabilis ille pphā vti fractas il-
lorū peccato tabulas iterum possz ex
alto suscipiēs reportare. Et magnus
helias exegit ieiunij tot dierū z mor-
tis effugiens tyrannidem curru qz
igneo qm in celum ascēdēs neqz hac/
tenus vel hodie morti accepit experi-
mentum. Et vir desideriorū multorū
dierum ieiunium agēs illa mirabili vi-
sione dignus effectus est. Quisqz leo/
nū frenauit insaniam atz in omiū mā-
litudinem redegit: haud naturā con-
uertens sed feritate manente propo-
siti mutās. Hac vlti niniuite industria
domini ad se pietatem reuocauerunt:
cū hominibus etiā genus irrōnabiliū
ieiunio studentes expiari atqz pro se
quisqz a prauis recedens actiōib⁹ ad
se vniuersorū dñi clemētiā retraxerūt.
Aut qd ipse circa seruos imozorū. Ali

Abstinentia
seu q̄p
ieiunium
deus insti-
tuit.

Abstinentia
frangitur
inuidiosi
diabolus p̄sua-
sione.

crapula
irpitudine
amum.

Crapula
amum.

Ieiunij
virtutes
in
Moyse.

in
Elia

in
Danielle

in
Niniuitis.

Ber. viij. Iohannis chrysostomi

Ieiunauit 40 diebus et noctibus

*ipse d. N.
 1558
 Christy*

os ei plurimos dinumerare habemus et
 veteri et in noua scriptura qd p id pfe
 cerit. Ad pmunē omnium dñm venire
 decet. Nā dñs noster iesus christus
 et ipse dierum quadraginta ieiunium
 agens sic cū diabolo cōflicxit: omnib⁹
 nobis pigrius relinquēs p hoc muni
 ri oportet atq; hinc excitatos ad virtu
 tem cōtra illū preparari in preliū. Dic
 it̄rogauerit quispiā ex his qd acuti⁹
 vident menteq; pspicaciores sunt qd
 re eisdē cū seruis dies dñs ieiunare:
 neq; superare numerū voluit. Nō in
 uanū aut simpliciter id factūz magis
 autē manifeste ineffabili pro sua piete
 re. Et enī nequaquā opinione adueni
 se carnēq; minus suscepisse aut extra
 humanā fuisse naturam putaret: eun
 dem ppter ea ieiunat numerum et dies
 bus non addit: atq; ita aduersariorum
 contentio obstruitur. Si enim et hoc
 factū quidam sunt etiam nunc ea loq
 audentes: nisi prouidentia sua hāc oc
 cationem amputasset quid non dicere
 tentassent? Idcirco enī neq; plures
 suffert dies ieiunare: sed ipsis pares
 cum seruis: quo per ipsas res nos in
 struat sese eandem carnem induisse et
 a nra extraneū nō fuisse natura. Sz
 magnam esse ieiunij vim et lucrū ex
 hoc multum anime prouenire et ex
 seruis et ex dño late nobis patz. Ele
 stram autē charitatem oro ne lucrum
 per desidiā a vobis excidat: ne quis
 ad huius turbetur aduentum: magis
 autem iuxta beatum paulū gaudeat et
 exulter. Quātū etenī noster exterior
 homo corrumpitur: tanto interior no
 ster renouatur de die in diē. Ieiunij
 enī nutrimentū aīe est. Et quēadmo
 dū ipso corporali cibo corp⁹ pingue
 scit: sic et ieiunij animā robustiorem
 reddit: pēnas qd sibi preparat et alas
 leues et sublimē facit eam: altaq; spe
 culari pcedit: superiores voluptatib⁹

*Ieiunij
 utilitas*

prebens ac ceteris quotq; presentivi
 ta oblectare putant. Atq; veluti leui
 ores naues otius egra traieciūt: one
 ratios vero grauitate presse pfuso
 magis inherēt: sic ieiunij leuiorē red
 dit cogitatū preparat qd cū facilitate
 presentis vite pelag⁹ superare atq; in
 celū ad ea qd i celo sunt festinare: putat
 re qd presentia in nullo pssistere: sed qd
 vmbra qd somnū nō seguit curre ac
 disugē. Ebrietas vero et crapula cor
 gitatū aggrauās: carnemq; deprens
 captiuā reddit aīam: vndiq; vallans
 eā neq; pmitteēs cogitatōis tribunal
 firmis sedib⁹ pssistere. Sz nutare i p
 ceptis qd ferri pparat: ceteraq; ppiā cō
 tra salutē opati. Non ergo segnes di
 lecti qd ad nratū sunt salutē cōferam?
 Sz sciētes qd hinc pariunt mala: fugi
 am⁹ qd a gula nocuentū puenit. Ne
 qd ei in notia mō vbi aprior ad phiaz
 ē adit⁹: magni sudores: maiores qd la
 bores: multa bratia et ineffabiles coroz
 ne: ciboz dānoz delicias: et in veteri
 scriptura qd vmbra etiā sedebāt atq;
 a lucerna remotiores aberāt. quū ver
 luti infantes lacte nutriti parū ad p
 sectū vehebant atq; haud tā delicate
 vivere cōcedebant. Neq; existimetis
 id nra fortasse opinione incensare: p
 phetā audite dicentē. Ele venientib⁹
 in diem malum: qui dormiūt in lectis
 eburneis et lasciuunt in stratis suis:
 qui comedunt agnum de grege et vi
 tulos lacteos de medio armenti: qd bi
 bunt suauē vinum: prius qd delibuti
 vnguentis: veluti stabilia: non autēz
 fugitiua putauerūt. Videte qualem
 inferat delicatis cibis accusationem:
 et hec indeis explicans insensatis: ig
 norantiq; obfuscatis: ventri p singu
 los indulgētes dies. Considerate nāz
 qd verboz efficiā. Eorū namq; cras
 pule detrahens multe qd ex vino ebi
 etati sic addidit: qd stabilia: nō autē

*Crapulae
 damnum*

fugitiua putauerūt. Quasi ostendens
diceret. Quā ad guttur vsq; ad labia
voluptas illa est. vltraq; non progre
ditur. Sed ipsa qdem voluptas bier
uis et tpalis: dolor vero perpetu⁹ / fir
nem q; nō habens. Et hec inquit ipso
rerum experimento discentes qsi itas
bilia et permanentia: non autem fugi
tiua putauerūt: hoc est elabentia neq;
ad momētū pmanentia. Eiusmodi cū
vniuersa humana et carnalia. Nōdū
enī venerūt et elabuntur. Talis et ci
borum oblectatio: talis humana glo
ria potentiaq; et diuitie. talis vniuer
sa presentis vite felicitas: nihil firmū
habēs: nihil stabile: nihil solidum: sed
quasi fluuiales cursus magis defluūt
desertos ac nudos relinquūt eos qui
eiusmodi insudant. Sed spūalia non
sic: firma imobilia non suscipiētia mu
tationem: omne ad seculum extendū
tur. Quāte igitur fuerit demētie nu
sācia cum imobilibus cōmutare. cū se
culo duraturis momentanea: perpe
tuo mansura cū labentibus cum his
que futura in vita fruitionem nobis
plurimā collatura sunt: que tormenta
ibidem nobis plurima preparāt. Sz
hec omnia cogitantes dilecti rōnezq;
nostre salutis habentes non vulgare
supfluos spernamus cibos: inutiles
q; et nocuos. Ieiuniū q; leta fronte
suscipiamus atq; aliam pbiām omnez:
Et vite cognoscentes plurimā muta
tionem: per singulos dies studio bo
norum operum. Insistamus: q; nos
omne sancte quadragesime temp⁹ spū
ritualē obire negotiationez virtutis
penitentie q; diuitias abundantiū ac
cumulare contingat. sic digni habebi
mur in dominicā diē aduenire et mula
ta hinc cum fiducia horrende spūaliq;
mense appropinqre arcanis q; illis et
immortalibus participare bonis con
scientia pura: atq; ea que illinc est gra

tia impleri: precibus et interuentu eo
rū q; sibi placuerunt gratia et pietate
dñi nostri iesu christi: cū quo pñi glo
ria simul et sancto spūi nūc et semper
et in secula seculorum Amen

Eiusdem de peni

centia Sermo viij

Am est hesternā diē vos
bis defuerim nō mea spon
te: sed actus necessitate dei
fui. Defui corpore: non vo
luntate. Defui carnis absentia: nō mē
tis affectu. Nam et compledebam om
nes vos et ferebam Iterum fratres tē
poralem hunc transeuntes morbu; so
lertius studuimus facies vestras vi
dere. Jam enim mecum habens infir
mitatis reliquias ad vestram charita
tem cucurri. Confluenerunt quidem
ex egris nonnulli lauacra et balnea in
uestigare. Ego autem facies vestras
desideratas dignum videre duxi. debi
tamq; auditorum voluptatem implei
te: pelagus quoq; hoc magnum et sal
uginem non habens. Dare hoc flu
idū vacuum: ventū tellurē vestram
inspicere. Quid enim pratum tale qle
ecclesia? Quis talis paradisus veluti
hic vester cetus? Non hic est serpens
insidians: sz christus docens. Nō eua
ad supplantandum: sed ecclesia ad diri
gendum. non hic sunt arborum fron
des: sed spiritus fructus. non hic spi
narum sepes: sed vitis secunda. Si au
tem spinam inuenero in oleam trans
fero Non enim natura defectus: sed
propositi hic libertas honoratur. Si
lupum inuenero ouem faciam: haud
naturam conuertens: sed propositum
mutans. Quare non iam peccauerit
qui arca maiorem ecclesiam esse cōdes
serit. Arca quidem animalia susci
cepit: animalia conseruauit. Ecclesia

S. Chrysostomus
conuoluitEcclia
est
pratum
et alius
paradysusEcclia
maior
Noe arca

Utilitas
penitentiae
magna.

vero aialia suscipiens eade trāforma
uit: vtputa ācipit illuc itroiuir: Intro
iuit lupus ⁊ lupus exiuit: Introierit
huc quis ancipiter/ columba exit. In
troiuerit lup⁹ et ouis egreditur. An
guis introiuerit ⁊ exit agnus. nō trā
mutata natura: sed malicia exclusa.
Ideo ad penitentiam assidue sermo
nem moueo. Acerba enim et horrida
peccatori delictorum medicina/ iniqui
tatum consumptio lachrymarum im
pensa/ fidentia ad deum/ aduersus dia
bolū arma. Gladius eius precidens
caput/ salutis spes: desperationis oer
casus. Ea celum aperit: ea paradysum
ducit: ea diabolū superat. Ea igitur
de re se penumero sermonem moueo.
Peccator es ne ab spe cadas. Nō ces
so iisdem continue medicamenta deli
niens. Noui enim que arma sint con
tra diabolū ab spe nequaq; decidisse
se. Peccata si habueris ne desperes.
non desisto. eadem sepius repetens.
Taz etsi quotidie peccaueris: quoti
die penitentiam age. Et quod in do
mibus facimus cum fragiles ad cas
sum nutant: fragilia siquidem educi
mus/ tigna nouaq; submittimus/ con
tinueq; reparatiōis huius minus ob
literamur. Idipsum et in nobis facia
mus: Si hodie a peccato senueris: re
ipsum penitentia instaure. Est ne in
quit penitentem saluari? Est ⁊ valde
Omniem in peccatis contriui vitam
atq; penitentiam si egero saluabor?
Valde. vnde mihi constabit? Domi
ni tui ex clemētia pietate q; nō iā tue
confidens penitentie. Neq; enim tua
poterit penitentia sordes tot diluere.
Si sola superfuerit penitentia. meri
to timueris. Sed quoniam penitenti
e dei clemētia dei q; pietas iunda
est: fide. Nam dei clemētia pietas q;
mensuram non suscipit: neq; ipsi bo
nitas verbo interpretari potest. Tua

Clemētia
dei finita
infinite
malitia autem hominis finita

quidem malicia mensuram habet/ dei
vero clemētia et pietas mensuram
non habet. Tua malicia qualiscunq;
fuerit humana malicia est. dei clemē
tia et pietas incircumscripita. Fide
igitur/ tuam enim maliciam superat.
Cogita scintillam si i mare ceciderit:
num poterit stare aut apparere. Quā
tum scintilla ad mare se habet/ tantū
hominis malicia ad dei clemētiā
pietatem q; imo vero non tantū mo
do sed et longe supra. Nam et pelā
gus tam etsi magnum sit: mensuram
recipit. dei vero clemētia et pietas
mensuram non habet. Nec dico non
quo vos desidiores faciam: sed prom
ptiores reddam. Admonui se penu
mero theatra nō ascendere. Audisti
atq; haud obtemperasti: theatrum as
cendisti/ meo q; verbo aduersatus
es/ ne te pudeat ecclesiam ingredi se
cundo ⁊ audire. Audiui neq; custodi
ui/ quomodo iterum possum ingredi
et audire? Deniq; ipse nouisti quod
minus custodiisti/ deniq; confundere
ris: erubescis deniq; corripiente ne
mine ipse frenum accipis. Deniq;
sermonem mente ipse tua habes era
dicatum. Deniq; me non comparent
te ipsa te mea purgat oratio. Non
obseruasti? Te ipsū accusa. vel semis
obseruasse est/ si minus obseruaueris
non obseruasti dixisse. Nam qui se
met ipsum accusat quasi non obser
uasse: ad obseruandum festinat. Pro
speristi alius iniquitatez consumma
sti/ captiuus meretrici effusus es/ in
theatrum descendisti/ iterum recorda
tus es/ iterum pudore confunderis.
Accede: contristat⁹ es? desit ora. Sed
hic atq; eo vsq; veniens constitisti.
De mihi: audiui/ minus obseruasti
quomodo iterum ecclesiam introiero
quomodo audia iterū? Magis aut in
gredere/ qñ quidē nō obseruasti: quo

itez audies obferues Medela si appo
fuerit medicus neqz poti te die purga
uerit: nū eā rursus die altera nō appo
net: Est q̄spiam q̄rcini roboris celoz.
Is q̄rcū si velit cedere/securum acci
pit/incidit radicē. Si plaga vna p̄cul
ferit neqz ceciderit infructuosa arbor
nōne scōam dederit: nōne q̄rtā: nōne
q̄ntā: nōne decimaz? Sic ⁊ tu fac.
Quere? ē/ fornicatio: glandes ferēs.
irrōnabiliū aialū escā. Multo tempe
tua in mente radicata: in arborz circu
itu: tuā deiecit p̄sciam De? sermo/ se
curus est ipsi? vno audisti die: Q̄nto
vno die cadet/ q̄ tāto tpe/ radices imi
sit? Si ei bis: si ter: si centies: si decem
milies: nō iā mirū. Nō incide rē malā
et fortē: p̄suetudinē malā. Māna com
edebāt iudei/ et cepas de egypto q̄re
bant: tā adeo turpis est res/ p̄suetudo
pessima. Si ei decē p̄formaueris i die
bus si in viginti: si in triginta: non
amem? Nō grās agā: non te fouebo?
Nō ne deficias: sed pudore p̄fidaris
et despice Itē de charitate disserim?
Subijisti ⁊ rapuisti. neqz ipsa p̄ opa ostē
disti sermonē. Naud p̄fundaris eccle
siā ingredi scōo: pudeat te peccantez:
nō pudeat penitētem. Attēde q̄d tibi
diabol? fecerit. Duo hec sunt/ p̄ctm ⁊
pnia. p̄ctm vuln? pnia medicina. Quē
admodū ei i corpe vulnera ⁊ medicie
sic in aīa p̄ctm ⁊ pnia/ sed p̄ctm pu
dore habz: pnia vero fiduciā possidet
Attēde diligēt obsecro q̄ ne ordiez
turbans/ vtilitatē perdas. Est vuln?
et medicina p̄ctm ⁊ pnia In vulnere
sanies/ i medicina purgatio saniei. In
p̄ctō sanies/ in p̄ctō improprium/ in
p̄ctō derisio. In pnia fiducia/ in pnia
libertas. in pnia purgatio p̄ctōz. Ad
uerte p̄ctm: p̄fusio: ⁊ pudor sequitur:
pniam vero fiducia. Intellexisti q̄ di
co? Ordine sathanas p̄uertit: ⁊ p̄fidē
tiā dedit peccato/ p̄fusionēqz peniten

tie Non desistam vsqz ad vesperez q̄
ad te soluero. Oportet enī me p̄missi
onez p̄plere. impossibile est me desistē
Est vulnus. est medicina. Vuln? sa
nies habet/ medicina saniei purgatio
nē. Nunquid in medicina sanies? nū/
quid in vulnere sanitas? Num hec p̄
prium habent ordinem/ ⁊ illa propri
um? Nunquid hoc in illud transire po
test. et illud in hoc? Nusqz. Elemam?
ad ipsam posthac: delinquentē animā
Peccatū confusionē habet: peccatuz
improprium: peccatū honoris ofus
cationē habet hēditariā. Penitētia
fiduciam habet: penitentia ieiunium
habet: penitētia iusticiā possidet. Dic
tuas prius iniquitates vt iustificeris
Est iustus prior in sermōe accusator
sui. Sciens igitur sathanas peccatuz
quidem confusionem habere/ rem qz
peccatorem depellere valentem/ peni
tentiam vero fiduciaz. rem potentem
ad se penitētem trahere. mutauit ordi
nem: deditqz confusionem quidem pe
nitentie/ cōfidentia x̄o p̄ctō. Quā hec
ipse dico? Carpitur quis prauis desi
derijs de publica meretrice/ sequitur
scortum/ captiuus ingreditur locum
nequaqz erubescens/ impudens mere
tricē complectitur/ peccatum exequi
tur/ nusqz ipsi pudor/ nusqz correctio
Egreditur inde cum peccatum p̄sum
mauerit atqz vt peniteat pudore te
netur. Miser ⁊ infelix. cum meretricē
complectebare. non puduit/ cum ad
penitentiaz venisti/ pudore tunc con
funderis. Quorsum nam id? Luz for
nicabatur non pudebat. Rem facit:
non erubescit: erubescit autem ver
bo. Diaboli hec astutia est. In pec
cato erubescere vetat. sed peccatum
edicere/ impedit pudorem. Nouit enī
si erubuerit peccatum: fugiet id. In
uerecundum autem vel difficile pe
nitere. duo facit mala/ ⁊ in peccatum

trahit: et a pnia arceat: Quid erubescis ergo? Quia fornicari te ptingit / haud erubescabas: quia te pccō liberas erubescis? Tunc erubescē debuisti: tunc oportuit pudore pssidi: quia peccabas quia factus es peccator tunc pudē oportuerat / quia iustus effeceris pudet? Dic tuas pns iniquitates ut iustificeris. O dñi clementiā et pietatē. Nō dixit ut puniaris: sed ut iustificeris. Nō tibi satis est eum nō punire / quia insup et iustū efficit? Et valde. Sed aduerte iustū eum facio. Erybi id effecit? In latrone: ut solū dicat ille p socio. Neq; tu times deū / et nos qdem iuste. Nam digna factis recipim⁹. Dicit ei xp⁹s Hodie mecum eris in paradiso: non dixit liberabo te tormentis et pena / sed in paradisum iustū introducit. Elides quia ex pessione iustū efficit. valde est clemens et pi⁹ de⁹ / filio nō peccit ut seruis parceret. Dedit enī vnigenitū ut seruos emat ignauos / sanguinem vnigeniti precii posuit. O dñi clementiā et pietatē. Neq; mihi dixeris per multū peccauit / et quia saluari possit? Tu neq;: sed dñs tu⁹ pccat / atq; ita pccat ut tua deleat pccā Accurate ad sermonē aduerte. Sic delet pccā de⁹: ut neq; eoz vestigiū maneat. In corporibus qdem id nō est itē. Sed quāq; milies conet medic⁹ / tam et si vulnere medicinas addat / vuln⁹ quidem euanescit: sepe q; in facie vulneratus quis atq; vulnus quidem curauit / cicatrix vero remanet vulneris argumentū faciei deformitatem habens. Atq; si abolē pccādat mille meide⁹ modis neq; repugnat enī sibi nature infirmitas artis et medicinarū imbecillitas. De⁹ autē cū deleuerit pccā sic delet ut neq; vel cicatrix neq; cicatricis supsit indicium / non vestigiū qd q; / sed et cū sanitate decorem elargitur. Post pene deliberationē et iusticiam inserit / atq;

peccantem coequalē facit non peccanti. Extinguit enī peccatū atq; id non esse facit neq; fuisse. Sic enim oīo id tollit ut non cicatrix: non vestigium: non argumentū aliq; apparuerit. Atq; vnde id nobis illucet? Nō dico ostendere debeo quo non modo videatur / sed et ab ipsis ostēdat scripturis. fiduciā firmā permaneat. Inducā igitur vobis homines vulneratos / populum omnē vlcibus plenuz sanie veribus vulnus vndiq; existentē totū vlcus atq; ita sanari valentes ut nequidem cicatrix / non vestigiū: nō signū manere Neq; vnum habentes vulnus: non duo: non tria: non quatuor / sed a pedibus vsq; ad caput vulnus existentes. Attende hic diligentē pmunis nobis sermo et salutaris. Medicinas spargam his quas seculares adhibent medici meliores quales neq; ipsi reges spargere possunt. Rex quid potest? carcere quēq; emittere: gehenna vero liberare non potest: pecuniam donare: animā autē saluare nequit. Sed penitentie vos manu ducā quo suam discatis fortitudinem / quo scias super eum peccatū non posse: neq; iniquitas potēs est eius superare virtutem. Tandem inducam nō vnū non duo: non tres. sed milia multa vlcibus cōfecta innumeris plena peccatis / et tamen penitencia valentia saluari. ut neq; vel vestigium cicatricis priorum vulnerum superesse. Sed verbo diligenter attendite / neq; solum attēdite: sed et memorie dicta mādare / quo et derelictis auxilio quicq; sitis atq; dictorum vtilitate promptiores reddatis. Igitur et Isaias procedat qui seraphim intuetur / qui mysticū illud haurit melos: qui de christo infinita predicit percutiemur: quid ait. Visio quā vidit Isaias sup his rusalē et iudeam. Dic visionē quā vi-

disti. Audite celi et auribus percipe terra
quoniam dominus locutus est. Alia promissisti: et alia
dixisti. Que alia promissisti? Incipiens di-
cis visio super iudeam et hierusalem et dimit-
tens hierusalem et iudeam celum alloquaris
atque in terram sermonem declinas. Dimit-
tens rationales homines irrationabilibus cum ele-
mentis disputas. Ita inquit quoniam quidem
irrationabilibus irrationabiliores facti sunt
rationales. Non ea modo ratione. Sed quod moy-
ses volens eos promissionis terram in-
ducere providens quod fore tradita despi-
ci ab his debere. Audite inquit celi et lo-
quar et audiat terra verba oris mei: et
pretestabor vobis celum et terram. Si in-
gressi promissionis terram dominum deum reli-
queritis in omnes dispersendi estis
gentes. Venit Isaias atque promissio
ipsa in opus effertur debuerat. non pote-
rat vocare moysen iam defunctum atque
eos qui tunc audierant mortuique fuerant.
Elementa igitur quibus moyses conte-
stat est vocat. Ecce eieci a promissio-
ne estis. O iudei: ecce deseruistis deum
Quo te vocabo moyses? Interisti
enim mortuus es. Quo et aaron voca-
bo? Et ille morti est dedit. Non habes
unde hominem voces? voca inquit eleme-
ta. Idcirco et ipse viues non aaron so-
lum pretestat sum. atque illum et illum. Sed quoniam
quidem illi morituri fuerant et permanen-
tia elementa vobis pretestor: celum scilicet et
terram. Dicit ergo Isaias. Audite celi
et auribus percipe terra. Vlos ei moy-
ses precepit hodie percellari. Non solum
hac ratione elementa percello: sed quod iude-
is dictum. audi celum. Tu enim manna produ-
xisti: tu supra naturam produxisti. Supe-
rius es: atque aream imitatus es. Auribus
percipe terra. tu coturnices dedisti. Au-
di celum. tu manna produxisti. tu supra
naturam ostendisti. Superius es atque
aream imitatus es. Auribus percipe ter-
ra. Inferius quidem es: atque diffusam
latamque mensam preparasti. Compressa est

natura: gratiaque operata est. Neque bo-
num opera: spicarumque preparatum non ma-
nibus cocorum: aut preceptis: sed man-
na erat omne: quod factum erat sanctifi-
catus fons: mensa diffusa: natura obli-
ta proprie infirmitatis fuit. Quoniam eorum
vestimenta non sunt attrita: neque cal-
ciamenta vetustate consumpta: cuncta
ad eorum fiebant ministerium. Audi
celum et auribus percipe terra. Post
prodigia memorandaque illa beneficia
lacsus est dominus iniuria. Que of-
fendam: audientem unum non habeo
Venit: et non erat homo: locutus sum
et non erat audiens. Irrationales allo-
quor. quoniam quidem rationales in vilitate
irrationabilium acti sunt. Propterea et
alius propheta regem videt furem: idolum
veneratum: deum despectum
aliosque universos trepidos. et dicit.
Audi altare. audi Lapides alloquaris?
Sic: quoniam quidem lapide ipso. rex insensi-
bilior. Audi altare: audi: hec dicit do-
minus: atque illico altare scissum est: lapis
que audiuit. Fractus est lapis: et effudit
libamen: Quoniam non audiuit homo: ex-
tendit manum suam ut prophetam raperet
Et quid facit deus? Eius manus aream
facit. Respice quod facit. Domini respi-
ce clementiam: et servi peccatum. Quare
a principio ei non arefecit manus? Quo
lapidis exemplo sanior fieret. Si enim
scissus non esset lapis: puerus ipse non
esses: in te concitor ira. Extendit ma-
num ut raperet prophetam: et exaruit manus
Stetit trophæum. Tot aderant satelli-
tes: tot duces aderant: auxiliumque gran-
de: atque suam restituere non poterant manum.
Sed manus stabat: vocem emittens: atque
pre se ferens: acceptum in pietatis consi-
derum: pietatisque trophæum dei clementiam:
et illi infamiam restituere non poterat.
Sed ne sermonem ex sermone texeres:
proposito excidam: age iam: que pro-
misimus ostendamus. Scilicet mille si

Ber. viij. Iohannis chrysostomi

fueris idus vulnerib⁹/teq⁹ p̄fuz fu
erit. atq⁹ qd̄ bonuz est feceris/sic ea
delet deus. vt neq⁹ vel cicatricez vel
vestigii: signū ve p̄p̄ p̄tōz appareat
Hec pollicit⁹ sum: hec demonstrare tē
tabo. Audite celi: ⁊ aurib⁹ p̄cipe tras
qm̄ dñs locut⁹ est. Dic mihi qd̄nā lo
cutus est? Filios enutrit⁹ ⁊ exaltauit
ipsi autē spreuerūt me. Cognouit eos
possessorē suū/irrōnabilib⁹. arrōna
biliores. Et asinus p̄sepe dñi sui: as
inis ipsis inspidiores. Israel autē me
nō cognouit. ⁊ popul⁹ me⁹ nō intelle
xit. **Ue genti peccatrici. Quare inq⁹?**
nō iā salutis spes? **Ue/ q̄re dicis: dic**
mihi. De haud salutē. haud sanitatem
inuenio. De delas apposui: neq⁹ cessit
vle⁹. et ideo auersus sum. Quid igit
facere habeo? **Lurare neq⁹: ve.** Plo
ranteē imitat⁹ mulierē ⁊ bene facit. Ob
secro attendite diligēt. ve q̄re dicit.
Qm̄quidē ⁊ id ipsum sit in corporib⁹
Cū enī viderit medicus egrotantez:
haud spem salutis habentez illachry
mat/ domesticiz ⁊ proximiores vltat:
ingemiscit. Sed illic in cassum ⁊ vane
Lū enī moribundus eger fuerit: tā et si
mūdus defleat om̄is nequaq⁹ est exci
tabit/ ita vt nō resurrectionis: sed la
chrymarū ille sit flet⁹. In aīa vero nō
sic. Si enī mortuū fleueris sepe nume
ro mortuū excitabis. **Quare? Qm̄qui**
dem mortu⁹ corp⁹ humana nō excita
tur virtute/ aīa vero moriens corre
ctione resurgit. Uide fornicantē ⁊ de
fle/ atq⁹ illū sepe excitabis. Propterea
paul⁹ nō scribebat/ exhortabat ve so
lum/ s⁹ ⁊ flebat cuz lachrymis quenq⁹
admonena. Esto: admones/ qd̄ etiam
fundis lachrymas/ qd̄ si min⁹ admoni
tio poterit/ auxilio lachryme interces
sant. Sic ⁊ propheta deflet. Dñs n̄
hierlm̄ videns cadentē dicit. Hierlm̄
hierlm̄ qd̄ occidis p̄phetas ⁊ lapidas
eos qd̄ te missi sūt. Reuocat ciuita

tē cadentē ⁊ flentē hominē imitatus
Ue genti peccatrici p̄p̄o p̄ctio pecca
tis: non habz sanū corp⁹. Uidisti eos
vulneratos. Semini neq⁹ filijs scelera
tis. Quare defles dic mihi! Dereliq⁹
stis dñm atq⁹ ad iracūdiā sc̄m israel p̄
uocastis. Sup̄ qd̄ pcutiā vos vltra an
fame an peste? **Dis plāga iā venit/ et**
neq̄tia vīa nō est p̄summata addētes
p̄uaricationē. Omne caput lāgitudz
⁊ oē cor merens. nō est vuln⁹ vnuz
nō liuor vn⁹/ res noue. Paulo an ser
mini dixisti neq⁹ filijs sceleratis/ dere
liquistis dñm/ ad iracūdiā p̄uocastis
sc̄m israel/ ⁊ ve genti peccatrici/ plo
ras ruderis/ malaq⁹ loq̄ris ⁊ rediens
dicis. **Neq⁹ vuln⁹ neq⁹ liuor.** Attēde
vuln⁹ tūc sit cū altera qd̄ corpis p̄
lana est/ altera vuln⁹ h⁹. **Hic autē tūc**
totū esse vuln⁹/ totū liuorē/ totū vle⁹
A pedib⁹ vsq⁹ ad caput nō est qd̄ quis
fomenta/ quō qd̄ oleū imponat: nō est
quo qd̄ circūliget. Terra vestra deser
ta/ ciuitates vestre succense igni. Re
gionē vestrā coram vobis alieni des
uorat. **Dia hec feci ⁊ vos pueri non**
estis. **Dia que ad artes sunt feci atq⁹**
egrū ipsum cadaver manet. Venite
audite verbū dñi p̄ncipes sodomorū
⁊ gomorre. Quo mihi multitudo vi
timarū vestrarū? Quid igit: sodomit
tas alloquit⁹? **Nō. sed iudeos sodomit**
tas appellat. Qm̄quid modū imitabā
tur et nomē ipis iponit. Venite audi
te verbū dñi p̄ncipes sodomoz ⁊ go
morre. Quid mihi multitudo victima
rū vīaz dicit dñs. plen⁹ suz holocan
sta arietū ⁊ adipē pinguiū ⁊ sangui
nē vituloz ⁊ agnoz nolui. Quā mi
hi obruleritis simile florē/ van⁹ icen
tū abominatio est mihi. **Neomenias**
vīas ⁊ sabbata odit aīa mea. **Ieiuniū**
et diē magnā nō ferā. Et cū extende
ritis manus vestras auertam oculos
meos a vobis. Est ne ire huic par

quicquā? Propheta celum inuocat
plorat ingemiscit. illachrymat. dicit nō
est vulnus neq; liuor. deus desuper
irascitur Non suscipiā sacrificiū/ nō
neomenias/ nō sabbata/ neq; flores su-
mule/ non ordem non extensionē ma-
nuum. Vidisti vlcus vidisti morbum
insanabilem/ non vnus/ non duorū.
non decem/ s; mille. Quid ergo dicit
post hec? Lauamini mūdī estote. Nū
peccatum est desperationē habēs. Ip-
se dicit deus/ non audiā vos/ et dicis
lauamini? Quorsū nā illa dicis? quorū
suz hec? vtrāq; vtiliter Illa vt terreā
hec vt alliciā Sed eos nō audis? spes
penitentie non habent. Q; si non ha-
bent penitentie spes/ quomodo dicis
lauamini? Sed deus vere clemēs ve-
re q; ē pius/ solusq; bonus et miseris
coris super patrem Atq; vt discas q;
p; ē dicit ei Quid faciā nescio Nescis
qd facias? Scio/ s; nolo. Expetit pec-
catorū natura/ sed continet clementie
pietatis q; magnitudo Quid tibi faci-
as. pareas tibi? Sed fies desidiō. p;e-
quar te? s; mea non sustinet clemētia
Quid tibi facias? vt sodomā ponā te.
et vt gomorram subuertam te? cōuer-
sum est cor meū Impassibilis passibilis
lem imitatur hominem/ magis autē
amabilez matrem Conuersus est cor
meum: veluti si mulier puero dixerit
Nō satis prius fuerat dictū io. S; tur-
batus inquit in mea sum penitentia.
Et deus turbatur? Quiesce ne id qui-
dem cogites Deus enī inturbabilis
Sed quid dixi nostras imitatur dicti-
ones. Conuersum est cor meū. Quid
autem post hec dicit? Lauamini mun-
di estote/ auferte malicias de aīab? ve-
stris/ discite benefacere. querite iudici-
um/ iudicate pupillo/ desēdite viduā/
neq; q; grauiā mādāta/ sed quotquot
natura nouit Ervenite et arguite me
dicit dominus. Parū facite atq; ego

reliquūz adīciāz dicit dominus. paz
mibi date. et totum ipse dono. Veni-
te et quo abimus? ad me quem incita-
uistis/ quem ad iracundia; puocastis
Ad me dicentem non audiam vds. q;
minas timentes fugiatis iram Veni-
te ad non audientem vt audia; Et qd
faciam? non dimittam cicatricem non
vestigium non signū venite et arguite
me dicit dominus. Si fuerit peccata
vestra sicut coccinum quasi nix deal-
buntur Nunquid vsq; cicatrix. nūqd
ruga post purgationis colorez? Et si
fuerint inquit rubra quasi vermicul?
veluti lana alba erunt. Nunquid ni-
greto. nunquid macula? Et quomō
fiunt hec? Nam vel pmissiones alie?
Os enim domini locutum est. Non
modo magnitudinez pmissōz vidisti.
sed etiā donātis dignitatem Etenīz
deo omnia possibilia. q; potest facere
mundū de immundo Nec igitur au-
dientes et penitētie medicinā sciētes
gloriam referamus patri et filio et spi-
ritui sancto in secula seculorū. Amen.

Eiusdē lācti iohis

Chrysostōi de penitētia Sermo. ix.

stidue in eam pastores con-
suescunt. partes suas oues
diuertere. qua gramen alti-
us densiusq; intuentur. at

q; in non prius abigūt. q; omne grex
cotonderit Nos et ipsi sedātes quari-
tas iā diem hāc ad pnie modum hūc
pascimus gregem Neq; vel hodie di-
gredi paramus. Loco enim pabulum
vtilitatis multū inesse video permul-
tumq; fructum. simul permultam q;
leticiam Nam neq; arbor come. pro
pecorū tegurijs facte. meridie p estuz
tam oues reficiunt. optabilē atq; vti-
lem exhibentes vmbā. multa; suat
dentes dormire cū voluptate. quaz
sacrarū scripturarū lectio afflictas

Sermo ix. Iobis chrysostomi

solatur. explicat simul et recreat. Nihil
 um siquidem atque exurēs voluptatis
 retundit malum. solatium omni umbra
 suavis ameniusque impartiens. Neque
 enim solum in pecunie iactura. aut ori
 batu liberorum. atque eiusmodi. sed et in
 peccatorum pressura plurimum ea nobis
 solatii confert. Quum enim homo peccato
 interceptus circumiectus cecidit. postea
 mordetur conscientia. et peccati semper meo
 meroris sese magnitudie obruit. per
 quod singulos dies inceditur. atque mille
 ingerebantur solatii modus. si minus
 acceperit ecclesiam ingreditur. eo au
 diens etiam sanctorum multos cecidisse.
 rursum quod resurrexisse atque in portum rediisse
 dignitatem. clam multis solatio plenius
 egreditur. Et qui in homines sepe nume
 ro peccamus neque peccatum audemus
 prodere. pudore ruboreque detestari. atque
 si prodiderimus non tamen consequemur.
 cum autem deus exhortatur corque no
 strum tangit. ilico omnis sathane cal
 ligo fugatur. Hinc et iustorum nobis per
 scripti sunt lapsus quo et recte et puer
 se viventes ab his maxime lucrificiant.
 Nam et cadentes haud alienatur spe. in
 dulgentieque desperatione alterum. post
 casum videns resurgentem. et iusticie
 fiet sedulus ac firmissimus cultor. Tu
 enim ex his qui se maxime prestant mul
 tos cadentes viderit. illorum casu factus
 cautior perpetuo in agone versabitur.
 multa quod sese stabilitate munier. Sic
 itaque alter in sacramenta versans desi
 dia. alter in peccato desperationis libe
 rati. Ille quidem firmiter stabit. hic in
 priorem a quo excidit. statim reverte
 tur. Nam cum homo nobis solatii fomenta
 prebuerit. tam et si ad horam consolari
 videamur. rursum tamen in eorum languo
 rem volumur. Quum vero per alios qui
 peccant atque inde saluantur nos deus
 convertit. suam nobis manifestam facit
 bonitatem. ne propria de salute ambigemus.

sed firmam certamque consolationem capi
 amus. Quomodo igitur in deli
 ctorum pressura sic illatis in periculis
 medicinarum abundantem plurime scri
 pturarum historie mestis conferunt.
 prospicere volentibus. Et siue pecunie pu
 blicatio siue calumniarum iactura siue
 flagella siue carceres siue aliud nos
 malum conterat ad iustos prospicientes
 eadem qui et passi sunt et toleraverunt.
 ad nosinet ipsos cito redire poterunt.
 Alios quidem si corporis manifestis
 in passioibus patientes intuemur egro
 quosque contrahimus infirmitatem. atque
 etiam non existentem facimus. Puta
 si quis oculorum malo laborantes vide
 rit ipso et intuitu egritudinem in se per
 traxerit. In anima vero non sic. magis ve
 ro eos nosse qui eiusmodi patiuntur le
 viorem propriis in malis facit languorem.
 apte paulus fideles habet modo hortatur ut
 non modo viventes sanctos sed et obdormien
 tes in medium producat. Judeis enim
 scribens circumveniendis nutatibus
 ad casus sanctos viros in medium produ
 cit. Danielelem tres pueros heliam he
 lizeum. sic dicens. Obtulerunt ora le
 onum. extinxerunt virtutem ignis effuge
 runt ora gladii. lapidati sunt. secti sunt
 tentati sunt. illusi sunt. flagellati sunt
 in vinculaque et carceres circummeriti in
 miloris et caprinis pellibus egeni
 res et doloribus affecti quibus dignus
 non erat mundus. Ea autem passionum
 coio solatium prebet afflictis. Et veluti
 quoniam malum torqueri sit intolerabile ei
 qui solus in angustia versatur. multo
 quod id solatio medendum est malum. Ita
 socium invenire eisdem oppressum ma
 lis. leviores efficit plagas. Igitur uti
 cunctis que nobis molesta esse videntur
 magnifice repugnemus. scriptura
 rum historiis diligenter intendamus.
 Mente enim patientie hic nobis occasio ex
 citatur. non modo eorum solandis coione.

qui paribus premuntur malis/ s; qd'z
ab ingruentib' piculis liberationis via
discim' / atz eoz post hyemē z fluctus
iterū priori manere in dignitate/ neq;
trahi in desidia. neq; in sensū reprobū
tollī. Naud enī mirabile ē malis affli-
ctos contrahi et humiliari/ maiora q;
paruitatis indicia pre se ferre. Nā ea ē
tentationū natura q' tristitia ipavel la-
pideū cor hñtē id facere cogat. S; a-
nime venerabilis est deūq; continuo
p se ferētis/ z ipsa post liberationem
tentationū in obliuionē min' cadere.
Qd' iudei sepe numero passi sūt. Quae
z corripēs ppheta dicit. Cū interfici
ebat eos tūc querebant eū et cōuer-
tēbatur et diluculo vigilabāt ad eū. Et
moyses id ipsum cognoscens sepe ad-
monet eos dicens. Comedens et bi-
bens et incrassatus attende ad temet
ipsum nequando obliuiscaris domi-
ni dei tui. Igitur id et euenit. Come-
dit enī inquit Jacob et impinguatus
et in crassatiss; z recalcitrauit dilectus.
Quare non modo ea de re mirari san-
ctos decz ac beatos dicere/ q' tribula-
tione super eos ingratiescente hñiles
mansueri philosophi erant / sed q' et
hyeme procellaq; illa trāsacta/ et tran-
quillitate facta. eodez in studiū māue-
tudis q; pmanebāt. Atq; eū equūz sal-
uare maxie conuēit qui vlla sine ha-
benarū vi p nutu compescit. Si ho-
freno cogēte eū cōcede sbegetis neq;
miz. Neq; enī pecudis generositati s;
freni ncitati ipa modi obfuitatio repu-
tabit. Idē idē z in aīa licet intueri q'
imminēte timore si trāquille pseuēat.
nequaq; mirū. Cū vero tentatio ipsa
quenerit/ atq; timoris quis amouēit
frenū tūc vī mihi aīe philosophātis
ostēde modestiā q; oēm. Sed vereor
ne iudeos accusare volēs nostram in
pūmis cōuersatioēz accusēm. Qmāq;
dem et nos si qñ fame peste q; fluctus

am' z grādiue et siccitate z incendijs.
et hostiū incurfibus/ nonne per dies
singulos eccia cōuentus multitudine
ploratu ac gemitibus resonat/ ac plu-
rima nobis inest pñia despect' q' rerū
domesticarū. Et ne pecuniarū cupido.
neq; glorie desiderū/ neq; libidīs cō-
flictus neq; prauus ali' cogitat' / tūc
surrependo impedit/ s; vnuerſi vos
ad dei pñalistis cultū cū orōez lachry-
mis. Et fornicator quidē de castitate
tūc agit/ obiurgator z conuictos/ cōci-
liatōi inheret/ auar' ad elemosynam
flectitur/ iracūdius z furens ad mitez
aīa māuetumq; reuertitur. Atq; vbi
de' ira illa depulerit hyemē q; trāstu-
lerit deq; tot fluctibus fecerit trāqlli-
tatē pñius priores itez ad actiones
dānatasq; penetram'. S; neq; ipo in
tērationū tpe distuli tūc predicere ea
testificatus. Tñ nihil magis i vobis
euenit sed veluti somnū z vmbriā vni-
uersa illa cogitatiōib' vestris exclusi-
stis. Proptēa nūc abūdātius q; tunc
timeo qd'q; tūc dixi nūc magis formi-
do ne priorib' peiora ptraham' mala.
tuncq; plagā a deo recipiam' insana-
bilē. Nā cū quis cōtinue peccās dei
cōsequit' indulgētiā. Postea nihil ab
hē eqnimitate lucfacit hō ad malicie
fugā/ hūc pparat deinceps de' vt vel
inuitū ad ipm malozū deducat culmē
fundit' q; conterat neq; iam det peni-
tentie vllius locum. Quod et in phar-
raone contigit vbi enīz priori et scda
et tertia z quarta alijsq; post illas pla-
gas a deo longanimitatis plurimum
cōsecutus ē idq; sibi nullo accessit v/
sui contriuit eum reliquū/ atq; eūz
ipsa ciuitate simul perdidit. Idem z
iudei passi sūt. Quare christ' eos pdi-
tur' heremū q; desup inducturus sic
pñs alloquit'. Quoties volui cōgrega-
re filios tuos et noluiſti. Ecce relinq-
tur domus vestra deserta. Creor igitur
ij

Sermo ix. Johis chrysostomi

tur ne forte eadē ipsi patiamur q̄ ne
q̄ alienis in malis prouideres sum?
Atq; hec nō ad vos p̄ntes mō . sed
ad eos dico qui studio quotidiano di
lapi prioz tribulationū obliui sunt .
Ad quos nequaquā clamās dīcti et di
cens. Quāq; tērationes cesserint/ea
rum tñ vestris in aīa memoria mane
at/quo et bñficioz sp̄ mēiores conti
nuas hēam? grās eadē tribuēt deo
Hec et tñ dicebam et nūc dico et vo
bis et per vos illis. Imitemur scōs
q̄ neq; pressuris merſi. neq; scōis re/
bus/aut lōga pace debiliores fuere /
q̄ plurimi mortaliū nūc patimur Si
cut ei imbecilliores cymbe fluctuacō
ne vel parua circūuēte demergimur.
Nā inuēta paup̄tas sepe deiecit i p
fundū eo q̄ obrutos reliquit Iterūq;
ipsa opū rediēs facies nos tūore cir
cūdedit/atq; in summā duxit sup̄biaz
Qua ppter ora nra oīa r̄liquētes ani
mas p̄pas ad salutē p̄putem? Hec ei
sele bñ hñte. q̄d cūq; ingruerit mali
q̄uis fames q̄uis morbus q̄uis pe/
cunie direptio aut aliud si q̄d hñoi .
tolerabile ēit et leue dñico ex p̄cepto.
atq; ipsa quam in illuz spe hēmus.
Et ecōuerso aīa sele dō min⁹ accōmo
dāte. tam etsi diuitie affluāt/puerī ad
sint/milleq; pecunie voluptates. nul
lū profectum ad tristitie curarūq; le/
uamen cōtrahet Igit̄ nequaquā diuiti
as queritemus ne paup̄tatē vitemus
sed prius quisq; nram curemus atq;
ornemus aīam eā q̄ accōmodemus.
et ad p̄ntis vite dispensationē/atq; ad
ipam quam hinc facturi sum⁹ p̄fectio
nem Iā enī modicū et probatio vni/
uscuiusq; nostruz fiet. cū oēs astabi/
mus tremendo christi tribunali p̄pi/
is actiōibus induti/et oculis intuebi
mur eas ac dicemus. Id mihi lachry
me orphanoz Id viduarum suspiria
id inopum querele/ id rapine paupe

rum/id turpes luxurie/in quibus no
stras inquinamus animas. non hec
autem modo aut his proxima sed si
q̄d incōcinnū mēte tractauimus qm̄
ipse ē mentium scrutator et cogitatio
num iudex Et iterū scrutans corda
et renes deus/et reddens vnicuiq; se
cundum opera sua Idic mihi sermo n̄
ad illos qui in vita curis implicantur
modo/s; et q̄ teguria in montib⁹ fixe/
runt. Quoz corpa non solū a fornica
tionis labe debēt abesse s; etiā aīe oī
ab auaricia sathane Non enim mulie
res modo sanctus alloquitur paulus
sed et viros atq; vniuersam ecclesiam.
animaz in virginitate perseverantem
scām eē corpore oportere et spū . Et
iterū despondi enī vos vni viro vir
ginē castā exhibere xpo Castā antez
quō? Naud hñtem maculā vel rugā.
Quidē virgines ille lampades hñ
tes extīctas/ hñgies quidē fuerāt cor
pore/corde caste nō erāt Sed taz etsi
eas corumpat nemo pecunie tñ libido
coruperat Eaz quidē corpus purū:
aīa plurimo adulterio malazq; reple
ta cogitationū erat in se repētuz/ pe
cunie cupidie et impietate et ira et inuidia
et derisu et obliuione. et superbia oī/
b⁹ p̄t venēabilē eorū hñginitatis sta
tū demolliētib⁹ Quare et paul⁹ dixit
vt sit scā et corpore et spū. et iterū vir
ginē castā exhibere ch̄o Quemadmo
dū ei sub adulteris corp⁹ corrūpitur
sic aīa sub sathāe cogitationib⁹ inq̄na
tur exēpl⁹ pueri a cogitatōib⁹ corrup
tis Qui ei dī h̄go sū corpe/ aīa vero
inuidit fratri. hic nequaquā h̄go. h̄gita
tē enī viciavit suā. Iterū/inanis gle
hō. nō iā h̄go aīa Nā hec irrepēs pas
sio eius h̄ginitatē soluit. Qui vero
odit frēm suū h̄ homicida potius cē
seat q̄ h̄go Atq; vt vniuersa sub vna
diffinitioe cōplectar/quisq; in eū per
uersus q̄ tenet morē p̄piā h̄ginitatem

corrupt. propterea paulus vniuersos
hos morbos puos exclusit exilioq;
dignos duxit: atq; mādāt ita nos esse
xgines: vt aīaz nullā sponte suscipia
mus aduersariā cogitationē. Quid g;
ad hec vniuersa dicem? quō mīam p
sequemur? quō saluabimur. qñquidē
proorsus nihil tale custodiuim? Quō
ergo saluabimur ego dico. Orōnē cor
de sp̄ versemus atq; huius fruct? mā
suetudinē dico et hūilitatē. Discite ei
a me qm̄ mitis sū et hūilis corde: et inue
nietis requiē aīabus vris. Et iterum
dauid. Sacrificiū deo spūs contribu
latus cor cōtrītū et humiliatuz deus
non despiciet. Nihil enī deo tā gratū
tam amabile ē qz mitis aīa mansueta
gratiasq; hñs. Aduerte igit et tu si
quid minus modestū incidēs videris
impedimētoq; tibi patū/ nequaq; ad
hoīes confugeris. aut ad hūanum p
spexeris auxiliū/ sed vniuersos trāsī
ens ad aīaz medicamentū illud euola.
Cor enī curare solus pōt. qui finxit
sigillatī corda nra. et intelligit sup oīa
opa nostra. Ipse ergo nrāz subire cō
sciam mentē tāgere pōt aīaz flectere.
Si vero ille min? inclinauerit corda
nrā supflūū erit atq; inutile q̄cquid ab
hoībus exigeretur. Quēadmodū etiam
deo exhortāte et consolāte nos qñis
mille hoīm molestauerint: haud in re
sane vel mīma offēdere poterūt. Max
cū ille ī solido cor posuerit nō id vel
moueri coegerit. Nec igit sciētes ad
deū sp̄ pfugiam? et volētē et potentē
nrās molestias solūē. Atq; hoīes si qñ
exorare oz/ et ianitoribus pus occur
rere pūcit/ parasitis histriōib? qz suas
dere. et longā sepe nūero viam abire.
In deo nihil ē tale sñ mediatore exo
rabilis ē sñ pecūia sine ipēnsa p̄cibus
annuit. Satis est ei solo corde clama
re/ lachrymas fundere atq; ilico eum
ad mīam contraxeris. Et idē hoīes

depcātes sepe nūero formidamus/ ne
quis inimicorū pceperit/ aut rē ex ad
uersarijs quīq; intellerit. Alioqn
p̄dit dicēda iustūq; corrupit. In deo
aut nihil ē tale suspicari. Cū enī me
volueris p̄cari solus accede astāte ne
mine. Corde videlicet clama/ neq; la
bia moueris hostiū tuū claude. Int
inquit in cubiculū tuū et hostiū tuū
claude et ora patrē tuū ī occulto. Eli
de honore excellētia. Cū at te hono
ro orbez volo bñficij testē. Credam?
ergo atq; haud ad ostētum curemus
neq; p̄ inimicos sed deuz nr̄s prote
dñs duntaxat orem? Neq; illū nostri
auxiliū modū doceam? Si enī aduo
catis et oratoribus hoībus forē sibi
iudicijs solū res ipas nrās explicam?
suffragiorū nō locos illis relinquit?
qui p̄ subito nrās ipsi p̄tes disponāt
multo magis in deo id faciēdū fuerit.
Dixisti sibi cāz tuā/ dixisti que passus
es/ cessa iā dicē/ q̄ tibi nā pacto auxili
um conferre deceat. Sūt nō nōnulli
qui mille x̄sib? orōnis extrēdūt series
dicētes Dñe da mihi corporis sanitatē
adauge mihi duplo s̄bam/ vltionē me
is de iimicis sume. que lenitate ac pe
culantia plena sunt oīa. Ea igit omit
tentes vniuersa orare decet cū publi
cano qui dicit Deus p̄cūis esto mihi
peccatori. Et ipse deinceps nouit: q̄
tibi pacto succurrat. Querite enī iqr
primū regnū dei: et hec oīa adiiciētur
vobis. Sic igitur dilecti labore et hūi
lūm rerū consensu philosophemur:
quēadmodū ille: nra p̄cutiētes pecto
ra: vti eoz que petimus p̄potes sim?
Si nō furore et ira partitū oram? a
in nra re: aut eoz qui nos mal' incessi
uere nequaq; assequimur. Nā si iudicē
volueris ad tue anīe p̄tes attrahere
tuīq; auxiliū efficere p̄tem: nūq; eum
contra offēdētē cōpellaueris. Etenī
talio ē iudicis mos. Ille maxime anī

Sermo ix. Iohis chryfostomi

nuit atq; his postulata cōcedit qui p̄
inimicos inuēti nequaq; perdurant
sup̄ illos elati Quia in p̄tinaia q̄to i/
cumbunt/ tanto deū magis irritant.
nisi penitencia conuertantur Glidete
ergo a quoq; iniuria lacessiti ne p̄ri/
n̄ turbemur atq; offēdam⁹. s; grās a/
gam⁹ philosophātes/atq; a deo p̄stolā
tes auxiliū Num enī poterat deus
et ipsā ante petitionē tribuere nobis
bona? Num vitam elargiri omni do
lore vacuaz atq; oī a molestia segre/
gatam? S; vtraq; de summo in nos
amore facit. Permittit nos tribula
ri neq; ilico liberator accedit Quare?
q̄ sibi assistamus semper. ad deū refu
glāmus. eum ad nostrū p̄tinuo patro
ciniū implorem⁹ Propterea ⁊ corpo
ris dolores. p̄pterea fructuum sterili
tates/ fames p̄pterea ⁊ morbi/ quo his
in flagellis semper ab eō pendamus.
atq; temporalibus ex tribulationib⁹
eternam hereditemus vitā/ ita vt in
his debitores simus deo multis vijs
sananti et saluanti aīas nostras. Ho
mines quidem si vel parū sese nobis
beneficos fecerit/ atq; hos postea vel
inuiri paululū molestabim⁹. ilico im
pperant beneficium p̄ferētes/ vt plu
res etiā excretur quasi maximis opi
bus p̄fuerint Deus vero non sic sed
ipsa post beneficia iniuriat⁹ neglect⁹
etiā atq; etiā respondet. equiq; cau
sis cū iniuriatib⁹ p̄cedit sic dicēs Po
pule meus quid feci tibi? Ipsi deum
noluerunt eum appellare/ atq; is non
cessat populum eum nominans. Illi
renuerunt dominatū/ ipse at non ne
gabāt illos. s; fouebat et quasi secum
querēbatur dicens Popule me⁹ qd
feci tibi/ aut in quo molestatus fui ti
bi? Nūquid iquit grauis tibi fui aut
onerofus et importabilis? Sed ni
hil horū habes dicere. Nā si id ita fu
isset neq; vel sic te descuisse oportuit

Quis enim est filius quem pater nō
corrigat? Sed tamen neq; id quidem
dicere vobis loc⁹ Et iterū? Magnū
vt verum fatear et mirabile dictum.
Quod enim dicit tale est Quid inq̄
peccauit? De⁹ dicit ad homines quid
peccauit qd neq; serui domitis dici
concedunt Neq; quid peccauit dicit
in vos sed in patres vestros. Sed
neque id inquit habetis dicere/ q; pa
ternam in me defectionem hostilitatē
semq; seruatis Neq; progenitores
vestros incusans qñq; mea puidētia
dimisi in paruo/ aut in magno despici
ens eos. Neq; simpliciter dixit Qm̄
quid habuerunt patres vestri s; qd
inuenerunt. Quis multa quesierit.
multa circumētes meo sub principa
tu effecti? Nullum in me delictū inue
nerunt Igitur vel ex his omnibus
ad eū confugiamus. atq; omni in me
sticia eius queramus solatiū. eius oī
in aduersitate solutionez eius miseri
cordiam omni in tentatione auxiliū
Quicquid mali fuerit quecunq; cala
mitatis magnitudo. omnia et soluere
potest et a nobis transferre Nō solū
id sed et omnem stabilitatez et virtu
tem et bonā gloriāz sanitatēq;. Insu
per corporis et anime philosophiaz.
spes bonas. atq; haud oī peccare sur
a bonitas nos permittet. Non ergo
cū stultis seruismurmurem⁹/ neq; ac
cusem⁹ dominū/ sed in omnibus grās
agamus et vnum solū malum esse pu
temus in eū peccare. atq; vbi sic deo
preparati mētes ipsi nrās disposueri
mus. Non morbus non paupertas
nō despect⁹. nō sterilitas fructuū. nō
aliud quicq; eoz que int̄ mala cōpu
tātur nos pueniet S; pura volupta
te castaq; sp̄ leti etiā futura assequimur
bona grā et amabili hūanitate dñi
nr̄i iesu ch̄i cū q̄ patri glia fil̄ et scō
sp̄ritui in secula seculorū. Amen.

Eiusdem sancti Jo

hannis chrysostomi De pnia sermo. x.

Emper quidem diuinus apostolus diuina celestique utitur lingua ac scientia multa euangelicum verbum orditur: non modo propria de sententia loquens sed regalis doctrinae doctrinam proferens. Precipue vero ea utitur scientia, cum pertinentibus impenitentibus quod penitentiam ingerit. De cuius summa docebo vos oculos. Id igitur sigillatim tangam. Audistis quemadmodum corintheos nuper alloquens dixit. mirabilis ille diuinusque vir. Ne forte veniens multos defleam eorum qui peccauerunt: et penitentiam non egerunt. Homo quidem natura erat magnus hic doctor. propositus vero dei minister. propterea veluti celesti utitur lingua. et quasi ipsis de celis loquens sic minatur peccantibus. penitentibus vero propiciationem promittit. Cum autem hec dico nequaquam pauli lingua dominationem describo. Sed ad dei gratiam vniuersa refero. de quo nunc ipse. An experimentum eius queritis qui in me loquitur christus? Igitur peccantibus beneficij medicinam supponit penitentiam ad salutem. Conuenit et hodie apostolica cum lectioe euangelica esse saluatoris dominatio peccatoribus uberius remissionem imperans. Etenim paralyticus saluatus saluator Fili inquit dimittuntur tibi peccata tua multa. veluti nuper audiuimus? Remissio vero peccatorum fons salutis et penitentiae munus. Penitentia medicamentum est peccatorum extinguens. donum celitus datum. virtus ammirabilis: gratia vim legum superans. Quare non fornicatores renuit. non ebrius aueritur. non abominatur idolatram. non adulterum repellit. non maledicum infestatur. non reprobatur blasphemum

non superbos. sed omnes suscipit. communicat omnibus. virtutis enim digestio penitentia est. Necessarium autem est fratres primum dei nosse intentionem. Neque nostra sapientia huic nos ingerimus contemplationi. sed ipsis ex diuinis scripturis attestata veritate ostendimus. Dei intentio fratres longanimitate sese peccantibus exhibet. patienter enim expectat. salutem ipsis et penitentia spondens. ac posteris suis ad virtutem euasuris beneficium reservans. Et quo rursus sermonem assumam. deus patienter expectat uti peccatorem peniteat. et nascendis ex eo nequaquam salutis occludat viam. Quamuis idem culpa in penitenti delinquat. preparat sepe numero quo radices fructus custodiatur. sepe et ipsam transfert radicem: veluti preuenientes diximus. Sed tamen et si actus ad ultimum malorum cadat. differt tamen deus utiliter expectans penitentis salutem. Et quid? Audi Thare abraam pater idolorum et cultor et factor. hoc loco haud impietatis penam irrogauit et merito. Si ei preueniens deus radices amputauerit. unde de tantis fidei fructus germinauerit? Quid Esau nequius? Considera et alterius occasionem clementie. Quid Esau nequi? inuerecundusque malicia illa? Nonne fornicator? Nonne prophanus erat. sicut apostolus dicit. nonne paricida? Nonne quo ad propositum homicida fratris? Nonne odibilis deo quemadmodum scriptura testatur dicens. Jacob dilexi. Esau autem odio habui. Si ergo et fornicator et paricida et prophanus et odibilis. quare non exciditur? Quare penitus meritam non suscipit aeterna diuersione? Quare? Pulchrum quidem fratres pulchrum cum edicere. Si excisus fuisset. maximus fortasse iusticie fructus mundum amiserit. Et quale audi Esau genuit

Sermo x. Johis chrysostomi

raguelē/raguel zaram.zara iob Ser-
mis quātus clanguisset penitētie flos
si preueniens deus a radice penas ex-
egisset. Omnibus igitur rebus et ini-
tia speculatus et exitus eavtitur per
spicacia. propterea ⁊ super egyptios
vltra fidem blasphemos patienter ex-
pectat. quo ibi monasteria et ecclesie
atq; in illis qui angelicaz imitarētur
vitam florent. ⁊ az astruunt qui de
publicis legibus disputāt. atq; roma-
norum mandant leges pregnantē. si
quando ceciderit mortis peccato dā-
natam. nō prius q̄ pepererit necari
Et probe quidez. Neq; enim iuste le-
gumlatores indicassent cū peccatrice
innoxium simul fetum tolli. Quod si
humane leges his parcūt qui nequa-
quam peccauerunt. Nonne de⁹ decen-
tius accōmodatusq; radicem custor-
derit in fructibus penitētie bene-
ficiuz reseruans. Cape de cetero sup
ipsis peccantibus e penitentia benefi-
cium. Nam et in ipsis ipsa clementie
redditur ratio. Si penitentiam iusti-
cia preuenissz perijisset mundus oīno
atq; defluxissz. Si velox ad penas fu-
isset deus paulum eccia non possedis-
set immo talem tanq; non suscepisset.
Propterea distulit blasphemantē vt
penitentem ostenderet. Dei longani-
mitas lupum in pastorem transtulit.
Dei longanimitas publicanum fecit
euangelistam. Dei longanimitas om-
nium nostrū miserata. omnes puerit.
reduxit omnes. Si videris olim ebrī-
um ieiunare. Si olim blasphemū nūc
theologum. Si eum qui quādoq; tur-
pibus cantilenis os inquinauerit su-
um. diuinis nūc hymnis animā pur-
gare. mirare dei lō ganimitatē. pñiaz
q; collauda. atq; de mutatione susci-
piens dic. Hec est mutatio dextre
excelsi. Bonus igitur ad omnes de⁹.
in peccantes precipue suam ostendit

longanimitatem. Atq; si cupis nouū
quoddam peregrinumq; verbum au-
di. peregrinum quidem ex insueto. re-
ligione vero ac fide verax. Grauis in-
stis vbiq; videtur de⁹. peccatoribus
comis atq; ad clementiā velox. Pec-
cantem et cadentem releuat et inquit
ad eum. Nunquid cadens non adijci
et vt resurgat. aut auersus non
reuertetur. Et quid auersa est auer-
sione impudica imprudēs filia inde.
Et iterū. conuertimini ad me et ego
conuertar ad vos. Alibi autem salu-
tem ex penitentia affirmat. multa sua
de clementia. Elino enim ego dicit do-
minus. Nolo mortem peccatoris: sed
potius vt conuertatur ⁊ viuat. Ad ut-
rum autem dicit. Si fecerit hō oēm
iusticiam omnemq; veritates. et auer-
sus peccauerit: non recordamur iusti-
cie eius sed in peccato suo morietur.
⁊ magnam in iusto cautionē. ⁊ ma-
gnam in peccatore liberalitatē. Sic
varie fratres et differenter excogitat
non ipse quidem mutatus. sed vtilit
diuidens bonitatis sue dispensatōez.
Et quomodo audi. Cadentem et pec-
catis obnoxium si terruerit ignorant-
tia occecari. spe quoq; periclitari cō-
pulerit. Iustum vero si laudauerit eq̄-
biles sue vim virtutis debilitauerit.
atq; veluti iam beatum de industria
studioq; pigritare preparauerit. pro-
pterea fratres peccatoris quidē mile-
retur. iustum vero terret. Terribilis
est super omnes qui in circuitu eius
sunt. Et qui nam fuerint hi. sancti scz
Deus ei inq; dauid glorificat⁹ in cō-
silio sanctorū magnus et terribilis est
super omnes qui in circuitu eius sūt.
Si cadentes intueē clementie manū
ptendit. Si stantē timore iusticie in-
stiq; iudicij concutit. Atq; hunc timo-
re quidez cōfirmat. Illum vero per
clementiaz excitat. His et oportunā

eius nosse bonitatē: simulq; benignā
et accōmodatā seueritatem! At tē de
diligenter nec te contemplatiōis hui
ius fugiat magnitudo. Peccatrix mu
lierq; illa atq; oī cōuoluta delicto tot
peruersorū operum et delictorū rea
de pūa salutem sitiens surrepsit scō
rū cōiūgio. Nam saluatore discumbē
te ī domo simonis pharisei subintro
iuit mulier illa peccatr: saluatorisq;
pedes tetigit. lachrymis eius rigauit
pedes et capillis extersit atq; hāc tot
defossā pccis eleuat ipe clemēs pius
q; dicēs Dimittūtur tibi peccata tua
Neq; mihi nūc ē cure omnē discute
re hystoriam. sed id solum testimoniū
induxisse. Igitur exuberantiā respice
Cui? gratia dico tibi dimittūtur eius
peccata multa. q; dilexit multū. Tot
penuaricatrix delictorū dimissionez re
tulit et maria moysi soror pūo ex mu
nere lepra dānatur. Peccatorib' di
cit Si fuerit peccata uestra sicut coc
cinum veluti nūc dealbabo: et tene
bras in lucez transfert penitentie mu
tatiōe. totq; malorū acernū bonitatis
voce soluit. Ambulanti vero in iusti
cia dicit. Quicunq; dixerit fratri suo
stulte reus est gehenne ignis. Vni h
bo tāta imposuit multāz ac tot pec
catis obnoxia tanta librate donauit
Atq; aliud considera frater. Qm̄ qui
dem peccata quasi debita describūtur
peccatoribus quidez et ipsā principa
lē sortē elargit. a iustis hō etiā vsu
ras exigit. Et accessit ad eū qui debe
bat decē milia talēta ita vt pūa mltā
mltisq; precib' ī dicē mitigauerit et
dixerit Dñe patiētiā habe in me et
omnia reddam tibi. Non immemora
tus ipe clemēs piusq; deus vt redde
ret. h' confessionē debiti solutioēm fe
cit. Et debitori quidē decē milia talē
torū vniuersa dimisit et ipsam etiā po
rem sortem. A iustis vero et vsuras

repetere p̄mittit. Quare inquit non
dedisti argentū meū ad mēsas/ et ego
ueniens cū vsura recepiſſe? Hec dico
nō q̄si deo odioſe ſeſe ad iustos h̄ntē
Deo enī nihil iusto acceptius ſed qd
paulo āte dixim' ſolatur peccatorē:
quo eleuet. iustū q̄ ſtatuat. terret. Et
quibūſdā quidez multa dimittit pec
cata quaſi inimicis et inflatis/ quibūſ
dam vero et nimis exacte de minimis
etiā querit. nihil his ad perfectiōez
deficere volēs. Et qd in mūdo ē pau
per id in eſt deo peccator. Nihil pec
cāte pauperius nihil ditiuſ iusto. p
ptēa de his qui in pietate et vite abū
dātia verſatur paulus dicit. Gratiā
ago deo qm̄ in oībus diuites facti e
ſtis in ipō in oīni ſermone et in oī do
ctrina. De impijs vero beatus hierē
mias dī. Fortaſſe paupes ſūt q̄propē
nō potuerūt audire h̄bū dñi. Elides
q; paupes eos vocat q̄ malicie impie
tatisq; vīcul' p̄mūt. Quasi pauperum
igit' pccorū miſeret et quaſi diuitib' et
iustis expetit. Illis qdē ipa p inopia
donās. Hīs hō accuratiuſ rōez diui
tiarū pietatis exigēs. Quo hō ſup iu
ſtos pccōresq; ſcīt id ſr diuites opat'
et paupes. Et veluti pccōrē p clemētiā
excitat. iustū hō terret auſteritate ſic
mūdi in negotijs ſua diſpēſatiōe vtīſ
Cū ei vidēit in dignitate potētes et
inſignes r̄ges p̄ncipes/ oēs q̄tq̄t diui
tijs nitēt. hos terrore alloquit' ac do
ctrine timorē vtiliter miſcet. Et nūc
r̄ges itelligite erudimī q̄ iudicatis t̄r
rā. Seruite dñō ī tiorē et exultate ei
cū tremore. Qm̄ rex ē r̄gū et dñs do
minatiū. Vbi doctrine p̄ncipiū. Illic
regni tiorē impoit. vbi tenuitas h̄ūi
litas. ibi medicinā ſue p̄fert clemētie
Deus enī hic magn' rex ē regū et dñs
dñantiū. Idem ipe ſui dignitate ex
cellēs. Juxta diuinā ſcripturāz pater
inuenitur orphanorum et viduarum

Sermo .x. iobis chry.

in dex regum rex dominor dñs. Cernis
 qñta cū clementie vbrate: cernis
 vtilem metum religionis et potentie?
 Ubi enim potentia vidit ad solamen
 sufficere ibi metū ad vtilitatez impo/
 suit Ubi vero orphanitatem pauper
 tatemq; vilitate viduitatis imbecilli
 tateq; defectam vidit. Ubi clemētiam
 ad cōsolationē induxit. Ego pater
 orphanor. Duo facit. Et clementiaz
 oñdit. et potentiaz punit Sese patrē
 fateatur orphanor quo calamitosos so
 let. potētesq; deterreat. ne orphanis
 viduisq; molesti sint Qm̄qdē mors
 hunc patre. hanc autē viro nudauit.
 quos nature lex corripuit clementie
 decretum renouauit. atq; eadē gratia
 huic quidem iudicem. orphano vero
 patrē dedit regē sanctor Itaq; o ini
 que inquit si viduam leseris. viduaz
 puiscorem ad iracūdiā puocabis. Si
 orphanos opprimes: filios dei oppres
 seris Ego sū pater orphanor. Quis
 ad impietatem tam a deo ferox. tam p
 cep̄s fuerit qui dei filios opprimat. at
 q; adeo defensas viduas leserit? Cer
 nis q; oportune pietatis medicinam
 preparat. Et hos quidem terret ho
 rum autem miseretur: non idem ipse
 diuisus. sed ad hoim sententias accō/
 modat? Nobis igitur metipsis fr̄es
 medicinā infundamus salutis penitē
 tiam/ magis vero a deo penitentiam
 suscipiamus nobis medentem. Nō ei
 nos hāc illi prestamus/ s; hanc ille no
 bis ppinat Glides eius in lege seue
 ritatem vides in gratia clementiam?
 Cum vero seueritatē in lege existētē
 dico: haud iudicio detraho. s; euāgeli
 ce gratie clemētia predico Qm̄quidē
 lex vlla sine excusatiōe peccātes ple
 tebat. gratia vero multa cū lōgani/
 mitate penam differt. quo emendatio
 nem inducat Suscipiamus igitur pe
 nitentiam in salutem medelaz sores

purgantem Penitentia vero ē fr̄es
 non verbo predicata. sed opere cōsu
 mata. que ipso de corde delet maculā
 impietatis Lauamī inquit mūdi esto
 te. auferte malū de cordib' vris e con
 spcū oculor meor Quid sibi vult ea
 dōis superfluitas Nam auferte ma
 la de aīab' vris Nōne satis erat totū
 significasse Quid igit ē cōspcū oclor
 meor? Qm̄quidē sec' atq; alit hoim
 oculi vidēt et alit dei ocul' videt. hō
 i faciē dñs i cor Me ostētu inq̄t pñiaz
 degenerē facias s; in spscū oculōrum
 meor occulta scrutantiū. Oñdit fru
 ctus pñie. Decet at et nos purgatos
 pccis eadē ante oculos habere pccā
 Quāq; de multa de clemētia ignos
 cat peccatū tu p tue aīe stabilitate ha
 be aī oculos peccatū. Etenī pceden
 tiū memoria futuroz pñetia fiet Et
 qui in prorb' mori' ē. in secundis fir
 miorē oñdit sententiā p̄pterea dauid
 peccatū meū inquit p me est sp. q; aī
 oculos hñs pcedentia in futuro mi
 nus diffluas Q; vero hūc ipse a nob
 deus expetit statū ipsū audi dicentēz
 Ego .n. sū qui deleo peccata tua et nō
 recordabor Tu at recordare et iudi
 temur dicit dñs Dic tu peccata pus
 tua vt iustificeris Non expectat dñs
 tps a penitētia. Dixisti peccatum tu
 uz iustificatus es. penituiisti: mīaz es
 psecutus Non tps estimatur. s; peni
 tentis modus peccatū extinguit Fue
 rit qui multo exacto tpe salutem nō
 impetraverit atq; repētino momēto
 si vere fuerit cōfessus peccato soluet
 Multū exhausit tps beatū Samuel
 p saule deprecans. noctesq; mltas trās
 egit insomnes pro delinquentis salu
 te Deus aut tps repudiāns Nō enī
 cū prophete orōe pccoris pñia cōuer
 nit. dicit ad prophetam. Usq; quo tu
 ploras? Usq; quo. tps ostendit perse
 ueratiā q; deprecantis et repulit deus

tempus deprecationis prophete. **N**ō ei
cū iusti interuētu regis penitētia cō
uenit. Sācto vero dauid p beatū na
than. pphetā peccati errore correpto.
et ilico ad minas verā proferenti con
uersionē. dicētiq; peccaui dño. verbū
vniūno in momēto platū. vere pure
q; vniuersam contulit penitenti salu
tē. p̄tin? ei conuersionē sentētia secu
ta est. Dicit igit ad euz nathan. 7 do
minus transulit peccatum tuū. Ser
nis deū frater tardus ad penā? Atq;
aduerte quō multo post tempe corre
ptionez intulit. Peccauit dauid cōce
pit vteroq; gestauit mulier/ et peccā
tium correctio nulla sequuta est/ h̄ p?
infantis partuz de peccato nati mitti
tur peccati medicus. Quare autē pri
mus peccatē non correxit? Qm̄ vidit
in ipso peccati vigore occecatā pecca
tum aīam/ q; obturate sūt eoz aures
in peccati pfundo mersoz. Differt er
go furibunde passioni auxiliū addēs
tantumq; post temporis correptio pi
cedit. 7 vno in t̄pis momēto p̄nia 7
remissio 7 peccaui dño 7 dñs dimisit
peccm tuū. Minat. dispēsatōez. Ser
nis q; ad salutē veloc? Idē 7 in alijs
facit tardans ad demolitiōez ad repa
tionē p̄perās. Accedat exemplo qd i
nobis euenit hominibus quib? mul
to in tempe edificia extruuntur. Mul
to in tempe edificamus domū 7 ipsi?
stridure quidem multum tempis/ pa
rum vero destructionis. E cōuerso ac
fit in deo. Luz struit/ velociter struit.
cū destruit/ tarde destruit. Velox de?
struens. tarde destruens. Nā quia duo
hec sibi conueniunt. Illud quidez po
tentie. bonitatis istud. Potētie excel
lentia veloc. multa de bonitate. tard?
Verboz enim argumentum/ rerū ex
periētia. Sex in diebus deus celum
terram q; fecit. magnitudies. lateraq;
montiū/ campestria/ valles/ siluas/ ger

mina. fontes/ flumina/ paradisu. visibi
lēq; omnem cultū et veritatē. Mare
hoc magnum et spaciosū/ insulas/ ma
ritima loca/ omnem hūc visibiles mū
dum/ et qui in eo est ornatum/ sex i di
ebus consummauit. Que i eo sūt aīalia
rationabilia et irrationabilia. omneq;
visibilem cultum sex in diebus facit.
Hic igitur taz veloc in construēdo.
quz ceperit vnius demolie de vrbis
consilium. inuent? est bonitate tard?
Vult ierico demoliri. 7 dicit ad israel
Circuite eam septem diebus. et octa
ua die cadet murus. Mundū vniuer
sum sex in diebus construis. et vnam
urbem/ septē in diebus soluis. Quid
enim tue potentie impedimēto acce
dit? Quare non repēte destruis? Nū
quid de te ppheta non clamat dicens.
Si aperueris celum. tremor montes
occupabit. liquefēt velut cera a facie
ignis. Nunquid non opera virtutis
tue narrās dixit. Nō timebimus dū
turbabitur terra. 7 transferentur. mō
tes in cor maris? Montes transferre
et in mare potes/ atq; urbem vnam.
non vis destruere repugnātem. h̄ di
es tribus septē excidio? Quare? Nū
potentia imbecillior? Sed clementia
diuti? tolerat. Septē huic addo dies.
velut triduum ninive. si forte penitē
tie susciperet predicatioez 7 saluaret.
Et quis eis penitētie p̄dicator? No
stes urbem circumsepserāt/ duces cir
cundauerāt muros. Multus vndiq;
timor. tumult? multus. Quāq; eis igitur
penitentie viam aperueras. neq;
enim pphetam trāsmisisti. neq; euāge
listam designasti. Num inter eos quis
q; fuerat q; saniora suggerēt? Ita inq;
Habebant intus penitētie doctore.
admirabilez illam raab quā per peni
tentia saluauit. Eiusdem erat masse h̄
eadez qm̄ nō erat ex līnia. p̄tō nō cōi
cauit/ atq; respice noue clemētie p̄di

Bermo .x. iohis chry.

cationē. Qui in lege dicit: non mecha-
beris verbū transmutās de clemētia
clamat per beatū iesūz naue. raab me-
retrix uiuat. Iesus ille q̄ dicit raab
mretrix uiuat. imago erat domini iesu
dicentis Meretrices et publicani p̄-
uenient vos in regnū dei. Si uiuere
debz. quare meretrix? Et si meretrix
quare uiuat? Dico inquit priorē sta-
tum quo sequētem discas mutationē
Et qd̄ raab fecit ad salutis argumen-
tuz? Quia i pace exploratores suscepit.
id et meritoria. faciūt hospicia. Atqz
neqz ex ipa solū dictiōe salutē conse-
quitur. s̄ fide premia. atqz i deū dispositō-
ne Et quo discas fidei magnitudiez.
ipsam audi scripturam narrantem. p̄-
clara quidem illa sibi attributa gesta.
Erat in fornice velut in lotabro con-
fusa margarita/aurū in luto abiectū.
pietatis flos spinis suffosus/religiosa
aīa reclusa impietatis loco. atz merē:
in me diligēt? flecte Suscepit explo-
ratores et quem prodidit israel in de-
serto. hunc predicauit raab in fornice
Quomodo autē? Israel audiuit i de-
serto. cum mons replebatur nube et
caligine/ et tubis et coruscationibus
alijsqz terribilibus Audiuit a deo de
medio ignis Audi israel. dñs de⁹ tu⁹
vnus ē Nō erūt dñj tibi alieni Ego
in celo de sursum. et in terra deorsum
et preter me non est deus Nec audir-
ens. vitulū digessit desiqz reprobaui
et ignorauit dominū/ f̄pudiauī bñsa-
ctorem Et dicit aaron / fac nob̄ deos
Si deos. quare fac? Quō enī dñj qui
sunt? Sic malicia occicans. sibi ipsi
repugnat: et semet ipsā extinguit. vn⁹
factus est vitul⁹. et clamat ingrāt⁹ po-
pulus. Nō dñj tui israel qui eduxerūt
te de tra egypti. hi dñj. vnuz respicis
vitulū/ vnum factum vitulum. quare
igitur inq̄s hi dñj? vt oñdat q̄ nō mo-
do eum quem videt adorāt. s̄ et deo

ruz pluralitatē autumat. Sententiam
interpretat. n̄ qd̄ videt iudicat. Quo
vero ad nobis subiectuz reuertamur
opus. q̄ audiuit israel fide tot signo-
rum habita tantaqz lege instruct⁹/ et ne-
gauit. s̄ raab i fornice reclusa p̄dicat.
Dicit ergo exploratorib⁹ Noui quā-
ta fecerit de⁹ vester egyptijs Et inde
ns dicit. Nō dñj tui qui eduxerunt te
de terra egypti Et meretrix n̄ dñs s̄
deo salutē ascribit Nouim⁹ quāta fece-
rit dñs v̄r egyptijs i deserto ita audiui
m⁹ et elanguit cor nostrū et in nobis n̄
est fortitudo. Nouim⁹. Lermis quō
recipit legislatoris verbū per fidez?
Et noui qm̄ deus vester i celo de sur-
sum et in terra deorsū. et p̄ter eum nō
est deus Raab ecclie figura fornicati-
one olim demonū inuolute. nūc vero
chri exploratores suscipiētis/ n̄ eos q̄
ab iesu naue: s̄ apostolos ab iesu v̄ro
saluatore trāsmisso. Noui inquit q̄
niā de⁹ v̄r i celo de sursum et i tra deor-
sum et p̄ter eū non ē deus Nec accipie-
tes iudei non custodierūt Nec audi-
uit ecclia et obseruauit Digna itaqz ra-
ab omī laude ecclie ymago Quare et
generosus paul⁹ eius fidei dignitatez
discēs ex p̄ori statu haud f̄probā coi-
gitauit. magis vero acceptabilē scām
ob ipaz p̄uersionem oib⁹ eā p̄nuerās
scīs Qui dixit fide abel sacrificiū ob-
tulit. fide abraā hoc et illud fecit Fide
noe arcā cōpegit. Fide moyses hec et
illa fecit et gessit / atz multos deū cō-
nuerās scōs tandē adiecit. Fide raab
meretrix n̄ perit cū incredulis explo-
ratores excipies cū pace et remittens
alia via Atqz respice quō multa cum
sapientia bonam eius inseruit volun-
tatem Cum enim trāsmissi a rege sūt
qui exploratores quererent/ dicunt
ei. Si ingressi sunt ad te viri? Ipsa
vero ad eos. Ita inquit igressi sunt.
Prius veritatem edificat atque ita

mē datū inducit Nequaquā. n. mēdaciū
ex se creditur: nisi puenies veritatez
ōderit Propterea q̄ creduliter mē
tuntur prius vera fatent atq; omni
bus manifesta Deinde mēdaciuz ad
ducit ac dubiū Ingressi ad te inqunt
exploratores? Dicit sic Si enī a prin
cipio dixisset nō. ad scrutiniū prouo
casset abeītes. sed īgressi sunt inquit
et egressi eadē via Persequi et com
prehēdite eos. O bonū mēdaciū o
bonum dolū. dina non tradentem. sed
pietatem custodientē. Si igit̄ Raab
illā frēs pnia dignā effecit / atq; p os
scōz predicat. Jesu quidē naue i des
cto clamāte uiuat raab meretrix / pau
lo x̄o dicente fide raab meretrix non
perijt cū infidelib⁹. multo magis nos
si pniām induxerimus. salutē conseq̄
mur Pnie ḡ tēpus nūc. male⁹ enī ti
mor imminentiū p̄cōz p̄occupet pe
nitētia penam. Preoccupem⁹ faciem
eius in confessione Rogū p̄cōrū ex
tinguam⁹ nō iā aquis multis s; pnis
cū lachrymis. Vultus enī p̄cī ignis
atq; modica eum extinguit lachryma.
Nā lachryma fratres rogū extinguit
peccatorū testat̄ q̄ s̄ctus dauid quā
tuz lachrymarū virt⁹ possit Lauabo
iq̄t p singlas noctes lectū meū lachry
mis meis stratū meū rigabo. Nā tñ
lachrymarū v̄btatē voluiss; ostendē
satis fuerat dixisse lachrymis meis
stratū meū rigabo Quare ḡ preueit
lauabo? vt ostēdat lauacru et purga
torū peccati lachrymas esse / malorū
oīm causam esse peccatū. Ex p̄cō tri
sticia. ex p̄cō tumult⁹ / ex peccato bel
la morbi. atq; oēs q̄t̄t nos p̄mūt pas
siones Quēadmodū igit̄ optimiq; me
dicoz nō qui apparēt morbos p̄scru
tatur s; apparētū causas inquirunt.
in homib⁹ ostendere volens maloz
omniū causam esse peccatuz palytico
dicit aīarū medic⁹. Elbi pus illū aīa

postea corpore paralyticū vidēat. Et
de sanus factus es noli amplius pec
care ne tibi deterius fiat Igit̄ et p̄ce
dentis infirmitatis causa peccatum.
id damni causa. id tristicie id calami
tatis vniuerse materia. Tlerū illudā
miroz fratres tristicia homi tribuēs
deus per peccatum sentētia sniaz sol
uit Attēde diligēter. mulieri minat⁹
deus et de p̄uaricatiōe penā inducēs
dicit ad eaz In tristicia paries filios
tuos. et ostendit tristiciam peccati
fructū Sz o magnū donū qd in penā
dedit in salutē vertit Peccatū tristi
ciā pepit / tristicia peccatū p̄trinit. Et
quēadmodū vermis in ligno nat⁹ id
ipsū p̄minuit lignū. sic tristicia de pec
cato nata peccatū p̄minuit per pniāz
inducta Quapropt paulus dicit. que
s̄m deū tristicia penitētiā in salutē in
p̄mutabilē operat. bona tristicia vere
penitētibus. Couēit enīz peccatibus
p peccato luctus. Beati qui lugent.
qm̄ ipsi cōsolabūtur. Luge peccatuz
ne penā defleas Respōde iudici p̄ul
q̄ in p̄torū veniat. Aut ignoras eos
qui iudicē mitigare volūt non ipso in
examine cause s; p̄ulq; iudiciū ingredia
tur locuz beniuolū sibi faciūt vel ami
co mediatore vel p̄sule? aut mō alio si
bi iudicē cōciliāt Igit̄ et deo nō sessi
onis tpe suadēdū erit iudici. Ante ve
ro iudiciū tēpus mitigabilis est iudex
quare dixit dauid preoccupem⁹ faciē
eius Illic magnuz iudicez ars rhero
ris nulla decipiet / potentia non miti
gatur / dignitati non condescendit. nō
veneratur personā s; tremendum et
implacabile iusti iudiciū Hic vero iu
dicem et exorabimus et placabimus:
non pecunia: magis autē si verū dice
re oportet clemens ipse priusq; pecu
nia suadet. nō ipse manu. sed per ino
pes accipiēs Da iopi pecuniāz iudicē
mitigandis Nec at̄ dico frēs alliciens

Sermo .x. iohis chry.

vos / quicquid pnia sine elemosyna mor-
tua ē / et sine plumis / volare nequit pe-
nitētia pēnas elēosyne nō hñs. Qua
pē cornelio bñ penitēti religiōis et
pietatis pēna elēosyna fuit Elēosyne
ei tūc inq̄t et orōes tūc in celū ascēde-
rūt Ita nī habuisset pēnā elēosynaz
scz / pnia neq̄q̄ cessissz i celū Produ-
cit hodie bona negociatio elemosyna
Uidem⁹ enī captiuos et paupes. vide-
m⁹ in foro q̄sdā circūferri / clamitantes
videm⁹ / videm⁹ illachrymātes Uide-
m⁹ q̄ sese nob hñli q̄daz flectētes ap-
plausū Audite nob pfecto mirabiles
sūt Marū nulla ē alia p̄fessio / et negotia-
tori nulla intentio / q̄ paruo quidem
emere magno vēdē Mā ea cui⁹ q̄ ne-
gotiāris industria? Mā negotiatiois
alia rō ē q̄ quis vt mīnori empta ma-
iori vendat. atq̄ duplicatā sibi sumaz
iniciat Tales igit de⁹ nob nūdinas p-
posuit Modico iusticiā eme q̄ multo
vēdas i sclo futuro Hic modico iusti-
cia emīt. vili p p̄is fragmēto. vili p
vestimēto p calice aq̄ frigide Si q̄s
potuz dederit calicē aq̄ frigide amen
dico vobis inq̄t sp̄ialis mercature do-
ctor nī p̄d̄z mercedē suā Calix frigide
aq̄ dign⁹ mercede / data vestimēta. da-
te pecunie. p beneficiū nī fortiē merce-
dē magis vero multo maiorē Quare
q̄ calicē aque frigide in mediū duxit?
sine impēsa elemosynā dixit Mā et i fri-
gida aquā neq̄ ligna cōsumis. vbi ve-
ro impēsa datum tāto beneficio re-
pendit. ibi vestimētoz sūptuositas pe-
cuniaz affluētia alioz q̄ bonoz colla-
tio ab iusto iudice quāta mercede fue-
rit cōdigna? Quādiu itaq̄ coram vir-
tutes assūt que paruo venūdatur ab
eo qui magna donat accipiamus rapi-
amus Sicutē enī inquit venite ad
aqua et qui nō habētis argētū vēite
et emite Quādiu nūdine ip̄e p̄durat es
mam⁹ elēosynā. salutē emam⁹ Chm

vestis qui paupes vestis Hec iqt ille
optime noui et accurate et bene eadē
p̄u didici. Mā tu por edocuisti neq̄z
abs te p̄mū auduim⁹? Neq̄q̄ noua p-
dicas. s̄ eadē sepe nūero ex his q̄ assē
nobis igesserūt. Noui et ip̄e / noui s̄
atq̄ eiusmōi. Sepe didicistis / s̄ vt se-
pe discētes vel boni parū opem⁹ Qui
miseret paupis fenerat deo. Demus
elēosynā q̄ ab eo nob clemētia repen-
datur S̄ o x̄bum sapiētissimū Qui
miseretur pauperis / deo feneratur.
Scripturā nrām auaritiā intuet Attē
de diligēter ad auaritiā. Nouit insa-
tiabile cupiditatē nrām respicē et ad-
ditamētū querere. Quare simpli nō
dixit q̄ miseret paupis dat deo / q̄ ne
simplex datū mercedēq̄ simplicē pu-
tes. sed qui miseret paupis feneratur
deo. Si deo feneramur is q̄ nob de-
bitor erit Quē q̄ eū tibi eē vel debi-
torē vel iudicē? Debitor venerat fe-
neratē Iudex neq̄q̄ mitigat ab eo cui
ipse feneratus ē. Necessariū vero fra-
tres et iuxta alterā explicare sniam /
quare dixit deus q̄ mihi fenerat qui
dat paupi. Quoniam quidē veluti iam
diximus nrām vidit auaritiā ad in-
crementum tendere et habentē pecu-
niam instabili et solido non feneratu-
rum. Postulat enī feneras hypothe-
cā vel pignus vel equipollēs / atq̄ p-
triā hec ei⁹ pecuniā credit vel vades
accipiēs vel hypothecā vel pignus.
Quicquidē vidit de⁹ preter hec fene-
ranti neminē / clemētia neminē moue-
ri / s̄ lucro intēros soluz hēre aīos / et
paupes hoz oīm priuatū / nō hypote-
cā hñtem / nihil enī possidet / non pi-
gnus ferentē / nud⁹ ē enī. nō eq̄pollēs
exhibentē / nihil enī sibi per inopiam
credit / vt vidit eū p̄clitātē iopia atq̄
vna pecūiam hñtes p seuitiā pessum
abire / mediū sese ingessit. vades ē ppe
paupi / pignus feneranti Non credis

huic inquit p inopiam: mihi per diuitias crede. Vidit pauperem neque speravit sed semetipsum dedit pignus: nihil habet et atque inopi astitit sua multa de bonitate. Eram hanc esse clementiam probante sancto dauid et dicente Astitit a dextris pauperis. Qui miseretur pauperi: feneratur deo Confide mihi feneraris. Et quid tanti lucri fecero tibi feneras? Magis autem nequissimum est a deo rationem exigere. Utrum tue ut descendam nequitie: atque clementia tua superem sententiam: de his queram? Feneras ceteris quidnam consequeris lucrari? quid ab his in additamento requiris: nisi ceterum si iure quesieris? Si vero insatiabilis actus duplicem triplicemve eam tibi feceris iniquitatez ego tuam supero auaritia. Superexcedo immensam illam cupiditatem: atque mea ueritate immoderantiam tuam. Centum queris: ego centuplum tribuo. Hinc itaque in senem a me accipis domine quam in pauperem facio elemosynam? Quia ea mihi quam quod des: pacta postulo: vel sic commutationez cupio roborari. Designa quod mihi retribues tempus decerne me receptiois terminum. Magis quidem superfluum est a deo rationem exigere: fidelis dominus in omnibus uerbis eius. Quia uero mos et intentio eius est cui vel grate feneratum est metiri diem: audi quam et ubi tibi debitum reddit is cui per pauperes feneraris. Cum sedebit inquit filius hominis in sede maiestatis sue et statuet oues quod a dextris edos uero a sinistris: tunc dicet his qui in dextris. Hic diligenter attende quod debitor fenerati sit gratus: quod qui senus recepit multa cum gratia reludit. Venite benedicti patris mei possidete paratum uobis regnum a constitutione mundi. Quare quod esuriui et dedistis mihi manducare: sitim et dedistis mihi bibere. In carcere eram et uenistis ad me: hoc

spes eram et collegistis me. Hinc qui in tempore bene dispensauerunt: propter infirmitatem respicientes atque in eius dignitate qui senus recepit dicunt. Domine quando te uidimus esurietem et pauperem te: vel sitientem dedimus tibi potum in quem oculi omnium sperant: et tu das eis escam eorum in ueritate? O bonitatem multam: occultat dignitatez per clementiam. Dedisti mihi potum O multam bonitatem O benignitatem immensam: quod dat escam omni carni qui aperit manum et implet omne animal benedictione. Esuriui inquit et dedistis mihi manducare: non dignitate minorata sed clementia pro paupere fidei ueritate. Sitim et dedistis mihi bibere. Qui hec dicis? Qui lacubus et fluminibus et fontibus aquarum naturam prebet. Qui per euangelium dicit. Quia qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina de ventre suo fluent aque uive. Qui dicit si quis sitit ueniat ad me et bibat. Sed nudus eram inquit et cooperuistis me. Cooperuimus cooperiente celum nubibus qui uniuersam induit ecclesiam uniuersum orbem. Quot enim in christo baptizati sumus? christum induimus? In carcere eram Tu in carcere quod educis uictos? Interpretare quod loqueris. Nam ipsa dignitas fidei derogat dictis. Quando te in tanta necessitate uidimus? Quia eadem fecimus? Quando ei fecistis unum ex minimis his mihi fecistis. Num uerum? Immo quod miseretur pauperis fenerat deo? Atque mirabile quod uide. Nullum aliud quam id uirtutis operum in medium duxit. Poterat enim dicere uenite ad me benedicti: quod castique uirgines uixistis quod angelicam suscepistis puerilationem. Sed tacet hec nisi quod memoria sint insignia: sed quod a clementia sint scda. Sed quemadmodum his quod a dextris multa de clementia elargitum sunt regnum: pari modo eis quod a sinistris de peccato conminatus est penam. Ite a me maledicti in tenebras exteriores paratos:

Sermo.xi. iobis chry.

diabolo et angelo et? Quare quo malo? Quia esurui et non dedistis mihi manducare. Non dixit quia fornicati estis. quia furtum quia falsum fecistis testis monium. quia peierastis Mala hec quidem manifeste sed a duritate negantis elemosynam si sciamus Quare autem diuiciarum aliarum non recordaris? Non iudico inquit peccatum sed inclementiam. non peccantes sed immisericores iudico Inclementia vos damno quia tale ac tantam salutis medicinam habentes elemosynas scilicet qua emolliiri atque extergi peccata omnia potuerunt. tantum beneficij desperistis Itaque inclementiam vitupero quasi malicie radicem. atque comminor illis quidem eternum ignem His vero eternum polliceor regnum Certe tue domine promissio es utilis expectatur regnum tuum. utilis iterum cominatio gehenna Et id quidem alliciens. bene enim allicit regnum. terret vero utiliter gehenna Minatur ei gehennas deus non quo gehenna inducat. sed quo gehenna liberet. Alioquin si torquere voluerat. non iam ante mihi natus esset Quo firmi ac stabiles cui temus minas penas minatur Terret verbo quo minus opere torqueat Feneremur igitur deo per clementiam. Feneremur. quo debitorem inuenimus eum quemadmodum paulo ante diximus non iudicem Veneratur enim debitor fenerantem. veneratur eum et erubescit. Si abierit fenerator ad debitorem ianuam si quidem inops fuerit fugiet. Si vero diues leto eum animo excipiet Alterum iusti iudicis mirum intueri humanis ex rebus proueniens Si cui in paupertate manenti feneratoris fueris atque exinde ad diuitiarum splendorem veneris qui accepit potens factus tibi debitum reddere latebit multos ac redimet ne pudore confundatur de prioris statu Et gratias quidem agit. benefici

um vero celat priorem erubescens paupertatem Deus autem non ita sed occulte mutuum accipiens palam debitum reddit. Tunc vero cum accipit clare per elemosynam accipit Cum vero reddit in oculis vniuersae creature reddit Sed fortasse quis dicet Quare autem omnino quemadmodum mihi diuiti dedit si eque pauperi dedit? Poterat quidem et tibi et pauperi pariter dare Sed noluit. quo ne tuas diuitias infructuosas faceret. neque illi sine merito paupertatem Tibi diuiti dedit discere per elemosynam et iusticiam distribuere. Dispersit enim dedit pauperibus Iusticia eius manet in seculis seculi Cernis diuitem elemosyna sibi eternam thesaurizare iusticiam? Quid ergo ad pauperem Qui diuitias non habet quo modo iusticiam operatur. Sed habet paupertatem de qua patientiam lucra tur eternam. Nam patientia pauperum non peribit in finem in christo iesu domino nostro cum quo patri gloria et spiritui sancto nunc et semper et in secula seculorum. Amen

Eiusdem sanctio.

hannis Chrysostomi de penitentia in sanctum dauid. Sermo.xi.

Ece nobis hodie factus est imitator dauid. perlectus est musicius pudicie doctor. Luce enim spiritualem eius per

psalmos lyram mouet. auditus quidem mulcet mentem vero pudicia exornat. propterea decreuit gratia spiritus hunc solum ferme omnia christiana anima modulari. quo auditu letemur. profimus anime. Mihi vero sepe numero admirari contingit. et mecum me te confundor cogitans et dicens. cuius rei gratia per ceteris veteris instrumenti noui quod scripturis libere dauid sic adamarunt omnes christiani atque hunc solum

ore voluerit versari Moyses magnus
fuit legislator/ facie ad faciem contem-
platus ipsū vidit deum. qui de sursum
omnem nobis a principio creaturaz.
atq; ipsum creatorē innotuit. dicens
In principio creauit deus celū et ter-
ram liberq; hic maximus est omni re-
fertus pudicia vixq; semel cū ānis
singulis per ecclesias legimus Sed
quid ais qd veteris est instrumenti?
Quid ad lectionē scōz euangeliorū?
vbi miracula pntie chri predicāt vbi
deus cum hominib; cōuersatur. vbi
mors destruitur vbi demones pceet
pro fugātur/ leprosi verbo mundātur
vbi ceci nature defectū luto curāt et
quinq; hoīz milia per desertū de pāi-
bus quinq; nutriuntur. vbi latro in
paradiso pstituitur. et meretrix astris
purior inuenitur. Vbi Iordanis flu-
enta ad sctificationē nostrarū aīarū
consecratur/ et vnigenitus filius a pa-
tre de celo predicatur. vbi vitam no-
strā christus renouat et renouatus ad
salutem genus humanum renocat. di-
cēs beati pauperes spiritu qm̄ ipsoz
est regnū celoz. Beati qui esuriūt et
sitiunt iusticiā qm̄ ipsi saturabuntur.
atq; has leges semel aut bis legimus
i hebdomada. Sed dices diademata
regalia non decere in publicū quoti-
die proferri Et quid ad beatum pau-
lum christi rhetorem. mūdi piscatorē?
Qui quatuordecim per epistolas ve-
luti spiritualia retia ad salutē captat
Qui tertium vsq; ad celum raptus
iterum in paradysum translatus Cui
mysteria regni dei sūt credita que nō
licet homini loqui. atq; hunc bis per
hebdomadā legimus. eius nō ferim;
eplam in domo sed lectioni duntaxat
accommodātes intellectū p tpe ipso
hac sola pcedimus. Quid ergo di-
cere ad sctū habeo dauid quō spīr;
gratia dispensauit omnes eū dies/no-

tes oēs predicari. Dēs ei hūc odo-
risferi vnguētū loco circūferim; ore.
In ecclesijs pernoctantibus et primus et
medius et nouissimus est dauid. dilu-
culo queruntur hymnoz modulatio-
nes: et primus et medius et nouissimus
Si pompe in funerabilibus defūcto-
rū primus medius et nouissimus dauid Si
tela mibi virginum domibus agitur.
et primus et medius et nouissimus
est dauid. Rem inaudita. multi qui
litterarū experimēta minus sumpse-
re. neq; ipsis edocti principijs totum
dauid in pectore conseruit Neq; in vr-
bibus solum atq; ecclesijs sic per om-
ne tempus per omnes etates fulget.
sed in foro medio atq; ipsa in solitudi-
ne: et inhabitabili terra certati sacras
deo statioes excitat. In mōasterijs
sanctus chorus angelicarū acierū. et
primus et medius et nouissimus dauid
In cenobijs virginum greges mariā
imitantium. et primus et medius et no-
uissimus dauid In desertis viri cruci-
fixi colloquentes deo: et primus et me-
dius et nouissimus dauid Et omnes
quidez homines naturali noctis som-
no alte premuntur/ solusq; dauid in-
stat. atq; ipsos dei seruos in āgelicas
turmas pgregans excitat tota nocte
Terram in celum vertit. et angelos
homines facit/ nostram proinde vitaz
omnibus exornat numeris. omnibus
omnia factus. nostrā omnino vitam
angelicam reddit/ pueris coadole/
scens/ iuuenes ad prudentiā conuo-
cans virginib; pudiciam largitus.
senioribus firmitatez donat: peccato-
res ad penitentiam prouocat dicens.
Confitemi dño qm̄ bonus Eos qui
per penitentiā profecerunt roborans
dicit Delicta iuuentutis mee et igno-
rātiās meas ne memineris dñe Eos
qui beneficia receperūt ad grāz acti-
ones excitās Quid retribuam inquit

Sermo xi. Iobis chrysostomi

dñō pro omnib⁹ que retribuit mihi?
Eos qui multotiens peccauerūt ad
cōfessioez reuocat et dicit Si iniqui
tates obseruaueris dñe domine quis
sustinebit? Misericordiā a deo cupi
entes edocens. Miserere mei inquit
deus secundū magnā miam tuam
Locatos ad sacerdotiū confirmans
Ne pñcias me inqt a facie tua Ad
iudiciū tractos docet et dicit Libera me
a calūnijs hoīm In timorem ab ini
micis conuersos admonet dicēs Eri
pe me de inimicis meis de? Expectā
tes et gratias agētes maiores ad gra
tiaz actiones excitās et dicēs Expe
ctans expectaui dominum et intēdit
mihi et audiuit orōez meā Magnā
citharam hominum totius orbis ani
mas veluti nervos quosdam vnā in
consonantiā vnū in glē sermonē cōi
crepantem et congregantē. Et quō
talit tantusq; vir hominū mores et
ornans/angeloz policiam in terra sta
tuens/et angelozū celebritate corona
tus in celo. quo nāz modo duo in ma
xima peccata delabi permittitur? Nā
peccōrū priora et maxima nō occides
nō mechaberis. atz in du o hec pecca
tor maxia pmiss⁹ ē pessūdari Prop
terea sepe numero mecū ipse rputās.
hecq; cogitās afflictus et estuans ac di
cēs. Quō vir tot bonis ornatus/rex
propheta christi seru⁹ et pater/seruus
per naturā/pater p carnē Liber enī
generationis Iesu christi filij dauid.
Qui magnificatus virtutibus/diade
mate insignitus circumdat⁹ purpura
et humilitate munitus dicit Dñe nō
ē exaltatū cor meū neq; elati sūt ocu
li mei. neq; ambulauit in magnis neq;
in mirabilibus super me Si non hu

militer sentiebam sed exaltaui animā
meā sicut ablactatus. Qui terminos
innocentie custo diuerat dicēs. domi
ne deus meus si feci istud si ē iniqui
tas in manibus meis. si reddidi retrī
buentibus mihi mala Qui non modo
superbiam retundebat sed et supbos
animaduersū ē īsectabatur dicēs Nō
habitaui in medio dom⁹ mee faciens
supbiam. loquēs iniquitatem nō dire
xit in conspēu oculoz meoz Qui cō
fidēter deo dicebat Tentasti me et nō
ē inuēta in me iniquitas Et quid di
co atq; suis vtor testimonijs? Sepe
fidem derogāt ei qui de se testimoni
um perhibēt. Alter suis bene actis
rebus testimoniū afferat/alter eius co
ronas proferat quo fidelius sit testio
nium Et quidnam deo fidelius dicē
te. Inueni dauid filium iesse virum
fīm cor meum. Quid hoc testimonio
firmit⁹? Quid hac voce fidelius? Et
quō tot donatus beneficijs/tot coro
natus virtutibus. qui fīm cor dei testi
monium accipit/quonā pacto pccis
his maximis pessūdari permittitur?
Nō mechaberis nō occides et homi
cida et mech⁹ dei pphā Ilic hodie no
bis perlectus est locus Nō pphetam
carpo. absit. s; vrām roborō vitā. quo
tā et si sepe bene officioseq; gesseris
te ipsum corrobore ne cadas Sic et
apls dicit. Qui se putat stare videat
ne cadat/ ppter ea et ipse sepi⁹ dicebat
dauid. ne repellas in finē. propterea
et orās dicebat Et vsq; in senectā et
seniū deus ne dereliquas me Cuius
ergo rei grā tāti in peccatū pmiss⁹ ē
ruere? Trib⁹ de rebus/ et his quib⁹?
Prīmū quo iustos appia de vita ro
boraret/ siue religiosos/heremitas/ si
ue/ neq; dicāt mltū virtute officioq;
profeci/ multis insignit⁹ sū meritis.
ieiuno: vigilo. oro: allachrymor. indu
or cilicio: corp⁹ meū austeritate ptriui.

Non iā diaboli impet⁹ formido Jam
 mihi que ad coronā perfcā sūt? Noli
 errare hō ne mente in sublimē tolla
 ris. haud plura fecisti q̄ dauid Audi
 dicēte ipm Genua mea infirmata sūt
 a ieiunio: et caro mea immutata ē p̄
 ter oleū Et itez Ego at cū mihi mo
 lesti essent induēbar cilicio ⁊ humilia
 bam in ieiunio animam meam. Audi
 eum de vigilia dicentē Media no
 cte surgebā ad confitēdū tibi. ⁊ itez
 Septies in die laudem dixi tibi Audi
 eū de lachrymis dicēte. laboravi in
 gemitu meo lauabo p̄ singlas noctes
 lectū meū lachrymis meis stratiū me
 um rigabo Audi eū de austeritate vi
 te Qm cinerē tāq̄ panē māducabā ⁊
 potiū meū cū fletu miscebaz. Et quid
 memoro q̄ de ppheta sunt? Audi ite
 rū ch̄i testionū dicēs Inueni dauid
 filiū iesse fm̄ cor meū Et tū p̄ tot ge
 sta p̄ tot celebrima officia t̄les i erro
 res delat⁹ p̄cidit Neq̄ q̄ p̄fidat h̄ q̄
 tidie roborer. apli disciplina illd accipi
 ens Qui se putat ita exideat ne cadat
 Primā audistis causā scōaz accipite
 Quo peccatores min⁹ suis de rebus
 despent Sz si peccauit q̄s q̄tidie cō
 fiteatur q̄tidie peccatū tā et si milies
 peccauit p̄stat milies p̄fiteri Nihil eū
 desperatiōe deterius Si q̄s ei despe
 rauerit peccatis: peccās iā n̄ ad sāita
 tē recurrit. aut nō vides medicos si
 de salute egrotātis. diffidāt n̄ iā cura
 re? Dicūt ei q̄ maluerit infirmāti da
 ri? q̄ n̄ vltiorē suscipit morb⁹ curā
 Artis ei industriā morbi malicia vī
 cit Nec dicūt qui de egroti salute de
 sperāt. Si vero sāitas expectat oīa
 faciūt/egroti salubres afferūt medici
 nas P̄dari mō si q̄s pccis desperādo
 cesserit q̄i nō supsit penitēti sal⁹ sese
 mai⁹ in maluz stimulat Et tu ergo si
 noueris peccati ad ipm peccati sumū
 cede. s. ⁊ adulterio in delā accessisse ⁊

sanitatē tā et si milies peccauis con
 fessionē te excita Nec at dico n̄ vos
 alliciēs ad peccādū h̄ pccōres ad cō
 fessionē prouocās/q̄ndē deus pius
 et clemēs vel maria peccatoz delet
 Quid enī mai⁹ ceder adulterio? Et tu
 ipsū audi ppham ipm p̄itēte. Dixi
 inquit confitebor aduersi. me iniusti
 ciā meā dño et tu remisisti impietātē
 peccati Propt̄ea et peccatoz maria
 ch̄is peregriat⁹ i terris r̄misit Latro
 nē padiso iduxit publicanū fecit euā
 gelistā/blasphemū paulū orbis aplm
 vt peccās tu minus desperes/h̄ pec
 catū fatēdo deleas/salubremq̄ ingre
 diaris viā Cōfitemi ei dño qm̄ bon⁹
 qm̄ in sc̄lm̄ mīa ei? Ecce scōaz causā.
 terciā accipe Debuit ipe saluator n̄r
 pegrinā fm̄ ipaz i carne p̄ntiā mixtu
 rā q̄ n̄r carnis suscipē ⁊ cū hoib⁹ cō
 uersari Sz qm̄ d̄s erat ⁊ idē lñ pccō
 sol⁹/p̄misit iustos p̄pū p̄s arbitriū
 hūanis errorib⁹ incuruari n̄ iā ipe ad
 peccatū ipellēs/sed arbitrio p̄mittēs
 fm̄ propū nūcū ābulare Sic itaq̄ in
 fidelitate sc̄s peccauit abrahā p̄tēa
 penā n̄ effugit a deo vt seruiret eius
 semē ānis q̄drigētis Et itez moyses
 n̄ glouificās deū cū aq̄ de petra dona
 uit igratis/atq̄ iō ad eū deus Nō vi
 debis inquit terrā p̄missiōis/et non
 introib⁹ i eā Sic ⁊ huic p̄misit i pccō
 cadē q̄ sol⁹ ipe i hois corpe sine pecca
 to inuiciat Quare ⁊ pphā dauid cū de
 cetēo ad peccati p̄fessioē ⁊ v̄is h̄ hoc
 diē de eo Tibi soli peccauī ⁊ malū co
 rā te feci Quare? vt iustificeris in ser
 mōib⁹ tuis ⁊ vīcas cū iudicaris Cū
 inqt veniēt dies illa/massa n̄r emiscuē
 māifesta ēit sedēs i dext̄a maiestatis
 dei Sede ei a dextris meis donec po
 nā inimicos tuos scabellū pedū tuoz
 In illa itaq̄ die apparebit corpus.
 q̄ de natura n̄ra suscepit superi⁹ cor
 p⁹ ⁊ infēius corp⁹ Glidebit inqt eum

Sermo xii Johis chrysostomi

in quē trāssixerūt Sz hoc quidē pec-
catis grauati videlz nostrū Illud ve-
ro sine peccato/sz peccatorū exigēs pe-
nas vt iustificeris i fmoib' tuis rvi-
cas cū iudicaris. Quō/qmquidē pec-
catū nō fecit/neq; inuēt' ē dol' in ore
eius Ipsi gl'iaz imperiū nūc et sp et
in secula seculorū. Amen.

Eiusdē de peniten-

tia sermo .xii

Am g turbie secularium
rez liberati aiaz lectioe di-
uini reficim' l'arū Sic fa-
ciūt r nante Cū ei procel-
la digressi fuerit/ r multū deī pelag'
decurrētes in portū decesserit quie-
tū/dimittētes vela/dponētes remos:
egrediētes nauū/quiete sese/sōno cor-
p' recreātes/robustiores conat' reli-
quam ad nauigatiōez pparant Hos
imitemur et ipsi/atq; oī pcella tumult-
tūq; et fluctib' liberati/quasi trāquil-
lā ad quēdā portū scripturarū ad le-
ctiōē impellam' aias Eteī port' ē a
fluctib' liber/mur' firmissim' turis mi-
nime nutās/glā n' dirspicēda/n' viciā-
da arma/felicitas mīme lāguēs/cōti-
nuavoluptas r q̄tquot dixerit q̄s bo-
na sacra cōperiet in scriptura/eadē r
merore abiecit/leticiāq; pseruat/pau-
perē ditiorē ipsis felicib' facit/diuiti-
b'q; firmitatē adhibz/et peccatorē in-
stū reddit/ et iustū stabilitate pfirmat
malāq; euellit/bōa inserit/fugat mali-
ciāz/inducit vritē. Nō iducit modo
sz radicibus etiāz firmat: p̄tinuāq; fa-
cit pmanē/spūalis exis medicīa. Et
qmquidē dina q̄daz r ineffabil' ē passio-
nū extinctio. Naz r spūas passionū ex-
turpat/purāq; tellurē fddit/semīnāq;
demittit/pietatis atq; ad vigore fru-
ctū agit. Neq; igit tot pigritem' a
bonis/neq; deficiam' a pūctū/sz huc
frequēti' cōuēiamus q̄ sp curemur.

Et ne quis luore stimulet diuiriē vi-
dēs neq; depmat iopia/sz r pdiscēs
naturā trāseat q̄dē ymbrias ipas/ ve-
ritatē aut cōplectat. Quoadusq; enī
q̄s sese lōgi' a vritute pstituerit magne
vidēt hui' vite negociatiōes Cū ho-
i luce dināz sese scripturarū pstituit.
tūc leuitatē et breuitatē vilitatēq; sū
mortaliz harū rerū manifeste discit.
q̄ fluminalib' aquis non cōstantius de-
fluūt sū et apparuere decurrūt. Qua-
re pphā philosophans in his pusilla-
nīes ac miseros humiq; deueros vo-
cat/qui ad diuitiaz phāsiā āhelant
tremētesq; hos corripēs ab ea atq;
frucās trepidatōe et suadēs/q̄ nihil
essent/despici oporteres. Ne timeas
iquit cū diues fact' fuerit homo aut
cū multiplicata fuerit glā dom' ei'. Nō
ei dixit gloria sua sz gloria dom' eius.
Qm cū mouet nō accipiet omīa. Vi-
disti ditōis sūtilitatē et manifestā diui-
sionē? Nō enī dixit cū multiplicā fue-
rit gloria ei' sz gloria dom' ei'. Estē
dēs sane alterā q̄dē esse hoīs gloriāz
alterā gloriā dom'. Dom' q̄dē gloria
porticus deābulatoria/lacunaria pul-
cra/pauimentū/gēmarū ornat'/ p̄ta or-
tuli/seruorū mltitudo/sūptuosa queq;
supellex. quoz nihil ad hoīem. Hoīs
vero glā fides rcā/ zel' in deū: chari-
tas hūilitas māsuetudo. assidua oīd
elemosyne. phie ornat' mox cetera
vniuersa vtutis mēbra. Et illa q̄dez
possidēs haud inde gloriā pseqt neq;
iure q̄s pgnōiabit bon' sz p. vniuersa
se malicie inditiū. Nā et crudeles. et
inhūai sordidiz et phie exptes. recti
tāt i comedijs q̄ eīusmōi sū/atq; suas
in his opes onrāt Igit n eadē hoīs
vti p̄dixi'. sz dom' ē gloria Qui vero
i deo sese castitate. ornatu māsuetudie
hūilitate accurate deuouēt hos āmi-
ramur p̄dicam' laudam' qmquidē ea po-
tissimū ē hoīs gloria Nec igit sciētes

nihil ex illis imitandum esse puteris/ nihil quod ad eos pertinere/ quod eis deus preceptum sunt. Nam opes luxurie occasio malicie schola turpis vite et defluentis causa: aie corruptela/ via ad diuersa ferens mala/ cursus nullum habens bonum his quod abutuntur finem. Idcirco fures/ hic murrum fossiores/ doli facientes transfuge/ in semet ipsis furti morbum nutrientes. Sed eas vbi deponem? In terra suffodiamus? Alibi. Sed meis si ipse consilijs acquiescere volueris: modum tibi dixerim quo transfugas opes fidas tibi reddideris. Quoniam modo transfuge ipse tenebuntur? Distribute manent/ custodite fugiunt/ atque vel ab ipsis agricolis disce. Nam illi quod frumenta si domi conclusa tenent verminum in escam mittunt. Si vero disperserint in terras non modo custodiunt sed etiam augent. Sic et opes statim quod in arca atque sub sera et vete defosse cito transfugunt. Si vero eas in vases disperseris pauperum non modo non fugiunt sed et maiores inde resurgunt. Nec igitur sciens malibus fac eas milleis detineri viduas scilicet orphanorum infirmorum/ neque enim diffugere poterunt tot detente malicia sed cum firmitate et perseruant plane et crescent. Et quod pueris inquit reliqua meis? Magis vero non te totas cogor euacuare? Nam et tunc pueros fecisses ditiores. Pro pecunia enim dei ipsis propitius reliquies/ atque ex elemosyna licet fertilitatemque. Nam ei homini pueros despiciet deus. Naud itaque existimare substantiam his minorari elemosyne amore et opa. Multiplicabit enim ipsis firmitatem que finis deum est bone voluntatis si eis hoc imprimis ipsis depositum faciens. Si autem inopia ipse timuit/ et is superuacuum est timor. Qui enim malos nutrit/ multo magis et egrotos et captiuos et inopes. Nec igitur sciens superflua quod amputa. Facque pauperibus in necessarijs supplementum

Nam si calciamenta quis supra mentem suram pedibus adegerit: itinere certe prolixiori impedimento sentiet. et vestimentum induens corporis statum excedens pari modo implicabit. Atque quod superfluum ubique/ in eo quod satis est. ad oportunitatem inutile est. In pecunia multo fortius id euenit. Et qui supra quod est satis habent/ non modo in ipsa sufficientia/ sed et in necessarijs quod busque impediuntur. Nam qui de foris in agone currunt/ et ipsa exiunt vestimenta/ viam vero in celum ferentem/ et eandem artem et arduam tot cum impedimentis quomodo poteris superare. quandoquidem et velox loci et expedito cuique pene impossibile est desideratum optime huius vite finem consequi. Sparge superflua igitur in pauperes. Et quod iuitus fortasse paulo post ipsis inimicis es cessurus/ id ipsum volens deponere/ tuamque fac quod tuam non sunt. Neque enim vllum habebis rursus. vllam indulgentiam/ cum hinc abiens christi tribunali astiteris/ roemque factorum ponas. Fugiam? ergo fures auaricie morbum/ neque ipsis irrationabilibus ferociores sumus. Illis contra omnia et terra et fontes et pascua et montes et valles/ atque nihil alterum habet pro altero. Tu vero homo mitissimum animal fera sis violentior/ atque infinitas pauperum escas domi condidisti. Quid quod non modo natura nobis contra se et alia his multo plura. et aer et mare et ignis et aqua et fontes et vita et mors et adulescentia et senectus et morbus et sanitas esce et vestitus indulgentia. Et spiritualia pari modo contra se sunt. Sacra mensa dominici corporis/ regni promissio lauacrum regenerationis/ purgatio peccatorum. iusticia sanctificatio/ et redemptio arcana bona/ quod oculis non vidit nec auris audiuit et in cor hominis non ascendit. Quod ergo non indignum qui tot tantisque mutuo conicamus de pe-

Sermo xiiij Johis chrysostomi

cuncta tā esse diuersos/atq; idē nō feruare cognomēti/ h; ipoz aialū de se prebere feritate? Et id debētib? nob; his paulo post cedere/ et nō mō cedere/ sed et insup; supremis de malis periclitari. Nā mors vsu quidē abducit: ad penas vero reliquū atq; ad etna mittit tormēta. Igī q; hec min? fiāt. multa vtamur elemosyna Ipsa ei est regia vīrētū. que illic cū fiducia afflāct: tormentis q; eripiet. Et nemo repugnabit ei qui secū in celum abierit. Nā z leuis eius ē penna/plurima q; fidētie sibi sublimitas inē/ atq; ad ipm ascēdit regalē thronū alimos suos audacter agēs. Orōes ei tūc z elemosyne inquit ascēderūt in mēoriam in conspectu dei. Quo g; z ipi ad illaz altitudinē tollamur ab ipozitūa auarietia liberati. atq; inuilibus delicijs/ z honoz cupiditate supflua/ queq; vti lēa faciam? multas illic nobis thesauriflātes diuitias. Atq; dextre ei? crede manū qui decimā nō exigit/ qui z custodire has potēt diligēter/ atq; hūc in iudicij die mitis ppiā? q; inueniri: tā et si milies peccauerim? ad indulgētiā puenire nos et respōso dignos efficiere. Magnū etenī bonū et dei donū elemosyna ipsi deo potētia sua cōiūgēs. Id maxie et a sapiētib? quidaz dixit/ magnus hō et honorabilis vir misericors. Ea nra ē grā que mortuos excitat. Hoc. n. in noīe iesu mortuos excitare potēm? quātō magis eluriētē nutrire. Iesū Sed hic tu christo beneficijs tribuis/ illic tu tibi. Et meritū ipz nō q; suscipiat q; sed qd faciat/ bonū pūcit. Nūc qdē insignis dico. debes ipe deo In elemosyna vero deū habes debitorē. Est elemosyna cū de pposito/ quīdē liberalitate fit/ quū abunde/ quū nō te tā dare censēs q; accipē/ quū quasi lucrātes atq; haud amittētem/ qūquidē nisi sic exi

stimaueris nō ē gratia. Eum ei de necessarijs vsibus min? desperare decet. Nā quō erroneū nō ē alteri? te solueret tristitia et simul in hoc ipso cōtristari. Nā ei tā ipsā elemosynā esse finis. h; neq; illū ipsū chm enutriti. Nāz p;tristatis q; alterz tristitia libēasti: sūme seuitie z fēitatis idiciū gēs. Quā prestabili? fuerat nō liberare q; sic liberare. Quid at oīno tristis homo? p;fusus aut tū nō minuit. Si hac viceris snia ne tribue. Si ei min? fides qd tibi i celis accumulet ne dederis. Sed hic queris tibi rependi? dimitte elemosynā esse elemosynā z nō negotiationē. Multū qdē z h; fceperit? Sz non sic receperūt quasi plura his qui nō receperūt haberēt. Ex his quidā infirmiores receperūt/ qūquidē ad illū nō valde festināt. Et quēadmodūz nebulones ad regalē vocati mēsa/ atq; idoneū nō expectantes temp? qsi parui pūci suā offēdūt leticiā/ comestatiōe p;ueniētes cibis ad crapulaz repleti grossioribus. Sic z hic quidē hi mercedē qūnt/ z eoz que illic sunt minorāt bono. Atq; fenerās ipe multo post pōrē desiderat habere sortem. fortasse neq; recipere desiderat/ q; per morā in manus crescat fenus. Nūc aut cito reperis et hec quidē/ quū hic ne quāq; futurus sis h; illic ppetuo mansurus nō hic indicād? sed illic penas datur? Aut si quidē tibi quis domus edificauerit quā nō habitatur? fores id iacturam fortasse duceres. Tu hō hic vis ditescere vnde et ante vespaz sepe numero profecturus es. Nescis in aliena nos terra versari veluti peregrini et incole et transmigratores? Nescis incolas eici cum nō pficiūt aut nō sperāt: qd ipsi patimur? p;ptea et quēcūq; edificauerimus hic dimittem? Nā enī pmittit dñs eadē accipientes abire/ tā et si domos edificas

uerim? tã et si agros emerim? aut ser
uos aut supellectilẽ/ aut qd simile nõ
modo nõ pmitit qui hic bona capiunt
nõ abire sed neq; tibi cõputat. Pre/
dixit eni tibi ne edificares aut in alie
nis impẽderes sed i tuis. Quid ergo
tua dimittes in alienis et operaris? et
ipẽdis? Quo labore et mercedẽ amit
tas atq; insup vltia tormenta subeas?
Minime/ obsecro. Quidquid natura
sum? incole et ihonorati et abiecti. hic
fortasse si ciues esse voluerimus/ neq;
hic erimus neq; illic ciuũ fiduciã acci
piemus Si vero q̃ incole puerfates
erim? et hic accipiem? fidetiã et illic.
Iust? ei in his nihil habens bonis h
in oĩm quasi in suis versat bonis. et i
celum abiẽs videbit eterna tabernac
ula. Et neq; hic quicquã patiet inco
modi Neq; ei alienigenã quis euz fa
cere potẽt qui oẽz sub se terrã habu
erit/ et i suã veniẽs patriã veras ostẽ
det opes Quõ igit vtraq; psequimur:
et presẽtia et q̃ illic sũt bona/ pũtibz
p sufficiẽtia vtamur/ et celi erim? ci
ues et multa fult fidetiã Ea igit pre
faciamus vniuersa quo apprehẽdam?
illa/ q̃ illis fruamur bonis Sic oro sic
obsecro i idipsũ studio multo incũba
m? Neõ in casura vrbe edificat Dic
inq; si q̃s tibi prenũciauerit post añũ
ipsã casurã vrbe. num fortasse in casu
ra vrbe edificaueris? Id itaq; nũc di
co nequaq; in hoc edificem? mũdo. ca
det. n. paulo p? et cuncta peribũt Quid
dico cadz? añ ipz casũ ipi perim? atro
ciaq; patiamur mala Quid i arena edi
ficamus? edificemus sup petrã. Qua/
cũq; ei impetus fiet incõcussa illa qui
dem fuerit edificatio eamq; demoliri
nihil potẽt. Cũ ei sepe numẽo terre/
motus fiunt et incẽdia bellozq; con
gressiões nob etiã viuẽtibz ea nob
eripitur dom? sepe autẽ et vna multa
pereũt Quã si et eadẽ presisterit morb?

preueniẽs: aut cito trãffert/ aut manẽ
tes neq; ea vti cõmode pmitit. vbi
enĩ voluptas ibi morbi et calumnie et
insidie Aut si nihil hoz liberos non
habentes anxij sepe viuim? tedio affi
cimur. turbamur/ n hñtes quib? ipas
dom? aliaq; dem? vniuersa q̃ in alie
nis laborantes affligimur Qũq; et ad
aliẽos ipsa pũcit euz domo hẽditas:
nõ mō nob pmoietib? h etiã viuẽti
bus Quid ergo miseriũs q̃ in id euz
labore conari quo inimici nobis inui
tis hereditate succedãt/ atq; quo illi
quiescãt/ delicate viuant/ gaudeãt tu
is laboribus. Hoz exẽpla in vrbib?
plura vidẽtur. Sz ne tristitia eos pi
ficiam qui eiusmodi inciderunt tacebo
Possem et eorũ aliquod fortasse vel
nomiatim exprimere/ prolixiorẽ q;
narrationem facere/ multasq; vobis
domos ostendere que propos hostes
susceperũt eorũ qui in his laborarũt.
Non domos modo sed et micipia/ at
q; vniuersa sepe hereditas ad inimi
cos deuoluit. Eiusmodi enim huma
na sunt bona. In celis vero nihil ti
mẽdum est tale/ neq; vt morietis sup
ueniat hostis hẽditatiq; succedat Nõ
ei illic mors nõ hostilitas. Taberna
cula vero scõrũ sola sunt/ atq; i scis
illis exultatio gaudiũ et leticia Glor
ei inq; exultatiõis in tabernaculis in
storũ. Eterna sunt tabernacula illa si
nem nõ habẽtia Non eadẽ tempore
concidũt/ nõ possessores mutant/ sed
permanẽt continuo in vigore. Neq;
enĩ quid corruptibile ẽ illic aut mor
tale/ sed vniuersa et stabilia et immor
talia Hanc in structuram pecuniã im
pẽdamus. Nõ architectorũ sane/ aut
operariorũ magna nobis fuerit cura.
pauperũ manus eiusmodi domos cõ
struũt claudi cecutiẽtes illas edificãt
Ne mireris/ q̃n q̃dez hi et regnũ noi
bis propinãt/ fiduciãq; nobis ad deũ

Sermo xiiij. Johis chrysostomi

tribuit. Nam elemosyna ipsa artifex est
optia illorum quod propugnatrix et tutela quod
exercet eam. Et tamen deo amica est et co-
minus sibi se assistit: quos amauerit
his facillime gratiam impetrauerit: modo
non patiat a nobis iniuriam. Quod ve-
ro patitur? Cum ea fecerimus ex rapina:
adeo quod si pura fuerit plurimum tribuerit
fidenter: plurimum animi his qui sibi adhe-
rent. Immo vero et per terrenis eorum rebus
orat: tanta ei est vis. Eadem vincula dirigit
pit: tenebras soluit extinguit ignem: stri-
dorem effugit detestum. Idcirco multa cum faci-
litate celorum aperuntur porte: ac veluti
regia ingrediente nullus custodum ipsis
in portis positorum audet interrogare
que sit aut unde iter agat: magis vero
illico suscipiunt omnes. Sic et elemosyna
regia omnino est deo similes faciens. Estor-
te inquit misericordes sicut pater ve-
ster celestis. Pennata est enim et leuis
aureas habens alas: ipsos supra modum
delectas angelos. Ibi inquit pene co-
lumbae deargenteate: et posteriora dorsum
ei in pallore auri. Apud ipsam regalem
thronum persistit. Cum iudicamur repetere
immiter tormetis quod nos eripit suis pro-
plectens ac protegens alis. Idcirco vult de-
atque adeo usque diligit ut multa de hac
ipsa disputet. Elidua et orphanus et
pauper inquit reficietur ab ea: vult appella-
ri deus miserator et minoris logarithimis
et multe miserationis et verax. Misericor-
dia dei super omnes terram. Ipsa enim
elemosyna humanum genus saluauit:
nisi enim misere fuisset vniuersa fortas-
se perisset. Ipsa nos existentes hostes
reconciliavit deo. Ipsa infinita operata est
bona. Ipsa dei filium compulit seruum fi-
eri et semetipsum exinanire. Hanc emu-
lemur per quam saluati sumus: hanc amemus.
Nihil ei christianum tam per se fert chara-
cterem quam elemosyna. Hanc et infideles
quique mirantur. Multis ei et ipsi locis
dei misericordiam petimus et ad ipsam vicimus.

Miserere mei deus secundum magnam
misericordiam tuam. Ipsi incipimus. Magis
vero non priores incipimus. Jam enim
et ipse suam in nos misericordiam possedit vel sal-
tem secundi sumus. Si enim homines misere-
ricordis: quod infinita dederit peccata
miserentur: quanto magis deus? Audi
prophetam dicentem. Ego quasi oliua
fructifera in domo domini. Eiusmodi sumus.
Neque enim satis est oliuam fieri solum: sed
fructiferam. Sunt qui miserantes parua
dant toto anno labente: aut offit hebdo-
mada vel paruum quid exhibentes. hi
oliua quidem sunt: non fructifera vero
sed arida. Quod quidem misereatur oli-
ua: quod autem non prompte aut ex animo
haud fructifere. Sed nos fructiferi si-
mus. Sependiero dixi et nunc dico.
Non datis mensura elemosyne magni-
tudo meritis: sed dantis proposito. Velu-
ti enim vidua totas opes exhausit ex
tota anima. Exemplum id et ipsi imitemur:
quo minus de se desperet pauper: quasi
ex proposito non dederis. Tulerit quod
daz capillos in templo straturaz: neque re-
pullam passi sunt. Sed aurum siquidem
habentes: capillos si attulisset: maledi-
cti. Si vero hoc habentes solus ad ip-
sum tulerit: accepti. Propterea et Ca-
yn accusatur: non quasi vilia tulerit:
sed quod eorum que habuit viliora obtu-
lit. Maledictus inquit: qui habens mas-
culum: et feminam corruptum deo ob-
tulerit. Non solum maledictus dicitur: sed
qui habet inquit: et parit. Si quis igitur
tur non habet: crimine liberatur: magis ac-
mercedem habet: modo. sententia propo-
siti: talis ad periculum flectat: atque sibi
pacifica in mansuetudine respondeat:
vel usque ad calicem aque frigide: da in-
digenti: et tribulanti compatere. Sive
ro et hec minus habueris: vel suspirium
sibi proferat: atque omne tribuisti. Nam et in so-
nis oculis te vidit quod habueras dedis-
se. Quid ei duobus obolis vilius: quod

capillis minus aut farine flore tenni?
Et tñ hec placuerunt. q̄ vituli. q̄ au
rii. Etenim in eo qd̄ quis h̄z acceptus.
haud i eo quod nō h̄z. Et quod tua
habuerit manus. eo bene facit. Quae
indigētibz libēter tribuam? oportu
na: quāq̄ modica sūt: q̄uis pua eant
dē euz illis accipiemus mercedē qui
plura impēdūt: magis aut̄ maiorez ta
lenta decem milia p̄ferētibz nō euz
p̄posito. Nec agam? atq̄ ineffabiles
dei thesauros assequemur. que nō au
diamus modo: sed ⁊ operibus cōpro
bemus. Quorū oēs nos cōtingat fieri
p̄potes i ch̄o iesu dño nostro cui cū
patre gloria vna cū scō spiritu nūc ⁊
semper et in secula seculorū Amē.

Eiusdē beati iohā

nis chrysostomi de p̄nā sermo. xiiij

Uā iocūdi spiritualis hu
ius nob̄ maris sūt fluctus:
et ipsis q̄ in pelago sūt io
cūdiorez. Illi quidez ven
torū insolētia: hī audir? desiderio exci
tant. Et illi quidē sublimius agglome
rati trepidatōez gubnatori plurimā
inferūt. Hi vbi apparuerit dicentē si
dentia multa cōuallāt. Et illi quidez
furibūdi maris argumēta: hī aīe leta
bunde sūt indicia. Et illi petris illis
ignobilē sonitū reddūt. Hi verbo do
ctrine cōtriti blanda voce redūdant.
Sic ⁊ zephyri flatus i fata cadētes.
atq̄ ipa spicarum capita inclinantes
ac releuantes in terra maris fluctus
imitatur. Sed et illis satis iocundio
res hī. Nō enī zephyri flatus: sed spi
rit? grā aīas releuat calore: et ignis il
le de q̄ olī ch̄is ignez veni mittere in
terrā. ⁊ qd̄ volo nīsi vt accēdat. hunc
ei video immisū accēsus q̄ i aīab? ve
stris. Qm̄ igit̄ tot lāpades vob̄ ch̄i
timor accēdit: agite hic doctrīe oleū
institlem? q̄ vobis abūde lumen fiat.

Etenim nobis de cetero ieiunij tps ad
finē vrget. Nā stadij media p̄tergres
si reliquū ad ipm̄ finem p̄tēdūm? Si
cut enī incipēs ad mediū festinat: sic
mediū p̄tergress? desudat ad finem.
Igit̄ temp? ad finē euolat: atq̄ de ce
tero portu cymba p̄spicit. Sz qd̄ q̄r
tur nō iam ē ad portū puenire: sed na
uē haud lucri vacuā trahē. Oro vos
oēs et obsecro suā quisq̄ ad p̄sciētā
ieiunij negociationē reputet. Quā si lu
cri multuz accumulati inuenerit: ne
gociationi addat. Si nihil congrega
tū sit: reliquū t̄pis negociatōi impē
dat. Quoadusq̄ stāt nūdine negociā
tes de magno sperātes lucro. cōtēda
mus: ne vacuis excidamus manibus
ne ieiunij laborem tolerantēs. ieiunij
amittamus premiū. Licet ei ⁊ ieiunij
laborem sufferre. ⁊ ieiunij fructū non
cōsequi. Quō? L̄ n̄ sc̄z esca abstinem?
p̄cō n̄ abstinem? L̄ si carnib? qd̄ n̄ ve
scimur/ deuorā? tñ paupey domos:
quū vino qd̄ez haud inebriamur/ ineb
riamur. Nō desiderijs prauis. Quū
qd̄ inedia totā t̄nfigim? dic̄/ atq̄ tan
dē impudicis in theatris cōsumimus.
Ecce ieiunij labor/ ⁊ ieiunij fruct? nūc
q̄ ē: quū iniquitatis theatra cōscēdim?
Nō ad vos mihi ē sermo. Noui enī
ab ea accusatōe vos vacuos eē. Sz
mos dolore p̄ssis ē/ quū eis n̄ s̄t q̄ do
loris dāt causā. i p̄ntes irruē. Quod
enim lucrum theatra iniquitatis ascen
dere ad cōmunē luxurie officināz in
troire ad publicū incōtinētie gymna
sīū. super cathedrā sedere pestilētie?
Eteiz cathedrā pestilētie/ ⁊ incōtinē
tie gymnasiūz/ officināq̄ luxurie atq̄
oīa deiceps ipudica. orchestrā si qd̄ di
x̄it. haud peccauit/ pessimū illū locū
plūmozq̄ morboz plenū/ babylō: cā
fornacē. Dino ei veluti i fornacē q̄n
dā p̄pellēs in theat̄z diabol? vrbē/ sic
inferius flammā sumministrās/ nō iā

Sermo. xiiij. iohis chry.

malleolos summittēs veluti barbarus ille/ neq; naptā neq; stuprā neq; picē/ s; his multo peiora fornicarios visus/ turpia verba/ delibuta mēbra. atq; oīs plenos malicie cantus. Illā igit fornatē barbaricē man? accēderūt. hāc autē fornatē cogitationes barbaris isipicēiores accēdūt. hec illa peior qñquidē ignis deterior n̄ qui corporis naturā sed qui bonā aīe depoptilat habitudinē. Et qđ nocenti? ē/ neq; ipi qui cōburūt idipm sentiūt. Si enī sentirēt nō iā estusuz illuz in his risum emitterēt. Igit id vel pessimū est malum cū quis infirmans neq; id ipm qđ infirmatur nouit. et misere ardet et erumnose nō sentit incēdium. Quenā ieiunij vtilitas dic mihi? Cū qđē corp? arces legitimo a nutrimento Iniquū hō nutrimentū aīe inducis? Cū diez illic trahis sedēs/ cōez naturā intūēs deturpatā deformatāq; mulieres fornicarias/ adulterio dānatos illos. cuiusq; dom? mala colligentes. Nāz fornicationes videre dat? et audire blasphemias/ quo et ipsos per oculos p̄ auditū ipse aīe morbus pcedat alienas imitat calamitates vñ et ipis nob̄ inest turpitudis. Qđ igit ieiunij lucrum dic mihi aīa cibi eiusmōi nutrita? Quib? oculis vxorē illis ab atris videbis? qđ? oculis videbis filiū? qđ? domesticū? quib? amicū? Necesse ei aut dicētē illic gesta turpitudis dic/ aut tacētē rubore cōfūdi. S; hīc nō sic abis. Licebit vero domi multacuz fiducia vniuersa narrare/ ppheticas voces/ apostolica dogmata/ leges dñicas omnē virtutis mēfaz apponē: vxorē q; narratiōib? eiusmōi pudicio rē reddere/ amabiliore filiū/ chariore domesticum atq; ipm inimicū psuadebis odiū deponē. Glides quō hec qđez atq; vbiq; salutaria dogmata. illa hō spurce vbiq; resonātia. Que igit

Ieiunij vtilitas age/ cū corpe qđē ieiunas/ oculis hō mecharis? Adulterii nō ipa mō cōglutatio aut copula corporis/ s; et impudic? visus. Que vtilitas quum hīc illuc abis? Ego corrigo ille corrūpit/ Ego medicinas morbo adhibeo/ ille morbi causam mīstrat. Ego nature flāmā extinguo/ ille libidinis flāmā accēdit. Que vtilitas dic mihi vnus edificans et vn? destruēs? Quid sup̄ laborē pfecerūt. Nā ergo hīc incassuz sed vtiliter cōuersemur: quo fructuose q̄ minus inuanū hīc/ q̄ nō in vtile/ atq; ad dānationē vn? edificās et vnus destruēs/ quid supra laborē phuerit? Aut si multi fuerit edificātes/ vnus aut destruēs: facilitate subuersōis edificatiū multitudo vicef. Magnū pfecto turpitudis malū et inuenes et senes ad idē studiū festinare. S; vtiā eousq; esset malum. Etenī id vel hōi libero intolerabile fortasse videret et dāno plectē dñi maxio/ improbatōe sez et cōfusiōe. Vtū enī neq; qđ ad cōfusiōem vsq; irrogata correctio sed tormēta imminēt et pene. Necesse ē enim illic sedētes adulterij delicto notari/ non q; mulieribus cōpulerentur illic/ sed q; impudicis eas intueantur oculis. Eteniz his necesse ē quē/ piam adulterio deprehēdi/ neq; men vobis dicam sermonē/ q̄ minus negligatis/ sed diuinam legem explicabo. vbi neglectui neq; loc?. Quid ergo diuina lex inq̄t? Audistis qm̄ dictū ē antiquis non mechaberis/ ego autē dico vobis q; quicūq; viderit mulierē ad cōcupiscēdum eam iā mechat? est eā in corde suo. Vidisti adulteriū cōsummatum? vidisti cōpletū peccatū? Et quod deterius i adulteris deprehēsus in adulterio nō hūano sed diuino sub iudicio adulterij reū esse. Hīc immortales pene. Quicūq; enim viderit mulierem ad concupiscēdū eā

iam mechatilis ē eā in corde suo. Non modo morbi sed et morbi radicē euellit. Radix enī adulteriī concupiscētia impudica. Quare nō mō plectit adulteriū/ sed et concupiscētiā adulteriī mīrez. Sic et medici faciūt. Nō ad morbos instāt solū sed et ad cās etiā tollēdas. Quāuis egrorātē oculū viderit/ prauū rheuma desuper a tēpibus pēscit. Sic et christ⁹ facit. Ecce mala ē adulteriū oculorū ē morbus non corporis solum sed aīe pus. Idcirco inde cōpescit rheuma impudiciē p timorem legis. Quare nō mō adulteriū punit/ sed aduersus concupiscētiā vliscitur. Itā mechat⁹ ē eam in corde suo. Cor de corrupto q̄ deiceps utilitas in reliquo corpore. Quēadmodū ei in plantis et lignis si quādo exellū videmus: reliquā de cetero repudiam⁹ partem: sic et in hoīe cui id perierit inca sum. ē inde reliqua corporis sanitas. Auriga perijt fractus deiect⁹ ē. vanū in posterum equi currūt. Laboriosa lex et multum oneris habet. Sic igit⁹ et magnā hz coronaz. Eiusmodi nāq; laboriosa magnas habēt retributiōes. Tu vero nequāq; laborē attēde/ sed retributionē cōsidera. Sic et in vite reb⁹ fit. Si enī laborē pspexeris/ graue atq; onerosum/ si vero retributionē cogitaueris/ leue ac facile qd subē. Sic et gubernator si flūd⁹ viderit solū/ nūl/ quā portu scāfā digrediet⁹/ sed ipaz p flūdibus utilitatē pmodūq; meretur: atq; ita demū innabili se credit pelago. Sic et miles si vulnera cedēsq; viderit/ nō iā induerit coracem. Si vērō triūphos pē vulnerib⁹ victoriasq; in pratū quasi/ pcurret ad preliū. Quē ei natura grauiā: sic leuiā fuit: quū nō iam labores cogitam⁹: hz ipos laborū fructus consideram⁹. Discere ne vis. quō natura grauiā/ leuiā fuit. Paulū audi dicētem. Nā id ipz momētaneū

et leue tribulationis nostre supra modū in excellis eternū pondus opatur in nobis. Enigma ē qd dicit. Tribulatio. quō leuis. Mac enī repugnāt. hz soluit enigma. illatio. ostēdēs tribulationis leuitatē. Quō ergo ē leuis? quō nō hec que vidēt nobis dūtaxat cōsiderātib⁹. Sed coronā pposuit nunc quidē inuisibilē certā tamē: atq; leue sil fecit seculū. Ostēdit brauiū et desudantē solat⁹ ē. Tu hō cū mulierē videris formosā splēdētē oculis. ornātā stola. libidie titillantē. desiderātē vīlū/ respice desup statē coronā. quō tale spectaculū pretereas. Elidisti conseruū/ dñm cōsidera atq; oīno morbū curabis. Si ei qui disciplina pedagogū sequūt/ nō flectitur/ circū non varie inhiāt/ si studio desistūt/ multo magis tibi qui chm quasi pntem cogitationibus intueris nihil horū fuerit. Qui viderit mulierē ad concupiscēdū eā iā mechat⁹ ē eā in corde suo. Iocū de atq; sepi⁹ legis. decurro lraz. Uti nā et per dies singulos id ipz ad vos decurrere esset imo non ad vos sed ad eos qui peccatis sunt obnoxij/ magis aut et ad vos. Nā vos firmiores essetis/ et qui morbo laborant ad sanitatē citius redirent/ qui viderit mulierē ad concupiscēdū eā iā mechat⁹ ē eā in corde suo. Sufficiūt oēz pti morbū purgare nuda hec verba recitata. Sz ignoscite vulnera purgam⁹/ vulnera hō purgātē necesse et amaras medicinas iponē. Quāto hō magis portabūt xba. tanto magis purgabūt vir⁹. Quēadmodū igit⁹ ignis natura auri natū ē qnto cohēbit tāto magis vir⁹ psumit. sic et xboz timor qnto mētū ipmī/ tāto magis pccm impudiciē nre purgat. Adicigne examiem⁹ xbo. s. doctric/ q min⁹ id ipz cogamur examiare gehenne igne. Nā purgatā aīaz atq; hic abentē ille nō suscipiet ignis. Vni⁹ cui⁹ q ei

Sermo. xiiij. iohis chry.

opus quale inquit sit ignis probabit
 Probem? nosmetipos nūc sine dolo
 re q̄ nec cū dolore tūc pbemur. Quic
 q̄t ergo fortasse dixeris id erit qd̄ dix
 imus laboriosa lex. Quid igit impossi
 bilia nob̄ mādāt deus? Non inq̄m ob
 mutescē/neq; dñō succēseas. Nō enī
 hīc est responsi modus sed pcc̄i addi
 tamentū pori pcc̄us. Qd̄ autē pcc̄oz
 plurimi cōsueverint in dñm suas ac
 cusationes rētorquere audi. Accessit
 ille cui talenta quinq; tradita fuerāt/
 et alia quinq; attulit/ accessit qui duo
 et duo attulit/ accessit cui vnum fuit
 creditū. et qm̄ nō habuit talentū qd̄
 afferret/ pro talento accusationē attu
 lit. Quō? Non inq̄t qm̄ austerus sis.
 O serui p̄terni. Nō cōtērus pcc̄o:
 etiā cōtra dñm statuit accusatōez. De
 tes vbi nō semīasti et tollens qd̄ nō
 posuisti. Sic et i p̄f̄ti vita quotq̄t ni
 hil operant boni additamentū maloz
 faciūt/ accusatōz aduers⁹ dñm. Neq; q̄
 igit dñm incuses. haud mādāt impossi
 bilia. Multa et ip̄a sup̄at mādāt. q̄ impos
 bilia si fuisset min⁹ sua sp̄te sup̄asser
 x̄ginitatē nō p̄cepit atq; in ea multi
 p̄ficiūt. Nō dīcitatē/ in bonisq; nihil
 possidere nūq; mandat/ atq; ab se p̄
 p̄tā multi s̄bam abijciūt ip̄is opib;us
 reddētes testimoniū legib⁹ mādatoz
 inesse multū facilitat. Nequaq; ergo
 sup̄assent ea nisi facilia p̄passet. Nō
 mādauit x̄ginitatez. Nam x̄ginitatē
 mādās in necessitatē et nolentē agit
 Qui vero admōnet auditore relinq̄t
 dñm ap̄te volūtatis. Propt̄ea et pau
 lus inq̄t De x̄ginib⁹ at p̄ceptū n̄ h̄eo
 cōsiliū aut dō. Cernis nō mandatū s;̄
 cōsiliū? Cernis nō p̄cipientē s;̄ admo
 nentē? Alterū n̄citat̄is inq̄t. alter vo
 lūtatis. Nō p̄cipio inq̄t. vt nō onerē
 Monco. et p̄siliū dō. vt alliciam. Sic
 et chrys. nequaq; inq̄t om̄es x̄ginitatē
 tenere. Nā si mādasset oēs x̄ginitatē

tenere. et legē mandasset. esset p̄ceptū
 Nō obediēs. nō iā honore multo dis
 gnaret/ et inobediēs summa supplicia
 dedisset. Elidisti quēadmodū nobis
 p̄cit legislator/ quō n̄ra sollicitus est p̄
 salute. Nūquid non poterat p̄ceptū
 hoc ponere et dicē? Qui quidē x̄gini
 tatē sequēt honorētur/ qui x̄o nō pu
 niant. Sed onerasset naturam/ p̄cit q̄
 nature n̄re. Dimisit extra studiū/ dimi
 sit sup̄iorē certamib⁹ x̄ginitatez/ quō
 et in ea p̄ficiētes suā magnanimitatē
 ostēdant. Nō p̄ficiētes x̄o dñi indul
 gentia digni habēant. Sic et de mēdi
 citate rē nō posuit in p̄cepto. Neq; ei
 simplicit̄ dixit v̄de q̄ habes/ s;̄ si vis
 p̄f̄ct⁹ esse vade et v̄de q̄ habes. In
 tua iacet volūtate/ dñs eris p̄siliū tui.
 nō coarctō nō grauo. s;̄ p̄ficiētē quidē
 coronabo. non p̄ficiētē nō punio.
 Nāz que ex mandato que ve ex debi
 to sunt/ premiū non iāz tale cōsequū
 tur/ que de industria sp̄te q̄ sūt splē
 didas coronas suscipiūt/ atq; horum
 paulum inducam testē. Si euangelia
 zahero inquit non est mihi gloriatio.
 Quare? Necessitas mihi imposita est.
 Ne enī mihi est nisi euangelizauero.
 Cernis in legib⁹ hinc quidem p̄ficiē
 tē nō multū h̄re p̄mij. necessitas ei
 est. Qui autē nō p̄ficit reus erit sup
 plicio ac vindicta. Ne autē est mihi ni
 si euangelizauero. In ceteris vero que
 ex proposito non sic. sed quid? Que
 est ergo merces mea? vt euangelium
 p̄dicans sine sumptū ponam euā
 gelium christi/ vt non abutar potesta
 te mea. Ibi lex erat. propterea merce
 dis multum non habuit. hic p̄positū.
 quare mercedis multum habuit. Nec
 a me oīa nō inuacū dicta sunt. s;̄ di
 uine legis grā vt ostēdaz grauem nō
 esse/ nō esse onerosam/ nō laboriosam
 neq; impossibilem. Qui viderit mul
 crez ad concupiscendū iā mechat⁹

est ea in corde suo. Elidit simul et id ipsum christus multos legis difficultate accusaturos. quia propter ipsam hanc mundam neque simplicem induxit neque a semet ipso sed antique legis memoriam reduxit a propterea felicitateque illi atque humanitate ostendit. Quomodo autem attendite. Non enim simpliciter dicit. Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam iam mechat. Et eam in corde suo. Hic ergo diligenter attende. Sed prius antique legis remissio sic dicitur. Audistis quod dicitur est antiquis non me chaberis. Ego autem dico vobis quod omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam iam mechat in corde suo. Elidisti geminas leges veterem et novam quam posuit moyses. et quam ipse introduxit. magis autem et illas ipsas posuit. Etenim per moysen. Quare perspicuum est eam ipsam ab se fuisse positam. Non ex Johanne aut apostolorum quoque testimonium usurpabo non ad iudeos mihi contestatio est. Sed a prophetis quibus videntur credere ab ipsis ostendat et veterem et novam unum habere legem. Quid igitur dixeris inquit disponam vobis testamentum novum. Sed vultis videmus quod veterem idem ipse dederit. dicite eo disponam vobis testamentum novum non iuxta testamentum quod disposui patribus vestris Ita sed hactenus non iam re ostendimus. Oportet enim universam eiusmodi fragilitatem adducere in medium manifestaque facere quo primo continuo purus nobis insit nullaque impudicis relinquamus casus. Disponam vobis testamentum novum non iuxta testamentum quod disposui patribus vestris Disposuit testamentum noe cum diluvium fuit. volens nos timore liberare et colluctatione ne diluvium intuentes et imbre idem corde exultu assidue timeremus Propterea inquit disponam testamentum tecum et universam carnem. Itaque ad abraam testamentum circumcisionis disposuit Disposuit testamentum per moysen omnibus notum Dixit hic

remissio disponam vobis testamentum novum non secundum testamentum quod disposui patribus vestris Dic quibus patribus Et cum personarum indeterminatio confusione parit Hic adverte. Non iuxta testamentum quod disposui patribus vestris Nam quoniam credas secundum noe testamentum datus dixisse eius de cetero temporis sic remiscitur. Dicentes enim disponam vobis testamentum novum non iuxta testamentum quod disposui patribus vestris subiungit et tempus in die quod tenui manu eorum ut educerem eos de terra etgypti. Quo prius ostenderet amorem non qui servos eduxit sed veluti patrem filium manu accipiens per sic liberauit Non post tergum sequi mandavit quasi servum sed veluti filium nobilem et liberum manu tenens sic dixit. Elidisti testamentorum duorum testatorem vinculum. Quoniam igitur certaie liberati sumus et ex uno idem tibi ostendat et testamentorum personarum noscatur. Elidisti prophetas qui ex vobis est discite vel eam que figuris prestat quoniam id ipsum perspicuum sit Quidnam per figuram est prophetia Quid ve per sermonem prophetia Brevis ergo id ipsum manifestum faciemus Prophetia per figuram quod et res est prophetia. altera prophetia verborum. Nam per prophetas quibusque verbis persuasit rudiores homo per rerum visionem cohortatus est. Quicquid futurum erat rem magnam in lucem prodire et deus carne suscepturus erat. quandoquidem terra celum fore debebat nostraque natura ad angelorum nobilitatem ascendere Quoniam quidem spem ipsam superavit. et expectationem egrediens sermo. futurorum bonorum. uti novum. et mandatum repente comparens. audientes minus videntesque turbaret. figuravit olim per res. perque verba nostrum assuescens et auditum et visum quodque in lucem futurum erat preparans. Hoc autem erat quod diximus quid est per figuram prophetia et quod

Sermo. xiiij. iobis chry.

est per p. sermonē prophetia Altera qui
de rerum. altera sermonū. Dico tibi.
Rerū prophetiaz et verborū in id
ipsum sicut omis ad occisionē duct⁹
est et sicut agn⁹ corā tō dēte se. sic ob
mutescet Nec p. verbū prophetia Cū
ei abrahā tulit isaac. tūc arietē vidēs
herentē cornibus/ ad sacrificium du/
xit Operare veluti per figurā: procla/
mās nobis. salutarē passiōez Qd igitur
dixi/ vis tibi duo hec testamenta.
p. opa ostēdā? Quēadmodū vidistis
ouem in verbo/ discite et in re/ dicite
mihi qui sub lege vultis esse. bene di/
xit. vultis. Nō enī erat sub lege/ for/
tasse enigma ē quod dicitur Nā lex
adherētes. chō trāsmisit Qui mōro
iniuriat. ignorat et pedagogū Quare.
dicite inq̄t mihi qui sub lege vultis
esse. legē non audistis qm̄ abrahā du/
os filios habuit. vnū de ācilla: alter
de libera: que sūt p. allegoriam dicta
Vidisti per rem prophetiam? In eo
enī q. mulieres hz. nō verbū sed res
ē. Et serua. et libera. ostēdi tibi p.
verba/ qm̄ duoz testamentoz vnus
ē legislator. Disce et id ipsū p. figurā
Abraaz duas vxores habuit. Nec at
sunt duo testamenta. et vnus testator
Quēadmodū illic omis et omis alter
quidē in verbo. alteruz at in re/ mul/
ta vero et operū et verborū cōcordā
tia inest/ sic et hic: testamēta duo. Et
hec Jeremias qdēz p. verba predixit
Abraam at duas habēs vxores. ope/
ribus figurant Quēadmodū igitur
vnus vir et vxores due. sic vn⁹ legis/
lator. et testamēta duo Sed quod di/
xi. vñ vniuersa hec effusa sūt. Jā me/
chatus ē eā in corde suo Sed quare
hec vniuersa? Mouimus. Cui⁹ ergo
gratia. veterem ipsis legem repetit?
Dicit ei ipsis Audistis quoniam dictū
ē antiquis. non mechaberis Cogno/
uit difficile esse mādatū. nō suā propa

natura sed audientū desidā Multa
enī que natura facilia sūt/ difficilia fi/
ūt cū pigritam⁹. veluti difficilia que
sūt/ leuia et facilia sūt/ nobis accurate
p. spiciētib⁹ Nō ei difficultas. nature
rerū inē. hz. exercētū p. pōito Qd vult
simū esse. vel ex eo patet Nā mel. na/
tura dulcedim ē hz. atqz eandē iocū/
dissimā/ sed egrotis: amarū quid atqz
illorū ē/ nō propria illoz hz. egritudis
natura Sic et lex. tāetū videat one/
rosa. nō sua natura. hz. nostra sit pigri/
cia Nā dū ē mihi multū laboris ostē/
dere. factū facile esse Nā id ipsū diffi/
cile aliud dicere oportuerat Nūc enī
dicit. fuge mulieris visum/ a luxuria
recede Quod at penus. oppōitū dicere
fuerat Ex qre mulieres. scrutare alie/
nas formas/ atqz sic libidinē vice Id
ergo difficile fuerat Nā dicere/ forma/
cem fuge. recede longi⁹ ab igne/ flāme
p. ne accesseris. quo sis innocens.
multū facilitatis hz Etenī iuxta na/
turā/ mādatū ē ātiq̄s. n. mechaberis.
Cui⁹ igitur gratia. antiquā legē/ nobis
ad memoriā rōdigat. alterā intro ductu/
r⁹? Quo. s. cōpitiōe discas. n. esse hui/
us atqz illi⁹ pugnā Cū ei pōitur cō/
pitiō tūc fit māifesti⁹ iudiciū Qm̄ in/
ficiatūri erāt quidā. q. legislatoris lo/
co hec diceret. Ecce iquit. vtrāqz al/
ternati leges. pono/ tāc ac disce cōso/
nātiā: nō id solū/ hz. vt etiā ostēdat. fa/
cile. oportuneqz intro ductā. p. pteca
inquit. audistis q. dcm ē ātiq̄is Nō
mechaberis Tā diu i ātiq̄ lege cogi/
tauitis q. doctor pigritati puulo di/
cit. ātiq̄rū doctrina initi volēti. Atqz
ad altiora tollere eū cupiēs dicit. Co/
gita. quātū t̄pis. hac in lectura p̄trui/
sti Sic et ch̄s r̄cordat⁹. eos p̄lixiori
t̄pē tenuisse legē ātiq̄ā. et cogitasse in/
ea. esseqz t̄p⁹ de cetero. ad altiorē cō/
descēdere. ad ipsā q. patrū q̄z fuerat.
legislationē traducit. dicēs Audistis

quia dictū ē antiquis. nō mechabētis. Id antiquis dictum ē. Ego autē dico vobis Si enim antiquis dixisset: merito quereris/ cuius imperfectior ad huc nrā cōsignatura. Ea vero cū alii pullulant. pfectior facta ē. atq; disciplinis perfectioribus/ de cetero tēp⁹ erat Propterea incipiēs a legislatione/ nequis intuens phie sblimitatez. pigriter aut mora teneat. inquit Nisi abundabit iusticia vestra plusq; phariseoz: non introibitis in regnū celorum Plus a me laboris exigitis Quare? Num vna cum illis non suz natura. nūquid non hō similis illis? Quomin⁹ hec dicerēt Quare nobis labores addidit. quare maiores desudationes exquirat? Dicēs labores. dicēs certamina. dicens extensionē legis: et premiorū meminit Nequaquā inquit palestinaz do/ neq; terrā fluentē lac et mel/ sed ipsum vobis celum defero. Neq; in officioz mercede plura solū recipimus. sed etiam in ipsa peccatorum transgressiōe supplicium maius trahimus. Quemadmodum qui legē pcesserūt. mitiorē his penā dederūt: qui peccauerūt in lege Quicunq; enī inquit sine lege peccauerūt. sine lege peribunt. id ē legem accusantem neq; q; habēt Sed hos contra/ ab ipsa natura. sententia inquit feraz inter cogitationes accusantes vel respondentes Sic et his qui in lege peccauerūt. delinquentes sub gratia. grauiorib⁹ suberunt tormentis Atq; drām ipse ostēdit paulus dicens Irritaz quis faciens legē moysi. sine vlla miseratione. duobus vel tribus testibus morietur Quāto magis putatis deteriora mereri supplicia. qui filium dei conculcauerit. et sanguinē testamēti. pollutuz duxerit. in quo sanctificatus ē. et spiritui gratie contumeliaz fecerit? Cernis sub gratia. maiorem penā. ve-

luti et premia maiora. Sed quoniā sancta mysteria. ad memoriam vobis rettuli. horrenda/ ac spiritualia. rogo: obsecro/ deprecor/ atq; omni cū instantia expeto Omne deponentes peccatum. horrendam sic ad mensam hanc accedere/ pacem inquit sequimini/ cū omnibus et sanctificationez: sine qua nemo videbit deum. Qui autēz videre deuz dignus non ē: neq; cōmunio dignus ē dominici corporis Propterea paulus inquit. probet autem se homo: et sic de pane illo comedat. et de calice bibat Ad reuelauit vlcus. nō in cōmune theatrum: accusationē produxit. non delictorū testes statuit. Intus in cōscientia. astante nemine: preter eum qui cūcta videt deuz. qui et scrutator/ et de peccatis iudicat. et omniū vitam quasi lance quadam librat/ iudicium peccatorum statuit. Reforma quod deliquisti: atq; sic pura conscientia/ sacraz attinge mensā. particepsq; sancti sacrificij has Dec mente retinentes/ et omnium que de luxuria diximus: recordati/ quātaq; his pena posita sit: qui incōtinenter. et minus pudice respiciunt in mulieris faciem/ et pre gehenna dei. timorē et charitatem habētes ante oculos. nosmet ipsos hincinde purgātes. sic sacris mysterijs ppinquem⁹. ne in iudiciū dānatōezq; nob hāt. s; in salutē et anime sanitatez. fidentia q; cōtinuam salutis huius suscipiamus. Quaz assequi nos contingat. gratia et amabili clementia domini nostri iesu christi. cui gloria in secula seculorū Amen

Ciusdez de pnia et
virginitate sermo .xliij.

Sermo. xiiij. iohis chry.

Eatus paulus gētiū apor-
stolus/ et ecclesie doctor fa-
ctus/ eorū que retro sūt ob-
liviſcēs: et ad ea que corā
extendens sese/ qui corruptibile cor-
pus circumferens. et in corporeis po-
testatibus contendens qui cursum p-
fecit/ et fidez servavit/ qui in ieiunijs
cōplacuit et in periculis p̄fecit Qui
in fame et siti deo p̄batus est. qui ab
hierusalem vsq; in illyricum ch̄io fa-
mulatus est/ ch̄im habēs i se loquen-
tem/ qui terrenus angelus et celestis
homo/ qui vocatus apostol⁹ et s̄cti
spiritus hospiciū factus. Qui vsq;
ad tertium celum ascendit. et arcana
illa verba audivit Qui corpe adhuc
corruptibili padisq; inhabitavit Qui
zelo nulli p̄pabilis et in charitate mul-
tus/ qui ecclesiarū sollicitudinem gere-
bat/ rhetor pietatis/ infirmorū bacu-
lus/ credentiū dispensator/ iudeorū re-
prehensio/ omniū nostrū sagina Qui
post internitionē doctor/ et post mor-
tez predicator qui nobis ostēdit quō
in celū ascendere oportet Hic idē tot
insignitus p̄fectibus dicebat. Nihil
mihi ipsi conscius suz. timebatq; et di-
cebat ne forte alijs p̄dicās ipse repro-
bus fiam Quid igitur ipsi faciemus
qui ad virtutem proflus nihil offici-
ciosum assecuti sumus? Igitur vigi-
lare oportet et orare omni tpe/ deīq;
petere nō aurum non argentū neq;
terrenas omnino diuitias/ sed solum
celeste regnū et letari in dño Alij le-
tentur opibus. alij disciplina et gloria.
virgo vero in dño/ vti laudem ab eo
suscipiat dicēs/ apud te laus mea Ni-
hil turpis et visū intolerabilius aīa
passionibus victa. Quare prenoscere
cōuenit aīe decorē ac dicere: dñe i vo-
luntate tua dedisti decori meo virtutē
Quo et pulcritudinē tuā itūēs spon-
sus dicat Tota pulchra es amica mea

et macula non ē in te Sz caue tam et
si ad virtutē p̄ficias ne in sublimē tol-
laris tuo decore nutans. Ne per sup-
biam a te auertatur deus/ corumpatq;
elationē tuā Quid enī digne suffer-
re poteris ex his que ille p̄tulit? p̄pter
te humiliavit semet ipsum/ p̄cioso
te sanguine redemit Qui dat escam oī
carni Ieiunavit p̄pter te/ qui dulcedi-
nem mellis creauit. fel gustauit prop-
te Qui coronat celum choro stellarū
spinis coronatus est. propter te fact⁹
ē obediens vsq; ad mortem. Nū igitur
his letari oportet? sed tūdi et cre-
dere dicenti Que dicitis in cordibus
vestris in cubilibus vestris complū-
gimini. vt que in die fecim⁹ nocte re-
uoluentes ploremus lachrymādo Si
compunctus achab scidit vestimenta
sua. et ieiunādo cilicium indutus plo-
rauit Quid autē dñs? non inducā ma-
liciam eius super eum. p̄pterea et sal-
uator inquit. bñ q̄ lugent/ nō mortu-
um hoīez. n̄ iacturā. sed p̄cēm. vt di-
cas cū scō dauid. Lauabo p̄ singulas
noctes lectū meum lachrymis meis
stratū meum rigabo Et iterum. Exi-
tus aquarū deduxerunt oculi mei. q̄
nō custo diuerūt legem tuam Laua p̄
lachrymas sordes peccati/ tunde p̄-
ctus/ frontem verbera/ in sensum ve-
niens Peccasti Laqueo per oculos
quasi dauid cap⁹ es. male fenestras
aperuisti/ et contra aīaz oculi milita-
uere Claude suspirijs oculū qui ma-
le apertus fuit. Etenim peccatorū cō-
suetudo cadentē in peius ducit. Pu-
rum habes vestimentū. Naud omni
in parte rescide ne sordibus inquine-
tur Si enim primam secundam ter-
tiamve spreuerit maculaz/ de cetero
veluti sordidū habēs vestimentū ho-
spicio min⁹ p̄tinges vel totū fortasse
lotabrum fiet Quid ergo ē orōibus
opus. Ne forte offendas ad lapidem

De patientia et virginitate xliij

pedē tuū/ vt imittens angelus dñi li-
beret te. ⁊ possis dicere. Angel⁹ q̄ li-
berauit me ex omnib⁹ malis vt te vo-
cet angel⁹ quasi abraā. Amant enī an-
geli eorū amantes dñm. Dicit enī acci-
pite psalmū date tympanū psalteriū ⁊
iocundū cū cithara/ vnū accipis et
tria postulas. Ex trib⁹ psalm⁹ veluti
paul⁹ dicē vt sit totaliter pfectū corpe
aīa: spūs. Qñō? Sit tympanū corpus:
psalterium spūs: ⁊ aīa cithara. Tym-
panū pellē emortuā habet/ id mortifi-
ca q̄ deū laudes in tympano ⁊ choro.
Ipse p te corp⁹ dedit iniurijs. vide
ne q̄s dicat. Que utilitas in sanguine
meo: Quid ei ei p̄dignū q̄ tāta passus
est: possum⁹ facere? Sis plāta fructi-
fera vt benedicas deū/ p tua virtute
da fructū. Si neq̄s pfectū centesimū
vel sexagesimū meditare. Si vero et
id graue fuerit/ vel ternū: trigesimum
Solū qd̄ potes afferas/ ne q̄si arbor
infructifera mittaris in ignē. Si anz-
min⁹ habes aut argenti opatiōes bo-
nas/ s; ligna paleas stipulā ignis nu-
trimenta. Caue ne tibi notam feceris
quā odit dñs: fecit ⁊ Jacob rachel: s;
nō odit dñs. vide ne stet sermo tuus
q̄si idolū in die iudicij tui accusator fa-
ctus. Ne tñc incipias corripī sine te/
sib⁹ ⁊ absq̄ ostensione aliena cōfitea-
ris/ q̄ feceris recognoscens/ q̄ ve dire-
ris. Plora ante temp⁹ ne illic audias
Nūc te penitet cū temp⁹ nō est pñe
Quousq̄ temp⁹ habem⁹ opemur bo-
nū. Aurum si amittē aliud fortasse
poterim⁹ inuenire: Propterea ⁊ pau-
lus admonens dicit. Quousq̄ tēpus
habem⁹ opemur bonuz. Plorem⁹ in
quib⁹ peccauim⁹: Deducam⁹ lachry-
maz p̄ genas/ pulsem⁹ pedē vt denti-
um stridorē fugiam⁹. Plorem⁹ cum
sancto dauid vt beatificemur. Non
modo plorabat: s; ⁊ vigilabat ⁊ stras-
tū rigabat lachrymis. Vna nocte co-

gitauit/ et p singulas noctes illachry-
mauit/ eiusmodi prorsus pfitens ⁊ di-
cens. Dñe oculos mihi dedisti cū vt
videā lumen. Ego vero his male vi-
di. Erravi p oculos male qñq̄ itūc
Et qñquidē male fenestras aperui
has idcirco p lachrymas claudio Sic
plorare oportz atz eū q̄ male viderat
oculū claudere. Elidisti vuln⁹: nonisti
medicinam decetero aīe tue fenestras
claude. Nō oculū mō: sed ⁊ auditū: ⁊
os. Ne nāq̄ fenestre sūt p q̄s ex inia-
itro eūt: siue mala: siue bona. Caue ne
mors ascendat p fenestras tuas. S;
assint tibi ipis in oculis q̄ ad honesta-
tē mandata sunt. In aurib⁹ mādato-
rū pceptōes/ in ore psalmodie ve-
teris noui q̄ instrumenti cogitatio.
Eiusmodi fenestris deo qdem aptis:
p̄tō vero clausis/ dic ⁊ tu iuxta san-
ctā illā aīam. Dixi ascendam sup pal-
mā/ tenebo altitudinē/ eius rectitudi-
nē amās/ et candidū cor habere atqz
ad celestē recurrere intētiōē. Naud
circa terrena decipi. Vnde ne sentes
habeat palma peccati argumēta Ser-
mones sapientiū velut stimuli/ ⁊ quasi
clauī igniti/ q̄ stimulent ab his q̄ cō-
pūgnant corde atz omni p̄tō abstine-
ant. S; altitudinem ei⁹ apprehēde q̄
nunq̄ de casu perichiteris/ tolerās vē-
torū impet⁹/ venientes videlz in tpe
tētationes Sacris sp̄ scripturis dele-
tare. Quāmodū enī e potō vino
tristitia cedit/ cor q̄ in letitiā migrat:
sic e potō sp̄ialis sermo in gaudiū tu-
am migrare facit aīam. Memēto sc̄p
dei cū scō dauid dicente. Pronidebā
dñm in p̄spectu meo sp̄ qm̄ a dextris
est mihi ne pmouear: Scribe tuis in
manib⁹ hos sermones ⁊ erūt imobi-
les ante oculos tuos: Si deum hono-
ras fiet tibi a dextris/ si inhonoras di-
abol⁹ tibi a dextris fiet. Sic iuda in/
honorāte scriptura dicit. Et diabol⁹

Bermo riiii Johānis chrysostomi

Acta dextris ei? Per horas singulas
deū glorifica dicens Exaltabo te deus
me? rex me? opib? nō sermōib? exal
tās solū: Sic bñ dicebat dauid in secu
lū 7 in seculū seculi. Nō mensē non
tēp? nō annū/ s; vniuersū temp?. Scie
bat ei cū hō finierit/ tūc incipiet. S; d
icis. Quale igit cor eē d; deū sp ex
altare potēs? Quale paul? habuit/ di
cens nihil mihi ipi psci? sum. Sic et
dauid erat dicens. Ab occultis meis
mūda me. Quale habere nos saluator
monuit dicens Beati mūdo corde qm
ipi deū videbūt. Sic igit q nō peccat
p singulos dies exaltat deū/ nō hō
solū. s; etiā ope rē p se ferens. Qui nō
despicit quīs morib? occupet/ iactura
mors/ dicit cū paulo. Quis nos sepa
rabit a charitate xpī tribulatio vel
āgustia 7 cetera. Nō qdēz in stercore
de? habitat/ s; in solario scopis mūda
to/ q veluti habitaculū pparet aiam
tuā. Memēto horrēde illi? tremēde
dici in q oēs astātes penas factoz da
būt. Ubi aī oculos vniuersa apponē
tur pctā nra/ vniuersis reuelabunt 7
ignorantib? ostendent. Ubi igneum
flumen/ 7 vermis venenū iaciēs. vbi
cūcta oculis palā fient. vbi libri cordi
um apient/ at; in medio angeloz thea
tro legent manifesta occulta: q dic: q
noctē: q nulla recordatiōe/ q futuroz
obliuioe fecim?. Tūc expientia cogi
noscem? quū nūc q occulta sunt mani
festa fiēt. Cogita igit hinc nobis pā
abeūdū fore ad iudicē infallibilē: vbi
nō mō res/ s; 7 verba 7 cogitatiōes
iudicabunt. vbi cor q parua ducim?
loco tremēda patiemur tormēta. No
rū sp recordare/ neq; obliuiscāris ei? q
nūq; exstinguit flāme. Habeto assidue
p oculis eū q ventur? est iudicare vi
uos 7 mortuos. Cogita milia āgeloz
et decē milia iudici astātū. Preueni
at aīe auris pauditū tubarū sonum 7

tremende illi? vocis iudicāis. Preueni
deat ocul? aliq; qdē in exteriores mis
sos tenebras/ aliq; qdē clausā portā
p? multū virginitatis laborē. Prospi
ciat aliq; qdē in fasciculos q; zizania
ligatos 7 in ignē missos/ alios mani
bus pedib? q; ligatis in exteriores te
nebras trāsserit/ alios vermi nō dor
mienti tradi/ 7 dētiū stridori. Cogita
hūc qdē de ipotuno risu iudicātū: il
lū q pximū iniuria affect/ aut pxio
scādālū intulit. Hūc qdē ex occultis
iudicātū pāis: illum ex ocioso verbo
dātē penas. Hūc de pshio dānatū. illū
p maledictis regno pulsum. hūc p in
iuriarū recordatiōe intolerabilia patiē
tē/ illū in eternā turpitudine. Et alio
os notitia puatos audietes nō noui
vos: qd ex his q phibuit de? qd ali
ud egerūt. Nō ita se habentib? qles
nos eē d; aut qles lachrymarū fōtes
pducere: 7 dicere. Quis dabit capiti
meo aquā 7 oculis meis fontē lachry
marū/ 7 plorabo noctes 7 dies? Sed
vti expectata diffugiam? tormēta. ve
nire poccupem? faciē ei? in pssione:
at; ad vire cultū dñicā xpitationem
psequimur. In inferno enī inq; qd pfi
tebit tibi? Via duplicia nobis natura
dedit. duos oculos: duas aures: duas
man? duos pedes: q ex his si alt leda
tur ex alteri? vsu psumur. Vnā no
bis dedit aiam: quā si amittim? q cum
vinem? Hui? ergo curā geram? ni
hil sue salutis pponentes/ qnquidē ea
est q iudicat: q responderet: q nobiscū
vna stabit aī thronū xpī. Si tūc dixe
ris pecunia te fuisse deceptū: dicet tibi
iudex Num audisti. Quid pdest si
vniuersum mūdū luere? hō: aīe autē
sue detrimentū patiat. Si dixeris di
abol? me seduxit: iterū tibi dicz q ne
q; ene qd pfuit dicenti. Serpēs me
decepit. Nec igit mēte tenētes venite
nosmet ipsos excitem? anteq; magna

illa dies veniat et appareat: de qua dixit
 propheta. Ecce venit dominus et quis sustinebit
 diem aduentus eius? Tremenda dies illa et
 dura: dies caliginis et tenebrarum. Sed
 dices quomodo fugienda sit quae praediximus mala?
 Dico tibi non modo tuum corpus mundum ser-
 uare sed etiam quod si male patieris beneficium
 redde. Si exul perhibe indulgentiam si male-
 dixeris benedic. Si ieiunas noli altum
 sapere. Non enim ciborum purgatio sed pietas iei-
 unium facit. Scrutari decet sacras scrip-
 turas. Nam vide quomodo permissi virga so-
 poriferam videt propheta deum leuiter succum
 suum. Quod dicitur quod virge non patietur ignis
 suscepit. Sic moyses tunc colubam ostendit
 dicit ignis. clamans per ipsas res obedi-
 entem legi lumine videtur iobediens ignem inue-
 nire. Lege saluatoris doctrinas et di-
 sce quod hinc abestis nobis nemo au-
 xilio esse poterit. Non si frequenter liberabit
 perpetuis illis ex tormentis non amicus
 amicum non pater filios non filii patres. Et
 quod dico homines modo cum neque si non vene-
 rit vel iob: vel daniel indicantem pote-
 runt mitigare. Sed dicis vnde haec ostenditur?
 Ego tibi dico. vide non vestitum
 veste nuptiali a nuptiis electus nemi-
 ne quod oraret pro eo. Elide cui talentum cre-
 ditum fuerat in tenebras missus quod ora-
 uerit pro eo nemo. Respice quoniam virgi-
 nes exclusas atque illas nullatenus in-
 dentes coetaneas quas et fatuas christus vo-
 cauit quod ubi flammam voluptatis calca-
 runt ubi caminum libidinis extinxerunt:
 per tantum ieiunium et vigiliam per somnos
 humi ductos tunc facie appellatae sunt.
 Et quod merito quod virginitatis magni-
 tudinem perseruantes clementie pietatis
 quod vel pacem non seruauerunt. Respice in-
 dicem statuentem oues quod a dextris in
 iudicium die: edosque instructos a sini-
 stris. Et his quod a dextris sunt dicentem.
 Venite benedicere patris mei percipite regnum
 patris vobis a possessione mundi. Eos vero
 quod a sinistris sunt in tenebras exteriores

mittentem neminemque ab actis illis operum
 posse prestare. Ulerat enim est quod dicitur Ecce
 homo et opus eius. Audisti quod et dices ille
 haud lazari miserat assat in tormento
 rui loco a quo gutta desiderabat acciperet
 nullus ei daret. Nouisti quomodo neque abraam
 ipse clientulum potuit alleviare. Hic ita
 quod nobismet ipsis auxilio sumus. Demus
 gloriam deo per quod obtenebrescat. Veli-
 mus per ieiunia lingua efficere quod eam
 seruare a quo gutta desideraturus: et mi-
 nus acceptura magis homo immortalis fri-
 genda. Paruis hic laboribus magnis
 liberamur tormentis. Excogita quidem
 quod trium hic dicitur febrem vix toleramus.
 tormenta sub iudicibus videntes obui-
 mur et id vix annorum quinquaginta habentes
 damnationem: ergo quod de iudicio fuerit
 non modo ad annos quinquaginta sed ad infini-
 ta secula penas pretendens. Ingrediamur
 igitur per angustam portam quod lata fugiamus
 via sciens: quoniam veluti sonum sunt
 vniuersa sensibilia generatorem corrupti
 per omnia subdita. Etenim si corporis virtu-
 tem habeamus: morbus hanc dissoluit pul-
 critudinem senectus succedit. Si mensa
 abundantia ac preciosa vescamur superueni-
 ens vespas voluptatem soluit. Atque omnia
 praeterea aranee telis infirmiora sunt et so-
 nius fallaciora. Quare et saluator erui-
 nosos beatos dixit ne quoniam voluptas
 letarum repleat voluptates in se superet.
 Sic igitur audiuit abraam. Exi de terra
 tua et de cognatione tua et ipsi exeamus
 consuetudinem sensus nostri uti mortifica-
 tionis cogitatu transmigremus in superiorem
 civitatem. Subdamus quod corpus et in sui-
 tutem redigamus ne diaboli fuituri man-
 cipemur animam. Meditatio assidua sacra-
 rum scripturarum furcibus in nobis volupta-
 tes veluti siluestres feras sopiamus
 spiritus mortificationis iesu in corpore circumferet
 tes Remiscamur dicentis. sobrius esto
 te. State: vigilate / nemo dormiens
 coronabitur neque cadens coronam accipit

Sermo xiiii Johannis chrysostomi

s; q bellū z plagas sufferēs vulnerib;
 circūfōs? cruorē decurrētē oñdit: hic
 a palestre magistratib? honorat. Igit
 qm qdē didicim? expiētia q; dur? est:
 q; seu? diaboli carcer? psequit ei vigi/
 latē z dormiētē pdat? Haud dabis o/
 culis tuis sōnū? q salueris q; cern? e la/
 qis: z qsi pull? e rete. Fugiam? sp laq;
 os vite hui? z curas/ac veluti mūdo
 exclusi nihil carnale circūferam? Dul/
 te ei dolosi illi? insidie. Aduersari? in/
 qv?r diabol? circuit qrcs/n? quē mor/
 deat. nō quē frāgat/s; quem deuoret.
 Fuge diaboli versutias z dic dño.
 Qm i te eripiar a tētatione/ z in deo
 meo trāsgrediar murū. Neq; labores
 diffuge q diadema cōsequere. Negotia/
 tor nō lassat/s; fluat? tolerat: vt fruct?
 iueniat Decertās athleta fert genero/
 se vulnera ad coronā respiciēs. Agri/
 cola haud manipulos iuenit nisi pu?
 p sudores semia sparserit. Sic z hi q
 in celū respiciūt nullas tribulatiōes
 existimāt spe bonoz neruati. Sēp ita
 q accurati? obseruem? qñ reuertat
 spōp? a nuptijs/q vocē audiētes illi?
 parati surgam? in occursum. Et vos ei
 inq; siles hoib? expectatib? dñm suū
 qñ reuertat a nuptijs. Hinc saluator
 beatū vocat sobrie vigilātē dicēs Be/
 at? seru? ille quē veniēs dñs iueniēt
 vigilātē. Quēadmodū igit vigilātes
 bñm vocat/sic z dormiētē miserū dicē
 Si at cepit mal? ille seru? dicē secum
 morā facit dñs me? venire z cepit p/
 curē p suos suos/māducat at z bibat
 cū ebrijs. veniet dñs serui illi?/die q
 nō sperat z hora quā ignorat/z diuis/
 det eū/ptē q suā ponet euz ipijs. Si
 ergo dicēs/morā trahit? timidit?/q ve/
 niētē nō expectat qd patiet? Paratos
 igit nos eē oz/at; ad nñm hinc trāsi/
 tū pstatēs/ z dicē. Parati cor meum
 de parati cor meū. Magnū plio dimi/
 cam? in vita. In circuitu ipij ābulat:

Pēdōres itē dñt arcum. Un? qdē an/
 ditū ferit/q duleit audit detractōes:
 alt oculū ad ipudētiā excitat: ali? lin/
 guā vti maledicat frēm: ali? vētrē ad
 crapulā iritat/ali? ad rapinā manum
 auaritiāq; extēdit. ali? pedes ad malū
 mouet. Quorum grā paul? p muniēs
 nos spūalib? armis dicebat. Accipite
 arma iusticie z galeā salutis in qb? pos/
 sitis oia tela diaboli ignita extingūē.
 Credam? p hēce voci dicēti. Si an/
 nūciatū tibi hō/qd dñs exqret a te?
 vt scz facias iudiciū z iusticiā z amar/
 re misericordiā z patī eē vti pgas cū
 dño deo tuo. Que retro sūt igit obli/
 uiscētes cū laude decertem?/q fruct?
 laboz cōedētes cū dño delicijs afflu/
 am? Neq; nñm supuacue tēp? psume/
 m?. S; veluti dñm habētes bonū ve/
 rā sibi seruitutē exhibeam? Recordā/
 tur: testat: minat: rogat: monet: z obe/
 diētie mercedē regnū clargit. Itaq;
 pēndi libos nros i vēitate seruam?
 veraci dño z bono. Recogitem? q; q;
 pass? est p nobis saluator vti genera/
 ret: vti nutrire? laetē: vt bibēt vt cō/
 edēt: vt dormiret: vt pstraret: vt co/
 dere? flagris: et deniq; vt sic moreret
 Profecto recogitare oz eū q talē su/
 stinuit a pētib? i se pēradictōez at;
 sic ad sanguinem vsq; certauit. Quoc
 miracula nri cā oñdit/ infirmoz san/
 tates/ mortuoz excitatiōes: leprosoz
 mūdatiōes: demōioz expulsiōes: clau/
 doz gress? x. qñ nō ē nñer?. Deniq;
 ad celū nobis ascēsum pbuit/q z eum
 ipsi p virtutē seqmnr vite celestē cō/
 seqntes pollicia. Eo ei ascripti sumus
 Illie cilitate frui debem?. Aduenas
 et icolas vocauit nos scriptura: vt q b
 sunt spernam? Catulo simillima ē vo/
 luptas: si psequis fugis: si fones pmo/
 net. Proptēa apls dicit. Resiste ti/
 abolo z fugiet a vobis. Ne expecte/
 m? ifernū vbi pñe medicina nō valz

De penitentia et virginitate rlv

Sz quis illic dentib' qd stridat/ qd
uis inflāmatā habeat linguam/ nemo
guttam stillabit digito/ sz audiet illa q
vires auduit. Sciētes igit q veluti
somnia pntia sūt/ z qsi i pducto habi
tates hospitio/ qd oio exire nos oz:
de via curem/ itinerarios q vite et
ne cibos nobiscū portem. Induam
vestimēta nobiscū abeūtia: q z paul
nobis psuluit: viscera mie: benignita
te: humilitatē. Nō aurū illic volum
sz rore nō frōdū illic op': sz fructū
Nō xboz: sed rez. Nō ois ei inqt q
dicit mihi dñe dñe intrabit i regnū ce
lor: sz faciēs voluntatez pñs mei. Ne
igit nosmet ipsos seducamus. Det ei
q oēm vitā solis voluptatib' tribu
am: qd ad secula ifinita. Nōc z bona
et mala finē hñt illic imortalia tormē
ta. Nōc tā etsi corp' exurit: exit aīa.
Illic corpore icorruptibili resurgēte
aīa sempitno cōburit. Eteī pōiores
icorruptibiles resurgūt: nō q dignen
tur honore: sz imortalib' afficiant sup
plēijs. Si ei vel balnei nimū aerē n
toleram: qd igneo in flumie faciem?
Oportz ei oēs igne pbari vtrū pur
sit aux. Oportz signaculū qri ne for
te thesaur' surrept' sit. Probari oz
si tale ē qd occultat qle qd videtur.
Dia ei nuda z apta sunt oculis ei/ sz
q nobis ē sermo: neqz ē q fugiat a cō
spectu iudicis. Sz oio dices qño pōt
aīa illic exuri: p̄t: velut hic manēs fe
bub' psumit corp'. Si ei hic corpore
debilitato exit aīa: sz illic nō debilita
to nēc aīam p̄buri. Nū igit qsqz est q
p sōnio velit p̄tinuo torqri? Nā p̄s
tia veluti somniū sunt. Que at ppara
tio pñtium nūc bonoz ad expectata?
Si ei trāsitoria tāta sunt: qñta fuerit
pmanētia illa. Igit dūz tēp' habem
venite atqz aīe vulnera p lachrymas
sanem. Neqz i nosmet ipsos man' ex
tēdētes inuacuū his obligemur. vn'

inqt edificās z vn' destrūc's: qd sup
laborē pfecerūt? Si ei tēplū e lapidi
bus subuersum hieremias fletit z di
xit. Dimitte me amare plorare: neqz
cogatis me rogare qñto magis aīam
plorare oz illis sanctiorē. In q nō vas
aureū māna hñs: sz p' z fili' z spūs scs
inhabitat? Si ei morietib' ppatimur:
q tā ferre' q aīam suā morietē nō dei
flect. Qui ei corporis voluptatib' ad
ulat: interficit aīam. porro q aīam ex
colit corp' et sanū reddit: Quare nō
grā morietū: sz nri magis fūdam' la
chrymas. Demētote frēs tēp' abbre
uiatū eē z i portis eē iudiciū. Qd etsi
remoti' essz neqz vel sic p̄fide oportet
bat: Nōc trāsūit: dies at appropinq
uit Excitem' a somnijs decetero: qñ
qñ enī pñtia dulcia p̄bent: somnijs tñ
fallaciora sunt. Nemo solē intuc's dor
mire debz. faciam' fruct' dignos pñia
sicut scriptū ē. Quā facile est aīaz pe
nitere. penitētiā agam'. Latro tpe nō
indiguit: martyres momēto coronati
sunt. Si enī sine remissione sefellim':
habētes salutaria medicamēta haud
desperem'. Nō ei cadē prauū ē: sz ca
dentē min' resurgē. Etenī cadē hoīs
ē. Cadere vero neqz exurgē diaboli
cū et exitialē. Un' z bon' dñs nř ex
clamat. Nūquid liberatrix nō ē i ga
lād aut medici nō sunt ibi? Ceterū si
corp' qdē patiat' puocam' medicos z
herbas inqrim' q laborans mēbz cu
ret: aīa vero patiēte pigritam': neqz
vel verbū dominātorī z mēbro faci
mus. Timeam' est ergo q et aīam et
corp' pdere p̄t in gehēnā: atz antecē
pus venite p̄ficiam' nos in pelagus
miserationū dei dicētes cū scō dāuid
Lauabis me z sup niuem dealbabor.
Stetit bon' pastor eripe nos volens
ex ore leonis. Priusqz is nos absoz
beat clamat z nūc dicēs Fili peccasti
Nō adijcias peccare. Nūquid cadēs

Sermo xiiii Johannis chrysostomi

nō resurgit aut auertēs nō reuertet?
 Cōuertimini ad me filij auertit: ego
 sanabo p̄tritos v̄as. Sine mē datio
 ē q̄ dicit. Nō veni vt iudicē mūdū
 s̄ vt saluē mūdū: mō p̄niam agentes
 ne ipsi pigritem? Nō ei vult mortem
 p̄dōis: s̄ vt p̄uertat et v̄inat. Null?
 adeo tā furibūd? p̄? sic amat: cū pe
 nitētē aīam de? q̄ fornicariā reuocat et
 dicit: vel p̄ hec vniuersa ad me redē.
 Talis dñi clemētia nulli accurrēt fa
 tiē auertit. Hodie si vocē ei? audierit
 tis nolite obdurare corda v̄ra. Si cū
 a curādo iūriat? medic? non deficiet
 adhibere medicinā: neq; v̄lescet i in
 firmū: q̄nto magis aīaz n̄raz medic?
 mō ne ipsi spe cadam? nā et archēta ca
 dens q̄q; corona tādē dign? efficit.
 Et vulnerat? miles atq; ide sanat? his
 sepe q̄ min? ceciderūt: est clarior. Et
 negotiatorib? multi cū p̄us amittētes
 eguerint ad diuitias itez euaserunt.
 Postq; obrutas puppes scōdo reuixe
 rūt. Nū ignis nobis pat? ē? Non no
 bis: s̄ diabolo et āgelis ei? Nō ne no
 bis ipsis accēdam? pirā audiētes Jte
 lumine ignis v̄ri et flāma q̄ flagrauit
 Nulla passio ē quā medici sanare nō
 possit medicina. Sed dicitis. neq; p̄fe
 ctā mutationē ostēdēt? Si neq; solem
 fieri vel astrū fias. mō sursum ascende
 de terra. Incipe cū rutilantib? astris
 certare. Veli? vel paruas h̄ie q̄ nul
 las oīo v̄tutes. Calicē aq; frigide deo
 apponē: visitare i firmū: carcerē iterare
 Si ei verbor? et cogitationū dederi
 m? penas: multo magis iustificationū
 nō amittē? mercedē. Tā cū vili
 sima q̄ fuit fuerint: parū p̄iū p̄ bono
 laborem? Si enī mille nos sufferre
 mortes oportēt: q̄ xpm̄ veniētē i sua
 gloria videam? Nū tolerarem? Si
 ei hic pulcritudinē corporis amirāmur
 cinerē: puluerē: vermē: ab humore s̄
 guine sc̄z phlegmate ac cholera statū:

quāto magis xpi decorē in mēfū si vide
 bunt? Si petr? ibecillēm quāda glorie
 ei? vidēs splēdore dixit. Bonū ē nos
 hic eē qd ipsi dicem? totū ipm̄ videre
 expectātes. Si hic assistētes regibea
 tos eē ducim? aureū itūctes curru
 lū et purpurā et coronā: q̄les nos eē oī
 q̄ assistem? habenti iudicare viuos et
 mortuos. Ergo si q̄s te ad regnū vo
 cauerit: habētq; v̄ia p̄cipitia cantes et
 tribulos: plurimūq; turpitudinis: nū
 oīa tolerares regnādi cā? Neq; dicas
 peccam. haud possum ad dñm p̄uerti
 Dauid rex q̄q; cecidit: s̄ ita surrexit
 vt p̄m? s̄iēt succedētū sibi regū. Igit
 si nosmet ipsos diabol? supplantauerit
 nosmet ipsi sublenem? Suscipiet enī
 nosmet ipsos dñs occurrēs q̄i p̄digo
 illi et luxurioso filio. Excogitemus q̄
 vbi regnauit vbi diuitijs affluxit vbi
 oīa fecit: dixit salomō: vanitas vanita
 tū et oīa vanitas. Si nos q̄ i theatro
 sedēt laudaturi essent: etiā si serui mi
 num et vilissim q̄q; hoīes: nūz omni
 studio p̄tēdēm? q̄ laudē p̄sequeremur?
 vbi vero āgeli et archāgeli ceteraq;
 virtutes illo in theatro de nobis p̄di
 caturi sūt: qd nā illo dignū faciemus?
 Ergo meretrices et publicani p̄cedēt
 nos in regnū? Sūt i scripturis multa
 adiūmēta. Achab p̄p̄iā a minis per
 medelā euasit: ninuite p̄iciūmū Bal
 thasar p̄ elemosynā suāz diffugit: me
 retrix dñm placauit. Paul? cōstans
 p̄t̄m: doctor penitētū fact?. Hec ad
 fomētū medicamēta capiētes: vulnera
 n̄ra curem? dicētes. Sana me dñe: et
 sanabor. sana aīam meā q̄ peccanti tū
 bi. Suscipiēs ei nos medic? dicit: ego
 sū q̄ deleo iniquitates tuas et nō recor
 dabor āpli. Quot tibi medicamēta p̄
 parauit medic? tu q̄le vis dilige. Ad
 iūmētor? tibi varietatē ostēdit ad vul
 nerū differētiā. Si misereri neq; ve
 luti balthasar vel sicuti achab p̄p̄iā

Si neq̃s cū iniuriis ieiunare vel cū meretrice lachrymis p̃cā dilue. Si ieiunare neq̃s: redime p̃cā tua atq; ad dei mīam p̃fuge/dicēs cū dauid. Misere mei de⁹ fm magnā mīam tuā. Nō est vipere morsus vt sup̃ponā me/delā/neq; macula lotabio facta q̃ aq̃ diluit. Sz a diaboli morsu vuln⁹ est: oleū pietatis tue req̃rens. Solū acce de petēs. Instillabit ei mīam clemēs q̃ dicit. Qm̃ si puertat iniquus a via sua mala nō nō recordabor iniquitatū suarū q̃s fecit. Solū enuda malū/et dic. Misere mei de⁹ miserē mei: misere aīe mee ⁊ corpis: miserē hic ⁊ in futuro seculo. Miserē mei ⁊ p̃ ipsam corporis ifirmitatē ⁊ tuā bonitatem. Solū desidera curari. Querit ei tuaz salutē medic⁹ q̃ errātē onē reduxit: q̃ p̃ triuiaz vicos misit vocare malos et bonos. Ecce nūc tibi celoz regnū vendit si dono emere neq̃s/vel suspirijs eme. Celū tibi p̃ panis fragmento p̃mutat. Ecce clamat p̃p̃ha dicens Quis ē hō qui vult vitā diligit dico videre bonos. Nō habētes argētū sine argēto portate. Quid ei q̃rit vendēs. Nō habes iquit pecuniā/nō habes p̃p̃tādem/nō ieiunū/nō lachrymā/aut quid aliud ex his q̃ petim⁹. Prohibe linguā tuā a malo ⁊ labia tua ne loq̃nt̃ doli/et sufficit tibi ad salutē. Uide si ieiunasti. noli altū sapere. Si misere⁹ es ne tollaris inani gloria sed magis ieiunio trāsactō recogita p̃ abstinentiā tibi quidnā lucrat⁹ es: ne talis ex eas q̃lis ingressus es. Uide q̃ le ergo abiicisti p̃cā/aut in q̃ melior effect⁹ es. quid virtutis assecutus es: Si ab ira cessasti/si maledictis/si p̃ximo nō detraxisti/a piurio si desinisti/aut boni quid aliud opat⁹ es. Si autē tibi dūtaxat abstinuisti ⁊ quid ex alijs opat⁹ es malis/nihil oīo tibi

abstinentia profecisti. Fortasse dicet tibi. Si non potuisti ieiunare: cui⁹ gratia tuis non reconciliaris inimicis? Quare inuidiam continuisti: aut quare iratus es contristanti te? Non solum hoc: sed et in malorum recordatione persteristi /quo nullum deterius malum. Qui enim mechatus: qui fornicatus est in ore tactu malum fecit ⁊ a cupiditate cessauit. Qui autem malorum recordator est et die noctuq; atq; omni temporis momento peccatum operatur/si horum reminiscitur. Ex quo quoniam ille te vilipendit tu te vilipendere noli: eius qui precepit gratia. Nam in orbis theatro hec omnia reuelabuntur. Quare priusq; ruas in perditionis foueam tantum dis fugiamus cruciatum. Cogitemus q̃ nemo nos inde extrahet. Non moyses/non noe/non daniel/neq; ipse filiorum amator abraam cruciatu liberabit. Cogitemus q̃ multis obnoxij peccatis sumus et manifestis et occultis. Si iniquitates inquit obseruaberis domine domine quis sustinebit? Et quid de opertis dico peccatis / si de manifestis a nobis penas exiger? Quam ergo habebimus indulgentiam/si perscrutabitur in orationibus desidiam/aut in ieiunijs neglectum. vel q̃ coram eo assistentes haud meritis sibi dedimus honorem qualem serui dominis/aut quales imperatoribus milites debent aut qualem amici amicis? Nam omni cū cautione amico colloquimur: ad deum vero pro peccatis orantes pigritam⁹ et genibus humi positis/foris stulte nō vagat intellect⁹. Id solū si p̃scrutari volueris/ quonā loci subterfugē poterim⁹? Quid si in medio statuet accusationes quas mutuo fecimus si ⁊ vanos nostros ituitus exq̃ret/malas q̃

f. iij

Ber. xiiij. Iohannis chrysostomi

cupiditates: etsi maledicti a nobis cāz
exiget: nū vel ipso ore poterim⁹ hiare?
Si z ianes glās i q̄s z orātes dilabi
mur. q̄b⁹ ieiunātes miser ētes qz scisci
tabit. Nū poterim⁹ i celū aspice? Si
ei dolos q̄s vicissim p̄sum⁹ p̄nti q̄dē
fri q̄si amice loq̄ntes: absēti x̄o d̄tra
hētes: q̄lia igit tormēta portabimus?
Si at̄ piuria z mēdacia: inuidias z iū
stas iras reputabit / cetēa qz quib⁹ a
veris amicis d̄fecim⁹ aut q̄b⁹ alijs pa
tiētib⁹ male letati fuim⁹. Si at̄ repe
tet z i p̄uētib⁹ pigritamēta q̄d ip̄e q̄
dē nobis p̄ sc̄pturas loquit. Nos d̄
mittētes p̄seruis loq̄mur / q̄les ergo
sustinebim⁹ penas? Quocirca gehēnā
sp̄ aū oculos h̄ntes vigilem⁹ d̄lci. Nā
si gehēnā neq̄q̄ esz minat⁹ / vigilare
vtiqz oportuerat z sobrie vigilare: q̄n
to magis nobis gehēna iminēte? Re
cordari debem⁹ n̄roz p̄dōz recorda
ri et̄ni iudicis. Ecce ei tibi penā p̄dis
cit q̄ piculū fugias. Si tibi d̄ic. ieiuna.
obijcis iſirmitatem / si tibi d̄ic. miserē
paup̄tate conaris d̄fēdi: si tibi d̄ic cō
gregare: curas tibi supponis / si tibi d̄i
cit: noli irasci q̄d ad hec loq̄ris? vbi n̄
iſirmitas: nō obtusio mētis: nō cura i
pedie i x̄tute versari? Itaqz i excusa
bilis p̄dō existēs q̄no poteris man⁹ i
celum attollere: q̄no mouere linguam
idulgētiā qz petere? Iniuriā passi es?
puat⁹ es? Audiſti mala? Zacturā ma
ximā accepisti? Expecta p̄ncipis sen
tentiā. Nā z ipse tibi seruū iuriātem
nō pulſas / s; ei⁹ refers d̄no / q̄nto ma
gis i eo q̄ dicit. Mihi vindictā z ego
retribuā eis? Scis igit q̄m oēs diui
no tribunali astaturi sum⁹. vbi nō vis
sermonū p̄dō: nō cauidici sūt auxilio.
q̄si p̄ ignē tua trāsitura sit aīa p̄tereri
nate rore / moue lachrymarū fontes.
Nā habes puteū ex imo corde tristitiāz
hauri. Done oculoꝝ geminas pupil
las / et fūde lachrymarū riuos p̄ tuoz

p̄dōꝝ portōe. Sic lachryma. Si paz
q̄d peccasti satis tibi z breuis erit la
chryma. Si aut̄ magnuz p̄d̄m maior
fiat z lachrymarū torrens. Si te purū
eē p̄tingat alteri lachrymam ipartire:
plora p̄ peccate fr̄e. Fiat aut̄ vt tā est
p̄p̄is p̄ p̄d̄is illachrymas p̄niam co
rū agēs i q̄b⁹ peccasti / vñ p̄d̄m pue
rit z p̄nā sequat⁹ / fonsqz remedij et
sanitatis. Et pulqz p̄nē porta oclur
dat̄ peniteat in q̄b⁹ peccauim⁹. Vbi
p̄d̄m illic z solutio fiat. Nō hic pec
catū z in celo p̄nā. vbi peccauim⁹ ibi
et peniteat. Potestates h̄z dimittere
p̄d̄ā redimēs nos saluator d̄ns n̄r ie
sus x̄ps pi⁹ imensus z bon⁹ medicus
aīaz n̄raz. Vñ q̄ se putat stare vider
at ne cadat: q̄ lapsus est esurgē curret.
Qui cadit nō in p̄fundū mergat⁹. Si
q̄s et inferius merſus est nō despēt.
Est z qui merſos erigat. est pene mo
ueri veluti dicit sanctus dauid. Per
ne effusi sunt pedes mei. Si enī dice
bam motus est pes me⁹ misericordia
tua d̄ne suscepit me. Est auerti et ne
cadere. Impulſus euersus sum vt ca
derē z domin⁹ suscepit me. Est z car
denti solatiū in casu nō stare / s; veloz
citer ad p̄niam resurgere sicut dicit.
Nūquid cadens non adhiēet vt re
surgat aut̄ auertēs non auertēt. Est
et inferius demerſo clemētia. Erigit
d̄ns omnes inferi⁹ demerſos. S; vi
de ne debiliteris. Audi bonitatem dei
plurimā qz illius penitentem z clemē
tiam. Deus iudex iustus z fortis z lō
ganimis non irascetur p̄ singulos di
es. Sed lōganimis existēs veluti cle
mens sp̄ p̄niam n̄raz suscipit. Nisi cō
uersi fueritis gladiū suū vibrabit arcū
suū tetendit. Gladiū suū vibrabit / de
niqz non incidit / vibrat solum q̄ splē
dorem videns z cruciatum non pue
rias. Non incidit sed terret: quo te
ad penitentiam terror excitet. Arcus

recedit et parauit esse / non iecit sed parauit
 et ipsa figura creat / parat est iudex ne
 spernas arcum ordinat est ne letior fias
 Denique quoniam aduentus in te tunc non p[ro]spi-
 cis / neque p[ro]logaminitate pigrities au-
 di saluatoris vocem dicentis. Esto p[re]sen-
 tibus aduersario tuo donec cum eo es in
 via. Cum aduersario iter facis p[er] singu-
 los dies: cum p[er] meritum diffugere nequis
 Paulus te moneat dicens. Caro mili-
 tat aduersus spiritum et spiritus aduersus carnem
 Contra stet ac relinquet spiritus relinquitur
 ea que expectatur. Spe. Conserua cupidita-
 tes mundi ad celorum regnum. Caro in pul-
 uerem penetrat / anima vero divina imaginem
 curet imitari. Sic p[re]sentes esto aduer-
 sario donec es cum eo in via. In hac via
 Nam iter si exactum sit / non iam tibi p[re]s-
 erit tempus. Glide ne te tradat aduer-
 sari iudici / et iudex ministris ultionibus
 p[re]sentibus / et mittaris in carcerem et in tene-
 bras exteriores. Non ideo ex his quibus
 reddas nouissimum quod dicitur: non modo de ge-
 stis: sed et de cogitationibus datur. Nec
 igitur omnia scientes mutuis utamur auxi-
 liis. Tunc ei docebimur quod amaravolu-
 ptas sit cum expetita didicerimus / quibus
 nobis amaritudinis causa fuerit. Scientes
 igitur in quibus sumus: misericordem oremus
 deum ne dimissionis tradamur dicentes cum
 paulo. Ne tradas me calumniaribus meis.
 Ipsi ei nos excitant ad peccatum. Ipsi et ac-
 cusatores sunt. Non modo diabolus ipse con-
 tra nos os suum aperit / sed et ipsi demones
 dicentes. Non ipsi tibi ministri ad iracun-
 diam: non suum: vel ad inane gloriam: vel
 ad frus detractionem? Timeamus igitur deum
 illam in qua cogitationes nostre p[er]tra nos fieri
 amari iudices. haud expectemus testes
 iniquos / sed magis dominum rogemus. Si ei et
 infernum hoc: quod circumdamur corporeis: sed
 magnus qui p[ro] auxiliari in regnum eius. Ama-
 re te dominum decet / qui speciosus / qui benefactor
 re / qui amator eorum qui sibi ex corde de-
 seruiunt / atque homines trium horum gratia quibus

amare p[ro]ueniunt / aut decoris aut officii
 aut si nos amarint. Quid ei speciosus
 dominus / sicut david dicit. Speciosus forma
 p[er] filios hominum. Quis adeo tam officiosus:
 tam benefactor / qui paruit diligenter se quod o-
 culis non vidit et auris non audiuit etc.
 Quis nos unquam sic amavit veluti p[ro]-
 amabilis / qui sic vociferat dicens. Numquid
 obliuiscer mulier ornatum suum / aut. Ergo
 moniliu suorum? Ea tam etiam obliuiscatur: sed
 ego non obliuiscar tui dicit dominus. Tunc
 amans david videtur desiderabat dicens:
 Quando veniam et apparebo ante faciem dei: non
 sustineo dilatores poterat / sed ardebat ab-
 eundi desiderio / qui desideratum videtur. O
 animas deo dedita: desiderio ad superna vo-
 lante. hinc et ipse desiderat cuncta visibilia
 quasi umbram decurrens / et spiritus remiscet et
 ne vite / regni immortalis / angelicorum cho-
 rum / isenescens glorie vite cum christo tra-
 hende omni dolore liber. Excogita quod ni-
 hil sane p[re]clarum habet vita / lachrymas / et
 opprobria / et erunas / et maledicta: et la-
 bores / et morbos: et senectam: et p[re]sentia: et
 mortem. Nec atque cuiusmodi videtur david
 calumnias / viduitatem / paupertatem: penas:
 tormeta: daturatōes: et his cupiens deli-
 berari dicebat. quando veniam et apparebo ante
 faciem dei? Quo abeam de cetero? ubi
 pax: ubi gaudium / charitas longaminitas
 splendor curarum requies / atque alia bona
 omnia / quod nullo p[re]sente sermone exprimi. Ex quo
 et ipse qui expectans tot dilectis frui: ne
 vitam illam despice. Si enim vilis esset aut
 egenus qui abs te despiciat bene dormitares
 Cum vero illustris et gloriosus atque totus
 regni dominus qui expectat. lapsas p[er] singu-
 los dies / parata ad obuiandum fueris ve-
 audias. Intra in gaudium domini tui. Vi-
 gilare oportet et orare in omni tempore. Si ei deo di-
 cete ad diabolum / non targas iob / p[ro]fi-
 cit illum dicere putas quantomagis nos ha-
 bere seruos mactabit ut volet. Igitur
 vigilia est opus. Etenim miles haud
 super stratum / sed super pauperculum iacet

Ber. riiij. Johānis chryſoſtomi

Piſcator nō dormiēs ſurgēs. qñq; noctē iſōnē agit Foſſor oēm vigilantiā oñdit/ne q̄s dñi meſſem deuafſet: quēadmodū i iacob erat dicēte. Die noctuq; eſtu viebar ⁊ gelu. ⁊ fugiebat ſōn⁹ ab ocul⁹ meis. Et qñā ei⁹ vigiliē rō. Ne omis vna feriſ diſcerpēda vagaret. Si enī de irrōnali oue tāta ei cura erat/q̄les eē decz eos q̄ de rōnali aīa curā hñt oīm omiū p̄cioſiori vniuerſo ſimul mūdo p̄pōderāri q̄ nobis cū vna erit: q̄ vna rñdet ⁊ dīno aſtat throno. p̄pter hāc religioſ⁹ iacob lapidē ad caput poſuit dormiēs/ q̄ itell⁹ gibilē lapidē intueret. Ex q̄ ⁊ ſcalā vidit ad celos vſq; tēdētē/ āgelos q̄ aſcendētes ⁊ deſcēdētes/ ſurſū q̄dem n̄ſas ferētes oīes. deorſū ſi ad nos chariſmata baiulātes. Nō vnxit vnguētō athleta: nā id fornicatū eſt negotiū. Nihil enī ipuri⁹ aīa/ quū corp⁹ ei⁹ mōi odores hñerit Sz quēadmod⁹ catarrū hñtes ⁊ man⁹ eoz ⁊ indumēta eſſuēnti iplēt tabo/ ſic aīe labes p̄ corp⁹is odoriferos cognoscit cultus. Quā p̄t durā oz vitaz ſuſcipe: neq; voluptatib⁹ trahi. Quā voluptatem hz eburne⁹ lect⁹? Si hō ⁊ argēto connex⁹ ſit/ abſidat⁹ grau⁹ q̄ on⁹/ atz irā deſup p̄uocās. Alia ipſa p̄tā n̄ra qñ dā p̄ ſe ferit voluptatē. Argētū ſup lectū deſcē q̄lē oblectatōez hz? Ex q̄ p̄p̄a ei⁹ dānās aggregationē: ve in q̄t q̄ ſedēt ſup lectis eburneis ⁊ i eoz luxuriātes grabat. Quid cupis lectū regalē virtute plenū? attē de dauid lectū/ in q̄ q̄i margarite p̄ noctes ſingulas erāt p̄p̄e lachryme ſcabello inſuſe/ q̄ ⁊ ad n̄ram ſcripte ſunt correptōnē: vt hoz veſtigia ſeq̄ntes futurum iudiciū fugiam⁹. Quare añ ipm iudiciū tēp⁹ deponam⁹ accuſatōes. Illic ei dñs non eris. penitē: paratos vult eē nos p̄p̄tē ⁊ icertū ſtatuit exitū vt ſq̄ i lucta verſemur Nā hic i iudicijs

ſi ſolū p̄conis audiit vocē q̄ intro/ducunt/ paucē ⁊ extēnt formidine: q̄nto magis q̄ diuino corā ſtabit tribunali? Sūme p̄ ſilētiū p̄p̄tē eſtis. Semp enī ſtimulat p̄ſcīa atz in p̄mis cū vobis de iudicio diſſerim⁹. verum ſermonis correctio bona eſt. Vltimā ⁊ ille diues hic corripet: neq; illic eius exurereſ ligua. Deſideraſti virginitatē? ſerua mādātā/ ⁊ dñs tibi eam dederit. Nā ſi dicis orās. cuſtodi me dñe vt pupillā oculi: dicet tibi ⁊ ipſe. Cuſtodi mādātā mea ⁊ viues. Dei ei⁹ ſermones q̄ſi pupille oculoz. Luz verō ſic diſpoſit⁹ fueris: tuā ad ſe trahens curā dicz. Qui tetigerit vos ſicut tāgens pupillā oculi mei. Mittēs igit manū tuā ad aratrū ne ſectaris retro ne forte ſtatua ſalis ſias. Sēp tua lingua de iudicio loquat⁹: nihil ipudicuz loq̄ns: nō ab ira: nō triſtitia: non alio morbo ai⁹ percut⁹. Magis vero de his p̄fabuleſ q̄ illic ad tormēta erant. vti tremendis ex iudicijs lucrificiens te ipſo melior ſias. Sēp dei lex tuo in ore verſet⁹: q̄ ⁊ verba iuxta dei legeſ egrediant⁹. Legis laborez p̄ oculis ſp̄ habeto. Ille tibi ſit domeſtic⁹ ⁊ vite p̄ſors Ille tecū domi ⁊ in foro verſet⁹ Qui eſti quē q̄ videris ſecūdis ſe reb⁹ hñtē in delicijs in regno poſitum noſce vcluti ſenū ſit cito exareſcēdū: Ille dapib⁹ gaudeat: tu deſcare i dño Multe virgines martyrio p̄bate ſūt Si aut ille mortē vicerit/ tu hō deſideria vincē neq;? Mortificare te decet mēbra nō mō deſiderij: ſz ⁊ ire cōtinētē ſore ⁊ furoris. Ligua mēſurā habeat. Quidete: ate temp⁹ damnat te conſcīa: venit mors vniuerſa reuelat Dic vel i vno nolum⁹ erubescē Tori milib⁹ vbi q̄ culcābimur? Jobes caſt⁹ erat: p̄p̄tē ſup pectus iſu recubuit: x̄po volens nubere: x̄po caſtitatē ſeruauit. vt ex fructib⁹ arbor noſcat Q̄ſten

Deo ei fide: iusticia annunciat. Recordare se bone professionis: atque in mente recipe nouissimum die. Vide ne per linguam viceris. Lingua enim inquit totum maculans corpus: corpus vero maculato necesse est et ipsam mentem corrumpi. Vnde ergo paulus in homines corrupti sensus Corruptum est ei bonos mores colloquenda primum. Quasi filius pauli quare quod pauli audias dicta: pennam tibi operis: quod si minus habueris iuanum tibi euangelisat. Clames oculum hinc ite fecit honestate humi figat oculum: quod mens in sompnis versetur. Vigilia multa opus quoniam et ipse non aduersarius vigilat. De terrestri ad paradiso expulsi: nunc in celum redire te non obfuabit: vide ne vinum adque permisceas. Pro pane sacras habes scripturas: pro vino saluatoris doctrinas. Audi dicente volo vos sine cura esse: neque omnino aliquid nisi de regno cogitare. Post timentum corporis ad celum ascendere cupiens permittit materiam: quod volatu agilis ad superiorem fias via. Equus si concedat minus currit. Athletam quod vult non comedit. Nisi concedis israel non recalcitrabit. Super tuum oculum habeto ubi considerat inhabitat. Eo desiderio passiones super orationes et ieiunia auxilio sunt. Monet scriptura desiderare in agone non coronari. Habes hinc ei quod illic est detis pignus. Non sustines ebrium virum: non in pariendo doles: non in filii morte deploras: aut quod alius confirmat: non ipsa curis videris: quod vir tardet aut non redeat a peregrinatione. A partu ab educatione libera es. Sequere sponsus tuum precedere te in regnum. Illi sequi festina dicente. Si abulabitis ad me recte: et ego ad vos recte abulabo. Si oblique abulabitis: et ego oblique ad abulabo. Super dominum expecta. Si ei quod dicit tardat: subiicit tormētis: quod omnino non expectat veniētem: quod patietur. Exhusto vis filius fieri: vestigia ei imitare. Arta est porta vite et iusti intrabunt per eam. Audi danielis dicente

Ego daniel lugebam tristis hebdomadarum diebus: panem desiderabilem non comedi: et caro et vinum non introiuerunt in os meum. Iohannes heremum habitavit vineam non habuit: ne se tremis implicaret. Lucerna erat: propter veterum ab spiramentis tutior se prebatur. Morum et tu preceptorum recordare. Ad celestem iteris politiam. Certa bonum certamen fidei: certamine victoria prouides. In victoria coronam vides. In corona certaminis prestatorem modo tuus sit cursum. Tremendum incidit in manus dei vincit. Elidisti quoniam regum imagines: quoniam aliquid quod peccata sunt facie magnitudine prestabili et formosa. Aliquod vero ratiōse porrectis siles et rus prime. Ita et illic quasi in imagine vniuersa fuelabunt. Fugies igitur turpitudinem illam horrendam et et naz dic. Custodi me dñe: quoniam speravi in te quod bonorum meorum non eges. Non ei rex nra. Non salutis sibi est opus. Quocirca nosmet ipsos offeramus hostiam viuam: sicut scriptum est: non per ignem: sed per laetitudinem. Nam qui sustinuerit usque in finem hic saluus erit. Et ite laboravit et etiam et viuet in finem. Quare veluti queta et sine turmultu vitam diligentes bene currite ut cor prebentis sicut scriptum est. Non ei parvum piculum est: pretereunt non seruare. Idcirco linguam et ipse tuam prope: tuumque corrige oculum manus extendens scias in oratione pedem moues veluti dominus eum perdidit: in stola ornate: in occursum venerabilis: in cessu queta: in cibo moderata: in continentia prestat: pia fratrum amatrix: concans in fide sana. Atque omnino tremendi illi iudicii nunquam obliuiscere. Nec homo omnia dea parua vident: sui homo in natura maxima sunt quod facto apparebunt. Simile est regnum celorum virginum: non soli: non lune: non ipsis formosis astris: non auro: non habet cunctas pulcritudini: neque ipsi celo. Quod igitur habet regnum: quod sollicitudine caret. Quod res omnium rex ditissima: deus quod et paulus dicit

Ber. iiii. Iohannis chrysostomi

volo aut vos sine solitudine esse. Ex quo decet orare/ ut si quidem quis infirmus sanus fiat. Si sanus est maneat in eo quo creatus est/ nec cadat. Ora igitur cum sancto david et dic. Septies in die laudem dixi tibi super iudicia iusticie tue. Bonum enim per orationem spiritus dei alio/ quod. Quis enim cogitans presentem esse deum quicquid peccabit? Igitur ne per neglectum sit eat peccatum/ recordare dicentis/ orandum esse sine intermissione. Bona quidem oratio deprecatio: longe vero melior per egentes oratio. Thymiana tibi fiet ad deum. Precedere meditare mortem mortifica membra tua super terram. Dies domini quasi fur in nocte sic venit. Si enim venientibus his qui tuam animam repetent dicere incipias. Dimitte me ut ieiunem/ miserear ut penitus agam. Dicit tibi dominus. Non dixi tibi miserere uti misericordiam persequere? non audistis pernitentiam agite: appropinquavit enim regnum celorum? Non audistis paulum dicentem: Quousque tempus habemus operemur bonum? Non est necessarium tempus saluari volentibus. Non enim per tempus latro saluatur est. Sancti martyres in hore momento iustificati sunt. illi sanguinem dederunt/ tu per sanguinem deduc lachrymas. Sine mediatio est quod dicit volo aut omnes homines salvos esse. Quare non modo per sacras nos admonet scripturas: sed alienis etiam in calamitatibus corrigat. Medici propterea publice manu operando curant: sepe quod principes alta de sede corrumpunt: ut alienis ipsi malis propagantur. Quobrem in fide radicati ducamur in cognitionem/ a cognitione in charitatem venientes/ atque per hanc ad hereditatem festinemus. Peccatum quidem exuentes ornamenta mortis induamus: orationi instantes sicut scriptum est. Quis enim vigilans iacturam quicquid accipit? Pastores etiam lupis non apparentibus oves custodiunt. Canes assidue esse non adsint. Ex quo bonum spiritus vigilare etiam esse laborum repensatio minus insit:

nihil tibi ea nocuerit exercitatio. Bonos igitur perscrutemur. Nam his quod secundum carnem sunt parentibus quod secundum spiritum abundantiorum curam exhibent infirmioribus propatientes et dicentes. Quis infirmus et ego non infirmus. Quare pervenit apponere sermonis medicinam. Nam anima semel peccatum degustans et sine dolore disponens plurimum morbo prebet additamentum. Sic enim scintilla si pervenerit quicquid propere deinde/ omnem de cetero populum. sic et peccati natura ubi anime cogitationes deprehenderit: nec quod extinguens fuerit: peior de cetero fit et difficilior supatu: sed quoque additamento maiorem ad neglectum trahit. Sic et multi flammam minus extinguentes magnum in naufragium deveniunt. Non habens quod peccatum impedit quo minus percedat/ equo similis fit frenum abijciet: humosque sessorum precipitanti. Nam egri qui ad medentes toleraverunt ad sanitatem spei plurimum habent. ubi vero in frenum ceciderint/ tunc de cetero curante nemine morbo insanabili laborant: non morbi natura/ sed medicamentis absentia. Igitur peccati impetum quasi equum effrenatum revocare oportet. Nam post vite finem neque vite datur occasio neque virtutis. quem admodum nec certantibus in agone certamine sublato coronas capescere licet. Quare corone gloriarum nobis vendicantes fugiamus despici. Si enim cum opus periret detrimentum accipi et despici et super malo dicitur. Igitur si minus despici cupimus: neque ipsi quempiam despiciamus. Neque despicias inquit hominem sese avertentem a peccato. Si enim adulter deprehendatur dolore et rubore sustinet. opprobrium vero ei non delet. quanto magis illo in iudicio quod muneribus nequaquam soluitur? Alperit os tuum verbo dei/ non ociosis verbis. Si enim ociosi verbi rationem dabimus/ quanto magis rei non propter ne gestet. Neque dulcedo vos decipiat visibilium. Si enim umbra deprehendi

neq̃ ita nec hūane res d̃phēdi neq̃ ūt
Quaz aliq̃ qdē ip̃a cū morte solūnt:
aliq̃z aū ip̃a mortē/atq̃ oī torrēte ve
locius defluētes p̃trāseūt. Futura h̃o
mutationē nesciūt. nō vident senium
trāslationē nō habēt sed adoleseūt p̃
tinuo. atq̃ eadē i decētia p̃manēt. Ne
q̃ pecuniā amireris ip̃is cū possessio
rib⁹ n̄ manēt sed mutātē dñs os: atq̃
ab h̄ in aliū trāsiliētē/itep̃ q̃ ab illo i
aliū. Nec oīa despicere oz. Sufficiat
ei dicēte audire. Que vidēt momēta
nea q̃ nō vidēt et̃na Scriptū ē deus
iudex iust⁹ fortis et lōganimis Tibi
vigilātia multa ē op⁹/q̃ furē obfues
Aduersarius ei tuus diabol⁹ supplā
tare te vult/ne tu illuc ascēdas vnde
ipe cadēs cecidit. Tēdicla mltā. fuge
laq̃os ⁊ diaboli tendicla q̃ dicas. Qui
ipe liberabit me de laq̃o venātū et a
h̃o aspo. Nō mō tibi lucerna ē op⁹
sp̃ sed etiā luminū appositus p̃cul iſt
dias. Pedes habēs neq̃q̃ potēs am
bulare nisi lucernā habuēs legē. Ma
n⁹ h̄ns n̄ potēs palpare q̃ad lumē n̄
aderit. Oculos h̄ns videre nō pote
ris nisi lumē appareat. Iter agēs die
b⁹ singulis lucerna indiges ne p̃ceps
ruas/aut incidas in latrōes/laq̃is su
perior fias clamās trāsmigra i mortē
sic passer. Et q̃s dabit mihi p̃cnas sic
colūbe ⁊ volabo ⁊ r̃q̃escā. pupillā na
tura oculū noīauit/q̃ veluti h̄go dua
b⁹ sub palpebris pupilla q̃i in offirma
to cubiculo claudīt veluti ⁊ lignā du
obus s̄ pedib⁹ et dētib⁹ et labijs iclu
sit/q̃ pudica virgo nihil ip̃esatū/nī
hil icōsideratū loq̃t. magis h̃o de iudicio
puidēs dicat. Ergo q̃le ē illud
igneū flumē? q̃ ille extēiores tenebre?
Qualis ille dētiū stridor. Nec mēte
cōcipiēs placebis viro. p̃egre p̃fect⁹ ē
sp̃s sus. Huic cōsciāz serua. q̃adusq̃
venit i gl̃az ei⁹ decātās dic. Alia mea
in manib⁹ meis sp̃ et legē tuā nō suz
oblit⁹. Quāto supior tēdiculis euaser

ris eo min⁹ i laq̃os incidēs. q̃ dicere
possis/aīa mea sic passer erepta ē de
laq̃o venātū. laq̃us p̃ritus ē et nos
liberati sum⁹. Continuo iudicē time s̄
cū angelis p̃uersationē desideras/di
aboli p̃uersationē time. Respice q̃i ei
fur mors v̄it. Accēde tuā lucernāz.
leta sit lāpas tua ne dormiēs inuenia
ris. Ne miseriā reputes ad fiduciā n̄
vulnera/sed trophea. n̄ plagas/s̄ ho
nores/nō cadētes sed p̃ficiētes. Ste
phan⁹ martyr n̄ lapides infra respicit
s̄ q̃ sup̄ s̄t braua Martyres sua dede
rūt corpa nos vel studiū nostrū affe
ram⁹. Dulcis tibi somn⁹ videt⁹. S̄ sci
es nihil psalmodia dulci⁹. Graue ē ti
bi humi dormire. Cogita sup̄ prunas
martyres stratos fuisse. S̄ amar⁹ os
tibi ieiuniū reddit⁹. Qui dulcedinem
mellis creauit p̃ te felle potat⁹ ē. S̄
tecū ploras⁹. Nō iā veluti paul⁹ alioz
p̃ salute plorasti. In his temet ip̃s ex
hortare. Ad breue ei tps ē labor ⁊ in
eternū q̃es. Elice expectatiōe laborē
Tribulatiōi gaudiū succedit. Cogita
tp̃alē voluptatē eterna tibi p̃bē tor
mēta. Fuge leticiā p̃t̄ mesticiā. Ne
tuus artub⁹ suis vtat armis/diabolus
oculo ore manu: ne telū in te crapule
mittat. Nosti ei illū olī p̃p̃z q̃ ieiunio
mare t̄iecat/ebrietate vulnēatū i ari
da naufragiū p̃tulisse. Respice illoz
casū ⁊ malū fuge. Si ei his q̃ fm natu
rā erāt ramis nō pepcit dñs. ne for
te ⁊ tibi n̄ parcat. Sobrie igit̄ vigila
sp̃ ⁊ ad p̃missa oclz fige/vt i te gl̃ifice
tur scā ⁊ p̃sōnalis trinitas/p̃r et fili⁹ ⁊
sp̃s sc̄s nūc ⁊ sp̃ ⁊ i sc̄la sc̄loz. Amē.

Eiusdē beati iohis

Chrysostomi de p̃nia sermo. xv.

Rgo nouistis vñ nob⁹ hester
nus sermo inceperat/aut vbi
defecerat/aut vbi incepimus
prioris omelie verba? S̄ vos obli

Sermo. xv. Iobis chrysostomi

tos existio/quo nob ipse sermo si quie
nerit Quia in re minus dāno vos aut
redarguo Quisq ei vestrū vxorē hz.
parvulis studet/7 q domi sunt curat
oia/alij milicie indulgēt/artib' alij la
borāt māibus/ac vestrū quisq diuer
sis insudat operib' Nos vero in his
versamur/in his cogitam'/atq i his
nostrū terim' tps. Itaq ea i re haud
accusādi estis/magis p studio laudā
di/q neqz nos vllō tpe reliquitis so
lēni die Is ei laudū ē cumul' ciuitas
ti nre/nō tumultū et sūrbia/nō dor
mos deauratis trabib'/triclinijs: s;
diligētē pplū h're atz exercitū Neqz
enī ex frōdib' generosa arborē/s; ex
fructib' iuvenimur Idcirco ei mud. aiall
b' hōrē plati sum' q fmonē hēm'/f
monē mutuo colloqmur/fmonē ama
m': hō q sermonē abhorz iumētis ē
min' rōnal/n satis sciēs cui' grā ho
norat/atq vñ honorē accipit. Quare
bene ppha. hō iqt cū i honorē eēt nō
intellerit ppat' ē iumētis insipictib'
et similis fact' ē illis En hō cui pphā
loq sermonē si amas? Et qnā indulgē
tia dignaberis? Sic mihi oēs necessa
rii estis/ sed i pmissis q ad virtutis fmo
nē pēnati aduēstis Undiqz igit edo
cti diuino fmo de rē aggrediamur/atqz
ponib' sequētia cōnectam'. Debeo ei
vobis atqz ipe leto vob aio debitū p
soluo' Nō ei id mihi iopia affert/s; di
uitias nūciat. In his q foris sūt q de
bēt creditores fugiūt q min' reddāt.
Et merito qdē. Nam extēis i rebus
restitutiōi inopia accedit/ ipaz ho ser
monis dissolutioēz diuicie sequatur
Quale id ē? Debeo cuiqz aliquid Si
psoluerō neqz apud illū/7 illū esse atz
etiā apud me: s; a me deficiēs illi ad
hesit. Sermonē ho si psoluerō/7 me
cū ē atqz oēs habetis Si fmonē reti
nuero neqz restituiā tūc inops sū. Si
psoluerō tūc ditior fīa. Si nō psolue
ro fmonē sol' ipe dicesco. si persolue

ro cū omnibus vobis fructū refero.
Eia ergo debitū reddam' Quid naz
id? De pnia sermonē cudim'/ ac cere
ris de virtutibus q multe varieg sūt
penitētie vie qb' facilis nobis salus
fiat. Nā si vnā nob dedit/7 reppuli
semus eā vtiqz dicētes Neqzimus hāc
ingredi/ saluari nequimus Nūc ipsaz
hāc tuā āputās obiectiōnē. nō vnam
tibi neqz secūdā neqz terciā/ s; plures
ac diuersas dedit/ q mltitudine tibi ad
celū facilis ascēsus fiat Et dicim' faci
lē esse penitētiā neqz onus in ea Pec
cator es? Ecciam ingredi. Dic pec
cavi/ et soluiisti peccatū Producim'
peccatē dauid et soluetem peccatum
Ilic scdam subiicim' viā sup peccatū
flere. Et dicimus. Qui nā hic labor?
Nō pecuniā opus insudere. Nō lō
gas ire vias/ nec tale qd dicere/ s; pec
catū flere dūtaxat. Hoc de scriptura i
ducimus qd in achab de? q fleuerit
q mestus fuerit peccatū sibi dimisit
atqz idē helie dicit. Nōne vidisti hu
miliatū achab corā me? fies et tristita
t' n faciā fm irā meā. Ilic etiā dedi
m' pnie viā/ ac de septura phisei du
rim' i mediū sil'7 publicanū De phari
se? qdē supbe elat' a iusticia cecidit. pu
blican' hūilib' pferēs i fructū iusticie
successit neqz vllō s; labore pss'/ iustifi
cat' ē. Nba dedit res accepit Age q ce
ptū seqmur/7 qrtā pfeam' viā Quenā
ea ē? Elēosyna rēgia illa virtū. q hoi
nes celerrime ipoz i celoz axes addu
cit/ aduocati opti loco fūgēs Magna
res elēosyna/ pēdit aerē/ trāsit lunā:
sol' radios cedit/ ad ipz vēit celoz cul
mē: ipos pñsics celos: 7 āglor' popu
los decurrēs archāglor' qz choros/7
oēs supiores prātes ipi assistit rēgali
throno Qd ex ipa disce septura Cor
neli elemosyne tue inqt et ordēs tue
ascēderūt i cōspectu dei. Tā 7 si mul
ta habueris peccatā/ aduocatrix elēo
syna ē/ ne timeas Nulla ei supiorib'

De penitentia

1.

de virtutib' hic sese opposuit. Chm
requirit/ quē ipa lucificat/ ppijs in
manib' baulas. Ipsius etenim dñi est
vox. Si quis fecerit vni ex minimis
his mihi fecerit. Ita ergo quorū alia
habueris peccata elēosynā tua oībus
ē grauior. Aut non intellexisti i euā
gelio decē virginū parabolā/ q' elēo
synā nō habētes/ virginitati indulgē
tes/ a nuptijs exclusi sūt. Erāt igit de
cem virgines/ quiq' prudētes 7 quiq'
fatue. Prudētes qdē oleū habebant
stulte vero nō habebāt oleū sed exti
guebantur lampades eaz. Accedenti
tes autem stulte ad prudētes dixerūt
Date nobis oleū de lampadibus vris.
Pud'z me 7 rubore cōfūdor 7 lachry
mis virginē stultā audiēs. Erubesco
cuz audio nomē post tale virtutis lu
crum/ et virginitatis studiū/ vbi i ce
lū enolant/ vbi ad ipsas superiores
virtutes certamē habuerāt laboreq'
superauerant/ vbi ipsam voluptatis
flammā cōculcauerāt tūc insipientes.
Et iure insipientes/ qd' maius cum vi
cissent/ a minore viderē sunt. Et accedē
tes dicit. Insipientes dixerūt sapiēti
bus. date nobis oleum de lampadi
bus vestris. Ne aut dixerunt. Non
possumus vobis dare: ne forte non
sufficiat nobis et vobis. Nō pertina
cia sed tenuitate id faciunt. Futurus
enī erat sponsus. Habebant et ipse lā
pades sed oleū nō habebant. lychnus
habebant. Naz ignis quidē virginitas
est: oleū vero elemosyna. Sicut igit
lychnus nisi instillans oleū habuerit
extinguetur: sic et virginitas nisi ele
mosynā extinguit. Date nobis oleū
de lampadibus vestris. Ne autē ad
ipsas. Nō possum' dare vobis. Et nō
malicie id verbū: sed timoris. Ne for
te non sufficiat nobis et vob. Ne for
te quēadmodūz oēs intrare querim'
oēs remaneam' sed abeuntes cōte

vob' a vēdētib'. Qui nā sūt mercato
res olei hui'. Paupes ad elēosynā
sedētes. Et quātū. Quātū libuerit p
cū non appono. Ne obicias inopiā
Quātū potes tāti eme. Habes denariū
emē celū. Nō q' venale sit celū s'
q' clemēs sit dñs. Nō habes denariū
da vel calicē aque frigide. Inq' emz
quicunq' dederit vni ex minimis istis
calicēz aque frigide ppter me nō pdz
mercedem suam. Mercatura negocia
tioq' celum ē: atq' ipi pigritamus: da
panem. et accipe paradilum. Parua
da: et magna suscipe. da mortalia: et i
mortalia recipe. da corruptibilia et i
corruptilib' repēdere. Si celebritas
adesset epulū hñs: atq' i ea ciboz abū
dātia: multaq' puo emerēt: num sub
stanciam vēdētes cūctaq' postponen
tes in ptem eius negociatiōis venire
tis. Et vbi quidē corruptio: tanto
studio laboraretis: vbi immortalis ē
negociatio/ pigritatis atq' adeo cōci
ditis. Da iopi quamuis tū tacueris
ora p te: respōdebūt infita: elēosyna
tua stante 7 declamāte. Preciū redēp
tiōis aīe elemosyna ē. Precerea pel
ues et lauacra cū aqua sūt: quo man'
laues: q' vestes aqua. Sic et elemosy
na quo p eam aīe manus diluas. Ne
inopiā pferas. Vidua in vltio cena
culo heliā hospitabat: ac paup'tas nō
affuit ipedimēto: sed eximio cuz gau
dio suscepit eā. Quare et dignos rece
pit fruct'. 7 merēs elemosyne spicā le
git. Sed fortasse auditor dicet da et
mihi heliam. Quid queris heliam.
Domini helie do tibi nec ipsum cu
bas. heliam si inueneris quomō hos
pitaberis. Chm dñi snia ē. Quicunq'
vni ex minimis his fecerit: mihi fece
rit. Si forte rex quēpiam de populo
pellauit atq' ad seruos dixerit. R ed
dite grās huic meo noīe q' plures: q'
me inopia laborātem nutruit: qui mi

Verbo v. Johis chrysostomi

habet beneficia in tpe multa contulit. num
certatim quisque pecunias ei ois appē
diderit/ cui rex grās egerit? Si g in
hoiez regē tm̄ honoris res ipa t̄buit:
cogita ch̄m in illa die ad āgelos con
nersū et dicētē Dic me i tra suscepit
hospicio. Dic mihi innumera contulit
beneficia. Dic me peregrinū exīte p
fuit inducēs. Cogita de cetero fidu
ciā inter āgeloz p̄pos gaudiū. Igit
cui testimoniū ch̄s phibz nō fiduciam
sup āgelos habuerit? Magna res igit
elcōsyna fratres/ hāc amādo faciam?
qua nihil equabili? p̄dōtēs enī ē alia
peccata delere iudiciūq; p̄pullare. Te
tacētē ifinita pauperz ora grās referre
Imo vero min? h̄bo aut ore n̄cē est:
rebus ipis clamātib? / tā adeo exube
rās/ tāq; magnū ē elcōsyne bonū Et
ipi pigritam? et p̄cidim? Da panē p
posse. Nō h̄ēs panē da vel denariū.
Nō h̄ēs denariū da vlt̄rigide aq; ca
licē. At neq; id h̄ēs vel malis opp̄sso
ppatere/ atq; app̄sā mercedē habea.
Nō ei n̄citatīs s; int̄citiōis ē merces
Aliter etiā in his disputem? euagata
a nob orō ē. Alge ad p̄p̄itū redeam?
Date nob oleū de lāpadib? vris/ nō
possum? vobis dare/ ne forte nō suffi
ciat nob et vob s; abēntes emite a v̄e
dētib? Abēntibus at ipis v̄eit sp̄s?
et que h̄ebāt lāpades int̄nerūt cū eo:
et clausa ē p̄uij ianua. Inspiciētes at
accedētes clamabāt Alpi nob domie
Vlor at ab intro ad eas Recedite a
me nescio vos Id omīno ē? Frustra
magnū h̄gītatis certamen? Cogita q
mō tot post labores exclusi sunt. Cū
frenabāt icōtimētiā/ cū aduer? volu
ptates opposuerāt sese/ cum supiores
ad h̄tutes certamē habuerāt/ cū vite
h̄res sp̄cuerāt cū piclū tolerauerāt
magnū. cū tān laboris supauerāt. cū
de tra ad celū euolauerāt/ cū corpis
signaculū nō soluerāt/ cū magnū h̄gi

tatis specimen acq̄suerāt/ cū corpis
necessitates sup̄editauerāt/ cū in cor
pore q̄ incorporeoz sūt p̄fecerāt/ cum
magnū atq; inppabile h̄gītatis lucrū
poslederāt/ tūc audierūt. Recedite a
me nescio vos Neq; enī mihi existia
ueris tātillā virgītatis esse magnitudi
dinē. Talis ei h̄gītās ē vt eā potuēit
nēo veterū cōseruare. Propterea ei
grā magna. q̄ q̄ tremēda p̄phetis fuit
erat/ et veterib? eadem nūc facilis le
uisq; existiat. Quenā fuerāt grauissi
ma et necessario? h̄gītās. mortisq; de
spect? Sed et ea nūc vel tenues puel
le p̄uipendūt. Grauis etenī erat h̄gi
tatis possessio/ vt hac se nēo relegat
Noe iust? erat et a deo testimoniū acci
piēs/ sed mulieri adhesit Sitr et Isa
ac coheres eius p̄missiōis mulieri ad
hesit. Ioseph pudic? adulterij factuz
negauit/ s; et is mulieri adhesit. Gra
uis etei ēat h̄gītad. p̄dicatō/ q̄ad flo
de h̄gie germiaret. Nōo igit veterū
potuit virginitatē tenē. Magnū etenī
ē corp? frenare. p̄dige mihi sermōe
h̄gītatis sp̄m atq; rei magnitudinem.
disce Qd bellū h̄z q̄tidie nullatenus
sedādū ip̄o barbarico bello deterius.
Nā barbaroz bellū vlt̄p̄is q̄etē h̄z.
q̄ aut pascūt/ aut ordināt. Et q̄nq; q̄
dē pugnant/ q̄nq; nō et ordies et tpa
sūt. Bellū h̄o in h̄ginē collati nulla da
tur quies/ diabol? ē ei sp̄ bellū iferēs.
nō tps obseruatōis sciēs/ nō globū i
aciē cōgregās. S; q̄rēs h̄ginē sp̄ nu
dā inuenire. q̄ mortale infligat vuln?
Neq; a bello vnq; virgo cessare pōt
Et dānati ad tēp? q̄dē p̄ncipē vident
neq; paribus molestijs p̄mūt. Virgo
aut q̄cūq; abierit et iudicem circūagit
secū/ et inimicū secū portat ad bellū.
Neq; vespi p̄mittit respirare/ nō no
ctē/ nō diluculo/ n̄ meridie/ sed bellat
sp̄ voluptatēq; submittit/ nuptias in
m̄coriam adducēs q̄ h̄tutē excludat.

maliciāq; in ea generet/pudorē expel
lat/fornicationez inserat/Esuritur g
singulis diebus ⁊ horis fornicis mo
succēsa Cogita quāt' officij labor sit
Sed ille p' hec audierūt nescio vos
Vide rem magnā cū vir gītās sororē
secū habuerit elēosynā in eā nulla ad
uersa poterūt. Sed oībus supior ēit
Propterea nō introiuerūt ille q' cū h
gītate elēosynā nō habuerūt Multo
rubore digna es/voluptatē debellās
pecunie succubisti Sed hōgo que vi
te renūcias mūdo crucifixa/pecuniā
amas? Utinā vix desiderasses atq; mi
n' criminādū fuerat Nā eiusdē sbne
rem ac materiā desiderasses. Sz et h
ve Quid ei q' s' viro sūt Ille seuitiā
male ostēdūt s' s' hōz vmbra. Q' si ei
dixēs da elēosynā: filios hōo dicet: ⁊
neq; De' tibi filios v'dit/frēz v'ēt's
accepisti n' quo seua/s' q' pia mīcor's
q' fieres Ne igit' cāz clemētie pietatis
q' seuitie causā feceris Cupis heredi
tatē bonā filijs tuis relinquere? Ele
mosynā r'linque q' te oēs laudib' effe
rāt. vulgatāq; artē memorie tue reli
quas Tu hō haud hīs filios. s' vite
crucifixa qd pecuniā cōgregas? Sed
insitus nob' sermo a p'nie et elēosyne
via abducit Dixim' elēosynā magnā
possessionē in suscepit/nos p'nie pela
gus. Habes igit' penitētiā magnam
elemosynā valentē peccati catenam
dissoluē Habes et viā aliā p'nie opor
tunaz/q' poteris a p'ccis te vindicare
Ora p' momēta singula/neq; orās de
ficiās/dei clemētiā pere/neq; repellz
manētē te/s' peccata dimittet et peti
ta p'cedet Orans qdē si exauditus fu
eris p'mane grās agēs i orōe Nō ex
audit' mane orās vt exaudiaris Neq;
dixeris multū orauī/atq; haud exau
ditus sum Eteī vel id sepe sit tue vti
litatis gratia Monit ei q' piger es ⁊ p
cidēs: q'q; si cōpos voti fueris:abis

nō iā orans. Et s' voti occasiōe p'tra
hit te q' crebrius deū alloqris/orōeq;
exerciteris. Nā si ea i necessitate exi
stens atq; idigēs pigritas/neq; orōi
insistis. quidnā egeris hōz si nullo idi
gueris? Itaq; tibi id facit q' frugi tibi
res fiat. Nolēs te abstinere iugi orōe
Matura g' ⁊ ora dilecte Adulcē ei orō
pōt. Neq; rē puā aggredieris orōi in
dulgens Q' orō peccatū dimittat vel
ex diuinis euāgelijs disce Quid ei in
quit? Sile est regnū celoz homi qui
suā ianuā clausit. Uēit at' qdaz vespē
accipe volens ab eo panes et pullat
dicens. aperi nob' qm indigeo panib'
Hic at' ad eū Nō possū dare tibi Qb
dormiuimus ei ⁊ nos ⁊ puuli. Hic at'
insistebat/pullās ianuaz neq; receder
bat Dixit g' paterfamilias Surgite ⁊
dare ei ⁊ dimittite abire Docet ergo
te orare neq; obtorpescere Si minus
acceperis p'mane qd acceperis Plu
resq; alias p'nie vias in scriptura re
peries Ipa p'nia et añ christi aduen
tum p' eius pphetiā hieremiaz p'dicat
Nūqd cadēs n' resurgit aut auertēs
nō reuertet Et itez post hec dicit ei
Accede cōuerte ad me Propterea ⁊
vias alias p'nie diuersas dedit. q' nob
oēs desidie occasiōē amputet Nā si
vnā haberemus hac vadē neqrem'
Ducronē hūc diabolus fugit. P'ec
casti? Ecciaz ingredere atq; tuū dele
p'ccz. Quoties cecideri. i foro toties
exurgis. Sic q'tiens peccaueris p'ccī
p'iteat. Neq; despes. tā ⁊ si scōo pec
caueris: scōo p'iteat Neq; aīo p'steri
nat' a spe repositoꝝ bonoz cadas q'
nis nouissio i vite die peccandis/igre
dē p'niāz age. Dedicie locus ē h' non
iudicij Nō p'cas sed peccatoꝝ remis
sionē tribuēs Deo soli dic p'ccm tuū
Tibi soli peccaui ⁊ malū corā te feci ⁊
dimittet p'ccm tuū Habes at' ⁊ aliam
p'nie viā haud difficilē s' oīno accom
g iij

Sermo.xvi. Iohis chrysostomi

modatissimaz. Quale hac? Desse si peccator
tuum. Idque ex sacris docere euangelis.
Petrus ille apostolorum princeps in ecclesia
prior/amicus christi/que reuelationem non ab
hominibus accepit sed a patre. scilicet sibi testio
nium dominus reddit. Beatus es symon bario
na quia caro et sanguis non reuelauit tibi sed
pater meus qui in celis est. Hic idem petrus. Petrus
enim dico/petram nomen habundantem se indebile
et repentinum immobile: apostolus magnus primus
discipulorum/primus vocatus/et primus obedi
entem. Ille non puam rem fecit: sed maximam:
qui dominus negauit. Hoc dico non iustum ac
cusas/ sed tibi precipue precipiens occasionem.
Ipse orbi dominus negauit/ saluatore/ percu
ratorum pauperum. ut homo alius repetam?
Elidit saluator quidam abeuntes retro et
dixit petro. Numquid tu abire vis? Pe
trus autem dixit. Si oportuerit me mori tecum
non te negabo. Quid dicis petre? Deus est
qui decernit quid ipse fluctans. Sed tamen ite
rio/ quod suum erat ostendit. Nature vero infir
mitas redarguit. Nec homo quoniam? Modeste que
stetit petrus ante primas calefaciens se/ et
puella quidam accessit et dixit. Hic est tu cum
homine habuisti. Hic autem dixit. Non nomen
hominis habui: et impletum est decretum. hic christus
respiciens in petrum vocem per ipsum dimisit
ait. Non ei ore locutus est. Ne forte ipse
inter iudeos redarguat/ et proprium perfidat
discipulum. Sed per oculum dimittens vocem
qui diceret. Petre quod dixi scilicet est. Igitur
petrus tunc sentiens cepit flere. Et non fleuit
modo/ sed amare/ sed baptismum per lachry
mas ex oculis ostendens. Cumque fleuisset
amare deleuit peccatum. Non enim prius fuerat
reatus proprium dominum negasse/ sed magnus
et fortis/ cum tamen lachryme deleuere. De
fle igitur et ipse super peccatum/ neque solus
desse aut apparere. sed desse amare quem
non modum petrus. Ex ipso perfido deduc
fontes lachrymarum/ qui dominus nostra motus
tibi dimittat. Clemens etenim est. Ipse enim
dicit nolo mortem peccatoris/ sed potius
pueritatem et vitam. Quid igitur lapidatus:

cessit/ mortuus? qui omnia pro christi nomine sustulit?
qui celesti voce desuper appellatus. Hic die
qualem emisit vocem. Accepi igitur gratiam
a deo. Sed et ego laboraui: et vna tole
raui et gratia eius que in me est vacua non
fuit sed plus laboraui omnibus. Mouimus
inquit gratie magnitudinem: quam acce
pimus sed non desiderium inuenit. Sic et ipsi
fratres manus ad elemosynas doceamus
ut parum quid offeramus: ploremus super
peccatum: ingemiscamus super iniquitatem. qui
videamur vel parum quid inferre: tam et
si magna nobis in futuro reposita sint: no
stram vi superantia. Paradisus enim est
et celorum regnum. Cuius ipsi omnes principes
sumus gratia et clementia domini nostri iesu christi.
Cum qui gloria patri et spiritui sancto nunc et sem
per et in secula seculorum Amen.

Eiusdem sancti iohannis

nis Chrysostomi de prima sermo. xvi.

Eia nunc recordatio nostri vos
habeat. vlla tenuit que tempore absum? At
que ipse quidem vult nunc oblitterari
potui. sed vult dimittere viam memoriam
am non dimisi. Quodammodo ei qui corpus
placuit forma capitis. quicunque recesserint
secundum desiderata faciem circumferunt/ haud
secus ipsi venustate viarum aiarum tacti ea
vie mentis spiritus se nobiscum tulimus. Et
veluti pictores coloribus variis cor
porum imagines oblinire ac decorare con
sueuerunt. Ita et ipsi studium vestrum in cetis:
in audientia promptitudinem/ ad dicentem
benivolentiam/ ceteraque alia officia velu
ti colores et tunc varios immiscetes.
atque ipsi aiarum viarum characterem ipsum mentes
mentis que apponentes oculos/ ea specu
latiōe satis nostre peregrinationis accepi
mus solacium. Nec et sedentes et surgen
tes/ et ambulantes/ et descendentes/ et intro
euntes/ et exeuntes continuo versamus
charitatez vestrarum interpretantes. Nec
quod interdum solum sed etiam noctu ipsidem

cogitationib⁹ q̄s delicijs enutrimur. Illud cū salomōe scientes. Ego dormio et cor meū vigilat id ipm et nob contingit Nam sōni necessitas palpebras ipas cōtrahit/tyrannis hō amoris vestri oculos nostre mētis excitat. Atq; sepe numero p̄ somnū vobiscū loqui visus sū Etenī cōsuevit anima que inter diu cogitat. eadē in somnis p̄ phāsiā cernere Qd et nobis tūc accidit/et vos carnis oculis minus vidētes/oculis charitatis inspicim⁹: corporeq; absentes dispositiōe p̄sētes fuimus:mee aures semp clamore vestro calebant Quare ⁊ corpis egritudinē eo diutius cogēte immorari/⁊ aeris sanitate ad carnis sanitatē p̄ficiēte/id vis amoris vestri nō tolerabat sed exclamabat/neq; prius molestando cessauit/qm nobis ante p̄fixū temp⁹ exurgere suasit:et salutē et alacritatem atq; om̄e quodcūq; est boni cōuentū hūc vestrū existiare. Hāc igitur suasi redire malui⁹: tū et si morbi reliquie minus cederent:q̄ corpis infirmitatē p̄p̄ deponē:satagētes de cetero charitati vestre molestias iferre. Hāc et illis manens criminatiōes audiebam Cōtinue ei lre has nobis afferebant. Gratiāq; habui criminātib⁹ nō minus q̄ laudantib⁹ Nam aīe sciētis amare ille criminatiōes fuerant absentiam nostram accusantes. Quare surgens cucurri.quare nunq; mea vos mente quīuī excludere. S; qd miror:ruri si cōmoratus: licentia qdam et libertate fruens vñ sum nō obliuioſus recordator: qñ qdem paulus vinculis alligatus carcerē inhabitans atq; infinitis pene periculis se p̄tuz se vidēs/in carcerē nō secus q̄ i prato versatus/sic fratrū memoriā habebat et scribebat dicēs Sicut est mihi iustū hoc sēire p̄ oībus vobis et q̄ habeam vos in corde: ⁊ in vīcu

lis meis/in defēſione et p̄fessiōe euāgelij Extra inimicorū catena/intus amoris discipulorū catena. S; exteri or qdēz ferro obfirmabatur Interior charitate iūgebat. Et illa quidē sepe numero deponebat Hāc vero nunq; dissoluit S; quemadmodū mulieres quotq; dolorū partus experimēta sū p̄sere/cū matres sūt/horū q̄s p̄turisē q̄cūq; fuerit vīculo cōtinuo illiganē Sic et paulus atq; adeo mltō forti⁹. Sp̄ ei discipulis suis adherens atq; affixus erat/eo q̄ fortius q̄ naturalibus sp̄alia vincula sūt fortiora: Hāc hic nō semel sed eosdē bis parturiuit/et clamabat dicēs Filioli mei q̄s iterū parturio. Id adeo nūq; mulier patereris neq; sufferret eosdē iterum dolores. Sed tolerabat hoc paulus qd in natura nō ē videri Et q̄s semel pepererat/iterū p̄cipiens acres i his dolores Propterea ⁊ cōſidere eos volens dixit/q̄s iterū parturio. Quasi diceret parcite mihi null⁹ fili⁹ scdo m̄rū vter p̄ dolorib⁹ p̄cisit:quod me pati cogitis. Hāc dolores illi vno t̄pis momento torquent/atq; infante aluo delabēte et ipi q̄q; delabūē. Hic hō nō sic s; ⁊ mēlib⁹ totia manēt. Hāc ⁊ annū totū sepe numero p̄turuit paulus atq; haud p̄ceptos pepit Et illie qdē carnis ē labor. Hic hō nō v̄tres extēdit/vnde illi sūt dolores sed aīe robur lacerāt Atq; vt dicas eos feruētiores eē dolores/q̄ vnq; m̄r optauit/natorū loco gehēnā sustinere? Sed optat anathema eē a ch̄o/q̄ possit in deos edē/q̄s sp̄ p̄tinuoq; p̄turiebat ⁊ dicebat Tristitia mihi ē magna ⁊ incessabilis dolor cordi meo. atq; ibidē iterū Filioli mei q̄s iterū p̄turio donec ch̄s formet i vob. Quidnā aluo illo beati⁹ fūit: q̄ tales filios parē potuit q̄ in se ch̄istum haberēt? Quid vero secūdi⁹ qui orbe progenuit totum?

Sermo. xvi. iohis chry.

Quid eo fortius q̄ editos et adultos in obrusum q̄ cadētes possz denuo p̄cipere ac formare? Id aut̄ in naturali p̄tu p̄ter hūanas ē vires/ quare igit̄ nō dixit filioli mei q̄s iterū p̄genero: s̄ p̄turio. Et ei alibi generās inq̄t In chrio enīz iesu ego vos genui Illic q̄ p̄geniē dūtaxat op̄dere voluit. Hic nō p̄tū corā statuē conatus ē. Quō enī filios vocat nō dū enītos? Si enī p̄turit nondū pepit quō filios vocat? ut discas q̄ his p̄us eos nō parturit ut dolumbus/ qd̄ satis illis fuerat ad ruborē Si ei inquit semel fact̄ sū p̄r/ debitiq̄z in vos p̄tū toleraui/ vos vero filij facti estis/ quō me ad sc̄dos iterū dolores mittitis? Satis ei q̄ a p̄tū cipio habēt sūt p̄r dolores/ qd̄ me se cūdario dolorib⁹ cruciatis? Nam eoz q̄ nō dū crediderāt cas⁹/ nō secus q̄ si deliū/ labori sibi accedebāt Intolēabile ei fuerat p̄ taliū mysterioz coionē: videre q̄sdā ad impietate sp̄ote decliare. Quare acriter et blime/ atq̄ oī muliere passibili⁹ ingemiscebat dicēs Filioli mei q̄s iter p̄turio donec chris⁹ forme⁹ in vob⁹ Id aut̄ dixit et fidere et timere volens. Cū ei oñdit nō formari in ip̄is ch̄m timorē incussit et agoniaz euz demonstrat posse formari iter/ fidē voluit In eo ei qd̄ dicit̄ donec forme⁹/ v̄tq̄ sunt oñdētis/ qd̄q̄ nō dū format⁹ ē/ et formari posse. Si enī foret impossibile. inuacuū ad eos dixissz: dōec ch̄s forme⁹ i vobis. ip̄os q̄ spe vana nutriussz. Nec igit̄ scientes neq̄ ip̄i a spe cadim⁹ Sz neq̄ oī no pigritamus. v̄tq̄ enī hec p̄niciosa Desperatio q̄dez exurgere nō sinit et stantē cadē facit. Et neglect⁹ q̄dez ex ip̄is detrudit celis: desperatio in ip̄m malicie deducit abyssū: sicut fidentia: deductū in velocit̄ trahit. Cōsidera nō vtriusq̄ vim Diabol⁹ an̄ hec bon⁹ erat pigritans nō et desperans ce

cidit Lantaq̄ oblit⁹ malicia est: ut in postez nō resurgēt Qd̄ ei bon⁹ erat audi. q̄ dic. vidi sathanā veluti fulgur cadentē d̄ celo. fulguris ei similitudo et claritatē p̄stie cōuersatōis oñdit et nature acumē Paul⁹ blasphem⁹ erat et p̄secutor et p̄rumeliōs Ubi nō desudauit/ et spe nō decidit elurrexit parq̄ angelis effect⁹ ē Judas apls erat s̄ pi gritas fact⁹ ē p̄ditor Lairo itē p̄ tān tū malicie. vbi de spe n̄ laps⁹ ē. an̄ oēs paradisu ingredit̄ Pharise⁹ p̄fidēs q̄i sua elatus n̄tute ab altitudine decidit i p̄fidū. p̄bican⁹ n̄ diffidēs sic cred⁹ ē ut illū p̄uēret Elis tibi ut oñdāz v̄r bē oēs s̄ facē? Minuitoz v̄rbs sic oīs saluata ē. Et illos ēte lata iā snia a spe depulerat Nō ei dixit si p̄niam egerit saluabūt. s̄ solū adhuc tres dies et Minime buertē: sed tū minate deo et p̄beta clamante snia n̄ morā n̄ correctōez h̄ntē n̄ ceciderūt a minis: neq̄ bonas spes p̄diderūt. Propterea ei p̄ditionē min⁹ apposuit: neq̄ dixit p̄niaz si egerit saluabūt: q̄ et ip̄i latam dei sniam dei audiētes neq̄ sic a spe cadamus sed eo fidētes exemplo haud deficiam⁹ Nā vel i eo est maxie videre dei clemētiā q̄ snie cōditionē minus apponēs tū penitētibus reco ciliat Sz vel ex eo qd̄ appēsa snia se rebat: augeri volens riorē: eosq̄ p̄li ma sua mordēi pigricia id effecit Ip̄z q̄ penitentie tps ineffabilē ei⁹ oñdit clementiam Quō ei tres dies tū effecissent ut deleteretur malicia tāta? Cernis quō et hinc dei clementia apparz? plura ei hic ad ei⁹ v̄rbs salutē cōtulit Nec igit̄ scientes spe nūq̄ cadamus Nec enī vel sic diabolo cesseris ut desperes/ q̄ neq̄ tā adeo letū eū pec cantes reddimus/ q̄ facimus desperātes Audi de fornicante q̄ supra peccatū paul⁹ desp̄ationē timuēit Cori theis ei scribēs sic inq̄t. Qino audir

in vob' fornicatio et talis que nec integres nominat. Non dixit quia nec in gentibus audet sed neque nominat quod usque ad appellationem illis intolerabile id ipsi ope ausi estis. Et vos inflati estis et non dixit ille inflatus est Sed enim qui peccat cauat dimittere sanos alloquitur quicquid ad modum medici faciunt egros dimittere sed cum adherentibus plurimo sermone vtuntur. Secundo autem et hi omnes in eadem causa erant nequeque corripientes neque terrenes. Non ita igitur crimen quod facilis curatio vulneris fiat. Graue quidem peccatum est sed multo grauius altum sapere in peccato. Nam si de iusticia inflari iusticie sit euacuatio multo magis id in peccatis si pertingat maximam ne in iactura inferet atque ipsorum peccatorum maius crimine fuerit. propterea inquit cum omnia que precipiunt vobis feceritis dicite quod serui inutiles sumus. Si enim qui omnia faciunt prout fecisse reputabunt multo magis et peccatore flere decet et infirmum sese omnino reputare id itaque tunc ostendens dixit Et non magis fleuistis. Quid dicis aliter peccauit atque ipse plorabo. Ita inquit Corpus eius et membrorum exemplo mutuo compacti sumus. In corpore eius tamen et si pes vulnus accipiat humi declinans caput intuemur. Et quid eo venerabilius. Sed tamen dignitate sua non nouit calamitatis tempus. Idem et ipse facit. Quare et paulus admonet dicens Gaudere cum gaudentibus flere cum flentibus. Et non magis fleuistis ut tolleret de medio vestrum qui opus id fecerat. Non dixit et non magis studuistis Sed quid. Non magis fleuistis quam morbo per et peste ciuitatem comprehenderet quam diceret. Ordoque exigit et confessionem et preces quam morbus tota ciuitate tollat. Elides quantum his timoris incescit. Et quoniam putabant ad illud diuturnum peruenisse malum ac constituisse eos sollicitos reddit dicens. Nescitis quod modicum fermentum totam massam corrumpit. Quod ait dicit tunc est. Ita gradatim malum atque

reliquis sese applicat membris. Veluti de communi malo consulentes curare vos decet. Neque id mihi subieciis quod ille solus peccauit. Sed illud considera quod sanies quidam peccatum est reliquum corporis depopulas veluti domo ardente et quod non dum malo ledunt his qui in malo sunt molestia non minori premitur atque vniuersa perit. Quod ne vigens ignis ad proprias inalefcat domos. Sic et hos paulus excitat dicens Pyra quidam est putredinem malum exiguam incedit dum prius quam ecclesiam inuadat. Si vero neglexeris peccatum veluti in alio existens corpore maxime quidem vel sic male. Ille enim membris totum est corpus. Vterum et id considera quod si pigritaueris ac spreueris te quod quicquid comprehendet. Quare et si non fratris tua tamen cura exciteris. Repreme pestem sanie coarctas depopulas latentes appone. Nec et his pluram dicens et mandans tradi illum sathane. Denique inquit. Quicquid puerius est et melior factus. Satis huic ea fuit correctio a pluribus confirmate super eum charitatem. Vbi enim eum inuicem et aduersariis statuit vniuersis et a grege exclusit a corpore recisit. Vide quanto in eo in eum vult studio uti cum rursus perstringat et anectat. Non modo amate eum dixit sed et confirmate super eum charitatem firmam. immobilis in eum ostendite amicitiam calorem quidam et feruidam atque ignitam equaliter priori inimicie dilectionem inferte. Quid factum est inquit. Num tradi eum sathane non iussisti. Ita inquit sed non quo in manibus sathane permaneat. Sed ei dominum tamen ilico diffugiat. Et quicquid modum dixi considera quam timuit desperatio ne paulus quasi magnam diaboli armaturam. Dicens enim confirmate super eum charitatem et causam addit ne forte nimia tristitia absorbeat hic. In lupi faucibus inquit est omnis. Ne reueniamus igitur precipiamus antequam absorbeat aut corrumperet nostrum membris piculatur nauis

Sermo. xvi. iohis chry.

priusq; obuiat eripere naufragio stu-
 deamus. Quod admodum enim mari sese
 tollere et fluctibus, undiq; ad summum ele-
 uatis sub pectus scapha munda. Sic et anima
 undiq; merore circumdata: veloci de-
 mergit: in qua prius dante habuere manum.
 Et qui salutaris in peccatis mesticia est:
 critica immoderata fit: atque vide quod
 actus dicit. Non ei dicit ne hunc dia-
 bolus perdat: sed quid? Ne lucrifiamus a
 sathana. Avaricia ei est aliena concupi-
 scere. Ostendens igitur alienum ab eo de ce-
 tero factum: et quod in christi gregem domesticum
 esse prius redegit inquit: ne lucrifiamus a
 sathana. Si ei de cetero comprehenderat
 eum: nunc rapit meum. De grege oues
 surripit. Nam prius peccatum deposuit.
 Scies igitur paulus quod fecerat diabolus
 inde timuit ne hic fortasse idem faceret.
 Quid autem fecit? In iuda? Penituit in
 qua. Peccavi inquit tradens sanguinem
 iustum. Audiuit hec diabolus: mouit in
 melius viam capite: et ad salutem ten-
 dere timuitque mutationem. Clemens igitur
 dominus huius. Tu traditurus eum fuerat: plora-
 uit atque ipse miris prouocauit modis.
 Non multo magis penitentem recipiet. In
 corrigibilem traxit: ac vocauit. Nam
 multo fortius correptum et peccatum sa-
 ture trahet. Idcirco ei et crucifigendum
 venit. Quid ergo fecit exterruit eum: et
 obtehebrauit merore magnitudine et
 fugauit: persecutus est quod in laqueum
 duxit: atque prius eduxit vitam: prius quod
 propositum prauit. Quia si vixisset et ipse
 forte saluatus foret argumentum ex cru-
 cifixionibus suis. Si ei hos qui eum cruci-
 affixerant saluauit: et ipse in cruce ex-
 rogauit patrem: indulgentiamque tante au-
 dacie postulauit. constat quod et ipsum pro-
 tore digne penitentem eum mansuetudine
 suscepisset. Sed ille preseruare in medi-
 cia non tulit merore nimio absorptus. Id
 igitur et paulus iunior corinthios sollici-
 tabat eripere a diaboli faucibus homines.

Et quid opus est de corintheis dicere? Pe-
 trus post mysteriorum communionem ter negauit
 et ploras deleuit oia. Paulus persecutor
 blasphemus contumeliosus: non crucifixus
 modo: sed illius vniuersos persequens.
 prius ductus apostolus efficit. Solum a nobis
 deus orationem vel precem exigit atque vniuer-
 sa nobis dimittit peccata. Dico et pa-
 rabolam id ipsum nobis confirmantem. Duo
 quidem erant fratres paternamque diuide-
 tes substantiam. Alter quidem cuncta que obue-
 nerant comedens patria extorris factus
 erat. Hinc paupertatis non ferens pudor-
 rem. Nec autem dico quod scitis et peccatorum
 qui per baptismum prius remissionem esse:
 si attedimus. Dico non vti ad inertiam
 appellat: sed a desperatione reuocet. Nam ea
 nobis peiora inertie confert mala. Quoniam
 ei hic idem filius eos qui post baptismum
 cadit ostendit hinc manifestum. Filius ei
 dicit. Nam et baptismum nunc filii appel-
 latione nominat. Et domum habitat pater-
 nam: et paterna in sorte accepit oia. Atque
 baptismum non est paterna accipere neque
 hereditatem persequi. Ita ut ex his fide-
 lem hunc fuisse comprobet. Et prius atque
 frugalis frater erat. frater vero sine
 spirituali regeneratione: neque fuit. Idcirco
 igitur ad summam maliciam veniens quod inquit.
 Reuertar ad patrem meum. Propterea
 ei hunc prius dimiserat neque prohibuerat. quod
 minus in patriam abiret alienam: quatenus
 experimento disceret accurate quantum be-
 neficium suscepit domi manens. Sepe
 enim deus cum dicens minus suadet: rerum
 experimentis doctrinam permittit. Quod et
 ad iudeos dixit. Quicquid insita per
 prophetas verba impedes non suasis neque
 allexit: omittens per flagella corripere di-
 cit ad eos. Corrigit te defectio tua et
 malicia tua corripiet te. Opponitur
 ipsum quidem merito fidelis esse et ante ip-
 sum reus. Quia vero se tam adeo impudenter
 habuerunt: ut eo monente et consulente
 minus crederet promissit eos reus eunctu

corruo quo vel sic recuperet Quia cō
cedēs luxuriosus in alienā terrā/re
bus ipis p̄didit: qd mali sit paterna
domo excidere redijt. Nō ei turbat?
est pater s; mitibus suscepit manibus
Quid ita? Quia pater nō iudex erat
Et choree et secta et celebritas de ce
lēto letaq; et gaudēs domus. Quid di
ces? Ne sūt malicie vicissitudines? nō
malicie hō s; redit? n̄ p̄c̄is p̄hie. Nō
fornicatiōis sed i meli' mutatiōis. Et
qd i his ē mal' turbatus ē in his ma
ior filius. Is at et hūc māliete mitiga
uit dicēs. Qm̄ tu qdē mecu' sp̄ es. Nō
hō perierat et inuēt' ē? mortu' erat et
renixit. Cū hō p̄ditū saluare oz nō in
diti' tēp' ē. neq; s̄btilioris examinis:
s; clemētie idulgētie q; dūtaxat. Nul
lus ei medic' vnguēta adhibēs egro
tātū. curā dimittens icōtinētie p̄as
ab eo postulauerit. Si hō penas euz
dare oportuit/ satis penaz quod i ali
ena versat' ē/ dedit. Tāto ei a nobis
tpe segregat' fame/ dedecoreq; ac sū
mis dimicās malis laborauit. p̄pterea
inquit perierat et inuēt' ē? mortuus
erat et renixit. Nō ei inqt attēdas p̄se
tia/ s; p̄ois calamitatis magnitudiez
cōsidera. Fratres ituei. nō alienū. Ad
patre redijt q; prioz neq; vel parū re
cordari pōt. Magis hō eozū solū re
miniscit q; ad p̄passiōē/ miam/ clemē
tiā idulgētiā possūt inducere/ gēito
ribus accōmodatā. p̄pterea nō que se
cit dixit. s; q; pass' ē. Nō q; s̄bām disti
pauēit meminit sed qd innumeris pe
riclitat' ē malis. Sic et ouē tāto stu
dio quesuit/ magis at maiori. Nō ei
ipe redijt fili? Illic at ipe abijt pastor
et iueniēs reduxit. et letat' ē sup ea
magis q; sup ceteris q; salue erāt. Cer
nis hō q; reduxit/ q; n̄ flagellauit/ sed
ferēs in hūeris rurs' gregi reddidit?
Igit' intelligēdū nō mō a redeūtib'
nō auerti deū sed hos nō mīori iocū

ditate q; ipos p̄ficiētes recipere/ qd
nō mō penas nō exigit/ sed et ad errā
tū inquisitiōez p̄ficiat q; hoz gau
det inuentioni q; ceteris tuto in loco
perseuerātib; ipi neq; malis obru
ti spe cōsternemur neq; bonis abūdā
tes cōfidamus. Sed et p̄ficiētes time
amus ne per cōfidētiā labamur/ et la
bētes p̄niam nō recusemus. Quod ei
incipiēs dixi et nūc dico duo hec. stā
tē cōfidere et desperare iacentē p̄di
tiōē aīaz nostraz esse. Quare stātes
roborās paul' dicit. Qui se putat sta
re videat ne cadat. Et iterū Timeo
forte ne alijs p̄dicās ipe reprobus fīā
Iacētes erigēs et ad vltim' excitās
studiū testificabat corintheis sic scri
bēs. Ne forte multos defleā q; aī pec
cauerūt et p̄niaz nō egerūt. Qstēdēs
nō tā peccātes q; ipenitētes dignos
lachrymis fore. Et propheta ad eos.
Nūqd q; cadit nō resurgit aut auert'
nō reuertat? Quare et eosdē exorās
David dicit. Hodie si vocē eius audi
eritis nolite obdurare corda v̄sa sic
in exacerbatōne. Quoad hodie dicit
ne corruamus spe. sed bonas in dño
spes habētes et pelag' clemētie sue
cognoscētes oēs p̄sciētiā excutiētes
matā/ multa cū spe p̄positoq; adherē
tes x̄tuti et p̄niaz maiore i modū oīa
dētes. Nōc vniuersa deponam' p̄c̄a
vt multa cū fiducia coram ch̄i tribu
nali stare possim/ regnūq; celoz p̄se
qui. Cui' oēs nos p̄ticipes fīēi p̄rigat
grā et clementia dñi n̄ri iesu ch̄i cui
cū p̄re siml' cū scō spū gloria imperiū
hōr/ nūc et sp̄z i sc̄la seculoz Amen.

Bermōes iohānis

Chrysostōi i Job de paciā it. p me io
hānē koelhoef de lubeck ciuē Coloni
impressi finiūt Anno gratie. M. cccc.
lxxxvij. in die sc̄i Seruaci.

Ham * 5027.

28

28

peregrini omnes
peregrinamur omnes

Te lucis ante terminū rerū creator optine
ut solita clementia p[ro]p[ri]et ad d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m

sem p[ro]p[ri]et
de d[omi]n[u]m

vale p[ro]p[ri]et cognomine

Gregorius Popsigk Philia Baccalaures
Popsigk huius libri scripsit
in Hoffenpach Anno d[omi]ni

15 35

In Synagoga in 1635

1635

Anno
1635

un[de] p[ro]p[ri]et p[ro]p[ri]et p[ro]p[ri]et
p[ro]p[ri]et p[ro]p[ri]et p[ro]p[ri]et
p[ro]p[ri]et p[ro]p[ri]et p[ro]p[ri]et
p[ro]p[ri]et p[ro]p[ri]et p[ro]p[ri]et

Disik

